

သစ္စာရွှေစည်စာစဉ်(၁၇)

သာသနာ၏ရတနာများ

(ဗောဓိပက္ခိယတရားတော်)

အရှင်ဥဇ္ဈမ

(သစ္စာရွှေစည်)

သာသနာ၏ ရတနာများ
(ဖောဓိပက္ခိယတရားတော်)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အပိုင်း(၁) သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး	၁
၂။	အပိုင်း(၂) သမ္မပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါး	၃၃
၃။	အပိုင်း(၃) ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါး	၆၅
၄။	အပိုင်း(၄) ဣန္ဒြေတရား ၅-ပါး	၉၁
၅။	အပိုင်း(၅) ဗိုလ်တရား ၅-ပါး	၁၁၉
၆။	အပိုင်း(၆) ဗောဇ္ဈင်တရား ၇-ပါး	၁၄၇
၇။	အပိုင်း(၇) မဂ္ဂင်တရား ၈-ပါး	၁၈၁

**မောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးသည်
သာသနာတော်၏ ရတနာများဖြစ်သည်....**

ပတာရာဒ... မတာသမုဒ္ဒရာသည် ပုလဲ မြဲ ကြောင်မျက်ရွဲ
ခရုသင်း၊ ကျောက်သလင်း၊ သန္တာ ငွေ ရွှေ ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက်
တူသော များသောရတနာ မရေမတွက်နိုင်သောရတနာ ရှိသကဲ့သို့၊

ဤအတူပင် ဤဓမ္မဝိနယ ‘သာသနာတော်’သည် သတိပဋ္ဌာန်
လေးပါး၊ သမ္ပပ္ပဓာန် လေးပါး၊ ဣန္ဒြိယံ ၁၁ လေးပါး၊ ဣန္ဒြေ ၆ ငါးပါး၊
ဗိုလ် ၄ ငါးပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး၊ အင်္ဂါ ၅ ခုပါးရှိသော၊ အရိယာမဂ်
တူသော၊ များသောရတနာ မရေမတွက်နိုင်သော ရတနာ ရှိ၏။

ပတာရာဒ... ယင်းသို့ ဓမ္မဝိနယ ‘သာသနာတော်’၏ သတိ
ပဋ္ဌာန် လေးပါး၊ သမ္ပပ္ပဓာန် လေးပါး၊ ဣန္ဒြိယံ ၁၁ လေးပါး၊ ဣန္ဒြေ
ငါးပါး၊ ဗိုလ်ငါးပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး၊ အင်္ဂါ ၅ ခုပါးရှိသော၊ အရိယာ
မဂ်တည်းတူသော၊ များပြားသော ဤမရေမတွက်နိုင်သော ရတနာ
ရှိခြင်းသည် ဤ ဓမ္မဝိနယ ‘သာသနာတော်’၌ အံ့ဗွယ်ဖြစ်သော၊
မဖြစ်ပျက်မြဲဖြစ်သော သတ္တမသဘောတည်း။

ယင်းသဘောကို မြင်ကုန် မြင်ကုန်၍ ရဟန်းတို့သည်
ဓမ္မဝိနယ ‘သာသနာတော်’၌ အလွန်မွေ့လျော်ကြကုန်၏။

(ပတာရာဒသုတ္တန်)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊

ကောဇာသက္ကရာဇ်= ၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊

(၂၁.၆.၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်

စင်္ကာပူနိုင်ငံ အနိန္ဒာကန်ထရီးကလပ်၌

ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၁)

သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး

ဒီတရားစခန်းပွဲမှာ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ဟောဖို့ စီစဉ်ထားပါတယ်။ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေဟာ (၇)အုပ်စု ရှိတယ်။ တရားစခန်းကလည်း ၇-ရက်ဆိုတော့ တစ်ရက် တစ်အုပ်စု ဟောသွားရင် အတော်ပဲ။ တရားစခန်းပွဲ ပြီးသွားတာနဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေရဲ့ အကြောင်းကို ထိုက်သလောက် နားလည်ပြီးသား ဖြစ်သွားမယ်။

ဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရားကို သံယုတ်မဟာဝဂ္ဂ ပါဠိတော်မှာလာတဲ့ ဒေသနာတော်များနှင့် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူခဲ့တဲ့ ‘ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီကျမ်း’ ကို အဓိကထားပြီး ဟောမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

‘ဗောဓိပက္ခိယတရား’ တွေဆိုတာ (၇)အုပ်စု ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲ ဆိုတော့....

- ၁။ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါး
- ၂။ သမ္မပ္ပဓာန်တရား (၄)ပါး
- ၃။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါး
- ၄။ ဣန္ဒြေတရား (၅)ပါး
- ၅။ ဗိုလ်တရား (၅)ပါး
- ၆။ ဗောဇ္ဈင်တရား (၇)ပါး
- ၇။ မဂ္ဂင်တရား (၈)ပါး

စုစုပေါင်း (၇)အုပ်စု ရှိတယ်။ တစ်အုပ်စုစီမှာရှိတဲ့ အရေအတွက်တွေ အကုန် ပေါင်းမယ်ဆိုရင်တော့ (၃၇)ပါး ရှိတယ်။ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးဆိုတာ အဲဒါတွေပါပဲ။

ဒီကနေ့ ပထမဦးဆုံးနေ့မှာ ပထမအုပ်စုဖြစ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးအကြောင်းကို ဟောကြ နာကြမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်အကြောင်းကို မပြောသေးခင်မှာ ‘ဗောဓိပက္ခိယ’ ဆိုတဲ့ စကားလုံးလေးနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ အရင်ပြောချင်သေးတယ်။

“ဗောဓိပက္ခိယ” ဆိုတာ “မဂ်ဉာဏ်၏ အပင်းအသင်းများ” လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

“ဗောဓိယာပက္ခေ ဘဝါတိ ဗောဓိပက္ခိယာ” ။

ဗောဓိယာ- မဂ်ဉာဏ်၏။ ပက္ခေ-အဖို့၌၊ (ဝါ) အပင်းအသင်း၌၊ ဘဝါ- ဖြစ်ကုန်သောတရားတို့တည်း။ ဣတိ- ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ ဗောဓိပက္ခိယာ- ဗောဓိပက္ခိယ မည်ကုန်၏။ (ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ)

ဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးဟာ ပိဋကတ် သုံးပုံရဲ့ အဆီအနှစ် ဖြစ်ပါတယ်။

“မြတ်စွာဘုရား ၄၅-ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြားခဲ့တဲ့ တရားတွေ အားလုံးကို အဆီညစ် အနှစ်ထုတ်လျှင် ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါး ရတယ်” လို့ လယ်တီဆရာတော်ကြီး ရေးသားတော်မူတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယ ဒီပနီမှာ ဆိုပါတယ်။

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကနိပါတ် ပဟာရာဒသုတ္တန်မှာတော့ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးဟာ ‘သာသနာတော်မြတ်ကြီးရဲ့ ရတနာ’ဖြစ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ ပဟာရာဒသုတ္တန်ကို အကျဉ်းချုပ်လေးတော့ ပြောဦးမယ်။

အခါတစ်ပါးမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဝေရဉ္စာပြည်၊ နဠေရလို့ အမည်ရတဲ့ တမာပင်ရင်းမှာ သီတင်းသုံးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ပဟာရာဒအသုရိန်ဟာ မြတ်စွာဘုရားဆီ ရောက်လာတယ်။ ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီးတော့ တစ်နေရာမှာ ရပ်နေတဲ့ ပဟာရာဒအသုရိန်ကို မြတ်စွာဘုရားက အခုလို မေးတော်မူပါတယ်။

“ပဟာရာဒ- အသုရာတွေဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ မွေ့လျော်ကြရဲ့လား”

“မွေ့လျော်ကြပါတယ်ဘုရား”

“ပဟာရာဒ- မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ ဘယ်လို အံ့သြစရာတွေ ရှိလို့ မွေ့လျော်ကြတာလဲ”

“အရှင်ဘုရား- မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ ထူးကဲတဲ့ အံ့ဩဖွယ် (၈)မျိုး ရှိပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီ အံ့ဩဖွယ်တွေကို မြင်ရလို့ အသုရာတွေဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ မွေ့လျော်ကြပါတယ်ဘုရား။

မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ အံ့ဩဖွယ် (၈)မျိုးက ဘာတွေလဲဆိုတော့....

၁။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ ဆင်းဆင်းချင်း စပြီးတော့ နက်သွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တဖြည်းဖြည်းချင်း နက်နက် နက်နက်သွားပါတယ်။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘ပထမ အံ့ဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာရှိတဲ့ ရေတွေဟာ ဘယ်တော့မှ ကမ်းကို မလွန်ပါဘူး။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘ဒုတိယ အံ့ဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ အသေကောင်ပုပ်တွေကို ကမ်းပေါ်သို့ လျင်မြန်စွာ ဆယ်တင်ပစ်တဲ့သဘော ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘တတိယ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ ဂင်္ဂါ၊ ယမုံနာ၊ အစိရဝတီ အစရှိသဖြင့် ဘယ်လိုမြစ်တွေကပဲ စီးဆင်းလာလာ သမုဒ္ဒရာကို ရောက်ပြီဆိုတာနဲ့ မူလနာမည်တွေ ပျောက်ပြီးတော့ မဟာသမုဒ္ဒရာဆိုတဲ့ နာမည်တစ်မျိုး တည်းပဲ ရှိတော့တယ်။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘စတုတ္ထ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၅။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ ဘယ်လောက်ပဲ မြစ်ရေတွေ စီးဝင် စီးဝင် ဘယ်လောက်ပဲ မိုးရေတွေ ရွာချ ရွာချ ရေတွေ လျော့သွားတယ်၊ ပြည့် သွားတယ်ဆိုတာ မထင်ရှားပါဘူး။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘ပဉ္စမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၆။ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ ငန်တဲ့အရသာ တစ်မျိုးတည်းသာ ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘ဆဋ္ဌမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၇။ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ ပုလဲ မြဲ ကြောင်မျက်ရွဲ သလင်း သန္တာ ရွှေငွေ ပတ္တမြား အစရှိတဲ့ များစွာသော ရတနာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘သတ္တမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

၈။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ ယူဇနာနှင့်ချီပြီး ကြီးမားတဲ့ ငါးကြီးတွေ၊ နဂါးကြီးတွေ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်ကြီးတွေရဲ့ ကျင်လည် ကျက်စားရာ နေရာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာရဲ့ ‘အဋ္ဌမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလို အံ့ဩဖွယ်တွေကိုမြင်လို့ အသုရာတွေဟာ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ အလွန်ပျော်မွေ့ကြပါတယ်ဘုရား”။

အဲဒီလို ပဟာရာဒ အသုရိန်ဟာ သမုဒ္ဒရာရဲ့ အံ့ဩဖွယ်ရာတွေကို လျှောက်ထားပြီး မြတ်စွာဘုရားကို တစ်ဖန် ပြန်ပြီးတော့ မေးမြန်းပါတယ်။

“အရှင်ဘုရား- ရဟန်းတော်တွေဟာ ဒီသာသနာတော်မှာ မွေ့လျော်ကြပါရဲ့လားဘုရား”

“ပဟာရာဒ- ရဟန်းတော်တွေဟာ သာသနာတော်မှာ မွေ့လျော်ကြပါတယ်”။

“အရှင်ဘုရား- သာသနာတော်မှာ ဘယ်လို အံ့ဩစရာတွေရှိလို့ ရဟန်းတော်တွေဟာ မွေ့လျော်ကြတာလဲ”။

“ပဟာရာဒ- ဒီသာသနာမှာ အံ့ဩဖွယ် (၈)မျိုး ရှိတယ်။ အဲဒီ အံ့ဩဖွယ်တွေကို မြင်ရလို့ ရဟန်းတော်တွေဟာ သာသနာတော်မှာ မွေ့လျော်ကြတယ်။

“သာသနာတော်ရဲ့ အံ့ဩဖွယ်(၈)မျိုး” ဆိုတာ-

၁။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ အစဉ်အတိုင်း နက်ရှိုင်းသွားသလို ဒီ သာသနာတော်မှာလည်း ကျင့်စဉ်ရှိတယ်။ တဖြည်းဖြည်း ပို၍ နက်နဲ

သွားတယ်။ စ,စချင်း အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါဟာ ဒီသာသနာတော်မြတ်ရဲ့ ‘ပထမ အံ့ဩဖွယ်’ဖြစ်တယ်။

၂။ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာရှိတဲ့ ရေတွေဟာ ကမ်းကို မလွန်သလို ဤ အတူပဲ ငါ့ရဲ့ တပည့်ရဟန်းတွေဟာ ငါပညတ်ထားတဲ့ သိက္ခာပုဒ်တွေကို အသက်ဖျက်သော အကြောင်းကြောင့်သော်လည်း မလွန်ကျူးကြဘူး။ ဒါဟာ ဒီသာသနာတော်ရဲ့ ‘ဒုတိယ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်တယ်။

၃။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ အသေကောင်ပုပ်တွေကို ကမ်းပေါ်သို့ ဆယ် တင်ပစ်သလို ယုတ်ညံ့ပြီး အတွင်းယုတ်နေတဲ့၊ ရဟန်းမဟုတ်ဘဲ ရဟန်းလို ဝန်ခံတဲ့ ယုတ်မာတဲ့သူတွေကို သံဃာဟာ လျင်မြန်စွာ နှင်ထုတ်ပစ်တယ်။ အဲဒီ ယုတ်မာသူဟာ သံဃာအလယ်မှာ ထိုင်နေသော်လည်း အဲဒီသူနှင့် သံဃာဟာ အလွန်မှ ဝေးတယ်။ ဒါဟာ ဒီသာသနာတော်ရဲ့ ‘တတိယ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်တယ်။

၄။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ ဘယ်မြစ်ကပဲ စီးဆင်းလာလာ သမုဒ္ဒရာကို ရောက်လျှင် သမုဒ္ဒရာဆိုတဲ့ နာမည်တစ်မျိုးသာ ရှိသလို မင်း, ပုဏ္ဏား, ကုန်သည်, ဆင်းရဲသား ဘယ်လိုအမျိုးကပဲ ရဟန်းပြုလာပြုလာ သာသနာ့ ဘောင် ရောက်လာပြီဆိုရင်တော့ နဂိုအမည်တွေပျောက်ပြီး ‘ရဟန်းတို့’ ဆိုတဲ့ အမည်တစ်ခုသာ ရှိတော့တယ်။ ဒါဟာ သာသနာတော်ရဲ့ ‘စတုတ္ထ အံ့ဩဖွယ်’ဖြစ်တယ်။

၅။ မဟာသမုဒ္ဒရာ ရေတွေဟာ လျော့ခြင်း၊ တိုးခြင်း မထင်ရှားသလို များစွာသော ရဟန်းတွေဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး အငြိမ်းဓာတ်ဖြင့် ငြိမ်းကြ ကုန်သော်လည်း နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ရဲ့ လျော့ခြင်း၊ ပြည့်ခြင်းဟာ မထင်ရှားဘူး။ ဒါဟာ သာသနာတော်ရဲ့ ‘ပဉ္စမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်တယ်။

၆။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ ငန်တဲ့အရသာ တစ်မျိုးသာ ရှိသလို ဒီ

သာသနာတော်မြတ်ဟာလည်း လွတ်မြောက်မှု ဝိမုတ္တိ အရသာတစ်မျိုး တည်းသာ ရှိတယ်။ ဒါဟာ သာသနာတော်ရဲ့ ‘ဆဋ္ဌမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ် တယ်။

၇။ မဟာသမုဒ္ဒရာမှာ အဖိုးတန် ရတနာများစွာ ရှိသလို ဒီသာသနာ တော်မြတ်မှာလည်း သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မပ္ပဓာန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်လို့ဆိုတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယ ရတနာတွေ များစွာရှိတယ်။ ဒါဟာ သာသနာတော်ရဲ့ ‘သတ္တမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်တယ်။

၈။ မဟာသမုဒ္ဒရာဟာ အလွန်ကြီးမားတဲ့ ငါးတွေ၊ နဂါးတွေ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တွေရဲ့ ကျက်စားရာနေရာ ဖြစ်သလို ဒီသာသနာတော်မြတ်ဟာ လည်း သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာလို့ဆိုတဲ့ အလွန် ကြီးမြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ကျက်စားရာ နေရာဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ သာသနာ တော်ရဲ့ ‘အဋ္ဌမ အံ့ဩဖွယ်’ ဖြစ်တယ်။

“ပဟာရာဒ - ဒီလို အံ့ဩဖွယ်တို့ကို တွေ့မြင်ရတဲ့ အတွက်ကြောင့် ရဟန်းတွေဟာ သာသနာတော်မှာ အလွန် မွေ့လျော်ကြတယ်။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားဟာ ပဟာရာဒအသုရိန်ကို သာသနာတော်ရဲ့ အံ့ဩဖွယ် (၈)မျိုးကို ဟောတော်မူခဲ့တယ်။

ဒီသုတ္တန်ကိုပဲ...

“အစဉ်နက်ဝှမ်း၊ ကမ်းကိုမလွန်၊
ရွံ့ဖွယ်ဆယ်ပစ်၊ တစ်မည်ဖြစ်ခြင်း၊
မယွင်းမတိုး၊ ဆယ်မျိုးရတနာ၊
ရသာဆားတူ၊ ကြီးသူနေရာ အံ့ရှစ်ဖြာ”

လို့ အကျဉ်းချုပ် လင်္ကာလေးနှင့် မှတ်သားထားမယ်ဆိုရင် လွယ်လွယ်နှင့် မှတ်မိနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးဟာ သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဒီသုတ္တန်ကိုကြည့်ရင် အလွန်မှ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီ တရားစခန်းမှာ ဗောဓိပက္ခိယ ရတနာတွေအကြောင်း နာယူမှတ်သားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါး

သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာတစ်ပါးဖြစ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရားက စပြီး ပြောပါ့မယ်။

ဦးဇင်းတို့မှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားနှင့် ပတ်သက်ပြီး လက်တွေ့ ကျင့်သုံးထားတဲ့အပိုင်းက ဘာမှ မယ်မယ်ရရ များများ စားစား မရှိပါဘူး။ လေးလေးနက်နက် သိထားတာလည်း ဘာမှမရှိပါဘူး။ ဖတ်ဖူး ကြားဖူးထားတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဒေသနာတွေ၊ ဆရာတော်ကြီးတွေရဲ့ စာတွေ စကားတွေ ဒါတွေထဲကမှ မှတ်မိတာလေးတွေကိုပဲ ပြောတတ်သလို ပြောပြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတဲ့ စကားလေးဟာ ‘သတိ’ ဆိုတဲ့စကားက တစ်လုံး၊ ‘ပဋ္ဌာန’ ဆိုတဲ့စကားက တစ်လုံး၊ အဲဒီ စကားလုံး နှစ်လုံးကို ပေါင်းထားတာ။ သတိဆိုတာက အောက်မေ့တဲ့သဘော၊ အမှတ်ရတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ ပဋ္ဌာနဆိုတာကတော့ လွန်စွာ တည်တတ်တယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

“ဘုသံ တိဋ္ဌတိ ပဋ္ဌာနံ” တဲ့။

ဘုသံ- လွန်စွာ၊ တိဋ္ဌတိ- တည်တတ်၏။ ဣတိ- ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနံ- ပဋ္ဌာန မည်၏။

ဒီတော့ ‘သတိပဋ္ဌာန’ ဆိုတာ အောက်မေ့ခြင်း သတိတွေ ခိုင်မြဲစွာ တည်ခြင်းသဘောလို့ ဆိုရမယ်။

“သတိ ဧဝ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ”

သတိဧဝ- သတိသည်ပင်လျှင်၊ ပဋ္ဌာနံ- လွန်စွာ တည်သည်တည်း၊ သတိပဋ္ဌာနံ- သတိသည်ပင်လျှင် လွန်စွာတည်သည်” တဲ့။

သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတဲ့ စကားဟာ “လွန်စွာ တည်သောသတိ၊ ခိုင်မြဲစွာ တည်သောသတိ” လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ဆိုတာ အောက်မေ့တတ်တဲ့၊ အမှတ်ရတတ်တဲ့ သတိကလေးကို ခိုင်မြဲစွာ တည်နေအောင် ကြိုးစားရတဲ့အလုပ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဘယ်အပေါ်မှာ သတိကလေးကို ခိုင်မြဲစွာ တည်နေအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမှာလဲ။

၁။ ရုပ်ကာယရဲ့အပေါ်မှာ သတိကလေးကို တည်နေအောင် ကြိုးစားရမယ်။ ဒါဆိုရင် ‘ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ဖြစ်သွားတယ်။

၂။ ခံစားချက်ဝေဒနာတွေရဲ့ အပေါ်မှာ သတိကလေး တည်နေအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ရမယ်။ အဲဒါဆို ‘ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ဖြစ်သွားတယ်။

၃။ စိတ်တွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိကလေး တည်နေအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမယ်။ အဲဒါဆိုရင် ‘စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ဖြစ်သွားတယ်။

၄။ ဓမ္မသဘာဝတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိကလေး ခိုင်မြဲနေအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ရမယ်။ အဲဒါဆိုရင်တော့ ‘ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ဖြစ်သွားတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးဆိုတာ ဒါပါပဲ။

သတိကလေးကို ရုပ်ကာယရဲ့အပေါ်မှာ ထားတော့ ‘ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’၊ ဝေဒနာတွေရဲ့အပေါ်မှာ ထားတော့ ‘ဝေဒနာ

နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်^၁၊ စိတ်တွေရဲ့အပေါ်မှာထားတော့ ‘စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’၊ ဓမ္မသဘောတွေရဲ့အပေါ်မှာ ထားတော့ ‘ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ လို့ သတိပဋ္ဌာန်တရားဟာ လေးပါး ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကတော့ လူငယ်တွေအတွက် အလွယ်မှတ်ဖို့ အကျဉ်းချုပ်အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါတယ်။

အကျယ်တဝင့် မှတ်သားချင်တယ်ဆိုရင်တော့ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်ကြီးကို လေ့လာရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ သုတ္တန်ကြီးမှာတော့ အသေး စိတ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံကို ဟောထားတယ်။ ဒီတစ်ထိုင်တည်းနှင့် အဲဒီအကြောင်း အရာတွေကို ကုန်အောင် ပြောဖို့ဆိုတာတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အကြမ်းဖျင်းလေးတော့ ပြောဦးမယ်။

(၁) ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကို မြတ်စွာဘုရားက (၁၄)ပိုင်း ပိုင်းပြီး ဟောပါတယ်။ မိမိရဲ့ ဒီရူပက္ခန္ဓာကြီးကို ဘက်စုံထောင့်စုံကနေ ကြည့်ခိုင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ ဒါမှလည်း ဒီရုပ်ကာယကြီးနှင့် ပတ်သက်ပြီး တော့ မှန်မှန်ကန်ကန် သိတဲ့ ဉာဏ်ပညာကို ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အမှန် သိတဲ့ ဉာဏ်ပညာကို ရမှလည်း အစွဲဥပါဒါန်တွေ နည်းပြီး သက်သာရာကို ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဆိုရင် ကာယာနုပဿနာ (၁၄)ပိုင်းဆိုတာ ဘာတွေလဲ သေသေ ချာချာ မှတ်သားကြည့်ပါ။

၁) အာနာပါန ပဗ္ဗ...တဲ့။

အာနာပါနအပိုင်းပေါ့။ ဒီအပိုင်းက ဝင်သက် ထွက်သက်ကို သတိ ထားပြီး အမှန်အတိုင်း သိအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ခိုင်းတဲ့နည်းလို့ ဆိုရမယ်။

ဝင်သက် ထွက်သက်ဆိုတာ ဒီရုပ်ကာယကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခု ပါပဲ။ ဝင်ရင်လည်း ဝင်တယ်လို့ သိရမယ်။ ထွက်ရင်လည်း ထွက်တယ်လို့ သိရမယ်။ သူ့ကို သိအောင် ကြိုးစားရင် ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ အကြောင်း ကိုလည်း အမှန်အတိုင်း သိသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရားရှင်အဆူဆူဟာ ဒီ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် ဘုရားဖြစ်ခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ အားလုံး သိပါတယ်။ ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့၊ စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့ဆိုရင် လည်း ဒီ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်ပဲ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြတာလို့ ဆိုပါတယ်။

ကဲ- နောက်တစ်ပိုင်း သွားရအောင်။ တစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်းကို ခေါင်းစဉ် သာသာလောက်ပဲ ပြောနိုင်မယ် ထင်တယ်။

၂ ဣရိယာပထ ပဗ္ဗ...တဲ့။

ဒီ ဣရိယာပထအပိုင်းမှာတော့ သွား၊ ရုပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်း ဣရိယာပုထ်ကြီးလေးပါးကို သတိထားဖို့ ဆုံးမထားတယ်။ သွားရင်လည်း သွားတယ်လို့ သိနေရမယ်။ သွားတဲ့အမူအရာ အခြေအနေအပေါ်မှာ သတိ ကပ်ထားရမယ်။ ရုပ်နေရင်လည်း ရုပ်နေတဲ့ အနေအထားရဲ့အပေါ်မှာ သတိ ထားနေရမယ်။ ထိုင်ရင်လည်း ထိုင်နေတဲ့ ဒီကိုယ်ကြီးရဲ့အပေါ်မှာ သတိ ထားနေရမယ်။ လျောင်းနေရင်လည်း လျောင်းနေတဲ့ ဒီကိုယ်ကြီးရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားနေရမယ်။ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကြီး ဘယ်ပုံစံနဲ့ပဲ ဖြစ်နေ ဖြစ်နေ အဲဒါကို သတိထားပြီး သိနေအောင် ကြိုးစားရမယ်လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

၃ သမ္မဇည ပဗ္ဗ...တဲ့။

ဒီအပိုင်းမှာတော့ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အသေးစိတ် အမူအရာလေးတွေကို ပြုတိုင်းပြုတိုင်း သတိပညာ ရှေ့သွားပြုပြီး သတိနှင့် အသိနှင့် ပြုရမယ် တဲ့။

ရှေ့တိုးတယ်၊ နောက်ဆုတ်တယ်၊ တည့်တည့် ကြည့်တယ်၊ တစောင်း ကြည့်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ်၊ သပိတ် သင်္ကန်းစတာတွေကို ကိုင် တွယ်တယ်။ ဒါတွေကို သိပြီးတော့ ပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စားတဲ့သောက်တဲ့အခါ၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်တဲ့ အခါတွေမှာလည်း အဲဒါတွေကို အသိနှင့် သတိနှင့် ပြုလုပ်ရမယ်။ သွားရာ၊ ရပ်ရာ၊ ထိုင်ရာ၊ အိပ်ရာမှာလည်း အသိ၊ သတိနှင့် နေထိုင် ပြောဆို ရမယ်။ ဘာလုပ်လုပ် အသိနှင့် လုပ်ရမယ်လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

၄ ပဋိကူလမနသိကာရ ပဗ္ဗ ...တဲ့။

ဒီအပိုင်းမှာ ဘာတွေ ဟောထားလဲဆိုတော့ မိမိခန္ဓာကိုယ်၊ သူတစ်ပါး ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ မတင့်မတယ် ရွံရှာ စက်ဆုပ်ဖွယ်သဘောတွေကို မှန်မှန် ကန်ကန် သိအောင် ကြိုးစားဖို့ ဆုံးမထားတယ်။

ဒီရူပက္ခန္ဓာကို (၃၂)မျိုးသော ရွံရှာစက်ဆုပ်ဖွယ် ကောဋ္ဌာသတို့ဖြင့် တည်ဆောက်ထားပုံကို အသေးစိတ်မြင်အောင် ဆင်ခြင်ခိုင်းတယ်။

“ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညို့ (ကျောက်ကပ်)၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ အဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်” လို့ဆိုတဲ့... ဒီ(၃၂)မျိုးသော ကောဋ္ဌာသတွေကို တစ်ခုချင်း ခွဲခြား ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ‘ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီး ဟာ ရွံရှာတို့ရဲ့ အစုအဝေးမျှသာပါတကား’ လို့ မှန်ကန်တဲ့အသိကို ရအောင် ကြိုးစားရတဲ့နည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအပိုင်းမှာ ပေးထားတဲ့ ဥပမာလေးက သဘောကျစရာ အလွန် ကောင်းပါတယ်။

ဆန်တွေ စပါးတွေ ပဲတွေ နှမ်းတွေနှင့် ပြည့်နေတဲ့ မျက်နှာဝ

နှစ်ဖက်ရှိတဲ့ အိတ်ကြီးတစ်လုံးကို မျက်စိအမြင်ရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်က ဖြေကြည့်ပြီးတော့ ဒါက စပါးပဲ၊ ဒါကတော့ ပဲ၊ပဲ၊ ဒါကတော့ နှမ်းပဲ အစရှိသဖြင့် မှန်မှန်ကန်ကန် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်သလို ခြေဖဝါးအစ ဆံပင် အဆုံး အရေပါးဖြင့် အုပ်ထားတဲ့၊ မစင်ကြယ်တဲ့အရာတွေနဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ဒီခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုလည်း အသေအချာ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ရမယ်။ ဒါက တော့ ဆံပင်ပဲ၊ ဒါကတော့ မွေးညင်းပဲ၊ ဒါကတော့ ခြေသည်း လက်သည်း ပဲ အစရှိသဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအမြင် ပျောက်ပြီး ရွံရှာဖွယ် ကောဋ္ဌာသ တွေမျှပဲဆိုတဲ့ အမြင်ရောက်အောင် ကြိုးစားရမယ်။

၅ ဓာတုမနသိကာရ ပဗ္ဗ ...တဲ့။

ဒီအပိုင်းမှာတော့ ဒီရူပက္ခန္ဓာရဲ့ သဘောအမှန်ကို သိဖို့အတွက် ဓာတ်သဘာဝ ရှုထောင့်ကနေ ဆင်ခြင်ခိုင်းတယ်။ ဒီ ရူပက္ခန္ဓာကိုယ် ကောင်ကြီးဟာ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယောလို့ဆိုတဲ့ အမာခံဓာတ်ကြီး လေးပါးနှင့် တည်ဆောက်ထားတယ်။ ဓာတ်ကြီး လေးပါးကို မြင်အောင် ကြည့်ခိုင်းတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မဟုတ်၊ ဓာတ်ကြီးလေးပါးရဲ့ အစု အဝေးမျှသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်မှန်ကို ရအောင်ကြိုးစားရတယ်။

ဥပမာ- နွားသတ်ပြီး အမဲသားရောင်းတဲ့သူဟာ အမဲသားပုံကြီး ကိုကြည့်ပြီး ဒါဟာ နွားပဲဆိုတဲ့ အမှတ်သညာ သူ့မှာ မရှိဘဲနဲ့ ဒါဟာ အသားတွေပဲဆိုတဲ့ အမှတ်သညာပဲ ရှိသလို ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို မြင်အောင် ကြည့်တဲ့အခါမှာ ဒါဟာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါပဲဆိုတဲ့ မှားယွင်းတဲ့ အမြင်တွေ ပျောက်ပြီး၊ ဒါဟာ ဓာတ်ကြီးလေးပါးရဲ့ အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အမြင်မှန် ရောက်အောင် ကြိုးစားရတယ်။

အပိုင်း(၆)မှ အပိုင်း(၁၄)ထိ ကျန်တဲ့အပိုင်း(၉)ပိုင်းမှာတော့ ဘာတွေ ဟောထားလဲ။

ဒီအပိုင်းတွေကိုတော့ “နဝသီဝထိကာယ ပဗ္ဗ” လို့ ဆိုပါတယ်။

သင်္ချိုင်းမှာ စွန့်ပစ်ထားတဲ့ သူသေကောင် (၉)မျိုးလိုပဲ မိမိရဲ့ခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးဟာလည်း အဲဒီလို သဘောရှိတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘူးလို့ သင်္ချိုင်းက သူသေကောင် (၉)မျိုးနှင့် မိမိရဲ့ ရုပ်ကာယကို နှိုင်းယှဉ်ပြီး ဆင်ခြင်ခိုင်းတယ်။

ဒီနေရာမှာ သင်္ချိုင်းက သူသေကောင် (၉)မျိုးဆိုတာ ဘယ်လိုလဲ..

ဆိုပါစို့.. လူတစ်ယောက် သေသွားတဲ့အခါမှာ ရေခဲတိုက်လည်း မပို့ဘဲနဲ့ ဆေးသွင်းတာတွေ ခွဲတာ စိတ်တာတွေလည်း မလုပ်ဘဲနဲ့ ဒီအတိုင်းပဲ ပစ်ထားလိုက်မယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုတွေ ဆက်ဖြစ်လာမလဲဆိုတာကို စိတ်ကူးနှင့် တွေးကြည့်စမ်းပါ။ မြင်ကြည့်စမ်းပါ။ ဘယ်လိုတွေ ဖြစ်လာမလဲ။

၁) အလောင်းကောင်ကြီးဟာ ဖောင်းကားနေအောင် ယောင်လာမယ်။ အညိုအမဲစွဲပြီး ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် ဖြစ်လာမယ်။ အပုပ်ရည်တွေ စီးကျလာမယ် ဒါဟာ ဒီကိုယ်ကာယရဲ့ သဘောအမှန်ပါပဲ။ အဲဒီ သူသေကောင်လိုပဲ ငါ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဟာ အဲဒီသဘော ရှိတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လိမ့်မယ်။ အဲဒီသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘူးလို့ ဆင်ခြင်ရမယ်။ ဒါကို တစ်ပိုင်းပိုင်းပြီး မြတ်စွာဘုရား ဟောပါတယ်။

၂) ဒီအလောင်းကောင်ကြီးကို ငှက်တွေ ခွေးတွေက စားကြမယ်။ ပိုးကောင်အမျိုးမျိုးက စားကြမယ်။ ဒီကိုယ်ကောင်ကြီးက ဖြစ်လာတဲ့ ပိုးလောက်တွေကပဲ ဒီကိုယ်ကောင်ကြီးကို ပြန်စားကြမယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုတာ ပရဘတ္တ = သူတစ်ပါးရဲ့အစာလို့ ဘုရား ဟောပါတယ်။ ကိုယ်မသေခင်မှာ ကိုယ်က သူများကို စားမယ်။ ကိုယ်သေရင်တော့ ကိုယ့်ကို သူများက စားကြလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ သဘာဝအမှန်ပါပဲ။ အဲသလို အမျိုးမျိုးသော သတ္တဝါတွေက စားထားလို့ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နေတဲ့ အနေအထား

ကို တစ်ပိုင်းပိုင်းပြီးတော့ ဟောပါတယ်။

၃) အသားတွေ၊ သွေးတွေ ကပ်နေသေးတဲ့၊ အကြောတွေနှင့် ဖွဲ့ထားသေးတဲ့ ပုံမပျက်သေးတဲ့ အရိုးစုကြီးဖြစ်နေတဲ့ သူသေကောင်။

၄) အသားတွေ ကပ်နေတာ မရှိတော့တဲ့၊ သွေးတွေနဲ့ ပေနေတဲ့၊ အကြောတွေနှင့် ဖွဲ့ထားသေးတဲ့ အရိုးစုကြီးဖြစ်နေတဲ့ သူသေကောင်။

၅) အသားတွေ ကပ်နေတာလည်း မရှိတော့ဘူး၊ သွေးတွေ လူးနေတာလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် အကြောတွေနဲ့ ဖွဲ့ထားသေးတဲ့ အရိုးစုကြီး ဖြစ်နေတဲ့ သူသေကောင်။

၆) အကြောတွေနှင့် ဖွဲ့ထားတာ မရှိတော့ဘူး။ အရိုးတွေ ဟိုနားတစ်စု ဒီနားတစ်စု ဖြစ်နေတဲ့ သူသေကောင်။

၇) အရိုးတွေက ဖြူဖွေးနေတဲ့ သူသေကောင်။

၈) နှစ်တွေ ကြာလာလို့ စုပုံထားတဲ့ အရိုးစု သူသေကောင်။

၉) ဆွေးမြည့်ပြီး အမှုန်ဖြစ်နေတဲ့ အရိုးစု သူသေကောင် ဆိုပြီး တော့ ၉-မျိုး ဟောပါတယ်။

အဲဒါတွေနှင့် နှိုင်းစာပြီး ငါ့ရုပ်ကာယဟာလည်း အဲဒီသဘော ရှိတယ်။ အဲသလို ဖြစ်မယ်။ အဲဒီ သဘာဝကို မလွန်ဆန်နိုင်ဘူးလို့ ဆင်ခြင်ရမယ်။

ဒါဟာ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် (၁၄)ပိုင်းရဲ့ အကြမ်းဖျင်း အဓိပ္ပာယ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲသလို ရုပ်ကာယတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် ကြိမ်ဖန်များစွာ ရှုမှတ် ဆင်ခြင်မယ်ဆိုရင် ရုပ်တွေသာလျှင် ရှိတာ၊ (ငါ- သူ-ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မရှိ)ဆိုတဲ့ သတိတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ရုပ်တွေရဲ့ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကို လည်း မြင်လာမယ်။

အဲဒီသတိကြောင့် မှန်ကန်စွာ သိတဲ့ဉာဏ်တွေ အဆင့်ဆင့် တိုးလာ တယ်။ သတိတွေလည်း ထပ်ထပ် တိုးပွားလာတယ်။ လောကကြီးမှာ တစ်စုံတစ်ခုကိုမှ မစွဲလမ်းတဲ့သဘောတွေလည်း ဖြစ်လာတယ်လို့ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရုပ်ကာယကို သတိထားပြီး ရှုမှတ် ဆင်ခြင်မယ်ဆိုရင် ဉာဏ်တွေ သတိတွေ တိုးပြီး စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်တရားတွေ တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးလာမယ်ဆိုတာကို အမှန်အတိုင်း သိရမယ်။

ဒါကတော့ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်အကြောင်းကို အကျဉ်း ချုပ်ပြီး ပြောလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၂) ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ကာယာနုပဿနာပြီးတော့ ဝေဒနာနုပဿနာကို ဆက်ပြီး သွား ရအောင်။ နောက်အပိုင်းတွေမှာတော့ အကြမ်းဖျင်းလေးပဲ ပြောဖို့ အချိန် ရတယ်။

ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ဆိုတာ ခံစားမှုတွေကို ခံစားမှုတွေပဲလို့ အမှန်သိအောင် သတိနှင့် ကြိုးစား အားထုတ်ရတဲ့အလုပ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဝေဒနာနုပဿနာပိုင်းမှာ ဝေဒနာကို (၉)မျိုး မြတ်စွာဘုရား ဟော ပါတယ်။

၁။ ချမ်းသာခြင်း သုခဝေဒနာ၊

၂။ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခဝေဒနာ၊

၃။ ချမ်းသာဆင်းရဲမဟုတ်သော အဒုက္ခ မသုခဝေဒနာ၊

၄။ ကာမဂုဏ်နှင့်စပ်၍ဖြစ်သော သုခဝေဒနာ၊

(ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို အကြောင်းပြုပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ချမ်းသာ ခြင်းသဘော)

၅။ ကာမဂုဏ်နှင့်မစပ်သော သုခဝေဒနာ၊

(တရားရှုမှတ်၍ဖြစ်သော ချမ်းသာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ကာမဂုဏ်အစာ နှင့် မစပ်သော ချမ်းသာခြင်းသဘော ဖြစ်ပါတယ်။)

၆။ ကာမဂုဏ်နှင့်စပ်၍ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ၊

(ကာမဂုဏ်တွေ ပျက်စီးသွားလို့ အလိုရှိတိုင်းမရလို့ စတဲ့ ကာမကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဆင်းရဲခြင်းသဘော)

၇။ ကာမဂုဏ်နှင့်မစပ်သော ဒုက္ခဝေဒနာ၊

(ကာမနှင့်မဆိုင်ဘဲ တရားမနာရလို့၊ တရား အားမထုတ်ရလို့၊ တရား မတိုးတက်လို့ စတာတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်းရဲခြင်းသဘော)

၈။ ကာမဂုဏ်နှင့် စပ်၍ဖြစ်သော ဆင်းရဲမဟုတ်၊ ချမ်းသာ မဟုတ်သော ဝေဒနာ၊

(ကာမဂုဏ် အာရုံများနှင့် ပတ်သက်၍ဖြစ်သော လျစ်လျူရှုမှုသဘော)

၉။ ကာမဂုဏ်နှင့် မစပ်သော ဆင်းရဲမဟုတ်၊ ချမ်းသာမဟုတ်သော ဝေဒနာ၊

(တရားအားထုတ်ရင်း ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် တွဲလျက်ဖြစ်သော အလယ် အလတ် လျစ်လျူရှုမှုသဘော)

အခုပြောခဲ့တဲ့ ဝေဒနာ (၉)မျိုးကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သတိထားပြီး အမှန်သိအောင် ကြိုးစားရမယ်လို့ ဟောပါတယ်။

ဥပမာ- ချမ်းသာရင်လည်း ချမ်းသာတယ်လို့ သိပါ။ ဆင်းရဲရင် လည်း ဆင်းရဲတယ်လို့ သိပါ။ ဘယ်လို ခံစားချက်ပဲဖြစ်ဖြစ် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ကြိုးစားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲသလို ဝေဒနာတွေကို ရှုမှတ် ဆင်ခြင်မယ်ဆိုရင်လည်း ဝေဒနာ တွေရဲ့အပေါ်မှာ ဒါတွေဟာ ခံစားမှုသဘောမျှပဲ ငါ၊ သူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်ပါလားဆိုတဲ့ အသိတွေ သတိတွေ ဖြစ်လာမယ်။ ခံစားမှုတွေရဲ့

ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကိုလည်း သိမြင်လာမယ်။ သတိတွေ ဉာဏ်တွေ တိုးပွား
လာပြီးတော့ အစွဲဥပါဒါန်တရားများ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းသွားမှာ
ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကတော့ ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်အကြောင်းကို အကျဉ်း
ချုပ်ပြီး ပြောလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၃) စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို ဆက်ပြီး သွားရအောင် . .

စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်မှာ ရှုမှတ် ဆင်ခြင်ရမယ့် စိတ်တွေကို
အမျိုးအစား (၁၆)မျိုးလောက် ဟောထားပါတယ်။

- ၁။ တပ်မက်မှုနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် (သရာဂစိတ်)
- ၂။ တပ်မက်မှုကင်းသောစိတ် (ဝီတရာဂစိတ်)
- ၃။ ဒေါသနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် (သဒေါသစိတ်)
- ၄။ ဒေါသကင်းသောစိတ် (ဝီတဒေါသစိတ်)
- ၅။ တွေဝေမှုနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် (သမောဟစိတ်)
- ၆။ တွေဝေမှု ကင်းသောစိတ် (ဝီတမောဟစိတ်)
- ၇။ တွန့်ဆုတ် ပျင်းရိသောစိတ် (သံခိတ္တစိတ်)
- ၈။ ပျံ့လွင့်သောစိတ် (ဝိက္ခိတ္တစိတ်)
- ၉။ ဈာန်စိတ် (မဟဂ္ဂုတ်စိတ်)
- ၁၀။ ကာမစိတ် (အမဟဂ္ဂုတ်စိတ်)
- ၁၁။ အောက်တန်းကျသောစိတ် (သုဉ္ဇတ္တရစိတ်)
- ၁၂။ အထက်တန်းကျသောစိတ် (အနုတ္တရစိတ်)
- ၁၃။ တည်ကြည်သောစိတ် (သမာဟိတစိတ်)
- ၁၄။ မတည်ကြည်သောစိတ် (အသမာဟိတစိတ်)

၁၅။ ကိလေသာမှ လွတ်သောစိတ် (ဝိမုတ္တစိတ်)

၁၆။ ကိလေသာမှ မလွတ်သောစိတ် (အဝိမုတ္တစိတ်)

ဆိုပြီးတော့ စိတ်(၁၆)မျိုး ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီစိတ်တွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း သတိဦးစီးပြီး အမှန်အတိုင်း သိသိနေအောင် ရှုမှတ် ဆင်ခြင်ရမယ်။ ဥပမာ- တပ်မက်တဲ့စိတ်တွေဖြစ်ရင် တပ်မက်တဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်နေတယ်လို့ အမှန်အတိုင်း သိပါ။ တပ်မက်မှု ကင်းတဲ့ စိတ်တွေဖြစ်နေရင်လည်း တပ်မက်မှု ကင်းတဲ့ စိတ်တွေဖြစ်နေ တယ်လို့ အမှန်အတိုင်း သိပါ။ ဒေါသစိတ်ဖြစ်ရင်လည်း ဒေါသစိတ် ဖြစ် တယ်လို့ သိပါ။ ဘာစိတ်တွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသော စိတ်တွေကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ကြိုးစားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို စိတ်တွေ ဖြစ်တိုင်း အမှန်သိအောင် ကြိုးစားမယ်ဆိုရင် သတိတွေ ဉာဏ်တွေ တိုးပွား လာပြီးတော့ အစွဲဥပါဒါန်တရားတွေ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းသွားမယ်။

(၄) ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ကဲ..နောက်ဆုံး ဓမ္မာနုပဿနာပိုင်း ဆက်သွားရအောင်။ ဒီအပိုင်း ကတော့ အလေးနက်ဆုံးနှင့် အကျယ်ပြန့်ဆုံး အပိုင်းပါပဲ။

ဓမ္မာနုပဿနာအပိုင်းမှာ...

- ၁။ နိဝရဏတရား (၅)ပါးကို ဆင်ခြင်တဲ့အပိုင်း၊
- ၂။ ခန္ဓာ (၅)ပါးကို ဆင်ခြင်တဲ့အပိုင်း၊
- ၃။ အာယတန (၁၂)ပါးကို ဆင်ခြင်တဲ့အပိုင်း၊
- ၄။ ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါးကို ဆင်ခြင်တဲ့အပိုင်း၊
- ၅။ သစ္စာ (၄)ပါးကို ဆင်ခြင်တဲ့အပိုင်း- ဆိုပြီးတော့ ၅-ပိုင်းပိုင်းပြီး ဟောထားပါတယ်။

တစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်းမှာလည်း အလွန်ကျယ်ဝန်းတဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေနဲ့
ဟောထားတာဆိုတော့ အသေးစိတ် ပြောဖို့ မလွယ်ပါဘူး။

အလွယ်ပြောရရင်တော့ မြင်ရင် မြင်တယ်လို့ မှတ်တာ၊ ကြားရင်
ကြားတယ်လို့ မှတ်တာ၊ နမ်းရှူရင် နမ်းရှူတယ်လို့ မှတ်တာ၊ စားရင်
စားတယ်လို့ မှတ်တာ၊ တွေးရင် တွေးတယ်လို့ မှတ်တာတွေဟာ ဓမ္မာ
နုပဿနာ အာယတနပိုင်းနှင့်အညီ ရှုမှတ်တာလို့ မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး
အမိန့်ရှိထားပါတယ်။

လိုချင်ရင် လိုချင်တယ်လို့ ရှုမှတ်တာ၊ စိတ်ဆိုးရင် စိတ်ဆိုးတယ်လို့
ရှုမှတ်တာတွေဟာလည်း ဓမ္မာနုပဿနာ နိဝရဏပိုင်းနှင့်အညီ ရှုမှတ်တာ
လို့လည်း အမိန့်ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် သဘောတရားတွေ ဖြစ်လာတိုင်း ဖြစ်လာတိုင်း ဒါတွေကို
သတိနှင့် သိသိ၊ သိသိနေအောင် ကြိုးစားရင် ဓမ္မာနုပဿနာထဲကို အကျုံး
ဝင်တယ်လို့ မှတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မာနုပဿနာနှင့် ပတ်သက်ပြီး
အသေးစိတ် သိချင်ရင်တော့ ဆက်ပြီး လေ့လာကြပေါ့။

သတိပဋ္ဌာန် ပွားများခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများ

အခုဆက်ပြီး ပြောချင်တာကတော့ ဒီ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများရင် ရရှိမယ့် အကျိုးကျေးဇူးများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာလို့ ဒီအကျိုးကျေးဇူးတွေကို ပြောချင်တာတုန်းဆိုတော့-

- * သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့ တန်ဖိုးကို ပိုပြီး နားလည်သွားစေဖို့၊
- * အားမထုတ်ဖူးသေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားထုတ်ချင်စိတ် ပေါက်သွားဖို့၊
- * အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပိုပြီးတော့ အားထုတ်လာစေဖို့၊
- * အထူးသဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့အပေါ်မှာ အားကိုးလိုစိတ်တွေ ထက်သန်လာစေဖို့...

ဒီလို ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သတိပဋ္ဌာန်ရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ပြောမှာပါ။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများရင် အလွန် မွန်မြတ်တဲ့ အကျိုးကျေးဇူး (၇)မျိုးကို သေချာပေါက် ရကို ရမယ်လို့ “မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန်ကြီး” မှာ မြတ်စွာဘုရားက အာမခံပြီး ဟောခဲ့တယ်။ အလွန်မှ ရချင်စရာ ကောင်းတဲ့ အဲဒီအကျိုး (၇)မျိုးက ဘာတွေလဲ...?

ပထမ အကျိုးကျေးဇူးက-

“သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ” တဲ့။

စိတ်ဓာတ် ဖြူစင် သန့်ရှင်းခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးကို ရမယ်။ ဒီ သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်တွေဟာ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဖြူစင်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းလာမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ကို ပွားများရင် လောဘတွေ နည်းလာမယ်။ ဒေါသတွေ နည်းလာမယ်။ မနာလိုမှုတွေ၊ ဝန်တိုမှုတွေ၊ အနိုင်ယူလိုမှုတွေ၊ သည်းမခံမှုတွေ၊ ခွင့်မလွှတ်မှုတွေ ဒါတွေလည်း နည်းလာမယ်။

စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတဲ့ ကိလေသာတွေ နည်းနည်းသွားတဲ့အတွက် ကြောင့် ဒီစိတ်ကလေးက ဖြူစင် ဖြူစင်လာမယ်။ ဒီအချက်ကို ကိုယ် ကိုယ်တိုင် လက်တွေ့ နားလည်နိုင်ပါတယ်။

ဆိုပါစို့... ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ဒီ ရုပ်နာမ်သဘာဝ တွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သတိကလေး ထားနေမယ်။ သိသိနေအောင် ကြိုးစားနေမယ်ဆိုရင် အဲဒီအချိန်မှာ စိတ်ထဲမှာ လောဘ၊ ဒေါသ မဖြစ် တာကို လက်တွေ့ သိနိုင်ပါတယ်။

အလိုဆန္ဒတွေ မကျေနပ်မှုတွေ မရှိလို့ စိတ်ကလေး အေးချမ်းနေတာ ကိုလည်း ကိုယ်တိုင် သိနိုင်တယ်။ “လောဘ ဒေါသကင်းလို့ စိတ်ဟာ ဖြူစင်နေပါလားလို့လည်း သိနိုင်တယ်။ နည်းနည်း အားထုတ်ရင် နည်းနည်း ဖြူစင်မယ်။ များများ အားထုတ်ရင် များများ ဖြူစင်မယ်။ ဖြူစင်တဲ့စိတ်ဟာ သိမြင်နိုင် စွမ်းအားလည်း ကြီးလာတယ်။ အရည်အသွေးတွေလည်း မြင့် လာတယ်။

ဒီခန္ဓာမှာ စိတ်ဟာ အဓိကအကျဆုံးအရာ ဖြစ်တယ်။ “ဘဝဆိုတာ စိတ်နှင့် တန်သလို ဖြစ်တယ်” လို့ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေ ပြောတဲ့ စကားဟာ အလွန် မှန်တယ်။ ကိုယ့်ဘဝ အနေအထားကို ကိုယ့်စိတ်ကပဲ ဖန်တီးတယ်။ စိတ်ညစ်နွမ်းရင် ဘဝညစ်နွမ်းတယ်။ စိတ်ဖြူစင်ရင် ဘဝ ဖြူစင်တယ်။ စိတ် ပူလောင်ရင် ဘဝပူလောင်တယ်။ စိတ်အေးချမ်းရင် ဘဝအေးချမ်းတယ်။ စိတ်ယုတ်ညံ့ရင် ဘဝယုတ်ညံ့တယ်။ စိတ်မြင့်မြတ်ရင် ဘဝမြင့်မြတ်တယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ သုတ္တန်တစ်ပုဒ်ရှိတယ်။ ဘာ ဟော ထားလဲဆိုတော့ အညစ်အကြေးတွေနှင့် မသန့်မရှင်း ဖြစ်နေတဲ့ အဝတ် နွမ်းပေါ်ကို ဘယ်လို ဆေးရောင်ခြယ်လို့မှ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် မထင်

နိုင်ဘူးတဲ့။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အောက်ခံအဝတ်က ညစ်နေလို့ပဲတဲ့။
အဲသလိုပဲ ညစ်နွမ်းနေတဲ့ စိတ်ဖြင့် ကောင်းမွန်တဲ့ဘဝကို မရနိုင်ဘူး။

သန့်ရှင်းဖြူစင်တဲ့ အဝတ်ဖြူပေါ်ဆိုရင်တော့ ကြိုက်တဲ့ဆေးရောင်ကို
ခြယ်လို့ရတယ်။ ဘယ်လိုဆေးရောင်ကိုပဲ ခြယ်ခြယ် ကောင်းမွန်တဲ့အရောင်
ထွက်လာမှာပဲ။ အဲသလိုပဲ ဖြူစင် သန့်ရှင်းတဲ့ စိတ်ဖြင့်သာလျှင် ကောင်းမွန်
သောဘဝကို ဖန်တီးနိုင်လိမ့်မယ်တဲ့။ (မူ-ပဏ်= ဝတ္တသုတ်၌ အကျယ်ရှု)

ညစ်နွမ်းသောစိတ်ကို ဖြူစင်အောင် လျှော်ဖွတ်မယ့် အရာကတော့
သတိပဋ္ဌာန်တရားပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့ ပထမအကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ပါတယ်။

“ဒုတိယနှင့် တတိယ အကျိုးကျေးဇူး” က...

သောက ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ခမာယ...တဲ့။

စိုးရိမ်ခြင်း-သောကနှင့် ငိုကြွေးခြင်း-ပရိဒေဝတို့ကို လွန်မြောက်
သွားလိမ့်မယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ထားမယ်ဆိုရင် စိုးရိမ်စရာနှင့်
တွေ့လည်း မစိုးရိမ်ဘူး။ ငိုကြွေးစရာနှင့် တွေ့လည်း မငိုကြွေးတော့ဘူး
တဲ့။ အလွန်တန်ဖိုးကြီးတဲ့ အရည်အသွေးပါပဲ။

ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့တစ်တွေဟာ သောက ပရိဒေဝတို့ မလွန်
မြောက်နိုင်ကြသေးဘူး။ စိုးရိမ်စရာနှင့် တွေ့ရင် စိုးရိမ်ကြဦးမယ်။ ငိုကြွေး
စရာနှင့် တွေ့ရင် ငိုကြွေးကြဦးမယ်။

စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် မကင်းကြသေးတော့ ကိုယ် စွဲလမ်းထားတာတွေ
ပျက်စီးပြီးဆိုတာနဲ့ စိုးရိမ်ကြတယ်။ ငိုကြွေးကြတယ်။ တချို့ဆိုရင် ကိုယ်
စွဲလမ်းထားတဲ့အရာတွေက မပျက်စီးသေးဘူး။ ပျက်စီးတော့မယ်လို့ အရိပ်

အယောင် ပြတာနဲ့ကိုပဲ စိုးရိမ်နေကြပြီ။ ငိုကြွေးနေကြပြီ။

ဒကာ ဒကာမတို့၊ ဦးဇင်းတို့တစ်တွေဟာ ဘာတွေကို စွဲလမ်းထားကြလဲ။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အပြင်ဘက်က သက်ရှိ သက်မဲ့တွေနှင့် ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးရဲ့ အပေါ်မှာ စွဲလမ်းနေကြတာပေါ့။ ကိုယ့်ခန္ဓာရဲ့အပေါ်မှာ ဖြစ်တဲ့ စွဲလမ်းမှုကတော့ အကြီးဆုံး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

စွဲလမ်းမှုက ကြီးရင် ကြီးသလောက် သောက ပရိဒေဝတွေကလည်း ကြီးကြီးမားမား ဖြစ်ကြရမှာပဲ။ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်မယ်ဆိုရင် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်တွေဟာ တဖြည်းဖြည်း နည်းပါးသွားမယ်။ သတိပဋ္ဌာန်ဟာ ဥပါဒါန်ကို လျော့ချနိုင်တဲ့ တရားဖြစ်တယ်။ ဥပါဒါန်တွေ နည်းပါးသွားတာနှင့်အမျှ သောက ပရိဒေဝတွေလည်း နည်းပါးသွားလိမ့်မယ်။

စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်တွေ ဖြစ်ကြတယ်ဆိုတာ ဒီဘဝ ဒီခန္ဓာ ဒီလောက ရဲ့အပေါ်မှာ မှန်မှန်ကန်ကန် မသိလို့ ဖြစ်ကြတာ။ တကယ်က ဘဝဆိုတာ မတည်မြဲတဲ့ သဘောမျှပဲ၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘောမျှပဲ။ ဒီသဘောတွေကို ပီပီပြင်ပြင် မသိကြလို့သာ စွဲလမ်းမှုတွေ ဖြစ်ကြတာကိုး။

ဒီခန္ဓာမှာ တရစပ် ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘာဝတွေကို အမြဲမပြတ် သတိထားနေမယ်ဆိုရင် မတည်မြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့သဘောကို အမှန်အတိုင်း သိသိလာပြီး စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ဟာ တဖြည်းဖြည်း နည်းသွားမှာပဲ။

ဥပါဒါန် နည်းသွားရင် သောက ပရိဒေဝလည်း နည်းသွားမှာပဲ။

ဒါကြောင့် စိုးရိမ်စရာတွေ၊ ငိုကြွေးစရာတွေ ကြုံလာတဲ့အခါမှာ စိုးရိမ်မှုတွေ၊ ငိုကြွေးမှုတွေ မဖြစ်ရလေအောင် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ကြိုကြိုတင်တင် အားထုတ်ထားသင့်တယ်။ စိုးရိမ်စရာတွေ၊ ငိုကြွေးစရာတွေဆိုတာက လူတိုင်း တစ်နေ့မှာ သေချာပေါက် တွေ့ကို တွေ့ကြမှာပါ။

တစ်နေ့ သေချာပေါက် တွေ့မယ်ဆိုတာက “လူတိုင်း တစ်နေ့ ပျက်စီးရလိမ့်မယ်” ဆိုတဲ့သဘောကို ရည်ညွှန်းပြီး ပြောတာပါ။

အဲဒီပျက်စီးမှုကြီး ဆိုက်လာပြီဆိုရင် ပိုက်ဆံတွေ ဘယ်လောက်ပဲရှိရှိ တကယ်သိတဲ့ ပညာဉာဏ် မရှိရင်တော့ ပူရဦးမှာပဲ။

ပညာတွေ ဘယ်လောက်ပဲ တတ်တတ်၊ တကယ့်သူတော်ကောင်း တို့ရဲ့ နေနည်းကို မတတ်ရင်တော့ ပူရဦးမှာပဲ။

ဘဝမှာ ဘယ်လောက်ပဲ အောင်မြင် အောင်မြင်၊ ဥပါဒါန်တရားတွေ ရဲ့ အပေါ်မှာ အောင်မြင်မှု မရသေးရင်တော့ ပူကြရဦးမှာပဲ။

ပူချိန်မှာ မပူချင်ဘူးဆိုရင်တော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားကလွဲလို့ တခြား ဘယ်အရာမှ အားကိုးစရာ မရှိပါဘူး။

ဒါကြောင့် သောကပရိဒေဝကို လွန်မြောက်စေနိုင်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် တရားကို ပိုပြီး အားကိုးလိုက်ဖို့ လိုပါတယ်။

ဒါကတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့ ဒုတိယနှင့် တတိယ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ပါတယ်။

နောက် “စတုတ္ထ နှင့် ပဉ္စမ အကျိုးကျေးဇူး” က-

ဒုက္ခ ဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ...တဲ့။

ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း-ဒုက္ခနှင့် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း-ဒေါမနဿတို့ကို ချုပ်ငြိမ်းသွားစေလိမ့်မယ်တဲ့။

ဒီအကျိုးကျေးဇူးတွေကိုလည်း လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားကြည့် ပါ။

ဒီ ဒုက္ခနှင့် ဒေါမနဿတရားတွေကို မတွေ့လို မကြုံလိုကြသော် လည်း တွေ့ကြုံနေကြရတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်နိုင်မယ်ဆိုရင် ဒုက္ခဒေါမနဿတွေ လုံးဝ ချုပ်သွားမှာပဲ။ ပြည့်စုံအောင် အားမထုတ်နိုင်သေးခင်မှာလည်း ကိုယ်အားထုတ်ရင် အားထုတ်သလောက် ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေဟာ လျော့နည်းသွားမှာပါပဲ။

သတိပဋ္ဌာန်တရား အားထုတ်ရင် ရောဂါဝေဒနာတွေ ပျောက်ကင်းသွားတာတွေကို ကြည့်သောအားဖြင့် သတိပဋ္ဌာန်တရားဟာ ကိုယ်ဆင်းရဲမှုဒုက္ခကို လျော့နည်းစေတယ်ဆိုတာ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား အားထုတ်ရင် တော်ရုံတန်ရုံနှင့် စိတ်မတိုတာကို ကြည့်သောအားဖြင့် ဒေါမနဿတွေကို လျော့နည်းစေတယ်ဆိုတာလည်း ထင်ရှားပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လာတာနှင့်အမျှ ခန္ဓာရဲ့အကြောင်း၊ ဘဝရဲ့အကြောင်း၊ လောကရဲ့အကြောင်းတွေ ပိုပြီး သိလာတယ်။ နားလည်လာတယ်။ ဒီတော့ တွေ့ကြုံလာတဲ့ ကိစ္စတွေကို နားလည် ပေးနိုင်လာတယ်။ သည်းခံနိုင်လာတယ်။ ခွင့်လွှတ်နိုင်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ဒေါသတွေလည်း နည်းလာတယ်။ ဒေါသနည်းရင် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဒေါမနဿတွေလည်း နည်းပါးသွားတော့တာပါပဲ။

ဒီအချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီး နောက်ထပ် စဉ်းစားမိတာတစ်ခုက သတိပဋ္ဌာန်တရား အားထုတ်သူဟာ တွေ့ကြုံလာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု ဒုက္ခတွေကို ရင်ဆိုင်နိုင်တဲ့ စွမ်းရည်တွေ တိုးလာတယ်ဆိုတာပါပဲ။

မင်္ဂလာဗျူဟာအသင်းက ဦးဇင်းတို့နှင့် သိတဲ့ ဆရာဝန်မကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ ဖခင်ကြီးဆိုရင် အသည်းကင်ဆာ ဖြစ်တယ်။ အသည်းကင်ဆာဆိုတာ အလွန်မှ အခံရခက်တဲ့ ရောဂါလို့ ကြားဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဒကာကြီးဟာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ထားတဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီဝေဒနာဆိုးကို အေးအေးဆေးဆေး ရင်ဆိုင်သွားတယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဆရာဝန်တွေတောင် အံ့သြကြရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

တစ်နေ့ ကိုယ်အလွန်မြတ်နိုးတဲ့ ဒီခန္ဓာကြီးက ကိုယ် အလွန်ကြောက်
တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ဖြစ်စေမှာပါ။ ပြုစုမယ့်သူ ရှိတာလောက်နှင့်၊
ငွေကြေး ပြည့်စုံရုံလောက်နှင့် ရင်ဆိုင်နိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုတာကို စဉ်းစား
မိဖို့ လိုပါတယ်။

ဘဝရဲ့ ခရီးကို အစဉ်အတိုင်း ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ အိုလမ်းကို
လျှောက်ပြီးရင် နာလမ်းကို ဆက်လျှောက်ကြရမှာပဲ။ တချို့ကျတော့လည်း
ပြုမိမှားတဲ့ အကုသိုလ်တို့ကြောင့် အိုလမ်းကို မလျှောက်ရသေးခင်မှာဘဲ
နာလမ်းကို ခက်ခက်ခဲခဲ လျှောက်နေကြရတယ်။ စောစောစီးစီး သေလမ်း
လျှောက်သွားကြတဲ့ သူတွေလောက်ပဲ နာလမ်းကို သိပ်မလျှောက်ကြတာ။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရုပ်ဆိုတာက အနာတုံးကြီး ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်
ကြိုကြားကြိုကြားတော့ နာလမ်းကို လျှောက်ကြရတာပါပဲ။ ဒါတွေကို
စဉ်းစားပါ။ အဲဒီလို တွေ့နေကြရမယ့်၊ တွေ့လည်း တွေ့ကြရဦးမယ့် နာခြင်း
တရားအတွက် သတိပဋ္ဌာန်တရားဟာ အစွမ်းအထက်ဆုံး အားကိုးရာ
ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့ စတုတ္ထနှင့် ပဉ္စမအကျိုး ကျေးဇူး
ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ထပ် ‘ဆဋ္ဌမ နှင့် သတ္တမ ရမယ့်အကျိုးကျေးဇူး’ က..

“ဉာယဿ အဓိဂမာယ၊
နိဗ္ဗာနဿ သန္တိကိရိယာယ” ..တဲ့။

အရိယာ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ရမယ်။ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာကို မျက်မှောက်ပြုရမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့ အမြင့်မားဆုံးသော အကျိုးကျေးဇူးများလို့
ဆိုရမှာပါ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို ရရင် ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း ငြိမ်းရတော့မှာ ဖြစ်လို့ပါပဲ။

မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ရရင် ကိလေသာတွေဟာ သူ့အဆင့်နှင့်သူ အပြီးသတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားမယ်။ ကိလေသာတွေ ငြိမ်းရင် ကိလေသာ တွေကြောင့် ဖြစ်ရမယ့် ဒုက္ခတွေလည်း ငြိမ်းသွားတော့တာပဲ။

မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေထဲမှာ အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို ရရင်ပဲ အလွန်ဆုံး အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကာမဘုံမှာ (၇)ဘဝနေပြီး ဒုက္ခတွေ အပြီးတိုင် ငြိမ်းရတော့မယ်။

သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ နုခသီခသုတ္တန်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဘာပြော ထားလဲဆိုတော့..

အခါတစ်ပါးမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ တန်ခိုးတော်နှင့် လက်သည်း ဖျားပေါ်ကို မြေမှုန့်အနည်းငယ် တင်ပြီး ရဟန်းတွေကို မေးတယ်။

‘ရဟန်းတို့- ငါ့ရဲ့ လက်သည်းဖျားပေါ်မှာရှိတဲ့ မြေမှုန့်နှင့် မဟာ ပထဝီ မြေကြီးတစ်ခုလုံးမှာ ရှိတဲ့ မြေမှုန့်တွေမှာ ဘယ်မြေမှုန့်က သာပြီး များလဲဆိုတော့ ရဟန်းတော်တွေက မနှိုင်းယှဉ်လောက်အောင် ကွာခြား လှပါတယ် ဘုရား’ လို့ လျှောက်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက-

‘ရဟန်းတို့- အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် အဖို့ ကုန်ခမ်းသွားတဲ့ ဒုက္ခတွေဟာ မဟာပထဝီ မြေကြီးမှာရှိတဲ့ မြေမှုန့် များသဖွယ် အလွန်များတယ်။ ကျန်တဲ့ဒုက္ခကတော့ လက်သည်းဖျားပေါ် မှာရှိတဲ့ မြေမှုန့်သဖွယ် အလွန်နည်းတယ်။ အဲသလောက် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ် ဉာဏ်တွေဟာ အာနုဘော် ကြီးတယ်’ လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ ဘဝဟာ ဘယ်လောက် ကောင်းလိုက်သလဲ။ သူတို့ရဲ့ အနာဂတ်ဒုက္ခတွေကို ပိုင်း

ခြားလို့ ရသွားပြီ။ လက်ကျန် ဘဝခရီးမှာလည်း ပို၍ပို၍ ချမ်းသာတဲ့ဆီကို ဦးတည်သွားနေတယ်။ သူတို့ဘဝက သေချာသွားပြီ၊ စိတ်အေးရပြီ။

ပုထုဇဉ်တွေမှာတော့ မသေချာသော၊ မရေရာသော၊ စိတ်မချရသော အနေအထားတွေနှင့် နေနေကြရတာ။

ပုထုဇဉ်ဘဝမှာ ဘယ်လောက်ပဲ ပြည့်စုံပြည့်စုံ၊ ဘယ်လောက်ပဲ အဆင်ပြေပြေ၊ အချိန်မရွေး ဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးတွေဟာ ဖြစ်ချင်တဲ့အချိန်မှာ ဖြစ်ချင်သလိုကို ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ ဘာ အာမခံချက်မှ မရှိဘူး။

မြတ်စွာဘုရားကတော့ ပုထုဇဉ်တွေရဲ့ဘဝဟာ တောင်လေလာ မြောက်ဘက်လွင့်၊ မြောက်လေလာ တောင်ဘက်လွင့်ရမယ့် မြေညီညီမှာ ချထားတဲ့ ဝါဂွမ်းများနှင့် တူတယ်လို့ ဟောပါတယ်။

ဘာ ထောက်တည်ရာမှ မရသေးတဲ့ ပုထုဇဉ်ဘဝရဲ့ စိတ်ပျက်ဖွယ် အနေအထားတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် သိဖို့လိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ခွင့် ရနေတဲ့ အခုလို ဘဝကောင်းလေးမှာ ဘာအရေး အကြီးဆုံးလဲဆိုတာကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဆုံးဖြတ်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

“မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် မရမချင်း ဒုက္ခမအေးဘူး” လို့ အမှန်အတိုင်း သိပြီး မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ရအောင် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ကြိုးစားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားရဲ့ ဆဋ္ဌမနှင့် သတ္တမ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ပါတယ်။

အခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများရင် ရရှိမယ့် အကျိုးကျေးဇူး (၇)မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သာသနာတော်

ကြီးရဲ့ ရတနာတွေအဖြစ် ဗောဓိပက္ခိယတရားများကို ညွှန်ပြခဲ့တယ်။

အဲဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေထဲက ပထမဆုံးအုပ်စုဖြစ်တဲ့ သတိ ပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဒီကနေ့ နာယူခဲ့ကြပြီ။ ပိုပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိဖို့အတွက်လည်း ဆက်လက်ပြီး လေ့လာနိုင်ကြပါစေ...။

စိတ်ဓာတ် ဖြူစင် သန့်ရှင်းခြင်း၊ သောက ပရိဒေဝကို လွန်မြောက် နိုင်ခြင်း၊ ဒုက္ခ ဒေါမနဿကို ချုပ်ငြိမ်းစေခြင်း၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းလို့ဆိုတဲ့ အကျိုးထူး (၇)ပါးကို ရရှိစေနိုင်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးဟူသောလမ်းကို ပန်းတိုင်ရောက်အောင် ပွားများ လျှောက်လှမ်းနိုင်တဲ့ သူတော်ကောင်းများ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း။ ။

အရှင်ဥက္ကမ

(သစ္စာရွှေစည်ဆရာတော်)
သစ္စာရွှေစည်ကျောင်းတိုက်
ရွှေမင်းဝံရပ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

၁၄-၇-၂၀၁၅

သစ္စာရွှေစည်စာစဉ်(၁၁)

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၂)

[သပ္ပပုဏ်တရား ၄-ပါး]

အရှင်ဥဒ္ဓမ
(သစ္စာရွှေစည်)

သမ္မပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါး

- ◆ ဖြစ်စွာဘုရား ဘာသာနာထော်၌ အားထုတ်ကြတုန်လော့။
 ထွက်ပြောင်ကြောင်း လုံ့လတို ပြုကြတုန်လော့။
 အာဝနာနှင့် ယှဉ်သော လုံ့လတို တြိုးပမ်းကြတုန်လော့။
 သင်ပြောင်ကြီးတာ ကျူးဆိပ်တို ဖျတ်သီးသကဲ့သို့ ၊
 သေပင်း၏ စစ်တပ်ကို ငျေဖျတ်ကြတုန်လော့။

- ◆ အကြင်သူသည် တရားသဖြင့် ခုံးပရာ ဤဘာသာနာထော်၌
 ပေပုပေလျာသည်ဖြစ်၍ ငေးလတ္တံ့ ။
 ထိုသူသည် ပင့်သငွေငွေခြင်းတု ဆိုအပ်သော သံသရာကို ပယ်၍
 သင်းရဲ၏အဆုံးကို ပြုလတ္တံ့ ။

(အရဏဝတီသုတ္တန်)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊
ကောဇာသက္ကရာဇ်= ၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊
(၂၁-၆-၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
စင်္ကာပူနိုင်ငံ အရိနာကန်ထရိုကလပ်၌
ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၂)

သမ္ဗုဒ္ဓဓာန်တရား ၄-ပါး

ဒီကနေ့ တရားစခန်း ဒုတိယနေ့မှာ ဗောဓိပက္ခိယအုပ်စုတွေထဲက ဒုတိယအုပ်စုဖြစ်တဲ့ သမ္ဗုဒ္ဓဓာန်တရား (၄)ပါးကို နာယူကြမယ်။

ဗောဓိပက္ခိယတရားတော် ဒုတိယပိုင်းပေါ့။

ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေဆိုတာ သာသနာတော်မြတ်ကြီးရဲ့ ရတနာတွေလို့ ‘ပဟာရာဒသုတ္တန်’မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောခဲ့တယ်။

အဲဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးကို အုပ်စုခွဲ ပြောမယ်ဆိုရင်...

- ၁။ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးက တစ်အုပ်စု၊
- ၂။ သမ္မပ္ပဓာန်တရား (၄)ပါးက တစ်အုပ်စု၊
- ၃။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါးက တစ်အုပ်စု၊
- ၄။ ဣန္ဒြေတရား (၅)ပါးက တစ်အုပ်စု၊
- ၅။ ဗိုလ်တရား (၅)ပါးက တစ်အုပ်စု၊
- ၆။ ဗောဇ္ဈင်တရား (၇)ပါးက တစ်အုပ်စု၊
- ၇။ မဂ္ဂင်တရား (၈)ပါးက တစ်အုပ်စုလို့

ခုနစ်အုပ်စု ရှိတယ်။

မနေ့တုန်းက သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါးအကြောင်း ပြောခဲ့ပြီ။ ဒီကနေ့ သမ္မပ္ပဓာန်တရား (၄)ပါးအကြောင်း ပြောပါ့မယ်။

သမ္မပ္ပဓာန်တရားဆိုတာ “ကောင်းမွန်တဲ့ အလုပ်တွေကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နှင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ခြင်း” လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ကောင်းမွန်တဲ့ လုံ့လဝီရိယကို ဆိုတာပါပဲ။

သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုတဲ့စကားကို အသေးစိတ် လေ့လာကြည့်ရအောင်...

သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုတဲ့စကားဟာ သမ္မာ-ဆိုတဲ့ စကားလုံးနှင့် ပဓာန-ဆိုတဲ့ စကားလုံး ဒီစကားနှစ်လုံးကို ပေါင်းထားတာပါ။

‘သမ္မာ’ဆိုတဲ့စကားက ‘ကောင်းမွန်စွာ’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

‘ပဓာန’ဆိုတဲ့စကားက ‘ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်တယ်’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

“ဘုသံ ဒဟတိ ဝဟတိ တိ ပဓာနံ”

ဘုသံ- ပြင်းပြင်းထန်ထန်၊ ဒဟတိ ဝဟတိ- အားထုတ် ဆောင်ရွက်တတ်၏။ ဣတိတသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ပဓာနံ- ပဓာနမည်၏တဲ့။

ဒါကြောင့် ပဓာနဆိုတာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ခြင်း၊ သမ္မာ

ဆိုတာကတော့ ကောင်းမွန်စွာ၊ ‘သမ္မာ’ နှင့် ‘ပဓာန’ ပေါင်းလိုက်တော့ ကောင်းမွန်စွာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရသွားတယ်။

“သမ္မာဒေဝ ပဓာနံ သမ္မပ္ပဓာနံ” တဲ့။

သမ္မာဒေဝ- ကောင်းမွန်စွာသာလျှင်၊ ပဓာနံ- ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်တတ်၏။ သမ္မပ္ပဓာနံ- သမ္မပ္ပဓာန်တရား။ (ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ)

အဲဒီတော့ သမ္မပ္ပဓာန်ဆိုတာ ဘာလဲလို့မေးရင် “ကောင်းမွန်စွာ အားထုတ်တဲ့ လုံ့လဝီရိယ” လို့ ဖြေတတ်ပါစေ။

ဒီနေရာမှာ လုံ့လဝီရိယတိုင်း သမ္မပ္ပဓာန်ထိုက်တာ မဟုတ်ဘူးလို့ သိရတယ်။ မကောင်းသဖြင့် အားထုတ်နေတာတွေ၊ မကောင်းတာတွေ ကြိုးစားနေတာတွေ၊ ဒါမျိုးတွေကိုတော့ ‘မိစ္ဆာဝါယာမ’ လို့ ဆိုရတယ်။ ကောင်းစွာ အားထုတ်တဲ့ ‘သမ္မာဝါယာမ’ သည်သာ သမ္မပ္ပဓာန်လို့ အမည် ရတာ။

အဲဒီ သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယဟာ (၄)မျိုး ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲ... ပါဠိလိုလေးပါ မှတ်ကြည့်စမ်းပါဗျာ။

● ဥပ္ပန္နာနံ အကုသလ္လာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော။

ဥပ္ပန္နာနံ- မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလ္လာနံ ဓမ္မာနံ- အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ပဟာနာယ- ပယ်ခြင်းငှာ၊ ဝါယာမော- အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။

ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ပယ်ဖို့၊ လောလောဆယ် ဖြစ်နေတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ရပ်တန့်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့ ဝီရိယမျိုးလို့ ဆိုလိုတယ်။ နောက် နားရောက်မှ အကျယ်ပြောပါ့မယ်။ အခုတော့ (၄)မျိုးပြည့်အောင် အရင် မှတ်သားကြည့်ကြမယ်။

၂ အနုပ္ပန္နာနံ အကုသလ္လာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာမော။

အနုပ္ပန္နာနံ- မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့ ဖြစ်ကုန်သော၊ **အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ**- အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ **အနုပ္ပါဒါယ**- မိမိသန္တာန်မှာ မဖြစ်လာစေခြင်းငှာ၊ **ဝါယာမော**- အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ (မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်ပေါ်ခွင့် မရအောင် ကြိုးစားတဲ့ လုံ့လဝီရိယ)

၃) အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာမော။

အနုပ္ပန္နာနံ- မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဖူးသေးကုန်သော၊ **ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ**- ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ **ဥပ္ပါဒါယ**- မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ **ဝါယာမော**- အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ (မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်များ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားတဲ့ လုံ့လဝီရိယ)

၄) ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘိယျော ဘာဝါယ ဝါယာမော။

ဥပ္ပန္နာနံ- မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ **ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ**- ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ **ဘိယျောဘာဝါယ**- လွန်စွာ ကြီးပွား၍ တိုးတက် ခိုင်မြဲစေခြင်းငှာ၊ **ဝါယာမော**- အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ (ဖြစ်ဖူးပြီးသား ကုသိုလ်တရားများကို ကြီးပွား တိုးတက် ခိုင်မြဲစေရန် ကြိုးစားသော လုံ့လဝီရိယ) ဆိုပြီးတော့ သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယ (၄)မျိုး ရှိတယ်။

ထပ်ပြောပါ့မယ်။

- ၁။ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်များကို ပယ်ဖို့ အားထုတ်ခြင်း။
- ၂။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း- ဆိုတဲ့ **အကုသိုလ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အားထုတ်ခြင်း ၂-မျိုး။**
- ၃။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း။
- ၄။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တရားတွေကို ကြီးပွားတိုးတက် ခိုင်မြဲအောင် အားထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့ **ကုသိုလ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး အားထုတ်ခြင်း ၂-မျိုး ... ပေါင်း-(၄)မျိုးပေါ့။**

အဲဒီ (၄)မျိုးကို နည်းနည်းလေး အကျယ်ချဲ့ပြီး နားလည် ကြည့် ရအောင်...

၁ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်တရားများကို ပယ်ဖို့ အားထုတ်ခြင်း။

ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့မှာ သံသရာတစ်လျှောက် ဒီကနေ့ တိုင်အောင် ပြုမိမှားခဲ့ကြတဲ့ အကုသိုလ်တွေဆိုတာ ရှိပါတယ်။

ပုထုဇဉ်သဘာဝ မကောင်းတာတွေ လုပ်မိမယ်၊ မဟုတ်တာတွေ ပြောမိမယ်၊ အမျိုးမျိုးသော အကုသိုလ်တွေဟာ ပမာဏ ကြီးမားစွာနှင့် ရှိနေကြတယ်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး အမိန့်ရှိတာကတော့ “သတ္တဝါ တစ်ယောက် တစ်ယောက်မှာ ငရဲကျနိုင်သော ကံအနန္တ၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ် နိုင်သော ကံအနန္တ စသဖြင့် အပါယ်ဘုံသို့ ပစ်ချနိုင်သော ကံတွေဟာ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီ အကုသိုလ်တွေဟာ ကမ္မပစ္စယသတ္တိအနေနှင့် သတ္တဝါတွေ သန္တာန်မှာ အခွင့်သင့်တဲ့အခါမှာ ဆင်းရဲကျိုးကို ပေးဖို့အတွက် အစဉ် လိုက်ပါနေတယ်။ မုဆိုးရဲ့ခွေးဟာ သားကောင်ကို လိုက်တဲ့အခါမှာ မမို မချင်း လိုက်မယ်၊ မှီပြီဆိုရင်တော့ ကိုက်သတ်မယ်။

အဲသလိုပဲ.. အကုသိုလ်တွေဟာ မုဆိုးရဲ့ခွေးတွေလို သတ္တဝါဆိုတဲ့ သားကောင်နောက်ကို လိုက်နေကြတယ်။ ခွေးဟာ သားကောင်ကို မှီရာ အရပ်မှာ ကိုက်သလို ပြုခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်တွေဟာ သတ္တဝါကို အကျိုး ပေးခွင့်သာတဲ့အချိန်မှာ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြင့် နှိပ်စက်ကြလိမ့်မယ်။

ဒီသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း သိပြီးတော့ “ငါ လုပ်ခဲ့တဲ့ အကု သိုလ်တွေက ငါ့ကို အကျိုးမပေးသေးခင်မှာ ငါ့ကိုယ်တိုင် ကြိုးစား အားထုတ်ပြီးတော့ အဲဒီအကုသိုလ်တွေကို ဖျက်ဆီးပစ်မယ်ဆိုတဲ့ အတွေး မှန်နှင့် သူတော်ကောင်းတရားကို အားထုတ်ရမယ်။

ကိုယ်လုပ်ခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိဆိုတာ ဘုရားသာသနာနှင့် ကြုံတဲ့အချိန်မှသာ ရနိုင်တာ။ ဒါကိုလည်း သိထားဖို့ လိုသေးတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လို့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ရခဲ့မယ်ဆိုရင် အပါယ်ဘုံကို ပစ်ချနိုင်သည်အထိ ဆိုးဝါးတဲ့ အကုသိုလ် ကံအနန္တဟာ တစ်ခါတည်း ဖျက်ဆီးပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်။ နောက်ဆုံး အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ အလုံးစုံသော အကုသိုလ် ကံတွေကို ဖျက်ဆီးပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်။

ဒီနေရာမှာ ပထမအရေးကြီးတာက သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးပစ် မယ့် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ရဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတာ “ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ငါ, သူ, ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါလို့ မှားယွင်းစွာ မှတ်ထင်ထားမှု” ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအစွဲမှားကြီးက ပုထုဇဉ်တွေမှာ အရိုးစွဲအောင် ခိုင်မြဲနေတယ်။ သူ ရှိနေသမျှ အချိန်မရွေး အပါယ်ကို ရောက်သွားနိုင်တယ်။ သူ့ကို ဖျက်ဆီးနိုင်ပြီဆိုရင်လည်း အပါယ်ချနိုင်သည်အထိ ဆိုးဝါးတဲ့ အကုသိုလ်ကံအားလုံး ပျက်စီးသွား တော့တာပါပဲ။

ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်တရားများကို ပယ်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့နေရာမှာ အဓိကက သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားရမယ်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖို့ဆိုရင်လည်း သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများရမယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား ကို ပွားများမှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်မယ်။

ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများခြင်းဟာ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်များကို ပယ်ဖို့ ကြိုးစားနေခြင်းပင် ဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းလည်း “ငါ့ကို ဒုက္ခပေးမယ့်အရာတွေ” လို့ အမှန်အတိုင်း စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဖြစ်နေ

တဲ့ အကုသိုလ်တွေ ဆက်မဖြစ်အောင် ရပ်တန့်သွားအောင် ကြိုးစားကြရမယ်။

နောက်ပြီးတော့လည်း ဘာကုသိုလ်ပဲလုပ်လုပ် အကုသိုလ်တွေကို ပယ်သတ်နိုင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရခြင်းရဲ့ အထောက်အပံ့ ဖြစ်ပါစေဆိုတဲ့ စိတ်နှင့် ပြုရမယ်။ ဒါလည်း လိုသေးတယ်နော်။

ဒါကတော့ “ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်တရားများကို ပယ်ဖို့ အားထုတ်ခြင်း” ဆိုတဲ့ ပထမ သမ္ဗုဒ္ဓဓာန်တရားနှင့် ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားစရာလေးတွေကို ပြောလိုက်တာပါ။

ဒုတိယ သမ္ဗုဒ္ဓဓာန်တရားကို ဆက်သွားကြရအောင်...

၂ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့မှာ ဖြစ်ခဲ့ပြီးသား အကုသိုလ်တွေ ရှိသလို၊ နောင်မှာလည်း အကုသိုလ်တွေက ဖြစ်ကြဦးမှာ။ လိုချင်စရာတွေတွေ့ရင် လောဘတွေက ဖြစ်ဦးမှာ၊ မကျေနပ်စရာတွေ တွေ့ရင် ဒေါသတွေက ဖြစ်ဦးမှာ၊ ယှဉ်စရာတွေ တွေ့လာရင် မာနတွေက ဖြစ်ဦးမှာ၊ အဲဒီ လောဘ ဒေါသတွေကို မထိန်းနိုင်ရင် မကောင်းတဲ့အပြောတွေက မိမိနှုတ်ကနေ ထွက်ဦးမှာ၊ ပိုဆိုးလာရင် ကာယကံမူတွေနှင့်လည်း ကျူးလွန်ကြဦးမှာ။

သတိမရှိတဲ့ အချိန်တွေမှာ အဲဒီ အကုသိုလ်တွေက အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အနုသယကိလေသာတွေကိုမှ မပယ်ရသေးဘဲကိုး။ အနုသယကိလေသာကို အရိယာမဂ်ဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်ကြတဲ့ အရိယာသူတော်စင်တွေသာ သူ့အဆင့်နှင့်သူ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့အတွက် အကုသိုလ် ကင်းကြတာ။

ပုထုဇဉ်တွေကတော့ ဘယ် အနုသယကိလေသာကိုမှ မပယ်ရသေးတဲ့ အတွက် သတိမရှိတဲ့ အချိန်တွေမှာ အကုသိုလ်တွေကတော့ ကြီးတာနှင့် သေးတာပဲ ကွာမယ်၊ ဖြစ်ဖြစ်နေကြတယ်။ သတိရှိတဲ့ အချိန်လေးမှာပဲ သက်သာခွင့်ရမယ်။ သတိမရှိလို့ကတော့ အကုသိုလ်တွေက ဖြစ်ဖြစ်နေ မှာပဲ။

ဒီနေရာမှာ ပုထုဇဉ်တွေအတွက် အကုသိုလ်တွေဟာ ဘယ်လောက်ထိ ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိလဲဆိုတာလေးကို နည်းနည်း ပြောချင်တယ်။ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ဗဟုဓာတုကသုတ္တန်မှာ ပြောထားတဲ့ စကားတော်လေး ရှိတယ်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဓိကို သတ်စရာ အကြောင်းမရှိ၊ အဖကို သတ်စရာ အကြောင်းမရှိ၊ ရဟန္တာကို သတ်စရာ အကြောင်းမရှိ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ပြစ်မှားတဲ့စိတ်ဖြင့် သွေးကို ဖြစ်စေစရာ အကြောင်း မရှိ၊ သံဃာကို သင်းကွဲစေရာသော အကြောင်းမရှိ၊ ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသူကို (သံသရာမှလွတ်ရာကို ညွှန်ပြနိုင်သော) ဆရာဟု ညွှန်ပြ စရာ အကြောင်း မရှိတော့ဘူး... တဲ့ ။

ဒါပေမယ့် ပုထုဇဉ်ကတော့ ဒီ ခြောက်မျိုးကို အကုန်လုံး ကျူးလွန် မယ်ဆိုရင် ကျူးလွန်စရာ အကြောင်းတွေ ရှိနေတယ်တဲ့။ ဆိုလိုတာက ပုထုဇဉ်ဟာ အမေကိုတောင် သတ်နိုင်သေးတယ်။ အဖေကိုတောင် သတ် နိုင်သေးတယ်ပေါ့။ သတ်နိုင်လို့လည်း တစ်ခါတစ်ရံ အမေသတ်တဲ့ သတင်း တွေ၊ အဖေသတ်တဲ့သတင်းတွေကို ကြားကြရတာပေါ့။ ပုထုဇဉ်မှာ အဲ သည်လောက် ကြီးမားတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေကို လွန်ကျူးစေတတ်တဲ့ ယုတ်မာတဲ့ ဓာတ်ဆိုးတွေ ရှိနေသေးတယ်။ မပယ်ရသေးဘူး။

အဲဒီ ဓာတ်ဆိုးက ဘယ်အရာလဲဆိုရင် အဓိကကတော့ ‘သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ’ ပါပဲ။ ရုပ်နာမ်ကိုပဲ ငါ သူ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါလို့ ထင်မှားမှုဟာ အဲ သလောက်ထိ ဆိုးဝါးသွားစေနိုင်တယ်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်ရင် အဲဒီအကုသိုလ်ကြီး (၆)မျိုးကို ဘယ် တော့မှ မလုပ်တော့ဘူး။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မပယ်နိုင်သေးဘူးဆိုရင် အဲဒီ အကုသိုလ်ကြီး (၆)မျိုးကို အကြောင်းတိုက်ဆိုင်လာရင် လွန်ကျူးနိုင်သေး တယ်။ ဖြစ်မယ်ဆို ဖြစ်စရာအကြောင်း ရှိနေတယ်။

အဲဒီတော့ ပြောလိုတာက... မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ် အောင် ကြိုးစားတဲ့နေရာမှာ “သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖို့ ကြိုးစားခြင်း”ဟာ အလွန် အရေးကြီးတဲ့ အဓိကကျတဲ့ ကြိုးစား အားထုတ်မှု ဖြစ်တယ် ဆိုတာပါပဲ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖို့ဆိုရင်လည်း သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများ ရမယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများမှ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်မယ်။

ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများခြင်းဟာ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို မဖြစ်အောင် ကြိုးစားနေခြင်းပင် ဖြစ်တယ်။

တတိယ သမ္မပ္ပဓာန်တရားကို ဆက်ပြောပါ့မယ်။

၃ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေကို ဖြစ်အောင် ကြိုးစား အားထုတ်ခြင်း။

ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့သန္တာန်မှာ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကုသိုလ် တရားတွေ ရှိတယ်။ ယုထုဇဉ်တွေမှာ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးလို့ဆိုတဲ့ လော ကုတ္တရာ ကုသိုလ်တွေဟာ တစ်ခါမှ မဖြစ်ဖူးသေးဘူး။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် တွေကတော့ ဒီဘဝ မဖြစ်ဖူးသေးရင်တောင် အရင့်အရင့် ဘဝတွေတုန်းက ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ တစ်သံသရာလုံး တစ်ခါမှကို မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကုသိုလ် ကတော့ လောကုတ္တရာကုသိုလ် (၄)ပါးပါပဲ။

ဒီတော့ မဂ်ဉာဏ်(၄)ပါးကို ရဖို့အတွက် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို

ပွားနေတယ်ဆိုရင် မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေဖြစ်အောင် ကြိုးစားနေတယ်လို့ ဆိုရမှာပါ။ မိမိခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘာဝတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း သိသိနေအောင် ကြိုးစားနေတယ်ဆိုရင် မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေဖြစ်အောင် ကြိုးစားရာ ရောက်နေပါတယ်။

မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကုသိုလ်ကိုဖြစ်အောင် ကြိုးစားမှ မရဖူးသေးတဲ့ ချမ်းသာကို ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မရဖူးသေးတဲ့ ချမ်းသာကတော့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာပါပဲ။

စတုတ္ထ သမ္ပပ္ပဓာန်တရားကို ဆက်ပြောကြဦးစို့။

၄ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တရားများကို တိုးတက် ခိုင်မြဲအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ခြင်း။

ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့ရဲ့သန္တာန်မှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ အများကြီး ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ဒါပေမယ့် ခိုင်မြဲတဲ့အဆင့်တော့ မဟုတ်ဘူး။ သီလကလည်း ရှိတဲ့အခါ ရှိတယ်။ မရှိတဲ့အခါ မရှိဘူး။ သမာဓိကလည်း ဖြစ်တဲ့အခါ ဖြစ်တယ်၊ မဖြစ်တဲ့အခါ မဖြစ်ဘူး။ ပညာကလည်း ဖြစ်တဲ့အခါ ဖြစ်တယ်၊ မဖြစ်တဲ့အခါ မဖြစ်ဘူး။ ဖြစ်တဲ့အခါနဲ့ မဖြစ်တဲ့အခါ ဘယ်ဟာက များလဲဆိုရင်တော့ မဖြစ်တဲ့အခါတွေကဘဲ များနေတယ်။

ဒါကြောင့် ဖြစ်ပြီးသား သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ကုသိုလ်တရားတွေကို တိုးတက်သွားအောင်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ခိုင်မြဲသွားအောင် ကြိုးစားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ရမှ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေ ဟာလည်း သူ့အဆင့်နှင့်သူ ခိုင်မြဲသွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ရရင် ‘သီလဟာ ခိုင်မြဲ’ သွားတယ်တဲ့။ အနာဂါမိမဂ်

ဉာဏ် ရရင်တော့ ‘သမာဓိဟာ ခိုင်မြဲ’သွားတယ်တဲ့။ ပညာကတော့ ‘အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရမှ ခိုင်မြဲ’တယ်လို့ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီကျမ်းမှာ တွေ့ရပါတယ်။

ဒီတော့ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရဖို့ဆိုရင်လည်း သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်ရလိမ့်မယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်မှ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ် ဉာဏ်ကို ရမှာ။ ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားတွေကို အားထုတ် တိုင်း အားထုတ်တိုင်း ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တရားများကို တိုးတက် ခိုင်မြဲသွားအောင် ကြိုးစားရာ ရောက်နေပါတယ်။ ဒါကိုလည်း သိထားဖို့ လိုသေးတယ်နော်။

ဒီနေရာမှာ တစ်ပေါင်းတည်း မှတ်စေချင်တာက “**သတိပဋ္ဌာန် တရားကို အားထုတ်တိုင်း အားထုတ်တိုင်း-**

- ၁။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်များကို ပယ်ရှားဖို့ အားထုတ်ရာလည်း ရောက်တယ်။
- ၂။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ရာလည်း ရောက်တယ်။
- ၃။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေ ဖြစ်အောင်လည်း အားထုတ်ရာ ရောက်တယ်။
- ၄။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တရားတွေကိုလည်း တိုးတက် ခိုင်မြဲသွား အောင် ကြိုးစားရာလည်း ရောက်တယ်။

ဒါကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်တရား အားထုတ်တိုင်း၊ အားထုတ်တိုင်း **သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယ (၄)မျိုးလုံး အကျုံးဝင်နေတယ်”** ဆိုတာပါပဲ။

ခန္ဓာမှာ ဖြစ်နေတာကို သိ, သိနေအောင် ကြိုးစားတိုင်း ကြိုးစားတိုင်း အကုသိုလ် မဖြစ်အောင်လည်း ကြိုးစားရာ ရောက်တယ်။ ကုသိုလ်ဖြစ်

အောင်လည်း ကြိုးစားရာ ရောက်သွားတယ်။

တစ်နည်းပြောရရင်တော့ ဆင်းရဲ မဖြစ်အောင်လည်း ကြိုးစားရာ ရောက်တယ်။ ချမ်းသာဖြစ်အောင်လည်း ကြိုးစားရာ ရောက်တယ်။

ဘယ်လောက် ကောင်းတဲ့အလုပ်လဲ။ ကြိုးစားဖို့ပဲ လိုတာ။

သမ္မပ္ပဓာန်တရား၏ အင်္ဂါလေးပါး

ဒါဖြင့်ရင် **အဲဒီ ဝီရိယကကော ဘယ်အတိုင်းအတာထိ ရှိရမှာလဲ။**
အဲဒါလေး ဆက်ပြောချင်တယ်။

သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယကို အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစား ရမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောပါတယ်။

“ကမံ တစောစ နှာရုစ အဋ္ဌိစ အဝသိဿတု၊ သရီရေ ဥပသုဿတု မံသလောဟိတံ။ ယံတံ ပုရိသထာမေန ပုရိသ ဝီရိယေန ပုရိသ ပရက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗံ၊ နတံ အပါပုဏိတွာ ဝီရိယဿ သဏ္ဍာနံ ဘဝိဿတိ ” တဲ့။

တစောစ- အရေထူ အရေပါးသည်လည်းကောင်း၊ နှာရုစ- အကြော သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိစ- အရိုးသည်လည်းကောင်း၊ ကမံ အဝသိဿ တု- ကြွင်းကျန်မှုလည်း ကြွင်းကျန်ပါစေ။ သရီရေ- ကိုယ်ခန္ဓာ၌၊ မံသ လောဟိတံ- အသားအသွေးသည်၊ ကမံ ဥပသုဿတု- ခန်းခြောက်မှု လည်း ခန်းခြောက်ပါစေ။

ယံတံ- အကြင် မသေရာ နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပုရိသထာမေန- ယောက်ျား တို့၏ အားအစွမ်းဖြင့်၊ ပုရိသဝီရိယေန- ယောက်ျားတို့၏ လုံ့လဖြင့်၊ ပုရိသပရက္ကမေန- ယောက်ျားတို့၏ တက်ကြွခြင်းဖြင့်၊ ပတ္တဗ္ဗံ- ရောက် ထိုက် ရောက်နိုင်၏။

တံ- ထို မသေရာ နိဗ္ဗာန်သို့၊ အပါပုဏိတွာ- မရောက်မီ၊ ဝီရိယဿ- ဇွဲလုံ့လ၏။ သဏ္ဍာနံ- တုံ့ရပ်ခြင်းသည်၊ န ဘဝိဿတိ- မဖြစ်အံ့...တဲ့။

ဝီရိယရဲ့ အင်္ဂါလေးပါးဆိုတာ အဲဒါပါပဲ။

၁။ အရေ ကြွင်းရင် ကြွင်းပါစေ။

၂။ အကြောကြွင်းရင် ကြွင်းပါစေ။

၃။ အရိုး ကြွင်းရင် ကြွင်းပါစေ။

၄။ အသားအသွေး ခန်းခြောက်ရင် ခန်းခြောက်ပါစေ။ ယောက်ျားတို့၏ ဇွဲလုံ့လနှင့် ကြိုးစားလို့သာ ရနိုင်မယ်ဆိုရင် အဲဒါကို မရမချင်း ဘယ်တော့မှ ဇွဲလုံ့လကို မလျော့ဘူးဆိုတဲ့ ဝီရိယမျိုး ရှိရမယ်တဲ့။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကတော့ “ဝီရိယကို ကမ်းကုန်အောင် လွှတ်မှု” လို့ ရေးပါတယ်။

အခု ဒကာ ဒကာမတို့ရော ဦးဇင်းတို့ရော အဲဒီလို ဝီရိယကို ကမ်းကုန်အောင် မလွှတ်နိုင်လို့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကနေ မလွတ်မြောက်ကြသေးတာ။ ရှင်းရှင်းပြောရရင် မလုပ်လို့ မရတာ၊ မသွားလို့ မရောက်တာ။ “တပည့်တော်တို့ လုပ်ပါတယ်၊ သွားပါတယ်” လို့ ပြောခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ “ရလောက်အောင် မလုပ်သေးလို့ မရတာ၊ ရောက်လောက်အောင် မသွားသေးလို့ မရောက်တာ” လို့ပဲ ပြောဖို့ရှိတော့တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အရေ၊ အကြော၊ အရိုး ကြွင်းရင် ကြွင်းပါစေ၊ အသားအသွေး ခန်းခြောက်ရင် ခန်းခြောက်ပါစေ။ မရမချင်း ငါ မလျော့ဘူးဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးနဲ့ ကြိုးစားခိုင်းတာနော်။

ဦးဇင်းတို့တစ်တွေက အဲဒီလိုမှ မဟုတ်ဘဲ။ ထိုင်လို့ တင်ပါးလေး ပူလာရင်၊ ခါးလေး အောင့်လာရင် ကိုင်း.. တော်မှပဲလို့ ကိုယ့်ဟာကို အဆိုတင်သွင်း၊ ကိုယ့်ဟာကို ထောက်ခံ၊ ကိုယ့်ဟာကို အတည်ပြုပြီး တရားကို ဖြုတ်လိုက်တော့တာဆိုတော့ မဂ်တရား ဖိုလ်တရားနဲ့ ဝေးနေသေးတာပေါ့။

‘အင်္ဂုတ္တိုရ် ဧကနိပါတ်’ ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတာလေး တစ်ခုရှိတယ်။

“ရဟန်းတို့ ... မကောင်းသဖြင့် ဟောထားတဲ့ သာသနာမှာ လုံ့လရှိသူဟာ ဆင်းရဲတယ်။ ပျင်းရိသူဟာ ချမ်းသာတယ်” တဲ့။

“ကောင်းစွာ ဟောထားတဲ့ ဒီသာသနာတော်မှာ လုံ့လရှိသူဟာ ချမ်းသာတယ်။ ပျင်းရိသူဟာ ဆင်းရဲတယ်” တဲ့။

ကောင်းမွန်တဲ့ အဆုံးအမ သာသနာတော်နှင့် တွေ့နေတဲ့အခါမှာ ပျင်းနေမယ်ဆိုရင် အခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးပြီးတော့ ရသင့်ရထိုက်တာကို မရလိုက်တဲ့အတွက်ကြောင့် နောင်တစ်ချိန်မှာ ပူလောင် ဆင်းရဲကြရလိမ့် မယ်။

လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်တာကို ကြိုးစားပြီး အားထုတ်ကြမှသာ ရသင့် ရထိုက်တာကို ရပြီး ချမ်းသာကြလိမ့်မယ်။

“မလုပ်နိုင်တော့ဘူး၊ လုပ်လို့ မရတော့ဘူးဆိုတဲ့ အခြေအနေတွေက ကြုံကြရဦးမှာ” လို့ စဉ်းစားပြီးတော့ အခွင့်အရေး ရနေတုန်းမှာ ကြိုးစား မိလိုက်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ လုပ်နိုင်တုန်း၊ လုပ်လို့ ရတုန်းမှာ မလုပ်လိုက် ဘူးဆိုရင်တော့ အကျိုးမဲ့ နောင်တတွေနှင့် ဆင်းရဲရမှာပါပဲ။

ဝရုဏဏတ်

ဒီအချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က အဖြစ်အပျက်လေးတစ်ခုကို ပြောပြဦးမယ်။ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က အမျိုးကောင်းသား သုံးကျိပ်လောက် စုပြီး ရဟန်းပြုကြတယ်။ ရဟန်း ဖြစ်ပြီဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားဆီက ကမ္မဋ္ဌာန်း နည်းယူပြီး လွတ်လွတ် လပ်လပ် အားထုတ်နိုင်ဖို့အတွက် တောဘက်ကို ကြွသွားကြတယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီ ရဟန်းသုံးကျိပ်ထဲက တစ်ပါးသော ရဟန်းကတော့

အဆွေခင်ပွန်းတွေနှင့် လိုက်မသွားဘဲနဲ့ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာပဲ ကျန်ခဲ့သတဲ့။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်လိုတဲ့ဆန္ဒ မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် နေခဲ့တာပါ။ ပျင်းရိတဲ့ ရဟန်းပေါ့။ သူ့မှာ နာမည်တော့ ရှိပါတယ်။ ‘ကုတုမ္ဘိယတိဿ’ တဲ့။

ဒီလိုနှင့် အဲဒီရဟန်းတော်တွေဟာ တောမှာ ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်လိုက်တာ အားလုံးရဟန္တာ ဖြစ်ကြတယ်။ ရဟန္တာဖြစ်ကြပြီဆိုတော့ သူတို့ရတဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားကြမယ်ဆိုပြီး ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကို ပြန်ကြွလာကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဆီ ရောက်တော့ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီအရှင်မြတ်တွေကို အရေးပေးပြီးတော့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ စကားတွေ အကြာကြီး ပြောသတဲ့။

အဲဒီလို ပြောကြ ဆိုကြတာကို ကျောင်းတော်မှာ ကျန်ရစ်တဲ့ ရဟန်းပျင်းက ကြားတော့ “ဪ... အဲဒီ ရဟန်းတွေက မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရခဲ့ကြလို့သာ အဲသလောက် မြတ်စွာဘုရားက အလေးပေးတာ၊ မဂ်ဖိုလ်မရတဲ့ ငါ့ကိုတော့ စကားဆိုတော် မမူဘူး။ ဒီနေ့ပဲ ရဟန္တာဖြစ်အောင် လုပ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ငါနှင့် အတူတကွ စကားပြောဆိုစေမယ်” လို့ စဉ်းစားပြီး အကြီးအကျယ် အားထုတ်တော့တာပဲတဲ့။ ခု ရေတွင်းတူး ခု ရေကြည်သောက်ချင်လို့တော့ ဘယ်ရပါ့မလဲ။

အဲဒါ ညရောက်ပြီဆိုတော့ တစ်ညလုံး မအိပ်ဘဲ စင်္ကြံသွားရင်း အားထုတ်လိုက်တာ အားထုတ်နေကျ မဟုတ်တော့ သွားရင်းနှင့် ငိုက်တော့တာပဲ။ ငိုက်ရင်းနှင့် လဲသွားတော့ ပေါင်ကျိုးပါလေရော၊ ပေါင်ကျိုးလောက်အောင် ဒဏ်ရာက ပြင်းထန်တော့ အော်တာပေါ့။ အော်သံကြားတော့ သူ့ရဲ့ အဆွေခင်ပွန်း ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေက လာပြီး ပြုစုကြရတယ်။

အဲဒါ မနက်လင်းတော့ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ရဟန်းတွေကို

“မနေ့တုန်းက သင်တို့ ငါ့ကို မနက်လင်းရင် ရွာတစ်ရွာကို ဆွမ်းစား သွားကြမယ်လို့ လျှောက်ထားကြတာ အခု မသွားကြသေးဘူးလား” လို့ မေးတော်မူတော့ ပေါင်ကျိုးတဲ့ရဟန်းကို ပြုစုနေကြရလို့ မသွားဖြစ်တဲ့ အကြောင်း လျှောက်ထားကြရတယ်။

အဲဒီမှာပဲ မြတ်စွာဘုရားက “ရဟန်းတို့... ဒီရဟန်းဟာ အခု သာလျှင် သင်တို့ရဲ့ လာဘ်အန္တရာယ်ကို ပြုတာမဟုတ်ဘူး၊ ရှေးကလည်း ပြုခဲ့ဖူးတယ်” လို့ အမိန့်ရှိပြီး ‘ဝရုဏဇာတ်’ ကို ဟောပါတယ်။

တစ်ခုသော ဘဝတုန်းက ဘုရားလောင်းဟာ ဒီသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တပည့်ပေါင်း များစွာလည်း ရှိတယ်။ တစ်နေ့မှာတော့ တပည့်တွေ တော်တော်များ တောထဲသွားပြီး ထင်းခွေ ကြတယ်။ ထင်းခွေသွားကြတဲ့ တပည့်တွေထဲမှာ အလွန် အပျင်းထူတဲ့ တပည့်တစ်ယောက်လည်း ပါတယ်။ အဲဒီလူပျင်းက တောထဲရောက်တော့ အရွက်တွေ ကြွေနေတဲ့ ရေခဲတက်ပင်ကြီးကို သစ်ပင်ခြောက်ကြီးလို့ ထင်ပြီး “ပြန်ခါနီးမှ ဒီသစ်ကိုင်းခြောက်တွေ ချိုးပြီး ယူသွားမယ်” ဆိုတဲ့ အတွေးနှင့် သူများတွေ ထင်းရှုာနေကြတဲ့အချိန်မှာ သူက အရိပ်ကောင်းတဲ့ သစ်ပင် ခြေရင်းမှာ ပုဆိုးလေးခင်းပြီး အိပ်တော့တာပဲတဲ့။ ထင်းစည်းတွေ ကိုယ်စီ နှင့် သူများတွေ ပြန်ကြပြီဆိုတော့မှ သူငယ်ချင်းတွေက ခြေထောက်နှင့် တို့နှိုးလို့ သူ နိုးလာတယ်။

အဲဒီတော့မှ ပျာယီးပျာယာထပြီး တောထဲလည်း တစ်ယောက်တည်း မနေရစ်ရဲတော့ ခပ်မြန်မြန်ပဲ သစ်ခြောက်ပင်လို့ သူထင်နေတဲ့ ရေခဲတက် ပင်ကြီးပေါ် တက်ပြီး သစ်ကိုင်းတွေကို အတင်းချိုးတော့တာပဲ။ သစ်ကိုင်း တွေက အစိုတွေဆိုတော့ လွယ်လွယ်နှင့် ချိုးလို့ မရဘူး။ အဲဒီလိုချိုးရင်းနဲ့ သစ်ကိုင်းစွန်းတစ်ခုက သူမျက်စိကို ထိုးမိပါရော့။ မျက်စိက သွေးတွေ ထွက်လာတော့ သူ ဆက်ပြီး ထင်းမချိုးနိုင်တော့ဘူး။ ဒဏ်ရာရတဲ့ မျက်လုံး

ကို လက်နှင့်အုပ်ပြီး သစ်ပင်ပေါ်က ဆင်းတယ်။ ရသမျှ ထင်းစိုလေးတွေ စုစည်းပြီးတော့ ထင်းစည်းလေး ပခုံးပေါ်တင် မျက်လုံးတစ်ဖက် လက်နှင့် အုပ်ရင်း သူငယ်ချင်းတွေနောက်ကို မှီအောင် အပြေးလိုက်ရတယ်။

ဟိုရောက်တော့ ထင်းတွေက အကုန်လုံး စီစီရီရီ ချပြီးနေကြပြီ။ သူက အတော်ကြာမှ ရောက်လာပြီးတော့ သူများထင်းတွေရဲ့ အပေါ်ကနေ သူ့ရဲ့ထင်းစိုတွေကို တင်ထားလိုက်တယ်။

အဲဒီနေ့မှာပဲ ဆရာကြီးဆီကို ရွာတစ်ရွာက ဗေဒင် ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ရန်အတွက် မနက်ဖြန် ကြွခဲ့ကြဖို့ လာဖိတ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဆရာကြီးက- “မင်းတို့ မနက်ဖန် ရွာတစ်ရွာကို ဗေဒင်သရဇ္ဈာယ်ဖို့ သွားရလိမ့်မယ်။ မနက်ခင်း ယာဂုလေး သောက်ပြီးမှ သွားကြ။ ဒါကြောင့် ကျွန်မကို မနက်စောစော ယာဂု ကျိုခိုင်းထား” လို့ တပည့်တွေကို မှာထားတယ်။

ဖြစ်ချင်တော့ ကျွန်မကလည်း မနက်စောစော မီးမွှေးဖို့ ထင်းလာ ယူတဲ့အခါမှာ အပေါ်ဆုံးက လူပျင်းရဲ့ ထင်းစိုတွေကိုပဲ ယူမိသွားတယ်။ ကျွန်မကလည်း ခပ်အအ နေမှာပေါ့။ အဲဒါ မနက်သာလင်းရော ယာဂု ကျက်ဖို့ကို မဆိုထားနဲ့ မီးတောင် မွှေးလို့ မရသေးဘူး။ မနက်လင်းတော့ ဆရာကြီးက တပည့်တွေကို နေမြင့်လှပြီ။ ဘာကြောင့် မသွားကြတာလဲလို့ မေးတော့မှ တပည့်တွေက ဆရာကြီးကို မနေ့က ထင်းသွားခွေတာက အစ၊ မျက်စိ ပျက်တာက အလယ်၊ မီးမွှေးမရတာက အဆုံး အကျိုး အကြောင်းအားလုံး ပြောပြကြတယ်။

အဲဒီတော့မှ ဆရာကြီးက တပည့်တွေကို ဂါထာတစ်ပုဒ် ရွတ်ဆိုပြီး ဆုံးမတယ်။ အလွန်ကောင်းတဲ့ ဂါထာလေးပါ။

ယော ပုဗ္ဗေ ဣရုဏိယာနိ၊ ပစ္စာသော ကာတုမိစ္ဆတိ။
ဝရုဏကဋ္ဌ ဘဗ္ဗောဝ၊ သပစ္စာ မနုတပုတိ။

ယော- အကြင်သူသည်၊ ပုဗ္ဗ- ရှေး၌၊ ကရဏိယာနံ- ပြုအပ်
 ကုန်သောအမှုတို့ကို၊ ပစ္စာ- နောက်မှ၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆတိ-
 အလိုရှိ၏။ သ-သော- ထိုသူသည်၊ ဝရုဏကဋ္ဌ ဘဉ္ဇောဝ- ရေခံတက်
 ထင်းကိုချိုးသော လုလင်ကဲ့သို့၊ ပစ္စာ- နောက်မှ၊ အနုတပွတိ- စိုးရိမ်
 ပူပန်ရတတ်၏...တဲ့။

“အရှင် လုပ်သင့်တဲ့အလုပ်ကို နောက်မှ လုပ်မယ်လို့ စိတ်ကူး
 နေတဲ့သူဟာ မျက်လုံးကန်းတဲ့ အဲဒီ လူပျင်းလို ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် ကြုံတွေ့
 ရလိမ့်မယ်” လို့ ဆိုလိုတာပါ။

အရှင်လုပ်သင့်တဲ့အလုပ်ကို နောက်မှလုပ်မယ်လို့ စဉ်းစားတာကိုက
 အလွန် ဆိုးဝါးတဲ့အမှားပဲ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ နောက်မှဆိုတာက မသေ
 ချာဘူး။ လုပ်လို့ ရချင်မှ ရတော့မယ်။ လုပ်နိုင်ချင်မှလည်း လုပ်နိုင်မယ်။
 လွဲသွားနိုင်တယ်။ လွဲသွားရင်တော့ လွဲသွားပြီပေါ့။

အခြေအနေပေးတုန်းမှာ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်တာကို မလုပ်မိဘူး
 ဆိုရင်တော့ နောင်တစ်ချိန်မှာ သေချာပေါက် ပူပန်ကြရလိမ့်မယ်ဆိုတာ
 ကတော့ အမှန်ပါပဲ။

အဲဒီ မျက်လုံးကန်းရတဲ့ လူပျင်းလေးဟာ ပေါင်ကျိုးတဲ့ ရဟန်း
 ဖြစ်လာတယ်။ အပျင်းသံသရာက မဆုံးနိုင်ဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ရှေးက
 စာဆိုလေး တစ်ခုရှိတယ်။

“ရှေးကဆိုးလို့ အခုဆိုးပါသည်၊
 အခုဆိုး နောင်ဆိုးပါလိမ့်မည်” တဲ့။

အခုဟာကိုတော့...

“ရှေးက ပျင်းလို့ အခုပျင်းပါသည်၊
 အခုပျင်း နောင်ပျင်းပါလိမ့်မည်” လို့ ဆိုရမလို ဖြစ်နေတယ်။

အပျင်းဓာတ်တွေ နေရာမှာ ဝီရိယဓာတ်တွေ အစားမထိုးနိုင်ရင်တော့ အပျင်းသံသရာ လည်ပြီး ဆင်းရဲပြီးရင်း ဆင်းရဲရင်း ဖြစ်နေမှာပဲ။

အဲဒီလို ဝရုဏဇာတ်ကို ဟောပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတွေကို “ရဟန်းတို့... ကြိုးစားသင့်တဲ့အချိန်မှာ မကြိုးစားဘဲ ပျင်းရိနေတဲ့သူဟာ တရားထူး တရားမြတ်ကို မရနိုင်ဘူး”လို့ အမိန့်ရှိပြီး နောက်ထပ် ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို အခုလို ဟောကြားခဲ့ပါတယ်။

ဥဋ္ဌာန ကာလမို့ အနုဋ္ဌဟာနော၊
ယုဝါ ဗလီ အာလသိယာ ဥပေတော။
သံ သန္တ သင်္ဂဟမနော ကုသိတော၊
ပညာယ မဂ္ဂံ အလသော နဝိန္ဒတိ။

အဓိပ္ပာယ်က... ပျိုမြစ်နုထွား ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံပါသော်လည်း ထကြွလုံ့လ ရှိသင့်သောအခါ၌ ထကြွမှု လုံ့လမရှိဘဲ ပျင်းရိ ထိုင်းမှိုင်းလျက် စိတ်အကြံ ဝိတက်များ၍ အလွန် ပျင်းရိသူသည် ပညာဖြင့်သာ ရယူနိုင်သော အရိယာမဂ်ကို မရနိုင်...တဲ့။

ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် သန်သန်မာမာ လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင်တုန်းမှာ ဘာမှ မကြိုးစားဘဲ ပျင်းနေတာနှင့်ပဲ အချိန်ကုန်နေတဲ့ သူဟာ ထူးမြတ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်ကို မရနိုင်ဘူး။ ဉာဏ်ရှိတဲ့သူတွေသာ ရနိုင်တဲ့ အလွန် ထူးကဲတဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဆိုတာ ပျင်းရိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရနိုင်တဲ့အရာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီတော့ ပျင်းရိနေတဲ့သူဟာ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရနိုင်ဘူး။ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရသေးရင်လည်း ဆင်းရဲဒုက္ခက မချုပ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဝီရိယကင်း ပျင်းနေတဲ့ သူဟာ ဆင်းရဲနေမှာပဲ။ ဆင်းရဲနှင့် လူပျင်း၊ ‘လူပျင်း’နှင့် ‘ဆင်းရဲ’ ဘယ်တော့မှ ခွဲရမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါကတော့ “ပျင်းရင် ဆင်းရဲမယ်”ဆိုတဲ့အကြောင်းကို ပြောပြတာပါ။

‘လုံ့လဝီရိယ မရှိရင် ဆင်းရဲတယ်’ ဆိုတာနှင့် ပတ်သက်တာကို ပြောပြီးတော့ အခု ‘လုံ့လဝီရိယရှိရင် ချမ်းသာတယ်’ ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက် တဲ့ သုတ္တန်တစ်ပုဒ်ကို ပြောဦးမယ်။

အရုဏဝတီသုတ္တန်

ဒီသုတ္တန်က အတော် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတဲ့သုတ္တန်...။

ရှေးဘုရားတစ်ဆူလက်ထက်က အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က တစ်ဆင့်ပြန်ပြီး ဟောထားတဲ့ အကြောင်းအရာလေးပါ။ သုတ္တန်နာမည်က ‘အရုဏဝတီသုတ္တန်’ တဲ့။ သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ထဲမှာ မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်။ အကျဉ်းချုပ် ပြောပါ့မယ်။

ရှေးတုန်းက အရုဏဝါမင်းရဲ့ အရုဏဝတီ မင်းနေပြည်မှာ သိခီ မြတ်စွာဘုရားရှင် သီတင်းသုံး နေတော်မူတယ်။ သိခီမြတ်စွာဘုရားရဲ့ လက်ယာတော်ရုံ၊ လက်ဝဲတော်ရုံမထေရ်တွေက ‘အဘိဘူမထေရ်’ နှင့် ‘သမ္ဘဝမထေရ်’ တို့ ဖြစ်တယ်။

တစ်နေ့မှာ သိခီမြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ အဘိဘူမထေရ်ကို ခေါ်ပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို ကြွသွားတယ်။ “ကွေးသောလက်ကို ဆန့်လိုက်သလို၊ ဆန့်သောလက်ကို ကွေးလိုက်သလို” အလွန် လျင်လျင်မြန်မြန်ပဲ ဗြဟ္မာ့ ပြည်ကို ရောက်သွားကြတယ်။

ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်တော့ သိခီမြတ်စွာဘုရားက အဘိဘူမထေရ်ကို “မကောင်းမှု ကင်းပြီးသော ရဟန်း.. ဗြဟ္မာနှင့်တကွ ဗြဟ္မာပရိသတ် ဗြဟ္မာအလုပ်အကျွေးတို့ကို တရား ဟောလော့” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ “ကောင်းပါပြီဘုရား” လို့ဆိုပြီး အဘိဘူမထေရ်ဟာ ဗြဟ္မာတွေကို တရား ဟောတယ်။

အဲသလို တရားဟောတော့ ဗြဟ္မာတွေက- “အချင်းတို့.. အံ့ဩ

ပါရဲ့၊ ဘာကြောင့်များ တပည့်က ဆရာရှေ့မှာ တရားဟောနေရတာလဲ” လို့ ကဲ့ရဲ့ ပြောဆိုကြသတဲ့။ အဲဒီတော့ သိခီမြတ်စွာဘုရားက အဘိဘူမထေရ်ကို “ရဟန်း... သင့်ကို ဗြဟ္မာတွေက ကဲ့ရဲ့နေကြတယ်။ ဒီဗြဟ္မာတွေ ထိတ်လန့်သွားအောင် သင့်ရဲ့အစွမ်းကို ပြလော့” လို့ အမိန့်ရှိတယ်။

အဲဒီလို အမိန့်ရှိတော့ အဘိဘူမထေရ်ဟာ ကိုယ်ကို ဖျောက်ပြီး တော့လည်း တရားဟောတယ်။ ကိုယ်ထက်ဝက်ကို ဖျောက်ပြီးတော့လည်း တရား ဟောတယ်။ ဒီတော့မှ ဗြဟ္မာတွေဟာ “အချင်းတို့... ဒီရဟန်းရဲ့ တန်ခိုး အာနုဘော် ကြီးပုံကတော့ အံ့ဩစရာ ကောင်းပါပေစွ” လို့ ဖြစ်သွားကြပြန်တယ်တဲ့။

အဲသလို တန်ခိုးပြပြီးတော့မှ အဘိဘူမထေရ်ဟာ သိခီမြတ်စွာဘုရားကို “မြတ်စွာဘုရား... တစ်ခါတုန်းက ရဟန်းတွေကို တပည့်တော်ဟာ ‘ငါ့ရှင်တို့... ငါဟာ ဗြဟ္မာ့ပြည်က နေပြီးတော့ လောကဓာတ်တစ်ထောင်လုံး ကြားသိအောင် တရားသံကို ဖြစ်စေနိုင်တယ်” လို့ ရဟန်းတွေရဲ့ အလယ်မှာ ပြောခဲ့ဖူးတာကို အမှတ်ရမိပါတယ်ဘုရား...” လို့ လျှောက်ထားတဲ့အခါ သိခီမြတ်စွာဘုရားက “ရဟန်း- သင်ဟာ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကနေ လောကဓာတ်တစ်ထောင်ကို အသံဖြင့် သိစေရန်အတွက် အချိန်တန်ပြီ” လို့ အမိန့်ရှိပါတယ်။

အဲဒီအခါမှာ အဘိဘူမထေရ်ဟာ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကနေပြီး အခုပြောမယ့် ဝီရိယနှင့်စပ်တဲ့ တရားဂါထာတွေကို ရွတ်ဆိုခဲ့တယ်။

- * အာရမ္ဘထ နိက္ကမထ၊ ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဓုနာထ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။
- * ယော ဣမေသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ အပ္ပမ္မတ္တော ဝိဟေဿတိ။
ပဟာယ ဇာတိ သံသာရံ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ။

အဓိပ္ပာယ်က- “မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ အားထုတ်ကြ ကုန်လော့။ ထွက်မြောက်ကြောင်း လုံ့လကို ပြုကုန်လော့။ ဘာဝနာနှင့် ယှဉ်သော လုံ့လကို ကြိုးပမ်းကြကုန်လော့။ ဆင်ပြောင်ကြီးဟာ ကျူအိမ် ကို ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ သေမင်း၏ စစ်တပ်ကို ချေဖျက်ကြကုန်လော့။

အကြင်သူသည် တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ ဤ သာသနာတော်၌ မမေ့မလျော့သည်ဖြစ်၍ နေလတ္တံ့၊ ထိုသူသည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းဟု ဆို အပ်သော သံသရာကို ပယ်၍ ဆင်းရဲ၏အဆုံးကို ပြုလတ္တံ့” တဲ့။

သုတ္တန်ဆုံးအောင် ပြောပြီးမှ ဒီဂါထာတွေရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို အကျယ် ပြောပါ့မယ်။ အခုတော့ သုတ္တန်ကိုပဲ ဆက်ပြောဦးမယ်။

အဲဒီလို အဘိဘူမထေရ်ဟာ ဂါထာနှစ်ပုဒ်ကို ရွတ်ဆိုပြီးတဲ့အခါမှာ သိခီမြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ ပြန်ကြွခဲ့ကြတယ်။ အရဏ ဝတီပြည်ကို ရောက်ပြီဆိုတော့ သိခီမြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတွေကို “ရဟန်းတို့... ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ အဘိဘူမထေရ် ရွတ်ဆိုသော ဂါထာတွေကို သင်တို့ ကြားလိုက်ကြရဲ့လား” လို့ မေးတော်မူပါတယ်။ ရဟန်းတွေက ကြားလိုက်ကြရကြောင်း လျှောက်ထားပြီး ဂါထာတွေကို ပြန်ပြီး ရွတ်ပြ ကြတဲ့အခါမှာ သိခီမြတ်စွာဘုရားရှင်က သင်တို့ ကြားလိုက်ရတာ အလွန် ကောင်းတယ်လို့ အမိန့်ရှိပါတယ်တဲ့။

ဒါကတော့ မြတ်စွာဘုရား ပြန်လည် ဟောပြုလို့ သိရတဲ့ သိခီ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က အကြောင်းအရာတစ်ခုပါပဲ။

အခုဆက်ပြီး ဗြဟ္မာ့ပြည်ကနေ လောကဓာတ်တစ်ထောင် ကြား အောင် ရွတ်ဆိုခဲ့တဲ့ ဂါထာနှစ်ပုဒ်ကို အသေးစိတ် ပြောပါ့မယ်။ ပထမ ဂါထာက စ,ပြောမယ်...

အာရမ္မဏ နိက္ကမထ၊ ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဓုနာထ မစ္စုနော သေနံ၊ နဋ္ဌာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။

ဗုဒ္ဓသာသနာ- မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌၊ **အာရမ္မထ**- အား ထုတ်ကြကုန်လော့တဲ့။

ဘုရားသာသနာလို့ဆိုတဲ့ အလွန် မှန်ကန်တဲ့ အဆုံးအမကောင်း တွေနှင့် တွေ့ကြုံနေတုန်းမှာ အားထုတ်လိုက်ပါတဲ့။

အာရမ္မထ- အားထုတ်လိုက်ပါလို့ ဆိုတဲ့နေရာမှာ **အာရမ္မ**-ဆိုတာက အစ ကနဦးဖြစ်တဲ့ လုံ့လဝီရိယ၊ ဒီလို ဝီရိယမျိုးဖြစ်အောင် တိုက်တွန်းတာ။

“သာသနာနှင့် တွေ့တဲ့အခါလေးမှာ ငါ လုပ်ဦးမှ ဖြစ်မယ်၊ အကျိုးမဲ့ တွေထဲမှာ နစ်မွန်းနေလို့ မဖြစ်ဘူး၊ အကျိုးရှိဆီကို သွားဦးမှဖြစ်မယ်” လို့ အဲသလို စတင်ပြီးတော့ ပြင်လိုက်တဲ့ ခြေလှမ်းပေါ့။ ဒါ လူငယ်တွေ နား လည်အောင် ပြောလိုက်တာ။ အဲဒီတော့ အာရမ္မဆိုတာ “ကိုင်း... ငါ စပြီး လုပ်တော့မယ်” ဆိုတဲ့ လုံ့လဝီရိယ။

အာရမ္မထ= စတင်ပြီးတော့ ကြိုးစားလိုက်ပါ။

ဒီဂါထာမှာ သတိထား ကြည့်မယ်ဆိုရင် ‘ထ (၄)ထ’ ပါတာကို တွေ့ရမယ်။

‘အာရမ္မထ’၊ ‘နိက္ကမထ’၊ ‘ယုဇ္ဇထ’တဲ့၊ ပြီးတော့ ‘ဓုနာထ’တဲ့။ အခု ‘ထ(၄)ထ’ထဲက အာရမ္မထကို ပြောခဲ့ပြီ။ နောက်ပြီးတော့ ‘နိက္ကမထ’ တဲ့..

နိက္ကမထ= ထွက်မြောက်ဖို့အတွက် ကြိုးစားကြကုန် လော့။

ဒီနေရာမှာ နိက္ကမ-ဆိုတာက ထွက်မြောက်ခြင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရ တယ်။ ပျင်းရိခြင်း ကောသဇ္ဇမှ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘော၊ ပူလောင်ခြင်း ကိလေသာတို့မှ ထွက်မြောက်ခြင်းသဘော၊ ဒါကို နိက္ကမလို့ ခေါ်တာ။

နိက္ကမထဆိုတော့ ထွက်မြောက်ဖို့ ကြိုးစားကြလို့ တိုက်တွန်းတဲ့ သဘော ဖြစ်သွားတယ်။ ကြိုးစားခြင်းတွေထဲမှာ “ပျင်းရိခြင်းကနေ

ထွက်မြောက်နိုင်အောင် ကြိုးစားခြင်း၊ ကိလေသာကနေ ထွက်မြောက် နိုင်အောင် ကြိုးစားခြင်း၊ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲကနေ ထွက်မြောက်နိုင်အောင် ကြိုးစားခြင်း” ဆိုတဲ့ ကြိုးစားခြင်းတွေဟာ အကောင်းဆုံးသော ကြိုး စားခြင်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ကြိုးစားခြင်းဟာ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် အပြီးအဆုံး မရှိတဲ့ ကြိုး စားခြင်းရယ်၊ အပြီးအဆုံးရှိတဲ့ ကြိုးစားခြင်းရယ်လို့ နှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။

သံသရာထဲမှာ ကြီးပွား ချမ်းသာဖို့ ကြိုးစားတဲ့ အလုပ်တွေကတော့ ဓမ္မရှုထောင့်ကနေ ကြည့်မယ်ဆိုရင် တယ်ပြီး မထူးလှဘူးလို့ ဆိုရမှာပါပဲ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူက ပြီးဆုံးသွားမှာပဲလေ။ ကလေး တွေ သဲအိမ်ဆောက်တမ်း ကစားကြသလိုပဲ တည်ဆောက်လိုက်၊ မွမ်းမံ လိုက် ပြုပျက်သွားလိုက်၊ ထပ်ဆောက်လိုက် ပြုလိုက်၊ ဒီလိုနဲ့ ဘယ်တော့ မှ မနားရဘူး။

တကယ်တော့ လောကီ ကြီးပွားချမ်းသာရေး အလုပ်တွေဆိုတာ အပြီးအဆုံးရှိတဲ့ အလုပ်တွေ မဟုတ်ဘူး။ ရချင်တယ်၊ ကြိုးစားရှာတယ်၊ ရလာတယ်၊ ခံစားတယ်၊ ကုန်သွားတယ်၊ ရချင်ပြန်တယ်၊ ရှာပြန်တယ်၊ ရပြီး ကုန်သွားပြန်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ လာခဲ့တာ ခုထိ မပြီးကြဘူး။ ဒီအလုပ် တစ်ခုပဲ ဆက် လုပ်နေမယ်ဆိုရင်တော့ နောင်လည်း ဘယ်တော့မှ ပြီးမှာ မဟုတ်ဘူး။ “ရှာလိုက် ၊ ရလိုက်၊ ကုန်သွားလိုက်၊ မောဟိုက်မဆုံး ရှိချေ၏” ဆိုတဲ့ ယောဆရာတော်ကြီးရဲ့ စကားလို မောတာတွေက ဘယ် တော့မှ ဆုံးမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါဖြင့် အပြီးအဆုံးရှိတဲ့ အလုပ်က ဘယ်အလုပ်တွေလဲ။

အပြီးအဆုံးရှိတဲ့ အလုပ်ဆိုတာကတော့ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်၊ မဂ္ဂင် အလုပ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်တွေပါပဲ။ အဲဒီ အလုပ်တွေကတော့ ကြိုးစားလို့

အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် ရပြီးဆိုရင် ဒါ အလုပ်ပြီးဆုံးသွားပြီ လို့ ဆိုရမှာပါ။ ဒါကြောင့်လည်း ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များ သူတို့ရဲ့ဂုဏ်ကို သူတို့ ပြန်ပြောတဲ့ စကားတွေထဲမှာ “ကတံ ကရဏီယံ- ပြုစရာကိစ္စ တွေ ပြုပြီးပြီ။ အလုပ်တွေ ပြီးပြီ” ဆိုတဲ့စကား ပါနေတာပေါ့။ ဒါကြောင့် သာသနာတော်မြတ်ကြီးနှင့် ကြံ့ကြိုက်နေတဲ့အခါမှာ မပြီးနိုင် မဆုံးနိုင်ဘဲ ဒုက္ခထဲ တဝဲလည်လည် ဖြစ်နေတဲ့ အနေအထားကနေ ထွက်မြောက်နိုင် အောင် ကြိုးစားရမယ်။

နိက္ကမထ = ထွက်မြောက်ဖို့အတွက် ကြိုးစားကြကုန်လော့။ ကဲ- ‘နိက္ကမထ’ ပြီးတော့ ‘ယုဇ္ဇထ’ ဆိုတာကို ဆက်ပြောမယ်။

ယုဇ္ဇထ = ဘာဝနာနှင့်ယှဉ်သော လုံ့လဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ ကြိုး စားကြကုန်လော့တဲ့။

ဘာဝနာနှင့်ယှဉ်တဲ့ လုံ့လတဲ့။ အဓိပ္ပာယ်က- တရားဘာဝနာကို အခု ကြိုးစားတယ်။ တော်ကြာ မကြိုးစားတော့ဘူး။ လုပ်တဲ့အခါ လုပ် တယ်၊ မလုပ်တဲ့အခါ မလုပ်ဘူး။ အဲသလို မဖြစ်စေဘဲနှင့် အမြဲတမ်း ဘာဝနာနှင့် ယှဉ်ပြီးတော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြိုးစားရမယ်ဆိုတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း မလုပ်နှင့်၊ စွဲစွဲမြဲမြဲ လုပ်ရမယ်၊ ဇွဲရှိရမယ်၊ မထိတထိ မလုပ်နှင့် ထိထိမိမိ လုပ်ရမယ်။

အဲဒီတော့ ယုဇ္ဇထဆိုတာ “ဘာဝနာအလုပ်ကို ဇွဲလုံ့လနှင့် ထက် ထက်သန်သန် ကြိုးစားကြလော့” လို့ ပြောတာ ဖြစ်တယ်။ ‘ထ(၃)ထ’ ရှိသွားပြီ။ ‘အာရမ္မထ’၊ ‘နိက္ကမထ’၊ ‘ယုဇ္ဇထ’၊ နောက် ဘာကျန်သေးလဲ။ ‘ဓုနာထ’ ကျန်သေးတယ်။

‘ဓုနာထ’ ဆိုတာ ဖျက်ဆီးပစ်ကြလို့ ပြောတာ။ ဘာတွေကို ဖျက် ဆီးပစ်ရမှာလဲ။ သေမင်းရဲ့စစ်သည်တွေကို ဖျက်ဆီးရမယ်တဲ့။ သေမင်း

ရဲ့စစ်သည်တွေဆိုတာ ကိလေသာတွေကို ပြောတာပါ။

ဒီနေရာမှာ ဥပမာလေးပါ ထည့်ပြောထားတယ်။

ကုဉ္ဇရော- ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ နဠာဂါရံ- ကျူရိုးဖြင့် လုပ်တဲ့ အိမ်ကလေးကို၊ ဓုနာတိက္ကဝ- ဖျက်ဆီးပစ်သကဲ့သို့၊ မစ္စုဇော- သေမင်း၏၊ သေနံ- ကိလေသာစစ်သည်ကို၊ ဓုနာထ- ဖျက်ဆီးကြကုန်လော့...တဲ့။

အလွန် အားကောင်းတဲ့ဆင်ကြီးဟာ ကျူရိုးနှင့် လုပ်ထားတဲ့ တဲလေးကို မွမ္မကြေသွားအောင် ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သလိုမျိုး သေမင်းရဲ့ စစ်သည်ဖြစ်တဲ့ ကိလေသာတွေကိုလည်း လုံးဝ ကြေပျက်သွားအောင် ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပါတဲ့။ ဒီနေရာမှာ ကိလေသာတွေကို သေမင်းရဲ့စစ်သည် လို့ သုံးထားတာလေးကို သတိထားမိတယ် မဟုတ်လား။

ဘာကြောင့် ကိလေသာကို သေမင်းရဲ့စစ်သည်လို့ ပြောရတာလဲ။

ကိလေသာတွေ ဖြစ်နေသ၍ ဘဝဆိုတာ ဖြစ်နေမယ်။ ဘဝဆိုတာ ဖြစ်နေသ၍ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ဘဝဟာ သေခြင်းဖြင့် အဆုံး သတ်ရမယ်။

ဒါကြောင့် ကိလေသာဖြစ်နေသ၍ အသေဇာတ်က ဘယ်တော့မှ မရပ်ဘူး။ သေတတ်တဲ့ ဘဝကို ရပြီးတော့ ရတိုင်းရတိုင်းသော ဘဝမှာ သေသေပေးရလိမ့်မယ်။ ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးနိုင်မှသာ သေခြင်းတရား ဟာ နိဂုံးချုပ်သွားမှာ။ ဒါကြောင့် ကိလေသာကို သေမင်းရဲ့စစ်သည်လို့ ပြောတာ။

အဲဒီတော့ ‘ဓုနာထ’ ဆိုတာ သေမင်းရဲ့စစ်သည်ဖြစ်တဲ့ ကိလေသာ တွေကို ဖျက်ဆီးလိုက်ပါလို့ တိုက်တွန်းတဲ့စကား ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကတော့ ‘ထ(၄)ထ’ ပါတဲ့ ပထမဂါထာရဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါတယ်။ နောက် ဒုတိယဂါထာ ကျန်သေးတယ်။

ယော ဣမေသ္မိ ဓမ္မဝိနယေ၊
 အပ္ပမတ္တော ဝိဟေဿတိ။
 ပဟာယ ဇာတိ သံသာရုံ၊
 ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ။

ယော- အကြင်သူသည်၊ ဣမသ္မိ ဓမ္မဝိနယေ- ဤသာသနာတော်၌၊
 အပ္ပမတ္တော- မမေ့မလျော့သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟေဿတိ- နေလတ္တံ့။ သော-
 ထိုသူသည်၊ ဇာတိသံသာရုံ- ဘဝတည်းဟူသော သံသရာကို၊ ပဟာယ-
 ပယ်၍၊ ဒုက္ခဿ- ဝဋ်ဆင်းရဲ၏၊ အန္တံ- အဆုံးကို၊ ကရိဿတိ- ပြု
 လတ္တံ့တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်က “ဒီ သာသနာတော်မြတ်ကြီးနှင့် တွေ့ရတုန်းမှာ မမေ့
 မလျော့ ကြိုးစားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဒုက္ခတွေ အားလုံးကို အဆုံးသတ်
 နိုင်လိမ့်မယ်” လို့ ဆိုလိုတာပါ။

ဒါကြောင့် သာသနာနှင့်တွေ့တုန်းမှာ ကိုယ့်ခန္ဓာရဲ့အပေါ်မှာ သတိ
 ထားပြီး နေတဲ့ အလေ့အကျင့်ကို ကြိုးစား အားထုတ်ရမယ်။ အဲဒီလို
 သတိနှင့် ကြိုးစားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဇာတိသံသာရဆိုတဲ့ အဖန်ဖန်
 ဖြစ်ပြီးတော့ လည်ပတ်နေတဲ့ ဒီအဖြစ်ဆိုးကြီးကို ပယ်စွန့်နိုင်လိမ့်မယ်။
 ဒုက္ခတွေရဲ့ အဆုံးကိုလည်း ပြုနိုင်ကြလိမ့်မယ်..တဲ့။ ဒီတော့-

- ◆ ဝဋ်ဒုက္ခရဲ့အဆုံးကို ဘယ်သူတွေ ပြုနိုင်မလဲ။
 - * ဝီရိယရှိတဲ့သူတွေ ပြုနိုင်လိမ့်မယ်။
- ◆ သံသရာဝဋ်စက်ကို ဘယ်သူတွေ ရပ်နိုင်မလဲ။
 - * ဝီရိယရှိတဲ့သူတွေ ရပ်နိုင်လိမ့်မယ်။
- ◆ ဘယ်လိုလူတွေဟာ ဒုက္ခတွေကို အဆုံးသတ်နိုင်မလဲ။
 - * ကောင်းစွာ အားထုတ်တဲ့သူတွေသာ ဒုက္ခတွေကို အဆုံးသတ်

နိုင်လိမ့်မယ်။ ဒုက္ခတွေ အဆုံးသတ်သွားမှ ချမ်းသာစစ်ကို ရမှာ”။

ဒါကြောင့် ဝီရိယရှိဖို့ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါဖြင့်ရင်-

◆ ဝီရိယရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ။

* ဝီရိယရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့အတွက် ပျင်းရိခြင်းရဲ့ အပြစ်နှင့်၊ ဝီရိယရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ဆင်ခြင်ပေးရမယ်။ ဝီရိယမရှိဘဲ ပျင်းရိ နေမယ်ဆိုရင် ဘယ်လို ဆင်းရဲနိုင်တယ်ဆိုတာကို ဆင်ခြင်ပေးရမယ်။ ကြိုးစား အားထုတ်မယ်ဆိုရင်တော့ ဘယ်လို အကျိုးစီးပွားတွေ ဖြစ်လာ နိုင်တယ်ဆိုတာကိုလည်း ဆင်ခြင်ပေးရမယ်။

ပျင်းလို့ဖြစ်လာမယ့် ဆင်းရဲတွေနှင့်၊ ကြိုးစားလို့ ရလာမယ့် ချမ်းသာ တွေကို စဉ်းစားပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဝီရိယ ရှိလာအောင် တိုက်တွန်း နှိုးဆော် ပေးရမယ်။

ဥပမာ- ကလေးတစ်ယောက် စာကြိုးစားချင်စိတ် ပေါက်လာအောင် ဆုံးမတဲ့နေရာမှာ စာမေးပွဲကျလို့ ဖြစ်လာမယ့် အဆင်မပြေမှု မျိုးစုံတွေကို ပြောပြပြီး ဆုံးမတာရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စာမေးပွဲအောင်လို့ ရလာမယ့် အကျိုးရလဒ်တွေကို ပြောပြပြီး ဆုံးမတာလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီသဘော ပါပဲ။

မကြိုးစားရင် အဆင်မပြေမှုမျိုးစုံကို ရင်ဆိုင်ရမယ်။ ကြိုးစားရင်တော့ အဆင်မပြေမှုတွေ အားလုံးကို ကျော်လွှားနိုင်လိမ့်မယ်။

လိုရင်းပြောရရင်တော့ ဝီရိယမရှိရင် ဆင်းရဲရလိမ့်မယ်။ ဝီရိယ ရှိရင်တော့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားလိမ့်မယ်။ ဒါပါပဲ။

အနှစ်ချုပ်

အဲဒီတော့ ဦးဇင်းတို့ ဒီကနေ့ ပြောခဲ့တဲ့ တရားတော်ကို ပြန်ပြီး အနှစ်ချုပ်ကြည့်မယ်ဆိုရင် -

*** သမ္မပ္ပဓာန်တရားဆိုတာ ဘာလဲ...**

သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ပဓာန- ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊ ကောင်းမွန်စွာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်ခြင်း။

*** သမ္မပ္ပဓာန်တရား ဘယ်နှပါး ရှိလဲ။ (၄)ပါး ရှိတယ်။**

- ၁။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်များကို ပယ်ဖို့ အားထုတ်ခြင်း၊
- ၂။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- ၃။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- ၄။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တွေကို တိုးတက်ခိုင်မြဲအောင် အားထုတ်ခြင်း- ဒီ လေးမျိုးကို ပြောခဲ့တယ်။

*** ဝီရိယက ဘယ်အတိုင်းအတာထိ ရှိရမှာလဲ။**

အရေ, အကြော, အရိုး ကြွင်းရင် ကြွင်းပါစေ၊ အသားအသွေး ခန်းခြောက်ရင် ခန်းခြောက်သွားပါစေ။ မရမချင်း ဝီရိယကို မလျှော့ဘူးဆိုတဲ့ အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ဝီရိယမျိုး ရှိရမယ်ဆိုတာကိုလည်း ပြောခဲ့တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဝီရိယမရှိလို့ ဆင်းရဲရတယ်ဆိုတာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ တိဿရဟန်းပျင်းရဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ပြောခဲ့တယ်။

ဝီရိယရှိရင် ဒုက္ခငြိမ်းမယ်ဆိုတာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ အဘိဘူမထေရ်မြတ်ရဲ့ လောကဓာတ်တစ်ထောင်ကြားအောင် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှနေပြီး ရွတ်ဆိုတဲ့ ဂါထာနှစ်ပုဒ်ကို ပြောခဲ့တယ်။

ဝီရိယရှိတဲ့သူတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ‘ပျင်းရိခြင်းရဲ့ အပြစ်’ နှင့် ‘ဝီရိယရဲ့အကျိုးတွေကို ဆင်ခြင်ဖို့ လိုတယ်’ ဆိုတာကိုလည်း နိဂုံးချုပ် ပြောခဲ့သေးတယ်။

ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် သမ္မပ္ပဓာန်တရား လက်ကိုင်ထား၍ ကိုယ့်ဒုက္ခ ကိုယ်ချုပ်အောင် ကြိုးစားနိုင်ကြပါစေ သတည်း။ ။

အရှင်ဥက္ကမ

(သစ္စာရွှေစည်ဆရာတော်)
သစ္စာရွှေစည်ကျောင်းတိုက်
ရွှေမင်းဝံရပ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

၂၀-၇-၂၀၁၅

သစ္စာရွှေစည်စာစဉ်(၁၂)

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၃)

| ကုဒ္ဒိပါဒ်တရား ၄-ပါး |

အရှင်ဥဒ္ဓမ္မ

(သစ္စာရွှေစည်)

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါး

- * ထက်သန်တဲ့ “ဆန္ဒ”ရယ်၊
- * ထက်သန်တဲ့ “ဝီရိယ”ရယ်၊
- * ထက်သန်တဲ့ “စိတ်”ရယ်၊
- * ထက်သန်တဲ့ “ပညာ”ရယ်။

◆ ဒီတရား လေးပါးရှိရင်

ဘယ်ကိစ္စဖြစ်ဖြစ် သေချာပေါက်

ပြီးစီးအောင်မြင်မယ်။

မပြီးစီးဘူး၊ မအောင်မြင်ဘူးဆိုတာ

မရှိဘူး။

ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ

ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရားများ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊
ကောဇာသက္ကရာဇ်= ၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊
(၂၁.၆.၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
စင်္ကာပူနိုင်ငံ အရိနာကန်ထရီးကလပ်၌
ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၃)

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါး

ဒီကနေ့ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါးကို ပြောရမယ်။

သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာများလို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားများကို ပြောလာခဲ့တာ ဒီနေ့ တတိယနေ့မှာ ဣဒ္ဓိပါဒ် တရား (၄)ပါးအကြောင်းကို နာယူကြမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါး ပြောခဲ့ပြီ၊ သမ္မပ္ပဓာန်တရား (၄)ပါး ပြောခဲ့ပြီ။ ဒီနေ့ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါး၊ မနက်ဖြန် ဣန္ဒြေ (၅)ပါး၊ သဘက်ခါ ဗိုလ် (၅)ပါးပြီးရင် ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါး၊ မဂ္ဂင် (၈)ပါးဆိုပြီးတော့ အစဉ်အတိုင်း ပြောသွားပါ့မယ်။

‘ဣဒ္ဓိပါဒ်’ဆိုတဲ့ စကားလုံးလေးကို ‘တန်ခိုး’ဆိုတဲ့ စကားလုံးလေးနဲ့ တွဲပြီးတော့ ပရိသတ်တို့ အားလုံး ရင်းနှီးထားကြပြီးသားပါ။ ‘တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်’ ဆိုပြီးတော့ ပြောလေ့ရှိကြတယ်ပေါ့။

‘ဣဒ္ဓိပါဒ်’ဆိုတဲ့ စကားက ‘ဣဒ္ဓိပါဒ်’ဆိုတဲ့ ပါဠိစကားက ဖြစ်လာတာ။ ‘ဣဒ္ဓိပါဒ်’ဆိုတဲ့ စကားကလည်း ‘ဣဒ္ဓိ’ဆိုတဲ့ စကားရယ်၊ ‘ပါဒ်’ဆိုတဲ့ စကားရယ်ကို ပေါင်းထားတာ။

ဣဒ္ဓိ-ရယ်၊ ပါဒ-ရယ် စကားနှစ်လုံး။

ဣဒ္ဓိဆိုတာ ဘာလဲ၊ ပါဒဆိုတာ ဘာလဲ။

ဣဒ္ဓိဆိုတာ ‘ပြီးစီးခြင်း’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

ဣဒ္ဓိကံ ဣဒ္ဓိ...တဲ့။

ဣဒ္ဓိကံ- ပြီးစီးခြင်း၊ ဣဒ္ဓိ- ပြီးစီးခြင်း။

‘ပါဒ်’ဆိုတာကတော့ ‘အခြေခံ’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

ဣဒ္ဓိ-ဆိုတာက ‘ပြီးစီးခြင်း’၊

ပါဒ်-ဆိုတာက ‘အခြေခံ’။

‘ဣဒ္ဓိပါဒ်’ဆိုတော့ ‘ပြီးစီးခြင်းရဲ့အခြေခံ’လို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်သွားတယ်။

အလုပ်တစ်ခု ပြီးစီးချင်တယ်။ အောင်မြင်ချင်တယ်ဆိုရင် ပြီးစီးရာ ပြီးစီးကြောင်း၊ အောင်မြင်ရာ အောင်မြင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ အခြေခံ အကြောင်း တရားတွေ ရှိရမယ်။ အခြေခံအကြောင်းတရား မရှိဘဲနဲ့ မပြီးစီးနိုင်ဘူး။ မအောင်မြင်နိုင်ဘူး။

လောကီလုပ်ငန်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လောကုတ္တရာလုပ်ငန်းပဲဖြစ်ဖြစ် ပေါက်မြောက်ချင်တယ်၊ ပြီးစီးချင်တယ်ဆိုရင် ရှိထားရမယ့် အခြေခံအကြောင်း

တရားများကို ‘ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား’ လို့ ခေါ်တာပါပဲ။

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားဆိုတာ ပြီးစီး ပေါက်မြောက်ခြင်းရဲ့ အခြေခံတရားများ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ မရှိဘဲနဲ့ မပြီးစီးနိုင်ဘူး။ သူတို့ရှိမှသာ ပြီးစီးနိုင်မယ်။ ဒါကြောင့် ဣဒ္ဓိဆိုတဲ့ စကားရယ်၊ ပါဒဆိုတဲ့ စကားရယ် ဒီစကားနှစ်လုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို နည်းနည်းလေး အကျယ်ချဲ့ပြီးတော့ မှတ်သားကြရအောင်။

ဣဒ္ဓိ-ဆိုတာ ပြီးစီးခြင်းလို့ ပြောခဲ့ပြီ။

ဒီတော့ ဣဒ္ဓိ - ပြီးစီးခြင်းဆိုတာ ဘယ်နှမျိုး ရှိလဲ။

ဣဒ္ဓိပါဒ- ပြီးစီးခြင်းရဲ့အခြေခံ အကြောင်းတရားတွေကတော့ ဘယ်နှမျိုးရှိလဲ။ ဒါတွေကို သိရမယ်။

ဣဒ္ဓိ- ပြီးစီးခြင်းဆိုတာ...

လောကီရှုထောင့်က ကြည့်ပြီး ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ပြောလို့ဆုံးမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်လုပ်တဲ့ အလုပ်တွေ ပြီးသွားတာ။ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်သွားတာ၊ အောင်မြင်သွားတာ။ ဒါတွေဟာ လောကီလို ဣဒ္ဓိပါပဲ။ အောင်မြင်သွားတယ်။ ပြီးစီးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် လောကီလို အောင်မြင်မှု ပြီးစီးမှုတွေကိုလည်း ဣဒ္ဓိလို့ ဆိုရမှာပါပဲ။

သို့သော် သာသနာတော်မြတ်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံနေခိုက်မှာတော့ ဒီ ပြီးစီးခြင်းတွေက သိပ်အရေးမကြီးဘူး။ အဲဒါတွေ ထက်ပိုပြီး အရေးကြီးတဲ့ ပြီးစီးခြင်းတွေဆိုတာ ရှိတယ်။ ပိုပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ ပြီးစီးခြင်းတွေဆိုတာ ရှိတယ်။

ပိုပြီး မြင့်မြတ်တဲ့၊ ပိုပြီး အရေးကြီးတဲ့ ပြီးစီးခြင်းတွေက ဘာတွေလဲ...

ပြီးစီးခြင်းကြီး ၅-မျိုး

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကတော့ သာသနာတော်မှာ လိုရင်း ကျတဲ့ ဣဒ္ဓိ - ပြီးစီးခြင်းကြီး ငါးမျိုးရှိတယ်လို့ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီကျမ်းမှာ ဆိုပါတယ်။ ဘာတွေလဲ ပါဠိလိုလေး မှတ်ကြည့်မယ်။

- ၁။ အဘိညာသိဒ္ဓိ = အထူးသိမှု၏ ပြီးစီးခြင်း၊
- ၂။ ပရိညာသိဒ္ဓိ = ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမှု၏ ပြီးစီးခြင်း၊ (သိ)
- ၃။ ပဟာနသိဒ္ဓိ = ပယ်သတ်မှု၏ ပြီးစီးခြင်း၊ (ပယ်)
- ၄။ သစ္စိကိရိယာသိဒ္ဓိ = မျက်မှောက်ပြုမှု၏ ပြီးစီးခြင်း၊ (ဆိုက်)
- ၅။ ဘာဝနာသိဒ္ဓိ = ပွားများမှု၏ ပြီးစီးခြင်း၊ (ပွား)

ဒါတွေကို သေသေချာချာ ရှင်းပြပါ့မယ်။

ခက်ခဲတယ်လို့ မအောက်မေ့ဘဲနဲ့ အမြင့်မြတ်ဆုံး ပညာရေးလို့ သဘောထားပြီးတော့ နားလည်အောင် ကြိုးစားရမယ်။

၁။ အဘိညာသိဒ္ဓိ- အထူးသိမှု၏ ပြီးစီးခြင်းဆိုတာ ပရမတ္ထတရား တွေကို သိတာ။

ရုပ်နာမ်(၂)ပါး၊ ခန္ဓာ(၅)ပါး၊ အာယတန(၁၂)ပါး၊ ဓာတ်(၁၈)ပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား.. ဒီတရားတွေကို သိမြင် နားလည်မှု ပြီးစီးတာ။ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ သဘောလက္ခဏာတွေကို သိတာ။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတွေကို သိတာ။ ဒါတွေဟာ အဘိညာသိဒ္ဓိပါပဲ..တဲ့။

နောက်ပြောမယ့် ဣဒ္ဓိ (၄)ပါးကတော့ သစ္စာ (၄)ပါးနှင့် ဆက်စပ် ပြီးပြောရင် ပိုပြီးတော့ နားရှင်းသွားမယ်။ သစ္စာ (၄)ပါးနှင့် ပတ်သက် ပြီးတော့ “သိ, ပယ်, ဆိုက်, ပွား” ဆိုတဲ့ စကားလေးကို လူ တော်တော် များများ ကြားဖူးထားကြတယ်။ “သိ, ပယ်, ဆိုက်, ပွား” တဲ့။

“သိ”ဆိုတာက ဒုက္ခသစ္စာကို သိတာ။

“ဒီခန္ဓာဟာ ဆင်းရဲခြင်းတရားမျှသာ ဖြစ်တယ်” လို့ နားလည်ပြီး တော့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့အပေါ်မှာ ဒါဟာ ဆင်းရဲခြင်း အမှန်ပဲလို့ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင် သိသွားတာ။ အဲသလို ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရဲ့အပေါ်မှာ ဒါဟာ ဆင်းရဲခြင်း အမှန်ပဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိသွားတာကို ‘ပရိညာသိဒ္ဓိ’ ခေါ်ပါတယ်။ သိသင့် သိထိုက်တဲ့တရားတွေကို သိခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးသွားတယ်ပေါ့။ သိပြီးတော့ ဘာလဲ “ပယ်” တဲ့။

“ပယ်”ဆိုတာက သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘကို ပယ်တဲ့ သဘောကို ပြောတာပါ။

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟာ ဆင်းရဲခြင်းတရားမျှသာ ဖြစ်တယ်လို့ တကယ် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမယ်ဆိုရင် အဲဒီ ဆင်းရဲတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့အပေါ်မှာ တွယ်တာ မက်မောတဲ့၊ ရလို၊ဖြစ်လိုတဲ့ တဏှာလောဘဆိုတဲ့ သမုဒယ သစ္စာကို ပယ်ရှားပြီးသား ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါက နားလည်လွယ်အောင် ဒုက္ခသစ္စာကို သိခြင်းနှင့် သမုဒယသစ္စာ ပယ်ခြင်းတို့ကို ဆက်စပ်ပြီး ပြောလိုက်တာပါ။ အဲသလို သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘကို ပယ်ခြင်း ဟာ ‘ပဟာနသိဒ္ဓိ’ ပါပဲ..တဲ့။ ပယ်သတ်သင့်တာကို ပယ်သတ်တဲ့ကိစ္စ ပြီးစီးသွားတယ်ပေါ့။

“သိ,ပယ်” ပြီးတော့ ဘာလဲ၊ “ဆိုက်” တဲ့။

“ဆိုက်”ဆိုတာက ဆိုက်ရောက်သွားတာ၊ မျက်မှောက်ပြုသွား တာ။

ကိလေသာတို့ရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းမှုလို့ဆိုတဲ့ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်ကို ဉာဏ် နှင့် မျက်မှောက်ပြုသွားတာ။ ပယ်သင့် ပယ်ထိုက်တဲ့ သမုဒယသစ္စာ ကိလေသာတွေကို ပယ်လိုက်တော့ ကိလေသာတွေကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အပူတွေ

ဆင်းရဲတွေဟာလည်း ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်ပေါ့။ အဲသလို ကိလေသာ အပူ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုတာကိုပဲ ‘သစ္စိကိရိယာသိဒ္ဓိ’ လို့ ခေါ်ပါတယ်တဲ့။

“သိ, ပယ်, ဆိုက်, ...” ပြီးတော့ “ပွား” တဲ့။

“ပွား” ဆိုတာက မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားများခြင်းကို ပြောတာ။

သီလ, သမာဓိ, ပညာ သိက္ခာသုံးပါးကို လောကုတ္တရာ မဂ္ဂသစ္စာ အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ပွားများခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးသွားတာကို ဘာဝနာသိဒ္ဓိ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများခြင်းကိစ္စ ပြီးစီး အောင်မြင် သွားတယ်ပေါ့။ သမာပတ် (၈)ပါး၊ အဘိညာဉ် (၅)ပါးတို့ဟာလည်း ဒီ ဘာဝနာသိဒ္ဓိထဲ အကျုံးဝင်သွားပါတယ်။

အခု ပြောခဲ့တဲ့ သိဒ္ဓိကြီး (၅)ပါးဟာ သာသနာတော်မှာ အရေး အကြီးဆုံး ပြီးစီးအောင် ကြိုးစားကြရမယ့် ဣဒ္ဓိကြီး (၅)မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

အခု ဦးစင်းတို့တစ်တွေ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ပရမတ္ထသဘာဝတွေကို နားလည်အောင် ကြိုးစား အားထုတ်နေကြတယ်ဆိုတာ “အဘိညာသိဒ္ဓိ” အထူးသိခြင်းကိစ္စကို ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်နေကြတာလို့ ဆိုရမယ်။

ဒီခန္ဓာမှာ ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနုတ္တသဘောတွေကို အထူးသိအောင် သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာကို ပွားများ နေကြတာဟာ “အဘိညာသိဒ္ဓိ” အထူးသိမှု ပြီးစီးအောင် ကြိုးစားနေ ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲသလို သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများလို့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် တွေကို ရခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ “သိ, ပယ်, ဆိုက်, ပွား” ဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိကြီး (၄)ပါးဟာ တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပြီးစီးသွားလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘာဝတွေကို သတိထားပြီး သိသိနေအောင်

ကြိုးစားနေခြင်းဟာ သာသနာတော်မှ အဖိုးအတန်ဆုံးသော သိဒ္ဓိတွေကို ပြီးစီးအောင် ကြိုးစားနေရာရောက်ပါတယ်။

ဒါကတော့ သာသနာတော်မှာ တန်ဖိုးအကြီးဆုံး ဣဒ္ဓိကြီး (၅)ပါးရဲ့ အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီဣဒ္ဓိကြီး (၅)ပါးကို ပြီးစီးချင်တယ်ဆိုရင် ဣဒ္ဓိပါဒ်-ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရားတွေ ရှိရမယ်။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တွေ ရှိထားရမယ်ပေါ့။ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံအကြောင်းတွေ မရှိဘဲနဲ့ ပြီးစီးခြင်းဆိုတာ ဖြစ်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။

အဲဒီတော့ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရားတွေဖြစ်တဲ့ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား တွေက ဘယ်နှပါး ရှိလဲ...

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါး

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါး ရှိတယ်။ ဒါကို လူတိုင်းလိုလို သိပါတယ်။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါးတဲ့။

- ၁။ ဆန္ဒဒ္ဓိပါဒေါ = ဆန္ဒဆိုတဲ့ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရား၊
- ၂။ ဝီရိယဒ္ဓိပါဒေါ = ဝီရိယဆိုတဲ့ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရား၊
- ၃။ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ = စိတ်ဆိုတဲ့ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရား၊
- ၄။ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒေါ = ပညာဆိုတဲ့ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရား၊

ထက်သန်တဲ့ 'ဆန္ဒ' ရယ်၊ ထက်သန်တဲ့ 'ဝီရိယ' ရယ်၊ ထက်သန်တဲ့ 'စိတ်' ရယ်၊ ထက်မြက်တဲ့ 'ပညာ' ရယ် အားလုံး(၄)ပါး။

ဒီတရား (၄)ပါး ရှိရင် ဘယ်ကိစ္စပဲဖြစ်ဖြစ် ပြီးစီးမယ်။ အောင်မြင်မယ်။ မပြီးစီးဘူး၊ မအောင်မြင်ဘူးဆိုတာ မရှိဘူး။ သေချာပေါက် အောင်မြင် ပြီးစီးမယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ဟာ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရားများ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။

အဲဒီ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါးရဲ့အကြောင်းကို ဆက်ပြီး နာယူကြမယ်။

၉ ဆန္ဒဒ္ဓိပါဒ် - ‘ဆန္ဒ’ တဲ့။

ဆန္ဒဆိုတာ လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ပေါက်ရောက်ချင်မှု၊ ပြီးစီးချင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ လိုချင်တယ်၊ ဖြစ်ချင်တယ်ဆိုရာမှာလည်း လိုချင်ကာမျှ ဖြစ်ချင်ကာမျှ မဟုတ်ဘူး။ လွန်လွန်ကဲကဲ မရမနေနိုင်၊ မဖြစ်ရ မနေနိုင် အောင်ကို ပြင်းထန် ထက်သန်တဲ့ဆန္ဒကို ပြောတာပါ။ မိမိဖြစ်ချင်တဲ့ အဲဒီဆန္ဒကို မိမိရဲ့အတွင်းကလည်း နှောင့်ယှက်နိုင်တဲ့အရာ မရှိဘူး။ မိမိရဲ့ အပြင်ဘက်ကလည်း နှောင့်ယှက်နိုင်တဲ့ အရာမရှိဘူး။ ဒါကို ရချင် ရ၊ မရရင် သေတာကမှ ကောင်းသေးတယ်လို့ သဘောထားလောက်အောင် ထက်သန်တဲ့ဆန္ဒကို ဆန္ဒဒ္ဓိပါဒ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကိုသာ ရမယ်ဆိုရင် ဘာပဲ လုပ်ရ လုပ်ရ၊ ဘာပဲ စွန့်ရ စွန့်ရ လုပ်မယ်၊ စွန့်မယ်ဆိုလောက် အောင် ထက်သန်တဲ့ ဆန္ဒမျိုးပေါ့။

ချမ်းသာစစ် ချမ်းသာမှန်ကို ရဖို့အတွက် အလွန် ကြီးကျယ်တဲ့ ထီးနန်း စည်းစိမ် သူဌေးစည်းစိမ်တွေကို စွန့်ပြီး ရဟန်းပြုကြတဲ့ ဘုရားလက် ထက်က သူတော်ကောင်းကြီးတို့ရဲ့ ဆန္ဒမျိုးလို့လည်း လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဆိုပါတယ်။

နောက်ထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထောက်ပြတဲ့ ဆန္ဒကတော့ တေမိမင်းသားရဲ့ ဆန္ဒမျိုးပါတဲ့။

တေမိမင်းသားအကြောင်းကို အားလုံး သိကြပါတယ်။ စကား မပြောတဲ့ မင်းသားလို့ သိထားကြတာ။ တေမိမင်းသားဟာ ဘာလို့ စကား မပြောတာလဲ။ တေမိမင်းသားအကြောင်းကို နည်းနည်းတော့ ပြောဦးမှ ဖြစ်မယ်။ သူ့ရဲ့ဆန္ဒဟာ ဘယ်လောက်တောင် ထက်သန်လဲဆိုတာ ပိုပြီး ထင်ရှားသွားတာပေါ့။

တေမိမင်းသားလေး လသားအရွယ်မှာ သူ့ဖခင် ဘုရင်ကြီးက မင်းသားလေးကို ရင်ခွင်ထဲထားရင်းနဲ့ ခိုးသားလေးယောက်ကို ပြင်းထန်တဲ့ အပြစ်တွေ ပေးသတဲ့။ အဲဒါကို မြင်ရ ကြားရတော့ ဘုရားလောင်းလေးက တော်တော် ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွားတယ်။

အဲဒါနဲ့ နောက်နေ့ အိပ်ရာကနိုးတော့ သူ့ကို မိုးထားတဲ့ ထီးဖြူကြီး ကို ကြည့်ရင်းနဲ့ “ဪ- ငါဟာ ဒီ ခိုးသူသတ်အိမ်ကို ဘယ်ဘဝကများ ရောက်လာပါလိမ့်” လို့ စဉ်းစားမိတယ်တဲ့။ အံ့ဩစရာပါပဲ။ ‘မင်းနန်း တော်’ ကို ‘ခိုးသူသတ်အိမ်’ လို့ ပြောတာနော်။ အဲဒါ စဉ်းစားလိုက်တော့ သူ ဘယ်ဘဝက လာတယ်ဆိုတာကို အမှတ်ရသတဲ့။

“ဪ- ငါဟာ အရင်ဘဝက တာဝတိံသာနတ်ပြည်က လာခဲ့ တာပဲ။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကို မရောက်ခင်တုန်းက ငါ ငရဲမှာ ကျ နေခဲ့ပါလား။ အဲဒီငရဲပြည်ကို ငါ ဘာလို့ ရောက်ခဲ့ရတာလဲ။ ငရဲပြည် မရောက်ခင် ဘဝတုန်းက ဟောဒီ ဗာရာဏသီပြည်မှာ အနှစ် ၂၀-တိတိ ငါ ရှင်ဘုရင် လုပ်ခဲ့တာပဲ။ ဘုရင်ဘဝနဲ့ ဟုတ်တာတွေရော၊ မဟုတ်တာ တွေရော အစုံလုပ်ပြီး ငါ ငရဲကျခဲ့ရတာကိုး” လို့ အကုန်ပြန်ပြီး မြင်သတဲ့။

အဲဒါတွေကိုလည်း မြင်ရော သူ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်ရမှာကို အကြီး အကျယ် ကြောက်လန့်သွားတယ်။ အဲဒီချိန်မှာ လ,သားလေးပဲ ရှိသေး တာနော်။ ဘုရင့်သားဆိုတော့ အချိန်ကျရင် ဘုရင်က ဖြစ်မှာ။ ဘုရင် ဖြစ်ရင်လည်း အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးကို လုပ်ရမှာ။ ဪ- ငါ ဘုရင် မဖြစ်အောင် ဘယ်လိုများ လုပ်ရပါ့မလဲလို့ တွေးရင်းနဲ့ ပူနေတုန်း အရင် ဘဝတွေက အမေတော်ခွဲဖူးတဲ့ ထီးဖြူစောင့်နတ်သမီးက ဘုရားလောင်း ရဲ့ အတွေးတွေကို သိတော့ အခုလို အကြံပေးသတဲ့။

“ချစ်သား... ဘာမှ ပူမနေနဲ့၊ သူတစ်ပါး မလိုလားတာကို

လိုလားအောင် ပြုဖို့သာ ခက်ခဲတာပါ။ သူတစ်ပါး လိုလားတာကို မလိုလားအောင် ပြုဖို့ ဘာမှ မခက်ပါဘူး။ မင်း ရှင်ဘုရင် မဖြစ်ချင်ရင် မဆွံ့သော်လည်း ဆွံ့သကဲ့သို့၊ မ၊အသော်လည်း အသကဲ့သို့၊ မထိုင်း သော်လည်း ထိုင်းသကဲ့သို့ နေလိုက်ပါ။ ဆွံ့၊ အ၊ နားပင်း လူချင်းမတူသူကို ဘယ်သူကမှ မင်းအဖြစ်ကို ပေးမှာမဟုတ်ဘူး” လို့ ဆိုပြီး ပျောက်ကွယ် သွားရော...

အဲဒီလို အကြံပေးချက်ကို ဘုရားလောင်းက တစ်ခါတည်း သဘော ကျသွားတယ်။ “ဟုတ်တယ်၊ ငါ အဲဒီအတိုင်း နေမယ်၊ ဆွံ့၊အ၊နားပင်း လူချင်း မတူတဲ့သူဟာ ဘယ်လိုလုပ် ရှင်ဘုရင် ဖြစ်မလဲ။ ဒီနေ့၊ ဒီအချိန် ကစပြီး ဆွံ့၊အ၊နားပင်း လူချင်းမတူသူလို ငါ နေတော့မယ်” လို့ ဆုံးဖြတ် ချက်ချင်း အဲဒီအတိုင်း နေလိုက်တော့တယ်။

အဲဒါ မဲ့တာတွေ၊ ပြုံးတာတွေ၊ ငိုတာတွေ၊ ရယ်တာတွေ ဘာမှ မရှိတော့ဘူး။ ထားထားတဲ့အတိုင်းပဲ ငေးကြောင်ကြောင်နဲ့ နေနေတော့ တာပဲတဲ့။ စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ အဲသလို နေဖို့ဆိုတာ တော်တော် မလွယ်တဲ့ကိစ္စပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့ ရှင်ဘုရင် မဖြစ်လိုတဲ့ဆန္ဒက အလွန် အမင်း ထက်သန်နေတော့ ဘယ်လောက်ပဲ ခက်ခဲပါစေ၊ ဒါကို သူဖြစ်အောင် လုပ်မယ်။ ဘယ်သူက ဖြစ်အောင် လုပ်ခိုင်းနေတာလဲ။ အဲဒီ ပြင်းထန်တဲ့ ဆန္ဒကပေါ့။

“ငါ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်ရင် မဟုတ်တာ တွေ လုပ်မိပြီး ငါ ငရဲကျနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါ ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ ရှင်ဘုရင် မဖြစ်စေရဘူး” ။ ဒါ သူ့ရဲ့ဆန္ဒပဲ။

သူ့ရဲ့ဆန္ဒ ဘယ်လောက် ပြင်းထန်လဲဆိုရင် ရှေ့မှာ တွေ့ရမယ့် အခက်အခဲတွေကို အကုန်လုံး အဲဒီ ဆန္ဒနှင့် သူ ကျော်ဖြတ်သွားမှာ။ သူ့ကို အမျိုးမျိုး စမ်းကြတယ်။ ရုပ်လက္ခဏာကို ကြည့်ပြီးတော့ ဒီ

ကလေးဟာ ဘယ်လိုမှ ဆွံ့အတဲ့လူ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုး ကြောင့် ဒီလို ဖြစ်နေတာဖြစ်မယ် ဆိုပြီးတော့ အမျိုးမျိုး စမ်းကြတာ။ မလှုပ်လှုပ်အောင်၊ မပြော ပြောအောင်၊ မငို ငိုအောင် တကယ့်ကို အမျိုး မျိုး စမ်းသပ်ကြတာ။ တချို့စမ်းသပ်မှုတွေဆိုရင် တော်တော် ကြောက်စရာ ကောင်းတယ်။ လ,သားကလေးတည်းကစပြီး စမ်းလာလိုက်တာ (၁၆) နှစ်သား အရွယ်ရောက်သည်ထိပါပဲ။

နို့စို့တဲ့အရွယ်လေးကို နို့မတိုက်ဘဲ ပစ်ထားတယ်။ နို့မစို့ရတော့ ဘုရားလောင်းမှာ ဆာလောင် မွတ်သိပ်ပြီးတော့ အင်မတန်မှ ဆင်းရဲတယ်။ ဘယ်လောက်ပဲ ဆာဆာ၊ ငိုတယ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ တစ်ခါတလေ တစ်နေ ကုန် နို့မတိုက်ဘဲ ထားတယ်။ အဲသလို အခါမျိုးမှာဆို “ငါ ငိုလိုက်ရင် ဘုရင်ဖြစ်ပြီး ငရဲ ကျနိုင်တယ်။ ငရဲဆင်းရဲနှင့် နှိုင်းစာရင် ဒီဆင်းရဲဟာ ဘာမှ မပြောပလောက်ဘူး” လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သည်းခံတော်မူတယ်။

မုန့်စားတတ်တဲ့ အရွယ်ရောက်လာတဲ့အခါမှာ မုန့်မကျွေးဘဲ ထား တယ်။ အရုပ်ကလေးတွေနဲ့ ကစားတတ်တဲ့အရွယ်မှာ အရုပ်မပေးဘဲ ထားတယ်။ ထမင်း စားတတ်တဲ့အရွယ်မှာ ထမင်းမကျွေးဘဲ ထားတယ်။ ဘယ်လောက် ဆာလောင် မွတ်သိပ်သော်လည်းပဲ “ရှင်ဘုရင် ဖြစ်ရင် ငရဲကျနိုင်တယ်။ ငါ ရှင်ဘုရင် ဖြစ်လို့ မဖြစ်ဘူး” ဆိုတဲ့ ရှင်ဘုရင် မဖြစ် လိုတဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ဆန္ဒနှင့် ကိုယ့်လုပ်ငန်းကို ပြီးဆုံးအောင် ဆောင်ရွက် ခဲ့တယ်။

ဆင်နဲ့ နင်းမယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်တယ်။ မြွေဆိုးတွေနှင့် ခြိမ်းခြောက် တယ်။ တစ်ကိုယ်လုံး တင်းလဲရေတွေ သုတ်ပြီး ပုရွက်ဆိတ်တွေကို ကိုက် စေတယ်။ ကုတင်အောက်မှာ မီးအိုးကင်းတွေထားပြီး တစ်ကိုယ်လုံး မီးတိုက်တာကို ခံခဲ့ရတယ်။

ဒါပေမယ့် ဘုရားလောင်းကတော့ “ ဒီဒုက္ခဟာ ငရဲဒုက္ခလောက် မကြီးဘူး” ဆိုတဲ့ အတွေးနှင့်ပဲ သူ့ဆန္ဒကို တိမ်းစောင်းမသွားအောင် ထိန်း နိုင်တယ်။ အဲဒီဆန္ဒနှင့်ပဲ အောင်မြင်အောင် ကျော်ဖြတ်နိုင်ခဲ့တယ်။

နောက် အရွယ်ရောက်လာတော့ ဆိတ်ကွယ်ရာမှာ အမျိုးသမီးတွေ လွှတ်ပေးပြီးတော့ စမ်းကြတယ်။ ဒါလည်း မရဘူး။ နောက်ဆုံး မင်းကြီးက ဘယ်လိုမှ လုပ်လို့မရတော့တဲ့အခါမှာ ပုရောဟိတ်တွေရဲ့ အကြံပေးချက် အရ ဘုရားလောင်းကို မြေမြှုပ်သတ်ဖို့ အမိန့်ပေးတယ်။ အဲဒီမှာ အကြီး အကျယ် ဒုက္ခရောက်ရတဲ့သူကတော့ ဘုရားလောင်းရဲ့ မိခင်ပါပဲ။

“သားတော်ဟာ အဆွံ့ အ,အ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို အမေ သိ တယ်။ အမေ့ကို သနားသောအားဖြင့် စကားပြောပါ” ဆိုပြီး အမျိုးမျိုး ငိုယို တောင်းပန်တယ်။ ဒါလည်း မရဘူး။

နောက်ဆုံး သုနန္ဒာရထားထိန်းက မြေမြှုပ်သတ်ဖို့အတွက် ခေါ်သွား တဲ့အချိန်မှာ မိခင်ကြီး မေ့ပြီး လဲတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာတော့ ဘုရားလောင်း ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ အကြီးအကျယ် ထိခိုက်ပြီး- “ငါ စကား ပြောလိုက်ရင် ကောင်းမလား” လို့ တွေးမိသေးတယ်။

“ငါ စကားပြောလိုက်ရင် (၁၆)နှစ်ကျော် ကြိုးစားခဲ့ရတာတွေ အလကား ဖြစ်တော့မယ်။ ဒီသောကနဲ့ မယ်တော်ကြီး မသေနိုင်ပါဘူး။ ငါ့ဆန္ဒတွေ ပြည့်ဝပြီဆိုတော့မှ ငါ့ရဲ့အကျိုး၊ မယ်တော်တို့ရဲ့အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရတော့မှာပဲ” လို့ စဉ်းစားပြီး သုနန္ဒာ ရထားထိန်းခေါ်ရာ လိုက်သွားတယ်။ ဘုရားလောင်းရဲ့ဆန္ဒဟာ မြို့ပြင်ရောက်ရင် ပြည့်ဝသွား ပြီ။ ရသေ့ဝတ်ပြီး မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်မယ်။ သတ်မိန့်ပေးပြီး မြို့ပြင်ဘက် ရောက်သွားမှတော့ ပြန်ခေါ်လည်း လိုက်စရာ မလိုတော့ဘူး ပေ။ အဲဒါ ပြင်းထန်တဲ့ဆန္ဒနှင့် ကြိုးစားတော့ အောင်မြင်သွားတာပါပဲ။

ဘုရားလောင်းရဲ့ ကြိုးစားမှုဟာ ကြိုးစားရကျိုး နပ်တယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဘုရားလောင်း ရသေ့ဝတ်လိုက်တာနဲ့ မယ်တော် ခမည်းတော်ရော ပြည်သူပြည်သားတွေပါ ရသေ့ဝတ်ကြတယ်။ နောက်တော့ ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတွေတောင် ဘုရားလောင်းဆီမှာ ရသေ့ဝတ်ပြီး တရားကျင့်ကြတယ်။

ဆန္ဒက တကယ် ထက်သန်တော့ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဆန္ဒသည် ဣဒ္ဓိပါဒ်- ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတရား ဖြစ်တယ်။

ဆန္ဒ-ပြီးတော့ ဝီရိယအကြောင်း ဆက်ပြောမယ်။

၂ ဝီရိယဒ္ဓိပါဒ် - ‘ဝီရိယ’ တဲ့။

ဝီရိယကလည်း တကယ် ထက်သန်လာပြီဆိုရင် သူလည်း ဣဒ္ဓိပါဒ်- ပြီးစီးခြင်းရဲ့အခြေခံ ဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီ ဝီရိယကကော ဘယ်လိုဝီရိယလဲ...

သမ္ပပဓာန်တရားတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့ လုံ့လဝီရိယပါပဲ။ ကောင်းမွန်စွာ ကြိုးစားအားထုတ်တဲ့ ဝီရိယမျိုးပေါ့။

- ၁။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်များကို ပယ်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့ဝီရိယ။
- ၂။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို မဖြစ်အောင် ကြိုးစားတဲ့ဝီရိယ။
- ၃။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်အောင် ကြိုးစားတဲ့ဝီရိယ။
- ၄။ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တရားတွေကို ကြီးပွားတိုးတက် ခိုင်မြဲသွားအောင် ကြိုးစားတဲ့ ဝီရိယ ဆိုပြီးတော့ လုံ့လဝီရိယလေးမျိုး ရှိတယ်။

အဲဒီ ဝီရိယကလည်း အလွန် ပြင်းထန်ထက်သန်တဲ့ ဝီရိယမျိုး ဖြစ်ရမယ်။ ဒါမှ ဣဒ္ဓိပါဒ်- ပြီးစီးခြင်းရဲ့အခြေခံ ဖြစ်မှာပေါ့။

ဒါဖြင့်ရင် ဝီရိယက ဘယ်လောက် ထက်သန်ရမလဲ...

သမ္မပ္ပဓာန်တရားမှာတုန်းက ပြောခဲ့တယ် မှတ်မိကြသေးရဲ့လား။
ဘာတဲ့လဲ...

၁။ အရေ ကြွင်းချင်ကြွင်းပါစေ၊

၂။ အကြော ကြွင်းချင်ကြွင်းပါစေ၊

၃။ အရိုး ကြွင်းချင်ကြွင်းပါစေ၊

၄။ အသားအသွေး ခန်းခြောက်ချင် ခန်းခြောက်ပါစေ၊ ယောက်ျား
တို့ရဲ့ ဇွဲလုံ့လနှင့် ကြိုးစားလို့သာ ရနိုင်ရိုး မှန်မယ်ဆိုရင် အဲဒါကို မရ
မချင်း ဘယ်တော့မှ ဇွဲလုံ့လကို မလျှော့ဘူးဆိုတဲ့ အလွန် ထက်သန်တဲ့
ဝီရိယမျိုး ရှိရမယ်။ အဲသည်လောက် ပြင်းထန်တဲ့ လုံ့လဝီရိယရှိရင် မပြီး
ဆိုတာ ဘာမှ မရှိဘူး။ ပြီးမြောက် အောင်မြင်သွားမှာချည်းပဲ။

ဝီရိယ တကယ်ထက်သန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ပင်ပန်းမှာကို မကြောက်
ဘူး။ ရဲဝံ့တယ်။ အကြာကြီး လုပ်ရမှာကို မကြောက်ဘူး။ ဇွဲရှိတယ်။
ဘယ်လောက် ခက်ခက် လုပ်မှာပဲ။ ဘယ်လောက် ဝေးဝေး သွားမှာပဲ။
မရမချင်း လုပ်မယ်။ မရောက်မချင်း သွားမယ်။ ဘယ်တော့မှ မနားဘူး။
ဘယ်တော့မှ မရပ်ဘူး။ ဒီလိုလူမျိုးတွေအတွက် မပြီးဘူးဆိုတာ မရှိဘူး။
ပြီးသွားမှာပဲ။ မရောက်ဘူးဆိုတာ မရှိဘူး။ ရောက်သွားမှာပဲ။

ဒါကြောင့် အလွန်ပြင်းထန်တဲ့ အဲဒီ လုံ့လဝီရိယဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်-
ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတစ်ပါး ဖြစ်ရတယ်။ ဒီ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး
ဝီရိယအရာမှာ စံထားသင့်တဲ့ မထေရ်မြတ်တွေထဲက စက္ခုပါလမထေရ်
အကြောင်းကို ပြောချင်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က စက္ခုပါလမထေရ်ဆိုတာ ရှိတယ်။
ရဟန်း မပြုခင်တုန်းက သူဟာ သူဌေးသားတစ်ယောက်ပါ။ သူ့နာမည်

က ‘မဟာပါလ’တဲ့။ သူ့မှာ ညီတစ်ယောက်လည်း ရှိတယ်။ နောက် အိမ်ထောင်တွေ ဘာတွေကျပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်ကို နာရလို့ ရဟန်းပြုခဲ့တယ်။ ရဟန်းဖြစ်ပြီဆိုတော့ သူ စဉ်းစားတယ်။

“ငါဟာ အသက်ကြီးမှ ရဟန်းပြုလာတာ စာသင်ခြင်းဆိုတဲ့ ဂန္ထရူရကို အားမထုတ်နိုင်တော့ဘူး။ တရားကျင့်ခြင်းဆိုတဲ့ ဝိပဿနာရူရကိုသာ ဖြည့်ကျင့်တော့မယ်”လို့ စဉ်းစားပြီး မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား တောင်းပြီးတော့ အဖော်ရဟန်း (၆)ကျိပ်နှင့်အတူ ရွာကြီးတစ်ရွာကို ရောက်သွားတယ်။

ဝါဆိုမည့်နေ့ရောက်တော့ မဟာပါလမထေရ်က အဖော်ရဟန်းတွေကို “ငါ့ရှင်တို့... ဒီဝါတွင်း သုံးလမှာ ဘယ်လို ဣရိယာပုတ်နှင့် နေကြမလဲ”လို့ မေးတယ်။ “လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား လေးပါးသော ဣရိယာပုတ်တို့ဖြင့် နေကြမယ်”လို့ ဖြေတော့-

မဟာပါလမထေရ်က “ငါ့ရှင်တို့... ငါတို့အတွက် ဣရိယာပုတ် လေးပါးနှင့် နေခြင်းဟာ မသင့်တော်ဘူး၊ ငါတို့ဟာ မမေ့မလျော့ထိုက်ဘူး။ ငါတို့ဟာ သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားရဲ့အထံတော်ကနေ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ယူလာကြတာ။ မြတ်စွာဘုရားကို မေ့လျော့ခြင်းဖြင့် နှစ်သက်စေနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ မေ့လျော့နေကြတဲ့သူတွေအတွက် အပါယ်လေးဘုံဟာ ကိုယ့်အိမ်နှင့် တူတယ်၊ ငါ့ရှင်တို့ မမေ့မလျော့ကြနဲ့”လို့ ပြောတယ်။

“အရှင်ဘုရားကရော ဘယ်လို ဣရိယာပုတ်တွေနှင့် နေမလဲ”လို့ ရဟန်းတွေက ပြန်မေးလျှောက်တဲ့အခါ - “လျောင်းစက်ခြင်း ဣရိယာပုတ်ကို ပယ်ပြီး သွားခြင်း၊ ရပ် ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်းဖြင့်သာ နေမယ်”လို့ အမိန့် ရှိတယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး လျောင်းစက်ခြင်းကို မပြုဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အပြင်းအထန် အားထုတ်တယ်။

ဝါဆိုလလွန်လို့ ဝါခေါင်လ ရောက်တော့ ရှေးအတိတ်ကံ နှိပ်စက်လို့ မျက်စိရောဂါ စ, ဖြစ်လာတယ်။ အိုးကွဲကနေ ရေစိမ့်ကျသလို မျက်ရည်တွေဟာ အမြဲလို ကျနေတယ်။ မျက်စိရောဂါ အပြင်းအထန် ဖြစ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် မျက်စိရောဂါက သူ့ရဲ့ ဝီရိယကို မရပ်တန့်စေနိုင်ဘူး။

ဒီလို မျက်စိရောဂါ ဖြစ်နေတာကို ရွာထဲက ဆေးဆရာတစ်ယောက် သိတဲ့အခါ အလွန်ကောင်းတဲ့ မျက်စိဆေးဆီကို ချက်ပြီးလှူတယ်။ အဲဒီဆေးဆရာက နာမည်ကြီး ဆေးဆရာတစ်ယောက်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ခက်တာက သူ့ရဲ့ မျက်စိဆေးအဆီဟာ နှာခေါင်းကနေ ထည့်ရမယ့်ဆေး ဖြစ်နေတယ်။

မထေရ်က လျောင်းခြင်း ဣရိယာပုတ်ကို ပယ်ထားတာဆိုတော့ ထိုင်လျက်ပဲ ဆီကို နှာခေါင်းထဲ ဝင်သလောက်ပဲ ထည့်တယ်။ ဒီတော့ ရောဂါက မပျောက်ဘူး။ ဆေးဆရာနှင့် တွေ့တော့ ရောဂါ သက်သာပါရဲ့လားလို့ မေးတော့ မသက်သာဘူးလို့ ဖြေတယ်။ ဒီတော့ ဆေးဆရာက “အခါတိုင်း ငါ့ဆေးဟာ တစ်ကြိမ် ခပ်ရုံနှင့် ပျောက်တဲ့ဆေးပါ။ အခု ဘယ်လို ဖြစ်တာလဲ” လို့ စဉ်းစားပြီး “အရှင်ဘုရား... ဆေးကို အိပ်ပြီး ခပ်တာလား၊ ထိုင်ပြီး ခပ်တာလား” လို့ မေးတယ်။ အဲဒီလို မေးတော့ မထေရ်မြတ်က မဖြေဘူး။ ဘယ်လောက်မေးမေး မဖြေဘူး။ အဲဒါ ဆေးဆရာက မထေရ်မြတ်ရဲ့ နေရာကို သွားကြည့်တော့ သွားတဲ့နေရာ၊ ထိုင်တဲ့နေရာကိုသာ တွေ့ပြီး အိပ်တဲ့နေရာကို မတွေ့ဘူး။

ဒီတော့ ဆေးဆရာက “အရှင်ဘုရား... ရဟန်းတရားဆိုတာ ကိုယ်ကို မျှမျှတတ ပြုပြီး ကျင့်သင့်ပါတယ်ဘုရား၊ အိပ်ပြီး ဆေးကို ခပ်တော်မူပါ” လို့ အကြိမ်ကြိမ် လျှောက်ထားတော့ မထေရ်မြတ်က - “ဒကာ... အဲသလိုဆို သင် ပြန်လိုက်ဦး၊ ငါ တိုင်ပင်လိုက်ဦးမယ်” လို့ အမိန့်ရှိပြီး

ဆေးဆရာကို ပြန်လွှတ်လိုက်တယ်။

အဲဒီရွာမှာ တိုင်ပင်စရာ မထေရ်ရဲ့ဆွေမျိုးလည်း တစ်ယောက်မှ မရှိပါဘူး။ အဲဒီတော့ ဘယ်သူ့ကို တိုင်ပင်လဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပဲ ပြန်ပြီး တိုင်ပင်တယ်တဲ့။ ဘယ်လို တိုင်ပင်လဲဆိုတော့...

“ကိုင်း... ငါ့ရှင် မဟာပါလ၊ မင်း မျက်စိကိုပဲ ကြည့်မလား...။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အဆုံးအမကိုပဲ ကြည့်မလား...။ အစမထင်တဲ့ သံသရာ မှာ မျက်စိကန်းခဲ့တဲ့ ဘဝတွေဆိုတာ ရေတွက်လို့ မကုန်နိုင်ဘူး။ ဘုရား ပေါင်းများစွာ လွန်ခဲ့ပြီ။ ဘယ်ဘုရားရှင်မှ မင်းရဲ့မျက်စိ ကန်းခဲ့တဲ့ဘဝ တွေကို မရေတွက်နိုင်ဘူး။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမကိုသာ ယူပါ။ မျက်စိကို မယူပါနဲ့” လို့ အဲသလို တိုင်ပင်ပြီးတော့ ဂါထာ (၃)ပုဒ် ရွတ်ဆိုပါသတဲ့။ ဂါထာ (၃)ပုဒ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို အကျဉ်းချုပ်လေးတော့ ပြောဦးမယ်။

၁။ “ငါ့ရှင် ပါလိတ၊ မျက်စိတွေ ဆုတ်ယုတ်ရင် ဆုတ်ယုတ်ပါစေ။ နားတွေ ဆုတ်ယုတ်ရင် ဆုတ်ယုတ်ပါစေ။ တစ်ကိုယ်လုံး ဆုတ်ယုတ်ရင် ဆုတ်ယုတ်ပါစေ။ ဘာကြောင့် သင်ဟာ မေ့လျော့ရမှာလဲ။

၂။ ငါ့ရှင် ပါလိတ၊ မျက်စိတွေ ဆွေးမြည့်ရင် ဆွေးမြည့်ပါစေ။ နားတွေ ဆွေးမြည့်ရင် ဆွေးမြည့်ပါစေ။ တစ်ကိုယ်လုံး ဆွေးမြည့်ရင် ဆွေးမြည့်ပါစေ။ ဘာကြောင့် သင်ဟာ မေ့လျော့ရမှာလဲ။

၃။ ငါ့ရှင် ပါလိတ၊ မျက်စိတွေ ကွဲပျက်ရင် ကွဲပျက်ပါစေ။ နား တွေ ကွဲပျက်ရင် ကွဲပျက်ပါစေ။ တစ်ကိုယ်လုံး ကွဲပျက်ရင် ကွဲပျက်ပါစေ။ ဘာကြောင့် သင်ဟာ မေ့လျော့ရမှာလဲ” လို့ အဲသလို သူ့ကိုယ်သူ ဆုံးမတယ်။

အဲဒါတွေကိုကြည့်ရင် မထေရ်မြတ်ရဲ့ ဇွဲလုံ့လဟာ ဘယ်လောက် ထက်သန်သလဲဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ “ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပျက်စီးရင် ပျက်စီးသွားပါစေ၊ ကြိုးစား အားထုတ်မှုကိုတော့ မရပ်တန့်နိုင်ဘူး” ဆိုတဲ့

မထေရ်မြတ်ရဲ့ ဝီရိယဟာ သူ ရချင်တာကို ပေးမှာပဲ။ သူ ဖြစ်ချင်တာကို ဖြစ်စေမှာပဲ။ ဣဒ္ဓိပါဒ် ဖြစ်နေတာကိုး။

အဲသလိုနှင့် ရွာထဲ ဆွမ်းခံကြွတော့ ဆေးဆရာက “အရှင်ဘုရား၊ အိပ်ပြီးတော့ ဆေးခပ်ပါရဲ့လား” လို့ မေးတော့ ဆိတ်ဆိတ်နေတယ်။ အဲဒီမှာပဲ ဆေးဆရာက စိတ်ပျက်ပြီးတော့- “တပည့်တော်နှင့် ဆေးကုတယ်လို့ ဘယ်သူမှ မပြောပါနှင့်ဘုရား” လို့ ဆိုပြီးတော့ လက်လျှော့လိုက်တော့တယ်။

ကျောင်းရောက်တော့ မထေရ်မြတ်က သူ့ကိုယ်သူ အခုလို ဆုံးမပြန်တယ်...တဲ့။

“ငါ့ရှင် ပါလိတ၊ ဆေးဆရာကလည်း သင့်ကို စွန့်သွားပြီ။ သေမင်းကလည်း သင့်ကို စာရင်းမှတ်သွားပြီ။ ဘာကြောင့် သင် မေ့လျော့နေမလဲ” တဲ့။

အဲသလို ဆုံးမပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်လိုက်တာ ညသန်းခေါင်ယာမိအချိန်မှာ မျက်စိရော ကိလေသာတွေရော တစ်ပြိုင်နက်တည်း ကွဲပျက် ကုန်ခန်းသွားကြတယ်တဲ့။

မျက်စိလည်း ကွယ်သွားတယ်။ ရဟန္တာလည်း ဖြစ်သွားတယ်ပေါ့။ ဒီနေရာမှာ “အိပ်ပြီး ဆေးခပ်မယ်ဆိုရင် မျက်စိ မကွယ်နိုင်ဘူး၊ တယူသန်လုပ်လို့သာ မျက်စိ ကွယ်ရတာ” လို့ အဲသည်လို မထင်စေချင်ဘူး။ တကယ်ကတော့ ဆေးခပ်သည်ဖြစ်စေ၊ မခပ်သည်ဖြစ်စေ မထေရ်ရဲ့ မျက်စိကတော့ ကွယ်မှာပါပဲ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အတိတ်ဘဝ ဆေးဆရာဖြစ်စဉ်က ဆေးဖိုးမပေးလိုတဲ့ လူမမာ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို မျက်စိကန်းအောင် ပြုခဲ့လို့ပါပဲ။

အဲဒီတော့ ပြောလိုရင်းက မထေရ်မြတ်ရဲ့ ဝီရိယ ထက်သန်ပုံပါပဲ။

ဘယ်လို အခက်အခဲနှင့်တွေ့တွေ့ နောက်မဆုတ်ဘူးဆိုတဲ့ မဆုတ်မနစ် ကြိုးစားတဲ့ ဝီရိယဟာ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ဖြစ်ပါတယ်။

“ဝီရိယံဒ္ဓိပါဒ်”ပြီးတော့ “စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်”အကြောင်း ဆက်ပြောပါမယ်။

❶ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ် - ‘စိတ်’တဲ့။

ထက်သန်တဲ့စိတ် ရှိရင် အလုပ်ကိစ္စတွေ ပြီးစီးသွားလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ထက်သန်တဲ့စိတ်ဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ဖြစ်တယ်။

ဘယ်လောက်ထိ စိတ်က ထက်သန်ရမှာလဲ...။

ကိုယ်ဖြစ်ချင်နေတာ၊ ကိုယ်ရချင်နေတာတွေရဲ့အပေါ်မှာ အလွန် အကျူး စိတ်စွဲလမ်းမှု၊ လွန်လွန်ကဲကဲ စိတ်ဝင်စားမှု ရှိနေတယ်။ ကျန် တာတွေ စိတ်မဝင်စားဘူး။ စိတ်မပါဘူး။ စိတ်မရှိဘူး။ ဒါမှ ဒါဖြစ် နေတယ်။ စားလည်း ဒီစိတ်၊ သွားလည်း ဒီစိတ် ဖြစ်နေတယ်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးကတော့ “အဂ္ဂိရတ်ဝါသနာကြီး တဲ့လူ” နှင့် ဥပမာပေးတယ်။

လောကမှာ ရွှေဖြစ် ငွေဖြစ် စတဲ့ အဂ္ဂိယအလုပ်မှာ အလွန်ဝါသနာ ကြီးတဲ့လူဟာ တခြားအလုပ်တွေမှာ စိတ် မပါဘူး။ စိတ်မရှိဘူး။ အဂ္ဂိ ရတ်အလုပ်မှာပဲ စိတ်သွားနေတယ်။ သွားလည်း အဂ္ဂိရတ်စိတ်၊ စားလည်း အဂ္ဂိရတ်စိတ်၊ ဣရိယာပုတ် လေးပါးမှာ ဘယ်ဣရိယာပုတ်နှင့်ပဲနေနေ အဂ္ဂိရတ်စိတ်ပဲ ရှိနေတယ်။ အိပ်ချိန်မှန်းလည်း မသိ၊ စားချိန်မှန်းလည်း မသိ၊ အိပ်လည်း အိပ်ရမှန်း မသိ၊ စားလည်း စားရမှန်း မသိ၊ လမ်း ခရီးသွားလို့လည်း ဘာတွေ တွေ့ခဲ့မှန်းမသိ၊ အဂ္ဂိရတ်မှာပဲ စိတ်ကူးနေ တယ်။ အဲသလို အစွဲသန်လှတဲ့ စိတ်တွေကို ပြောတာပါတဲ့။ ဒါကတော့

စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်အကြောင်း အကျဉ်းချုပ်ပေါ့။

စိတ်ပြီးတော့ ဝိမံသ-ဆိုတဲ့ ပညာအကြောင်း ပြောကြဦးစို့။

၄ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ် - ‘ပညာ’ တဲ့။

ဝိမံသ-ဆိုတာ အကြောင်းအကျိုး အကောင်းအဆိုးတို့ကို ဝေဖန် ပိုင်းခြားပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် သိတဲ့ ဉာဏ်ပညာကို ပြောတာ။

အဲဒီ ဉာဏ်ပညာဆိုတဲ့ ဝိမံသအားကြီးရင်လည်း အမှုကိစ္စတွေဟာ ပြီးစီးသွားမယ်။ ဒါကြောင့် ဝိမံသဟာလည်း ဣဒ္ဓိပါဒ်- ပြီးစီးခြင်းရဲ့အခြေခံ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ ဝိမံသဆိုတဲ့ ပညာကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက (၃)မျိုး ပိုင်းခြားပြီး ပြောတယ်။

(၁) “အပါယ်ဒုက္ခ၊ ဝဋ်ဒုက္ခတို့ရဲ့ ကြီးကျယ်ပုံကို ကောင်းကောင်း သိမြင်နိုင်တဲ့ပညာ” ..တဲ့။

အပါယ်လေးဘုံမှာ ဖြစ်နေကြရတဲ့ သတ္တဝါတို့ရဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခကြီး ပုံကို သိရမယ်။ အပါယ်မှတစ်ပါး တခြားဘုံတွေမှာ ဖြစ်နေကြရတဲ့ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ရဲ့ ရုပ်ဒုက္ခ၊ နာမ်ဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခတွေကိုလည်း ကောင်းကောင်း သိရမယ်။ အဲသလို အပါယ်ဒုက္ခ၊ ဝဋ်ဒုက္ခတို့ရဲ့ ဆင်းရဲ ကြီးကျယ်ပုံကို မှန်မှန်ကန်ကန် သိတဲ့ပညာ ရှိရမယ်ပေါ့။

(၂) “သာသနာတွင်း ဣဒ္ဓိကြီးတို့ရဲ့ အကျိုးအာနိသင်ကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင် သိနိုင်တဲ့ပညာ” ...တဲ့။

သာသနာတော်မှာ လိုရင်းအကျဆုံး ဣဒ္ဓိကြီး ငါးပါးကို တရား အစပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပြီနော်။ အဲဒီ ဣဒ္ဓိကြီးတွေရဲ့ အကျိုး အာနိသင်တွေကို ကောင်းကောင်း သိရမယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့

တန်ဖိုးအလွန်ကြီးတဲ့ အဲဒီ ဣဒ္ဓိကြီးတွေကိုသာ ရမယ်ဆိုရင် ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း ချမ်းသာသွားမယ်ဆိုတာတွေကို ကောင်းကောင်း နားလည် ရမယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ရဲ့ အလွန်ကြီးမားတဲ့ အကျိုးအာနိသင်ကို သိမြင် နားလည်တဲ့ပညာ ရှိရမယ်..တဲ့။

(၃) “ခက်ခဲ နက်နဲတဲ့ တရားဓမ္မ သဘာဝတွေကို ကောင်းစွာ ကျက်စားနိုင်တဲ့ပညာ” ..တဲ့။

“ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သစ္စာ” စတဲ့ ခက်ခဲနက်နဲတဲ့ ဓမ္မသဘာဝတွေကို ကောင်းကောင်း နားလည်တဲ့ ဉာဏ် ပညာ ရှိရမယ်။ ပရမတ္ထသဘာဝတွေကို သိနိုင် မြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပညာ ရှိရမယ်..တဲ့။

အဲသလို ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံတဲ့သူတွေဟာ သာသနာတွင်း ဣဒ္ဓိကြီးတွေဖြစ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေက လွဲလို့ ကျန်တဲ့ လောကီ စီးပွားချမ်းသာတွေရဲ့အပေါ်မှာ စိတ်အရသာ ရှာလို့ မရဘူး..တဲ့။

နက်နဲတဲ့ သာသနာတွင်း ဣဒ္ဓိကြီးတွေရဲ့ အပေါ်မှာသာ စိတ်အရသာ ကို တွေ့နိုင်တော့တယ်..တဲ့။

“နက်နဲသောတရားဆိုလေလေ ပေါက်ရောက်အောင် လုပ်ကြံချင် လေလေ” လို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရေးပါတယ်။

ဒါကတော့ ဝိမံသဆိုတဲ့ ဉာဏ်ပညာဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်-ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ပြောခဲ့တာပါ။

အဲဒီတော့ ဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါးလုံး စုံသွားပြီ။

ဒီနေရာမှာ ကျမ်းဂန်ထဲမှာလာတဲ့ ဥပမာလေးတစ်ခုကို ပြောချင်တယ်။ ဘာပြောထားလဲဆိုတော့- အခု ပြောခဲ့တဲ့ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး တစ်ပါးပါးမှ မရှိတဲ့သူတွေဟာ ဒွန်းစဏ္ဍားရဲ့သားနှင့် တူတယ်။

ဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါး တစ်ပါးပါး ရှိတဲ့သူတွေကတော့ ဧကရာဇ်မင်းရဲ့သားနှင့် တူတယ်..တဲ့။

ဒွန်းစဏ္ဍားရဲ့သားဟာ မင်းဧကရာဇ်ဖြစ်အောင် လုပ်မယ်ဆိုတဲ့ အကြံအစည် မရှိနိုင်ဘူး။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အကြံဖြစ်ဖို့အတွက် ဘာအခြေခံမှ မရှိလို့ပါဘဲ။ ဘာအခြေခံမှ မရှိဘဲနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး မင်းဖြစ်ဖို့ စိတ်ကူးမှာလဲ။

အဲသလိုပဲ ဆန္ဒ ဝီရိယ စိတ္တ ဝီမံသ ဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါး တစ်ပါးမှ မရှိတဲ့သူတွေဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် ရဖို့အတွက် ဘာစိတ်ကူးမှ မရှိဘူး။ ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆိုတဲ့ အခြေခံမှ မရှိတာ၊ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ရဖို့ စိတ်ကူးရှိမလဲ။

ဧကရာဇ်မင်းရဲ့သားကတော့ မင်းဧကရာဇ် ဖြစ်ဖို့ စိတ်အကြံ ရှိတယ်။ ရှိမှာပေါ့၊ မင်းဖြစ်ဖို့အတွက် အခြေခံတွေက ပြည့်စုံနေတာကိုး။

အဲသလိုပဲ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး တစ်ပါးပါးရှိတဲ့ သူတွေဟာ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ အလွန်မြတ်တဲ့ ဣဒ္ဓိတွေကို ရဖို့ စိတ်ကူးအကြံ ရှိကြတယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဆန္ဒ, ဝီရိယ, စိတ္တ, ပညာဆိုတဲ့ ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံတွေ ရှိနေလို့ပေါ့။

ဒါကြောင့် အခြေခံတွေ ပြည့်စုံအောင် အရင် ကြိုးစားရမယ်။

မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရလိုတဲ့ ဆန္ဒတွေ ပြင်းထန်လာအောင် ကြိုးစားရမယ်။ ဝီရိယဓာတ်တွေ ကြီးမားလာအောင် ကြိုးစားရမယ်။ စိတ်ပါဝင်စားမှုတွေ များလာအောင် ကြိုးစားရမယ်။ ဉာဏ်ပညာတွေ စူးရှ

ထက်မြက်လာအောင် ကြိုးစားရမယ်။ ပြီးစီးခြင်းရဲ့အခြေခံ ဣဒ္ဓိပါဒ်တွေ နှင့် ပြည့်စုံမှ ပြီးစီးခြင်းဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိတွေကို ရနိုင်မှာ။

မြင့်မြတ်တဲ့ ဆန္ဒတွေ ထက်သန်လာအောင် ဆန္ဒတွေကို ဖြစ်ပွားစေ တတ်တဲ့ တရားဒေသနာတွေကို နာယူရမယ်။ စာပေအနေနဲ့လည်း ဖတ်ရှု လေ့လာမယ်။ ဟောပြော ဆုံးမနိုင်တဲ့ ဆရာသမားကောင်း၊ မိတ်ဆွေ ကောင်းတို့ကို မှီဝဲ ဆည်းကပ်ကြရမယ်။

ဝီရိယတွေ ကြီးမားလာအောင်...သံဝေဂခြင်းရဲ့ အကြောင်းတွေ ကို ဆင်ခြင်ရမယ်။ ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ သံသရာရဲ့အကြောင်းတွေကို စဉ်းစားရမယ်။ ဝီရိယရဲ့ အကျိုး၊ ပျင်းရိခြင်းရဲ့ အပြစ်တွေကိုလည်း ဆင်ခြင်ပေးရမယ်။

စိတ်တွေ ထက်သန်လာအောင်ရော ဘယ်လို လုပ်မလဲ။ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကတော့- “ကာယဂတာသတိကို စွဲမြဲမှုသည်ပင် လျှင် စိတ်ကို ထူထောင်မှု မည်၏” လို့ ရေးပါတယ်။ ကာယဂတာသတိ ကို စွဲမြဲမှုဆိုတာ “ရုပ်ကာယရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီး နေတဲ့အကျင့်ကို စွဲမြဲအောင် ကြိုးစားပြီးနေတဲ့ သဘောလို့ နားလည်ထားကြပြီးသားပါ။

နောက်ပြီးတော့ ဝိမံသဆိုတဲ့ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်အောင် ကြိုးစား တဲ့နေရာမှာတော့ ဆရာတော်ကြီးက- “ဓာတ်ကြီးလေးပါး စသော နက်နဲ သော ဓမ္မသဘာဝတို့ကို ကြိဖန် လေ့ကျင့်မှုသည် ဝိမံသကို ထူထောင်မှု မည်၏” လို့ ရေးသားတော်မူပါတယ်။

ခက်ခဲ နက်နဲတဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ ပရမတ္ထသဘာဝတွေ သိမြင် နားလည် အောင် ကြိုးစားရင် ပညာဆိုတဲ့ ဝိမံသတရားတွေ ထက်မြက်လာမယ်တဲ့။

အဲသလို မြင့်မြတ်တဲ့ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိပါဒ် တွေနှင့် ပြည့်စုံမှသာ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိတွေကို ရကြမှာ

ဖြစ်ပါတယ်။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိတွေကို ရမှလည်း ဒုက္ခတွေ ငြိမ်းကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အနှစ်ချုပ်

အဲဒီတော့ ဦးဇင်းတို့ ဒီကနေ့ ပြောခဲ့တဲ့ တရားတော်ကို အနှစ်ချုပ် ကြည့်မယ်ဆိုရင် -

သာသနာတော်မှာ အရေးကြီးတဲ့ ပြီးစီးခြင်း (၅)မျိုးကို ရဖို့အတွက် ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါး ရှိရမယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။

ဆန္ဒအရာမှာ တေမိမင်းသားရဲ့အကြောင်းကို ပြောခဲ့တယ်။

ဝီရိယအရာမှာ ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း ပျက်စီးပေမယ့် ဝီရိယကို မလျော့တဲ့ စက္ခုပါလမထေရ်အကြောင်းကို ပြောခဲ့တယ်။

ဣဒ္ဓိပါဒ် (၄)ပါး မရှိသူတွေဟာ ဒွန်းစဏ္ဍားသားနှင့် တူတယ်။ ဣဒ္ဓိပါဒ် (၄)ပါး ရှိတဲ့သူတွေဟာ ဘုရင့်သားနှင့် တူတယ်ဆိုတာကိုလည်း ပြောခဲ့တယ်။

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတွေ များလာအောင် ဘယ်လို ကြိုးစားကြရမလဲ ဆိုတာလည်း အကျဉ်းချုပ် ပြောခဲ့တယ်။

ဒါကြောင့် ဒကာ ဒကာမအပေါင်းတို့သည် မြင့်မြတ်တဲ့ ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝီမံသဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိပါဒ် (ပြီးစီးခြင်းရဲ့ အခြေခံ)တရားတွေ နှင့် ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားပြီးတော့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဣဒ္ဓိ (ပြီးစီးခြင်း)တွေကို ရရှိနိုင်ကြတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေ ဖြစ်ကြပါစေ သတည်း။ ။

 သမ္မာဒဏ္ဍေစည်စာစဉ်(၀၃)

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၄)

| ဣန္ဒြေတရား ၅-ပါး |

အရှင်ဥဒ္ဓမ
(သမ္မာဒဏ္ဍေစည်)

ကုဋေတရား ၅-ပါး

ကုဋေဆိုတာ ...

“အစိုးရခြင်း”လို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။

“သဒ္ဓါ” ၊ “ဝီရိယ” ၊ “သတိ” ၊ “သမာဓိ” ၊

“ပညာ” ကုဋေငါးပါး ပွားများခြင်း မရှိတဲ့သူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ မင်းမဲ့တိုင်းပြည်နှင့် တူတယ်။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊
ကောဇာသက္ကရာဇ်=၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊
(၂၁-၆-၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
စင်္ကာပူနိုင်ငံ အရိနာကန်ထရိုက်လုပ်ငန်း
ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၄)

ဣန္ဒြေတရား ၅-ပါး

ဒီကနေ့ ဣန္ဒြေ(၅)ပါးအကြောင်း ပြောရမယ်။ ဗောဓိပက္ခိယတရား
တွေကို မြတ်စွာဘုရားက သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာများလို့ ဟောပါတယ်။

သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာတွေဖြစ်တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေ
အကြောင်းကို ပြောလာတာ ဒီကနေ့ စတုတ္ထနေ့မှာ ဣန္ဒြေ (၅)ပါး
အကြောင်းကို ပြောပါ့မယ်။

‘သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါး’တစ်ရက် ပြောခဲ့တယ်။ ‘သမ္မပ္ပဓာန် (၄)ပါး’ တစ်ရက် ပြောခဲ့တယ်။ ‘ဣဒ္ဓိပါဒ် (၄)ပါး’ တစ်ရက် ပြောခဲ့တယ်။ ဒီကနေ့ ဣန္ဒြေ (၅)ပါး၊ မနက်ဖြန် ဗိုလ်(၅)ပါး၊ သဘက်ခါ ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါး၊ ပြီးတော့ နောက်ဆုံးနေ့မှာ မဂ္ဂင်(၈)ပါးဆိုပြီး အစဉ်အတိုင်း ဗောဓိပက္ခိယ (၇)အုပ်စုကို (၇)ရက် ပြောပျဲမယ်။ အဲဒါ ဒီကနေ့ ဣန္ဒြေ (၅)ပါးတဲ့။ စပြီး နာယူကြည့်မယ်။

ဣန္ဒြေ-ဆိုတာ ဣန္ဒြိယ-ဆိုတဲ့ ပါဠိစကားကို မြန်မာမှု ပြုထားတဲ့ စကားလုံးပါ။ ‘အစိုးရခြင်း’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

“ဣန္ဒဿ ကမ္မံ ဣန္ဒြိယံ”တဲ့။

ဣန္ဒဿ- အစိုးရမင်း၏။ ကမ္မံ- အစိုးရမှုသည်။ ဣန္ဒြိယံ- ဣန္ဒြေ မည်၏။ (ဝါ) အစိုးရခြင်း။

အဲဒီတော့ ဣန္ဒြေဆိုတာ အစိုးရခြင်းကို ပြောတာလို့ နားလည်ထား ရမယ်။

ကျမ်းဂန်တွေထဲမှာ ဣန္ဒြေကို (၆)မျိုး ပြောထားတာလည်း ရှိ တယ်။ ဣန္ဒြေ (၂၂)မျိုးဆိုပြီး ဟောထားတာလည်း ရှိသေးတယ်။

ဣန္ဒြေ(၆)မျိုးဆိုတာက...

- စက္ခုဣန္ဒြေ = စက္ခုပသာဒဆိုတဲ့ မျက်စိ၊
 - သောတိဣန္ဒြေ = သောတပသာဒဆိုတဲ့ နား၊
 - ဃာနိဣန္ဒြေ = ဃာနပသာဒဆိုတဲ့ နှာခေါင်း၊
 - ဇီဝိဣန္ဒြေ = ဇီဝါပသာဒဆိုတဲ့ လျှာ၊
 - ကာယိဣန္ဒြေ = ကာယပသာဒဆိုတဲ့ ကိုယ်၊
 - မနိဣန္ဒြေ = မနောဒွါရဆိုတဲ့ စိတ်
- ဆိုပြီးတော့ (၆)မျိုး ရှိတယ်။

ဒီ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေ (၆)ပါး ကလည်း သူတို့ရဲ့ ဆိုင်ရာကိစ္စတွေမှာ အစိုးရတယ်။ ချုပ်ကိုင် အုပ်စိုး နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့လည်း ဣန္ဒြေလို့ အမည်ရတာပဲ။ ဣန္ဒြေရရ နေစမ်းပါဆိုတဲ့ စကားဟာ သူတို့ကို ရည်ရွယ်ပြီး ပြောတဲ့စကားပါ။

သူတို့ဟာ ဘယ်လို အစိုးတရ ချုပ်ကိုင်နိုင်တာလဲ...

ဆိုပါစို့.. မျက်စိဆိုရင် မြင်သိစိတ်ကို အစိုးရတယ်။ ချုပ်ကိုင် နိုင်တယ်။ စက္ခုပသာဒဆိုတဲ့ မျက်စိ မရှိရင် မြင်သိစိတ်ဆိုတာကို မဖြစ် နိုင်ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ မျက်စိက မကြည်လင်ဘူးဆိုရင် မြင်သိစိတ်က လည်း မကြည်မလင်ဘဲ ဖြစ်မယ်။ မျက်စိက အားနည်းနေရင် မြင်သိစိတ် ကလည်း အားနည်းနေမယ်။

မျက်စိဟာ မြင်တဲ့နေရာမှာ အစိုးရတယ်။ နားနှင့် မြင်ချင်လို့ မရ ဘူး။ မျက်စိနဲ့မှ မြင်လို့ရတယ်။ မျက်စိဟာ မြင်တဲ့နေရာမှာ အကြီးအမှူးပဲ။ သူပဲ လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ထားတယ်။ အဲသလို မြင်သိစိတ်ပေါ်မှာ လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ပြီး အစိုးတရ ရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် မျက်စိဟာ ဣန္ဒြေ မည်တယ်။

ထိုနည်းတူစွာပဲ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်တို့ဟာလည်း ကြား သိစိတ်၊ နံသိစိတ်၊ စားသိစိတ်၊ ထိသိစိတ်၊ တွေးသိစိတ်တွေရဲ့အပေါ်မှာ အသီးအသီး အစိုးတရ ချုပ်ကိုင်နိုင်ကြတယ်။

ဒါကြောင့် မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဆိုတဲ့ ‘အတွင်း အာယတန (၆)ပါး’ဟာ ‘ဣန္ဒြေ’လို့ အမည်ရတယ်။

ဒါပေမယ့် ဗောဓိပက္ခိယတရားမှာ ဟောတဲ့ ဣန္ဒြေတွေက အဲဒီ ဣန္ဒြေတွေ မဟုတ်ဘူး။

ဗောဓိပက္ခိယတရားမှာ ဣန္ဒြေကို (၅)မျိုး ဟောတယ်။

၁။ သဒ္ဓိန္ဒြေဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား၊

- ၂။ ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတဲ့ ကြိုးစားမှု ဝီရိယတရား၊
- ၃။ သတိန္ဒြေဆိုတဲ့ အမှတ်ရမှု သတိတရား၊
- ၄။ သမာဓိန္ဒြေဆိုတဲ့ တည်ကြည်မှု သမာဓိတရား၊
- ၅။ ပညိန္ဒြေဆိုတဲ့ အမှန်သိမှု ပညာတရား... ဆိုပြီး (၅)ပါး ဟောပါတယ်။

ဒီတော့ ဗောဓိပက္ခိယအရာမှာ ဟောတဲ့ ဣန္ဒြေ (၅)ပါးဟာ ဘာ တွေလဲလို့ မေးရင် ...

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာလို့ ဖြေတတ်ပါစေ။ ဒီ တရား(၅)ပါးဟာ ‘ဣန္ဒြေ’ ဖြစ်တယ်။

‘ဣန္ဒြေဆိုတာ’ အစိုးရခြင်းလို့ဆိုတော့ ဒီတရားတွေက ဘာကို အစိုးရတာလဲ။ ဘယ်လို အစိုးရတာလဲ။ ဒါကို သိဖို့ လိုပါတယ်။ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကတော့ “ဤအရာ၌ကား စိတ်ကို အစိုးရမှုသည် လိုရင်းတည်း” လို့ ရေးပါတယ်။

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ စိတ်ကို အစိုးရတဲ့တရားတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ ဣန္ဒြေမည်တယ် ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပါ။ ပိုပြီး နားလည်အောင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဣန္ဒြေ တစ်ပါးတစ်ပါးလျှင် နှစ်မျိုးစီ ခွဲပြပါတယ်။

ဥပမာ- သဒ္ဓါတရားဆိုရင် ‘ပကတိသဒ္ဓါ’ နှင့် ‘ဘာဝနာသဒ္ဓါ’ လို့ နှစ်မျိုး ခွဲပြပါတယ်။

ပကတိသဒ္ဓါဆိုတာက လူသာမန်တို့ရဲ့ ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ အတုအပ ဘာဝနာမှုတွေမှာသာ စိတ်ကို အစိုးရတယ်။ တကယ့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာမှု တွေမှာတော့ စိတ်ကို အစိုးရတော့ဘူး။ တကယ့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာကို အားထုတ်ရတော့မယ်ဆိုရင် ပကတိသဒ္ဓါဟာ စိတ်ကို မနိုင်တော့ပါဘူး။

ဘာဝနာသဒ္ဓါသည်သာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာအရာမှာ စိတ်ကို နိုင်ပါတယ်။ ဘာဝနာသဒ္ဓါရှိမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အလုပ်ကို ဇောက်ချပြီး လုပ်နိုင်မှာပါ။ ပကတိသဒ္ဓါရဲ့သဘောကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ကမ္မဋ္ဌာန်းအမှုနှင့် တွေ့ခဲ့လျှင် ထိုပကတိသဒ္ဓါသည် စိတ်ကို အစိုးမရ၊ စိတ်သည် သဒ္ဓါကို ပြန်လှန် ကန်ကျောက်၍ လွတ်ရာတစ်ပါးသို့ ထွက်သွား၏။ ပကတိသဒ္ဓါကို ဤတရား၌ မလိုအပ်” လို့ ရေးပါတယ်။

ကျန်တဲ့ ဣန္ဒြေတွေဖြစ်တဲ့ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာကိုလည်း နည်းတူ နားလည်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဣန္ဒြေ (၅)ပါးက စိတ်ကို အစိုးရတဲ့ နေရာမှာ သူ့အပိုင်းနှင့်သူ အစိုးရကြတယ်။ သူ့အရာဌာနနှင့်သူ အစွမ်းပြပြီး အစိုးရကြတယ်။ အဲဒီအချက်တွေကို အသေးစိတ် မှတ်သားကြည့်ကြမယ်။

၁။ သဒ္ဓိန္ဒြေ - (သဒ္ဓါတရား)၏ အစွမ်း

ကတ္တ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတူသု သောတာပတ္တိ ယင်္ဂေ သု၊ ဧတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ (ပါဠိတော်-၄၇၈၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗသုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်)

ကတ္တ- အဘယ်အရာဌာန၌၊ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ- သဒ္ဓိန္ဒြေကို (ဝါ) သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်သနည်း။ စတူသု သောတာပတ္တိ ယင်္ဂေသု- သောတာပတ္တိအင်္ဂါ လေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတ္ထ- ဤအရာဌာန၌၊ သဒ္ဓိန္ဒြေယံ- သဒ္ဓိန္ဒြေကို (ဝါ) သဒ္ဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်၏။ (ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ)

အဓိပ္ပာယ်က သဒ္ဓိန္ဒြေဆိုတာ သောတာပတ္တိအင်္ဂါ လေးပါးအရာမှာ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှားတယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။ သောတာပတ္တိအင်္ဂါ လေးပါးဆိုတာက-

၁။ အရဟံ အစရှိတဲ့ ဘုရားရှင်ရဲ့ဂုဏ်တွေကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင် ကြည်ညိုခြင်း၊

၂။ သွာက္ခာတ အစရှိတဲ့ တရားတော်ရဲ့ဂုဏ်တွေကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင် ကြည်ညိုခြင်း၊

၃။ သုပ္ပဋိပန္န အစရှိတဲ့ သံဃာ့ဂုဏ်တွေကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင် ကြည်ညိုခြင်း၊

၄။ သီလဝိသုဒ္ဓိ- သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊

ဒီ တရားလေးပါးဟာ သောတာပန် ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားတွေ ဖြစ်လို့ “သောတာပတ္တိယင်္ဂ်တရား” များလို့ အမည်ရတယ်။

သဒ္ဓိန္ဒြေ ရှိလာပြီဆိုရင် ဒီတရားလေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အစိုးတရ ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့အပေါ်မှာ အလွန်ကြည်ညိုတယ်။ တရားတော်ရဲ့အပေါ်မှာ သံဃာတော်တွေရဲ့အပေါ်မှာ အလွန် ကြည်ညို တယ်။ ငါးပါးသီလကိုလည်း အလွန် ဖြူစင်အောင် စောင့်ထိန်းတယ်။ ရတနာမြတ်သုံးပါးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကို အလွန်မြတ်နိုးတယ်။ ရတနာ မြတ် သုံးပါးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားအပေါ်မှာ မြတ်နိုးမှု၊ စောင့်ထိန်းမှု ရှိ၊ မရှိကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သဒ္ဓါတရား ရှိ၊မရှိဆိုတာကို သိနိုင်တယ်။

ကိုယ့်မှာ သဒ္ဓါတရား ဘယ်လောက် ရှိသလဲ၊ မရှိဘူးလဲ။ ဘယ် လောက် အားကောင်းလဲ၊ မကောင်းဘူးလဲဆိုတာ သိချင်ရင် ရတနာမြတ် သုံးပါးကို ဘယ်လောက် မြတ်နိုးပြီးတော့ ငါးပါးသီလကို ဘယ်လောက် လုံလဲဆိုတာနှင့် တိုင်းတာကြည့်နိုင်တယ်။

ရတနာမြတ်သုံးပါးနှင့် ပတ်သက်လာရင်၊ ငါးပါးသီလနှင့် ပတ်သက် လာရင် ကိုယ်စိတ်ကို ဘယ်လောက်နိုင်လဲ၊ မနိုင်ဘူးလဲဆိုတာ ကိုယ့်ရဲ့ သဒ္ဓါတရားပေါ်မှာပဲ မူတည်တယ်။ သဒ္ဓါတရား တကယ် အားကောင်း လာပြီဆိုရင် ရတနာမြတ်သုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလအရာမှာ ကိုယ့် စိတ်ကို အလွန် အစိုးရတယ်။ အလွန် ပိုင်နိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ သဒ္ဓိန္ဒြေရဲ့ အစွမ်းပါပဲ။

၂။ ဝီရိယိန္ဒြေ - (ဝီရိယ)၏ အစွမ်း

ကတ္ထ ဝီရိယိန္ဒြေ ဖြစ်ပွား၍ စတုရသု သမ္မပ္ပဓာနေသု၊ ဧတ္ထ ဝီရိယိန္ဒြေ ဖြစ်ပွား၍။

ကတ္ထ- အဘယ်အရာဌာန၌၊ ဝီရိယိန္ဒြေ- ဝီရိယိန္ဒြေကို (ဝါ) ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဖြစ်ပွား- ရှုမှတ်အပ်သနည်း။ စတုရသု သမ္မပ္ပဓာနေသု- သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတ္ထ- ဤအရာဌာန၌၊ ဝီရိယိန္ဒြေ- ဝီရိယိန္ဒြေကို (ဝါ) ဝီရိယိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဖြစ်ပွား- ရှုမှတ်အပ်၏။

ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတာ သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါးအရာမှာ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှားတယ်။ ဝီရိယအရာမှာ စိတ်ရူး စိတ်နောက် ပျောက်၊မပျောက်၊ စိတ်ကို အစိုးရသူ ဟုတ်၊မဟုတ်ဆိုတာ သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စ လေးဌာနသို့ ရောက်မှ သိရမယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုလိုတာက ဝီရိယိန္ဒြေ ရှိလာပြီဆိုရင် သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါး နှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အစိုးရလာတယ်။ ပိုင်နိုင်လာတယ်ဆိုတဲ့ သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါးဆိုတာကို အရင်နေ့တွေက အကျယ်တဝင့် ပြောခဲ့ပါတယ်။ မှတ်မိကြမယ် ထင်ပါတယ်။ ဘာတဲ့တုံး...

- ၁။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်များကို ပယ်ဖို့ အားထုတ်ခြင်း၊
- ၂။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- ၃။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်အောင် အားထုတ်ခြင်း၊
- ၄။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တွေကို တိုးတက် ခိုင်မြဲအောင် အားထုတ်ခြင်း- ဆိုပြီးတော့ လေးပါး။

ဝီရိယိန္ဒြေရှိမှ ဒီ သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါးကို ကြိုးစားမယ်။ ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတဲ့ ဝီရိယမရှိရင် ဒီလေးပါးကို ကြိုးစားမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဝီရိယိန္ဒြေမရှိရင် ဖြစ်ပြီးသား အကုသိုလ်တွေကို ပယ်ဖို့လည်း ကြိုးစားမှာ မဟုတ်ဘူး။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင်လည်း ကြိုးစားမှာ မဟုတ်ဘူး။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင်လည်း ကြိုးစားမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်ပြီးသား ကုသိုလ်တွေ တိုးတက် ခိုင်မြဲသွား အောင်လည်း ကြိုးစားမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတဲ့ ဝီရိယ မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် ပဲ။ ဝီရိယိန္ဒြေ မရှိတဲ့သူဟာ အကုသိုလ် ဖယ်ရှားရေး၊ ကုသိုလ် ဖြစ်ပွား ရေးကိစ္စမှာ သူဟာ သူ့စိတ်ကို သူ မနိုင်ဘူး။ အစိုးမရဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီကိစ္စတွေကို သူ မကြိုးစားနိုင်ဘူး။

ဝီရိယိန္ဒြေဆိုတဲ့ ဝီရိယရှိတဲ့သူတွေသာ အခု ပြောခဲ့တဲ့ အကုသိုလ် ဖယ်ရှားရေး၊ ကုသိုလ် ဖြစ်ပွားရေး သမ္မပ္ပဓာန်ကိစ္စတွေမှာ သူဟာ သူ့စိတ်ကို သူ အစိုးရပြီးတော့ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ကြိုးစားနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ အသုံးအနှုန်းနှင့် ပြောရမယ်ဆို ရင်တော့-

“အရေ၊ အကြော၊ အရိုး ကြွင်းချင် ကြွင်းပါစေ၊ အသား အသွေး ခန်းခြောက်ချင် ခန်းခြောက်ပါစေ၊ ယခုဘဝတွင် ငါ့ သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိနိုင်ငံကြီး၊ ဒုစရိုက်နိုင်ငံကြီး၊ အပါယ်သံသရာကြီး မချုပ်ငြိမ်းသမျှ ငါ မနေဘူးဆိုပြီး ဝီရိယကို အစွမ်းကုန် လွှတ်မှု” သဘော ဖြစ်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါးအရာမှာ စိတ်ကို နိုင်နင်းမှုဆိုတာ ဝီရိယိန္ဒြေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိ ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ သတိန္ဒြေ - (သတိ)၏ အစွမ်း

ကတ္တ သတိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု၊ ဧတ္ထ သတိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကတ္တ- အဘယ်အရာဌာန၌၊ သတိန္ဒြေယံ- သတိန္ဒြေကို (ဝါ) သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်သနည်း။

စတူသု-သတိပဋ္ဌာနေသု- သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတ္ထ- ဤအရာဌာန၌၊ သတိန္ဒြေယံ- သတိန္ဒြေကို (ဝါ) သတိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်၏။

သတိန္ဒြေဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးအရာမှာ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှားတယ်။ သတိအရာမှာ စိတ်ရူး စိတ်နောက် ပျောက်၊မပျောက် စိတ်ကို အစိုးရတဲ့သူ ဟုတ်၊မဟုတ်ဆိုတာကို သတိပဋ္ဌာန်ကိစ္စ လေးဌာန သို့ ရောက်မှ သိရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုလိုတာက သတိန္ဒြေဆိုတဲ့ သတိရှိလာပြီဆိုရင် သတိပဋ္ဌာန် တရား လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် နိုင်နင်းလာတယ်။ အစိုးရလာတယ်ဆိုတဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါး ဆိုတာကို အရင်ဆုံးနေ့က ပြောခဲ့ပြီနော်။

ဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေဆိုတာ တစ်ပါးနှင့် တစ်ပါး အများကြီး ဆက်စပ်နေတယ်။ တစ်ခုကို ကြေညက်အောင် လေ့လာထားရင် နောက် တစ်ခု နားလည်ဖို့အတွက် အများကြီး အထောက်အကူပြုမယ်။

အဲဒီတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးဆိုတာ...

- ၁။ ရုပ်ကာယတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားခြင်းဆိုတဲ့ ‘ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်’ ။

၂။ ဝေဒနာတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားခြင်းဆိုတဲ့
‘ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်’။

၃။ စိတ်တွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားခြင်းဆိုတဲ့
‘စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်’။

၄။ ဓမ္မသဘာဝတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားခြင်းဆိုတဲ့
‘ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်’ ဆိုပြီးတော့ လေးပါး။

သတိန္တေ ရှိလာပြီဆိုရင် သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးဟာ မိမိသန္တာန်
မှာ ဖြစ်လာမယ်။ ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သဘောတရားတွေရဲ့
အပေါ်မှာ သတိတွေ ခိုင်မြဲလာမယ်။ သတိအားတွေ ကောင်းလာမယ်။
သတိထားတဲ့ကိစ္စမှာ ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ် နိုင်နင်းလာမယ်။ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်
ရှိလာမယ်။ အစိုးတရ ရှိလာမယ်။ ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ သတိ ဘယ်လောက်
ထားနိုင်လဲဆိုတာကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သတိန္တေအား ကောင်း၊မကောင်း
ကို သိနိုင်တယ်။

ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သဘောတွေကို သိလိုက်ရ
တယ်လို့ကို မရှိဘူး။ အမှတ်ရလိုက်ရတယ်လို့ကို မရှိဘူး။ အမှတ်တမဲ့နဲ့ပဲ
အချိန်တွေ ကုန်ကုန်သွားမယ်။ သတိ မရှိဘဲ ကုန်သွားတဲ့အချိန်တွေကပဲ
များနေမယ်။ ဒါဆိုရင်တော့ မိမိသန္တာန်မှာ သတိန္တေ မရှိဘူးဆိုတဲ့သဘော
ပါပဲ။

သတိန္တေရှိရင် ကိုယ့်ခန္ဓာရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားခြင်းလို့ဆိုတဲ့ သတိ
ပဋ္ဌာန် လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အလွန် နိုင်နင်းလာတယ်။
အစိုးရလာတယ်။ ဒါဟာ သတိန္တေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ သမာဓိန္ဒြေ - (သမာဓိ)၏ အစွမ်း

ကတ္တ သမာဓိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတူသု ဈာနေသု၊ ဧတ္ထ သမာဓိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကတ္တ- အဘယ်အရာဌာန၌၊ သမာဓိန္ဒြေယံ- သမာဓိန္ဒြေကို (ဝါ) သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်သနည်း။

စတူသု ဈာနေသု- ဈာန်လေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတ္ထ- ဤ အရာဌာန၌၊ သမာဓိန္ဒြေယံ- သမာဓိန္ဒြေကို (ဝါ) သမာဓိန္ဒြေ၏ အစွမ်း ထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်၏။

‘သမာဓိန္ဒြေဆိုတာ’ ဈာန်လေးပါးအရာမှာ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှား တယ်။ သမာဓိန္ဒြေ ရှိလာပြီဆိုရင် ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယ ဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်လိုဆိုတဲ့ ဈာန်လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကိုယ့်စိတ်ကို နိုင်နင်းလာတယ်။ အစိုးရလာတယ်။ ပိုင်နိုင်လာတယ်။

ကာမစ္ဆန္တ၊ ဗျာပါဒ စတဲ့ နိဝရဏတရားတွေ ကင်းကွာပြီးတော့ အာနာပါနစတဲ့ သမထအာရုံတွေမှာ စိတ်ဟာ အထူးသဖြင့် တည်ကြည် ငြိမ်သက်လာတယ်။

အဲသလို ဈာန်လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို နိုင်နင်းလာတာ ဟာ သမာဓိန္ဒြေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိပါပဲ။

* * * * *

၅။ ပညိန္ဒြေ - (ပညာ)၏ အစွမ်း

ကတ္တ ပညိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စတူသု အရိယ သစ္စေသု၊ ဧတ္ထ ပညိန္ဒြေယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကတ္တ- အဘယ်အရာဌာန၌၊ ပညိန္ဒြေယံ- ပညိန္ဒြေကို (ဝါ) ပညိန္ဒြေ ၏ အစွမ်းထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- ရှုမှတ်အပ်သနည်း။

စတုသု အရိယသစ္စေသု- အရိယသစ္စာ လေးပါးဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ **ဇတ္ထ**- ဤအရာဌာန၌၊ **ပညိန္ဒြိယံ**- ပညိန္ဒြေကို (ဝါ) ပညိန္ဒြေ၏ အစွမ်းထူးကို၊ **ဒဋ္ဌဗ္ဗံ**- ရှုမှတ်အပ်၏။

ပညိန္ဒြေဆိုတာ အရိယသစ္စာ လေးပါးအရာမှာ လွန်ကဲစွာ ထင်ရှားတယ်။ ပညိန္ဒြေ ရှိလာပြီဆိုရင် ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာလို့ဆိုတဲ့ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မိမိရဲ့စိတ်ကို နိုင်နင်းတယ်။ သစ္စာလေးပါးတရားမှာ အလွန် ပိုင်နိုင်တယ်။

ပညာ တကယ် ထက်လာပြီဆိုရင် သစ္စာလေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး သိမြင် နားလည်မှု အလွန် အားကြီးလာတယ်။ ပညာဉာဏ် တကယ် ထက်၊မထက်ဆိုတာကို သစ္စာလေးပါးအပေါ်မှာ သိမှု၊ နားလည်မှု ဘယ်လောက် ရှိလဲဆိုတာနှင့် တိုင်းတာကြည့်နိုင်တယ်။

ဒုက္ခသစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့- “ဘဝဆိုတာ ဆင်းရဲခြင်း တရားမျှသာ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်ဘဝ၊ ဘယ်ခန္ဓာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် တည်ဆောက်ထားလို့ အကောင်း မဟုတ်ဘူး။ ဘဝဆိုတာ သက်သက်သော ဒုက္ခတို့ရဲ့ အစုအပုံမျှသာ ဖြစ်တယ်။ ဘဝဆိုတာ ဆင်းရဲတွေပဲ ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲတွေပဲ ချုပ်သွားတဲ့ သဘောမျှသာဖြစ်တယ်” လို့ အဲသည်လို ပထမ အမှန်တရားဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို ဘယ်လောက်ထိ နက်နက်နဲနဲ သိသလဲ။ အဲဒါဟာ ပညိန္ဒြေ ဘယ်လောက် ရင့်သလဲ၊ မရင့်ဘူးလဲဆိုတာ ရဲ့ အဖြေပါပဲ။ ဆိုလိုတာက ဉာဏ်ပညာကြီးလေလေ၊ ဘဝဟာ ဆင်းရဲမျှသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို နားလည်လေလေလို့ ပြောတာ။

နောက်တစ်ခါ **သမုဒယသစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့** “လောဘဆိုတာ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတဲ့အရာ ဖြစ်တယ်။ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ အားလုံးရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ လောဘဆိုတဲ့ အကြောင်းတရား ရှိတယ်။ လောဘကြီးသလောက် ဒုက္ခကြီးတယ်။ ကိုယ့်ဒုက္ခ အကြီးအသေးဟာ ကိုယ့်လောဘ

အကြီးအသေးပေါ်မှာ အဓိက မူတည်တယ်။ လောဘနှင့် ဒုက္ခဆိုတာ အကြောင်းအကျိုးသဘောတွေ ဖြစ်တယ်” လို့ အဲသည်လို သမုဒယသစ္စာ လို့ဆိုတဲ့ လောကကြီးရဲ့ ဒုတိယ အမှန်တရားကို ဘယ်လောက်ထိ နက်နက် နဲနဲ သိထားသလဲ။ ဘယ်လောက်ထိ သဘောပေါက်ထားသလဲ။ ပညိန္ဒြေ ရင့်လေလေ လောဘကြောင့် ဒုက္ခဖြစ်တယ်ဆိုတာကို နားလည်လေလေ ပါပဲ။

နောက် တတိယ နားလည်ရမယ့် သစ္စာက နိရောဓသစ္စာ။ နိရောဓ သစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘာကို ပြောတာလဲ။ “လောဘ ကို လျော့နိုင်ရင် လျော့နိုင်သလောက် သက်သာရာကို ရမယ်။ လောဘ နည်းရင် နည်းသလောက် ဒုက္ခနည်းသွားမယ်။ လောဘ မရှိတော့ဘူး ဆိုရင်တော့ ဒုက္ခလည်း မရှိတော့ဘူး” လို့ အဲသည်လို နိရောဓသစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ အခြေခံ နားလည်မှုလေးတွေ ရှိရမယ်။ ပညိန္ဒြေဆိုတဲ့ ဉာဏ်ပညာ ထက်လေလေ နိရောဓသစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ သိမြင်မှု ကြီးလေလေပါပဲ။

နောက်တစ်ခါ မဂ္ဂသစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း စဉ်းစား ကြည့်ပါဦး။ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာ ဘာကို ပြောတာလဲ...

“သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အမြင်မှန် ခေါင်းဆောင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ ဒုက္ခ ငြိမ်းကြောင်း အကျင့်အမှန်ဖြစ်တယ်” လို့ ဆိုလိုတယ်။ မဂ္ဂသစ္စာကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မှတ်ချင်ရင် “ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စာ” လို့ ဟောထားတာကို မှတ်ရမယ်။

အဓိပ္ပာယ်က “ဒုက္ခချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်အမှန်” တဲ့။ ဒီအချက်ကို အသေအချာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ဆိုတဲ့ အလုပ်ကလွဲလို့ ဒုက္ခငြိမ်းစေတဲ့ တခြားအလုပ် မရှိဘူး။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး

အလုပ်သည်သာလျှင် ဒုက္ခငြိမ်းစေမယ့် တစ်ခုတည်းသော အလုပ်” လို့ နားလည်ရမယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှာလည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိက ခေါင်းဆောင်တယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်ဖြစ်ရင် ကျန်တဲ့မဂ္ဂင်တွေဖြစ်မယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် မဖြစ်ရင် ကျန်တဲ့ မဂ္ဂင်တွေ မဖြစ်ဘူး။ ဆိုလိုတာက အမြင်မှန်ရင် ကျန်တာ အကုန်မှန်မယ်။ အမြင်မမှန်ရင် ကျန်တာ အကုန်မမှန်ဘူး။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ အမြင်မှန်ကို ပြောတာပါ။ ဒါလောက်တော့ အားလုံး သိပါတယ်။

ဒါဖြင့်ရင် ဘယ်လို မြင်မှ အမြင်မှန်လို့ ဆိုမလဲ...။ မမြဲတာကို မမြဲဘူးလို့သိရင် အမြင်မှန်လို့ ဆိုရမယ်။ ဒါ အကျဉ်းချုပ်ပြီး ပြောတာပါ။ သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ “မမြဲသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို မမြဲဘူးဟု သိလျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟု မှတ်ရမည်” လို့ ဟောထားတာ ရှိပါတယ်။

အနိစ္စညောင် ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု။ ရူပံ အနိစ္စန္တိ ပဿတိ။ သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

[ဝေဒနာ, သညာ စသည်နည်းတူ။]

(၅၁၊ နန္ဒိက္ခယသုတ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်)

“မမြဲတာကို မမြဲဘူးလို့ သိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမြင်မှန် ခေါင်းဆောင် တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ကျင့်မှ ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အလုပ်ကလွဲလို့ တခြား ဘယ်အလုပ်မှ ဒုက္ခကို တကယ် မငြိမ်းစေနိုင်ဘူး” လို့ အဲဒီလို မဂ္ဂသစ္စာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ဘယ် လောက် နားလည်ထားသလဲ။ ဘယ်လောက် သဘောပေါက်ထားသလဲ။ ပညိန္ဒြေ ထက်ရင် ထက်သလောက် မဂ္ဂသစ္စာကို နားလည် သဘောပေါက်တဲ့ အသိဉာဏ်တွေ ဖြစ်မယ်။

အခုပြောခဲ့တာတွေဟာ “ ပညိန္ဒြေ တကယ် ထက်လာပြီဆိုရင် သစ္စာလေးပါးကို လေးလေးနက်နက် သိသိလာတယ်ဆိုတာကို ပြောခဲ့

တာပါ။ ဒီနေရာမှာ သစ္စာလေးပါးကို သိတာဟာ မှန်းဆပြီး သိရတဲ့ ‘အနုဗောဓအသိ’ရယ်၊ ထိုးထွင်းပြီး သိတဲ့ ‘ပဋိဝေဓအသိ’ရယ်လို့ နှစ်မျိုး ရှိတယ်။

ပုထုဇဉ်တွေကတော့ အနုဗောဓသိပဲ သိနိုင်တယ်။ အရိယာတွေမှ ပဋိဝေဓသိနှင့် သိကြတာပါ။ ဒီအသိ နှစ်မျိုးနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အခုလို ဥပမာပေးပြီး ရေးတော်မူခဲ့တယ်။

“သစ္စာလေးပါးကို သိကြရာ၌ ပုထုဇဉ်တို့မှာ ‘အနုဗောဓသိ’တည်း။ အရိယာတို့မှာ ‘ပဋိဝေဓသိ’တည်း။

ညဉ့်အခါ၌ မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက် မမြင်သော်လည်း မီးရောင် အလင်းကို မြင်သဖြင့် ဤဌာန၌ ဆီမီးညှိထွန်းသည် ဟု အတတ်သိသည်ကား ‘အနုဗောဓသိ’မျိုးတည်း။

မီးတောက်ကို တိုက်ရိုက်မြင်၍ သိသည်ကား ‘ပဋိဝေဓသိ’မျိုးတည်း။ (ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ ၅၁-၈၆)

အဲသလို သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို နိုင်နင်းလာတာဟာ ပညိန္ဒြေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဣန္ဒြေငါးပါးရဲ့ အစွမ်းဟာ သူ့နေရာ ဌာနနှင့်သူ ထင်ရှားကြတယ်။

သဒ္ဓါတရားရဲ့အစွမ်းဟာ ဘုရား တရား သံဃာ၊ ငါးပါးသီလလို့ ဆိုတဲ့ ‘သောတာပတ္တိယင်္ဂီတရား လေးပါး’အရာမှာ ထင်ရှားတယ်။

ဝီရိယရဲ့အစွမ်းဟာ သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါးအရာမှာ ထင်ရှားတယ်။

သတိရဲ့အစွမ်းဟာ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးအရာမှာ ထင်ရှားတယ်။

သမာဓိရဲ့အစွမ်းဟာ ဈာန် လေးပါးအရာမှာ ထင်ရှားတယ်။

ပညာရဲ့အစွမ်းဟာ သစ္စာ လေးပါးအရာမှာ ထင်ရှားတယ်” လို့ အကျဉ်းချုပ် မှတ်ရမယ်။

အရူးနှင့် တူသူများ

ဣန္ဒြေ(၅)ပါး ပွားများမှု မရှိဘူးဆိုရင် ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်း တို့တစ်တွေဟာ ကောင်းမြတ်တဲ့ အလုပ်ကိစ္စတွေမှာ ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ် မနိုင်တော့ဘူး။ လောကမှာတော့ ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်မနိုင်ဘူးဆိုရင် ဘယ်လို ပြောကြလဲ။ ‘အရူး’ လို့ ပြောတာနော်။

ဒကာ ဒကာမတို့၊ ဦးဇင်းတို့တစ်တွေဟာလည်း သာမန်ကိစ္စတွေမှာ ကိုယ့်စိတ်ကို နိုင်နင်းပေမယ့် ဘာဝနာကိစ္စမှာတော့ ကိုယ့်စိတ်ကို မနိုင် နင်းကြဘူး။ ဘာဝနာကိစ္စနှင့် ပတ်သက်လာရင်တော့ အရူးတွေနှင့် တူနေတယ်။ ဒါဟာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ပေးခဲ့တဲ့ ဥပမာ လေးပါ။

လောကမှာ ပကတိအရူးတွေဟာ ထမင်းတစ်နပ် စားချိန်လောက် တောင် ကိုယ့်စိတ်ကို အစိုးမရကြဘူး။ စကားဝါကျတစ်ခု ပြီးရုံလောက် တောင် ကိုယ့်စိတ်ကို အစိုးမရကြဘူး။ ဒါကြောင့် ထမင်း လေး,ငါးလုတ် စားပြီးရင် ထမင်းပန်းကန်ကို သွန်မှောက်ပြီးတော့ ထချင် ထသွားတာပဲ။ စကားတွေကိုလည်း အဓိပ္ပာယ်မရှိ၊ ပြောချင်ရာ ပြောလိုက်တာပဲ။ အဲ သည်လို ရူးနေပြီဆိုရင် သူတို့ကို လူရာသွင်းလို့လည်း မရတော့ဘူး။ ဘာမှလည်း သုံးလို့ မရတဲ့အတွက်ကြောင့် ပစ်ထားလိုက်ရတော့တာပဲတဲ့။

ဆရာကောင်း သမားကောင်း၊ ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းနှင့် ကုသ လို့ အရူးပျောက်သွားပြီဆိုတော့မှ ပုံမှန်လူတွေလို စားနိုင်သွားနိုင် ပြောနိုင် ဆိုနိုင် လုပ်နိုင်ကိုင်နိုင်သွားတာတဲ့။

ဒကာ ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့တစ်တွေဟာလည်း အဲဒီအရူးတွေလို ရူးနေတာတော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဘာဝနာအလုပ်နှင့် ပတ်သက် လာရင်တော့ ကိုယ့်စိတ်ကို မနိုင်တဲ့အတွက်ကြောင့် အရူးတွေနှင့် တူနေ တယ်။

ဆရာတော်ကြီးက ဘာပြောလဲဆိုရင် “ဘုရား ရှိခိုးမယ်။ ဂုဏ် တော် ပွားမယ်ဆိုပြီးတော့ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အစရှိတဲ့ ဂုဏ်တော် ကိုးပါးကို ရွတ်တဲ့အခါမှာ ဣတိပိ သော တစ်ပုဒ်ဆုံးအောင်တောင် ကိုယ့် စိတ်ကို ဂုဏ်တော်မှာ တည်နေအောင် အစိုးမရကြဘူး။ ဂုဏ်တော်အာရုံမှ တစ်ပါး တခြားအာရုံတွေဆီကို စိတ်က ရောက်ရောက်သွားတာပဲတဲ့။ ဂုဏ်တော် ကိုးပါးကို ရွတ်နေချိန်မှာ တခြားကို စိတ်ရောက်သွားတိုင်းသာ အစကနေ ပြန်ပြန်ပြီး ရွတ်ရမယ်ဆိုရင် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရှိခိုးလို့ ‘ဣတိပိ သော’ တစ်ပုဒ်ဆုံးမှာ မဟုတ်ဘူးတဲ့။ နှုတ်တတ်ရွှေ့ ကျေကျေညက်ညက် ရထားကြလို့သာ အဆုံးရောက်အောင် ရွတ်နိုင်တာတဲ့။”

ဆိုလိုတာက ဘုရားရှိခိုးတစ်ပုဒ် ဆုံးရုံလောက်တောင် ကိုယ့်စိတ် ကို တစ်ဆက်တည်း တည်နေအောင် အစိုးမရဘူးဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဒကာ ဒကာမတို့၊ ဦးဇင်းတို့တစ်တွေဟာ ဣန္ဒြေ ငါးပါး ကို ရင့်ကျက်အောင် မပွားများနိုင်သေးဘူးဆိုရင် ဘာဝနာအရာမှာတော့ အရူးတွေနှင့် တူနေတယ်လို့ ဆိုရမှာပါပဲ။

မင်းမဲ့ တိုင်းပြည်

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေငါးပါး ပွားများမှု မရှိတဲ့သူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ မင်းမဲ့တိုင်းပြည်နှင့် တူတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

မင်း မရှိတဲ့တိုင်းပြည်ဟာ တိရစ္ဆာန်လောကလို တရားတယ်ဆိုတာ မရှိဘဲ အားကြီးတဲ့သူ အနိုင်ယူပြီး ခိုးဆိုး လုယက် သတ်ဖြတ်ရင်းနဲ့

သောင်းကျန်းချင်တိုင်း သောင်းကျန်းနေကြမယ်။ စိုးရိမ် ကြောက်ရွံ့မှုတွေ နဲ့ ထိတ်ထိတ်လန့်လန့် ကျိုးလန့်စာစား နေကြရတယ်။

အဲသလိုပဲ ဒီခန္ဓာကိုယ်ဆိုတဲ့ တိုင်းပြည်မှာလည်း သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဣန္ဒြေငါးပါး မင်းကောင်း မင်းမြတ် မရှိဘူး ဆိုရင် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟစတဲ့ ကိလေသာတွေဟာ ထင်တိုင်းကျပြီး သောင်းကျန်းချင်တိုင်း သောင်းကျန်းနေမှာပဲ။

ဒါကြောင့် မိမိရဲ့ ခန္ဓာတိုင်းပြည်ဟာ ဣန္ဒြေငါးပါး အစိုးရ၊ မင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့ရဲ့ လက်အောက်မှာ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် အေးအေးချမ်းချမ်း ရှိနေသင့်တယ်။

ဣန္ဒြေဆိုတာ အစိုးရခြင်းလို့ နားလည်ခဲ့ပြီးပြီနော်။

သဒ္ဓါတရား ဆိုတဲ့ အစိုးရမင်း မရှိရင် ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ သီလနှင့် ပတ်သက်လာရင် ကိုယ့်စိတ်ကို မနိုင်တော့ဘူး။ အစိုးမရတော့ ဘူး။ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆတွေ ကိုယ်ကျင့် ပျက်စီးမှုတွေနှင့် ဒီခန္ဓာ တိုင်းပြည်ဟာ ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်နေတော့မှာပဲ။

ဝီရိယဆိုတဲ့ အစိုးရမင်း မရှိရင် အကုသိုလ် ပယ်ရှားရေးလုပ်ငန်း ကုသိုလ်ဖြစ်ပွားရေး လုပ်ငန်းတွေမှာ ကိုယ့်စိတ်ကို မနိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်မယ်။ ကုသိုလ်တွေလည်း ဆုံးရှုံးချင် တိုင်း ဆုံးရှုံးမယ်။ ခန္ဓာတိုင်းပြည်အတွက် အများကြီး နစ်နာသွားမယ်။

သတိဆိုတဲ့ အစိုးရမင်း မရှိဘူးဆိုရင်တော့ သတိပဋ္ဌာန်တရား ပွားများတဲ့လုပ်ငန်းမှာ ကိုယ့်စိတ်ကို မနိုင်တော့ဘူး။ ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ဘာ တွေဖြစ်လို့ ဖြစ်နေမှန်းလည်း မသိတော့ဘူး။ အကောင်းတွေ ဖြစ်နေလား၊ အဆိုးတွေ ဖြစ်နေလား။ ဘာမှ မဝေခွဲနိုင်တော့ဘူး။ ကိုယ့်အကြောင်းကို ဘာမှ မသိတဲ့အတွက်ကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကောင်းမွန်အောင် မထိန်း

ကြောင်းနိုင်တော့ဘူး။ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ ဖြစ်သလို နေရင်း နဲ့ပဲ အချိန်တွေကုန်ပြီး တန်ဖိုးရှိတာ ဘာကိုမှ ရလိုက်မှာ မဟုတ်ဘူး။

သတိဆိုတာ ဣန္ဒြေငါးပါး အစိုးရအဖွဲ့မှာ ခန္ဓာတိုင်းပြည်ကို အလုံခြုံဆုံး စောင့်ရှောက် ကာကွယ်မယ့်အရာပါပဲ။ သတိ မရှိခြင်းဟာ ခန္ဓာတိုင်းပြည်ကို ကိလေသာသူပုန်တွေ ကြိုက်တဲ့နေရာမှာ ကြိုက် သလောက် ဝင်ခဲ့လို့ အခွင့်ပေးထားတာနှင့် အတူတူပါပဲ။ ဘယ်လောက် ဝရန်းသုန်းကား ဖြစ်နေမလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ရင် သိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သတိဆိုတဲ့ အစိုးရ မရှိခြင်းဟာ ခန္ဓာတိုင်းပြည်အတွက် အလွန် အထိနာ တယ်လို့ ဆိုရမယ်။

နောက်တစ်ခါ သမာဓိဆိုတဲ့ အစိုးရမင်း မရှိဘူးဆိုရင် ဈာန်တရား တွေနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ကိုယ့်စိတ်ကို မနိုင်နင်းတဲ့အတွက်ကြောင့် တည်ငြိမ်မှုတွေ ပျက်ပြားပြီး အေးအေးချမ်းချမ်း နေရတယ်လို့ကို ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သမာဓိဆိုတဲ့ အစိုးရမင်း ရှိဖို့ကလည်း အရေး ကြီးတာပါပဲ။

ကဲ- နောက်ဆုံး ပညာဆိုတဲ့ အစိုးရမင်း မရှိရင်ကော ခန္ဓာတိုင်းပြည် ဟာ ဘယ်လို ဖြစ်သွားနိုင်လဲ။

ပညါန္ဒြေ မရှိရင်တော့ သစ္စာလေးပါးကို သိမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အဲဒီသူဟာ သူ့စိတ်ကိုသူ မနိုင်နင်းတော့ဘူး။ ဘဝရဲ့ အမှန်သဘောတွေကို မသိတဲ့အတွက်ကြောင့် သူ့ဘဝခရီးဟာ ပညာရဲ့ လမ်းညွှန်မှုနဲ့ သွားနေတာ မဟုတ်တော့ဘူး။ အမှန် မသိမှု အဝိဇ္ဇာရဲ့ လမ်းညွှန်မှုနှင့် ဘဝခရီးကို သွားတာပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခတောထဲမှာပဲ တဝဲလည်လည် ဖြစ်ပြီးတော့ လွတ်မြောက်မှု ချမ်းသာကို မရနိုင်ဘူး။ ခန္ဓာတိုင်းပြည်မှာ ပညာအစိုးရမင်းရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာလည်း အလွန်တရာမှ ကြီးကျယ်တယ်။

ဒါကြောင့် ခန္ဓာတိုင်းပြည်မှာ ဣန္ဒြေငါးပါးကို မင်းမြောက်ပြီး အဲဒီ မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ရဲ့ လက်အောက်မှာ ကိုယ့်ဘဝဟာ ငြိမ်းငြိမ်း ချမ်းချမ်း ရှိနေသင့်တယ်။

အသေအချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဒီတရားငါးပါးဟာ သူ့နေရာနှင့်သူ အလွန်မှ အရေးပါတယ်ဆိုတာ ကို သိနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သူတို့ကို ရင့်ကျက်အောင် ပွားများရမယ်။ သဒ္ဓါတရား ကို ‘အားကောင်းအောင်’ လုပ်ရမယ်။ ဝီရိယကို ‘ထက်သန်အောင်’ ကြိုးစားရမယ်။ သတိကို ‘စွဲမြဲအောင်’ အားထုတ်ရမယ်။ သမာဓိကို ‘ခိုင်မြဲအောင်’ တည်ဆောက်ရမယ်။ ပညာကို ‘ထက်မြက်အောင်’ ပွားများ ရမယ်။ စိတ်ကို အစိုးရတဲ့ အဆင့်ရောက်အောင် (တစ်နည်းအားဖြင့်) ဣန္ဒြေထိုက်အောင် ဒီတရားငါးပါးကို ပွားများကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပညိန္ဒြေသည် အမြတ်ဆုံး

ဣန္ဒြေငါးပါးထဲမှာ ပညိန္ဒြေဟာ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တယ်။ သံယုတ် မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်မှာ ဟောထားတာ တစ်ခုရှိတယ်။

တိရစ္ဆာန်အားလုံးတို့မှာ ခြင်္သေ့မင်းကို အားအစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ လျှင်မြန်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အမြတ်ဆုံး လို့ ဆိုရသလို ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေထဲမှာလည်း ‘ပညိန္ဒြေ’ကို ‘အမြတ်ဆုံး’လို့ ဆိုရတယ်တဲ့။

သဒ္ဓါတရားဆိုတာ သိဖို့အတွက် ဖြစ်တယ်။ ဝီရိယ ထားတယ်ဆို တာလည်း သိဖို့အတွက်ပါပဲ။ အဲသည်လိုပဲ သတိ၊ သမာဓိဆိုတာလည်း သိဖို့အတွက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုလိုတာက သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိဆိုတာ ‘သိဖို့’အတွက်

လုပ်ကြရတာ။ အသိဉာဏ်ဆိုတာကို ‘ရဖို့’အတွက် ဝိုင်းဝန်းပြီး စောင့်ရှောက်ကြရတဲ့ သဘောပါပဲ။

စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတာက အဲဒီလို သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိတို့ကြောင့် သိမှုပညာက ခိုင်မြဲစွာ ဖြစ်သွားပြီဆိုရင်လည်း အဲဒီ သိမှုပညာကြောင့်ပဲ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိတို့ဟာလည်း ခိုင်မြဲသွားကြရတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။

အဲဒီအကြောင်းကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ဥပမာပေးပြီး ဟောထားတာရှိတယ်။

အိမ်တစ်လုံးမှာ အထွတ်ကို မစိုက်ထူရသေးဘူးဆိုရင် အခြင် ရနယ်တွေဟာလည်း ကောင်းကောင်း မတည်မြဲသေးဘူး။ အထွတ်တတ်ပြီး သွားပြီဆိုရင်တော့ အခြင်ရနယ်တွေဟာလည်း ကောင်းကောင်း တည်မြဲသွားတယ်တဲ့။

ဒီဥပမာလေးကို အသေအချာ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့။ အထွတ်ဆိုတာ အခြင်ရနယ်တွေနှင့် ကင်းပြီးတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အခြင်ရနယ်တွေရဲ့ အပေါ်မှာပဲ တည်ဆောက်ရတယ်။ အထွတ် တတ်ပြီးသွားပြီဆိုရင်လည်း အဲဒီအထွတ်ကြောင့်ပဲ အခြင်ရနယ်တွေဟာ ခိုင်မြဲသွားရပြန်တယ်။ အချင်းချင်း အထောက်အကူ ပြုနေကြတဲ့သဘောပေါ့။

အဲသလိုပဲ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိတို့ကြောင့် သိမှု ဉာဏ်ပညာဟာ အရိယာဉာဏ်အဆင့်ထိ မြင့်မားစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် အဲဒီ အရိယာဉာဏ်ကြောင့်ပဲ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိတို့ဟာလည်း ခိုင်မြဲသွားကြရတယ်။ ပညာအထွတ် တတ်လိုက်တာနဲ့ပဲ သဒ္ဓါကလည်း ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ဝီရိယ သတိ သမာဓိတို့ဟာလည်း သူ့အဆင့်နှင့်သူ ခိုင်မြဲသွားကြတယ်။

ဒါကြောင့်ပဲ ပုထုဇဉ်တို့ရဲ့ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိဟာ အရိယာတို့ရဲ့ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိကို ဘယ်လိုမှ မမိနိုင် တာပေါ့။

ဒါကြောင့် သိမ္မဉာဏ်ပညာကို အထွတ်အထိပ်ရောက်အောင် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိတို့ကို မြှင့်တင်ပေးရမယ်။ ပညာအထွတ်အထိပ် ရောက်သွားပြီဆိုရင် အဲဒီပညာရဲ့အစွမ်းကြောင့်ပဲ သဒ္ဓါစတဲ့ တရားတွေ လည်း ခိုင်မြဲသွားလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် တရား အားထုတ်တဲ့အခါမှာ သိဖို့ သိဖို့ ဆိုပြီးတော့ အသိဉာဏ်ပညာ ရရေးကို ဦးတည်ပြီးတော့ ကြိုးစားရမယ်။ ဉာဏ်ပညာ တကယ်ကြီးလာရင် ကျန်တာတွေလည်း ကောင်းမွန်သွားမှာပဲ။

ဣန္ဒြေကို ညီမျှအောင် လုပ်ရမည်

ဣန္ဒြေငါးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ “ဣန္ဒြေကို ညီမျှအောင် လုပ် ရမယ်” ဆိုတဲ့အချက်ကို ဆက်ပြောချင်တယ်။

ဣန္ဒြေငါးပါးထဲမှာ သဒ္ဓါနှင့် ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ ဒီနှစ်တွဲကို ညီမျှအောင် ထားတတ်ဖို့ လိုတယ်။ သဒ္ဓါလွန်ပြီး ပညာအား နည်းသွား တာမျိုး၊ ပညာလွန်ပြီး သဒ္ဓါအား နည်းသွားတာမျိုး မဖြစ်စေရဘူး။ ဘာပြု လို့လဲဆိုတော့ သဒ္ဓါလွန်ပြီး ပညာအားနည်းရင် ဘာပြောပြော ယုံကြည် လွယ်ပြီးတော့ “မျက်ကန်း ယုံကြည်မှုမျိုး” ဖြစ်သွားတတ်တယ်။

“ဗလဝသဒ္ဓေါ မန္တပညော၊
မုဓပ္ပဿန္နော ဟောတိ” တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်ကား သဒ္ဓါအား ကောင်းပြီး၊ ပညာအား နည်းနေရင် အကျိုးမဲ့ ယုံကြည်မှုတွေ ဖြစ်တတ်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

ပညာလွန်ပြီး သဒ္ဓါအား နည်းသွားရင်တော့ ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲ တဲ့ဘက်ကို ရောက်သွားတတ်တယ်။

“ဗလဝပညော မန္တသဒ္ဓေါ၊ ကေရာဋီက ပက္ခပဇေတိ” တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်က ဘာပြောလဲ။

ပညာအား ကောင်းပြီး သဒ္ဓါအား နည်းရင် ကောက်ကျစ်တဲ့ဘက် ကို ရောက်သွားတတ်တယ်လို့ ပြောတာ။ ဒါကြောင့် ‘သဒ္ဓါ’နှင့် ‘ပညာ’ ကို ညီမျှအောင် ထိန်းပေးဖို့ လိုတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ‘ဝီရိယ’နှင့် ‘သမာဓိ’ကိုလည်း ညီမျှအောင် ထား ပေးရမယ်။ ဝီရိယလွန်ပြီး သမာဓိ အားနည်းသွားတာမျိုး၊ သမာဓိ လွန်ပြီး ဝီရိယ အားနည်းသွားတာမျိုး မဖြစ်စေရဘူး။

ဝီရိယလွန်ပြီး သမာဓိအား နည်းသွားရင် ပျံလွင့်တဲ့ဘက်ကို ရောက် သွားတတ်တယ်။

“ဗလဝ ဝီရိယံ မန္တသမာဓိ၊ ဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စ ပက္ခတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စံ အဘိဘဝတိ” တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်က ဝီရိယအား ကောင်းပြီး သမာဓိအား နည်းနေရင် ပျံလွင့်မှုတွေ လွှမ်းမိုးသွားတတ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

သမာဓိလွန်ပြီး ဝီရိယအား နည်းသွားရင်တော့ ထိုင်မှိုင်း ပျင်းရိတဲ့ ဘက်ကို ရောက်သွားတတ်တယ်။

“ဗလဝ သမာဓိံ မန္တဝီရိယံ သမာဓိဿကော သဗ္ဗပက္ခတ္တာ ကောသန္တံ အဘိဘဝတိ” တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်က- သမာဓိအား ကောင်းပြီး ဝီရိယအား နည်းနေရင် ပျင်းရိမှုတွေ လွှမ်းမိုးသွားတတ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

ဒါကြောင့် ‘သဒ္ဓါ နှင့် ပညာ’၊ ‘ဝီရိယ နှင့် သမာဓိ’ ဒီနှစ်တွဲမှာ ဘယ်တရားမှ လွန်ကဲလို့ မကောင်းဘူး။ ဒါပေမယ့် သတိဆိုတဲ့ တရားကတော့ ဘယ်တော့မှ လွန်တယ်လို့ မရှိဘူး။

“သတိစ ပန သဗ္ဗတ္တိကာ” တဲ့။ ဒီပါဠိလေးကို အသေအချာ မှတ်ပါ။

“အရာရာတိုင်းမှာ သတိကို လိုအပ်တယ်” လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ကျန်တဲ့တရားတွေမှာ ပိုတယ်ဆိုတာ ရှိနိုင်သော်လည်းပဲ သတိကတော့ ဘယ်တော့မှ ပိုတယ်လို့ မရှိဘူး။ လိုတာပဲ ရှိတယ်။ အမြဲတမ်း သတိရှိဖို့ လိုတယ်။ သတိရှိလေ၊ သတိထားလေ ကောင်းလေပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဘာပဲလုပ်လုပ် သတိရှိရမယ်။ ဘာတွေပဲဖြစ်ဖြစ် သတိရှိနေရမယ်။ သတိမရှိရင် အစောင့်အရှောက် မဲ့ပြီးတော့ ဖြစ်ချင်တာတွေ ဖြစ်တော့မှာ။

“သတိစ ပန သဗ္ဗတ္တိကာ= အရာရာတိုင်းမှာ သတိ လိုအပ်တယ် ဆိုတဲ့ စကားတော်ကို စွဲအောင် မှတ်ထားပါ။

အနှစ်ချုပ်

ဒီတော့ ဒီကနေ့ ပြောခဲ့တာတွေကို နိဂုံးချုပ်ကြရအောင်၊ ဒီနေ့ ဣန္ဒြေ(၅)ပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ဘာတွေပြောခဲ့လဲ၊ အနှစ်ချုပ်လေး ပြန်ကြည့်ရအောင်။

ဣန္ဒြေဆိုတာ အစိုးရခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဘာကို အစိုးရတာလဲ။

စိတ်ကို အစိုးရတာပါ။ ကောင်းတာတွေ လုပ်ဖြစ်ဖို့အတွက် စိတ်ကို အစိုးရ ရှိတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပေါ့။ အဲဒီ ဣန္ဒြေက ‘သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ’ ဆိုပြီးတော့ ငါးပါးရှိတယ်။

သဒ္ဓါတရားဟာ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာအပေါ်မှာ ယုံကြည်မှု၊ ငါးပါးသီလ ခိုင်မြဲမှုလို့ဆိုတဲ့ သောတာပတ္တိယင်္ဂတရား လေးပါးနှင့် ပတ်သက်လာရင် စိတ်ကို အစိုးတရ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရှိတယ်။

ဝီရိယတရားဟာ မကောင်းတာ မလုပ်ဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားခြင်း၊ ကောင်းတာ လုပ်ဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားခြင်း အစရှိတဲ့ သမ္ပပ္ပဓာန်တရား လေးပါးနှင့် ပတ်သက်လာရင် စိတ်ကို အစိုးတရ ရှိတယ်။

သတိတရားကတော့ ခန္ဓာမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သဘာဝတရားတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီးနေခြင်းလို့ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးနှင့် ပတ်သက်လာရင် စိတ်ကို အလွန်တရာမှ နိုင်နင်းတယ်။ အစိုးတရ ရှိတယ်။

သမာဓိတရားကတော့ ဈာန်လေးပါးနှင့် ပတ်သက်လာရင် စိတ်ကို အလွန် နိုင်နင်းတယ်။ အစိုးတရ ရှိတယ်။

ပညာဆိုတဲ့ တရားကတော့ သစ္စာလေးပါး တရားနှင့် ပတ်သက်လာရင် စိတ်ကို အစိုးတရ နိုင်နိုင်နင်းနင်း ရှိတယ်။ အဲသလို ဣန္ဒြေတို့ရဲ့ အသီးအသီး နိုင်နင်းပုံ၊ အစိုးရပုံတွေကို ပြောခဲ့တယ်။

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ အဲဒီ ဣန္ဒြေငါးပါးကို များလာအောင် မကြိုးစားဘူးဆိုရင် ဒီခန္ဓာဟာ မင်းမဲ့တိုင်းပြည်နှင့် တူတယ်ဆိုတာကို ပြောခဲ့တယ်။

ဣန္ဒြေ (၅)ပါးထဲမှာ ပညာဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလည်း ဥပမာတွေနှင့်တကွ ပြောခဲ့တယ်။

နောက်ပြီးတော့ သဒ္ဓါနှင့် ပညာကို ညီမျှအောင် ကြိုးစားရမယ်။
ဝီရိယနှင့် သမာဓိကို ညီမျှအောင် ကြိုးစားရမယ်။

အရှင်ဥက္ကမ (သစ္စာရွှေစည်)

သတိကတော့ ဘယ်တော့မှ ပိုတယ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ အမြဲ လိုအပ် တယ်ဆိုတာကိုလည်း ပြောခဲ့တယ်။

ပရိသတ်ပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာလို့ဆိုတဲ့ ဣန္ဒြေ (၅)ပါး အစိုးရခြင်းတရားတွေကို ပွား များ အားထုတ်ပြီးတော့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန် ထုတ်ချောက် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေတည်း။

အရှင်ဥက္ကမ

(သစ္စာရွှေစည်)

သစ္စာရွှေစည်ကျောင်းတိုက်
ရွှေမင်းဝံရပ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

၉·၉·၂၀၁၅

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၅)

[ပိုလ်တရား ၅-ပါး]

အရှင်ဥဒ္ဓါမ

(သစ္စာရွှေစည်)

ဗိုလ်တရား ၅-ပါး

လောကမှာ ...

အားမရှိရင် အားနဲ့လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေကို
မလုပ်နိုင်ဘူး။

အဲသလိုပဲ ...

“သဒ္ဓါ” “ဝီရိယ” “သတိ” “သမာဓိ” “ပညာ” ဆိုတဲ့

ခွန်အားငါးပါး မရှိရင်လည်း

သူတော်ကောင်းအလုပ်တွေကို မလုပ်နိုင်ဘူး။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊
ကောဇာသက္ကရာဇ်=၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊
(၂၁-၆-၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
စင်္ကာပူနိုင်ငံ အရိနာကန်ထရိုက်ကလပ်၌
ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၅)

ဗိုလ်တရား (၅)ပါး

ဒီကနေ့ တရားစခန်း ၅-ရက်မြောက်နေ့မှာ ဗိုလ်(၅)ပါးအကြောင်းကို ပြောပါ့မယ်။

သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာများလို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေအကြောင်းကို ပြောလာခဲ့တာ ဒီနေ့ ဗိုလ် (၅)ပါးအကြောင်း ပြောရမယ်။ မနက်ဖြန် ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး၊ သဘင်ခါ မဂ္ဂင်(၈)ပါးပေါ့။ သတိပဋ္ဌာန်တို့၊ သမ္မပ္ပဓာန်တို့၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့၊ ဣန္ဒြေတို့ဆိုတာတွေကို အရင်နေ့တွေက ပြောခဲ့ပြီ။ ဒီနေ့ ဗိုလ်(၅)ပါးအကြောင်း နာယူမှတ်သားကြမယ်။

“ဗိုလ်”ဆိုတဲ့စကားက ဗလဆိုတဲ့ ပါဠိစကားက ဆင်းသက်လာ တယ်။ ဒီနေရာမှာ ဗိုလ်ရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို အကြမ်းဖျင်း နှစ်မျိုး မှတ်ရမယ်။ ဗိုလ်ရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဘယ်လို ဖွင့်ပြလဲ ဆိုတော့..

“ပဋိပက္ခ ဓမ္မေ၊ ဗလီယန္တိတိ ဗလာနိ” တဲ့။

ပဋိပက္ခဓမ္မေ- ဆန့်ကျင်ဖက်တရားတို့ကို၊ ဗလီယန္တိ- အားထုတ် ဖိစီးတတ်ကုန်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဗလာနိ- ဗိုလ်မည်ကုန်၏။

“ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို အားတိုက် လွှမ်းမိုး ဖိစီးနိုင်တဲ့ အစွမ်းရှိလို့ ဗိုလ်လို့ ဆိုတာပါ” တဲ့။ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက် ဖျက်ဆီးပစ်နိုင်တယ်ပေါ့။ ဒါက အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုး၊ နောက်ထပ် အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးကိုလည်း ရေးပြထားသေးတယ်။

“အကမ္မနဋ္ဌေန ဗလာနိ” တဲ့။

အဲဒါရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က “ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတွေနှင့် တွေ့ရင် မတုန်လှုပ်ဘဲ အခြေမြဲသောကြောင့် ဗိုလ်လို့ ခေါ်တာ” တဲ့။

ဒီအဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုးကို ဖတ်ရတော့ ဦးဇင်းစိတ်ထဲမှာ ဘယ်လို တွေးမိလဲဆိုရင်-

ပထမအဓိပ္ပာယ်အရ ဗိုလ်ဆိုတာ တိုက်စစ်ပိုင်းမှာ ကောင်းကောင်း ကျွမ်းကျင်တယ်၊ ပိုင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့ သဘော။ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေ ကို တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းနိုင်လို့ လွှမ်းမိုး ဖိစီးနိုင်လို့ ‘ဗိုလ်’လို့ ဆိုထားတာ ကိုး။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက်မယ်။ ချေမှုန်းမယ်ပေါ့။

နောက် ဒုတိယအဓိပ္ပာယ်ကတော့ ခံစစ်ပိုင်းမှာ ကောင်းကောင်း တယ်၊ ကျွမ်းကျင် ပိုင်နိုင်တယ်ဆိုတဲ့သဘော။ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေ နှင့် တွေ့ရင် မတုန်မလှုပ် ကြံ့ကြံ့ခိုင်ကြည် ရပ်တည်နိုင်လို့ ‘ဗိုလ်’လို့

ဆိုထားတာကိုး။

ဘယ်လိုရန်သူတွေကပဲ လာတိုက်တိုက် မတုန်မလှုပ် အေးအေးဆေးဆေး ရပ်တည်နိုင်တယ်ပေါ့။ အဲဒီတော့ ဗိုလ်ဆိုတာ....

၁။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းနိုင်စွမ်း ရှိတယ်။

၂။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတွေနှင့် တွေ့ရင်လည်း မတုန်မလှုပ်ဘဲ ခိုင်မြဲစွာ ရပ်တည်နိုင်တယ်။

ဒါကတော့ ဗိုလ်ဆိုတဲ့စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ် နှစ်မျိုးပါ။ အဲဒီလို အစွမ်း သတ္တိရှိတဲ့ ဗိုလ်ဆိုတာ (၅)မျိုး ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲ....

၁။ သဒ္ဓါဗလ - ယုံကြည်မှု ဗိုလ်။

၂။ ဝီရိယဗလ - ကြိုးစား အားထုတ်မှု ဗိုလ်။

၃။ သတိဗလ - အောက်မေ့အမှတ်ရမှု ဗိုလ်။

၄။ သမာဓိဗလ - တည်ကြည်မှု ဗိုလ်။

၅။ ပညာဗလ - အမှန်သိမှု ဗိုလ်

ဆိုပြီးတော့ (၅)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, သမာဓိ, ပညာဆိုတဲ့ ဒီတရား (၅)ပါးရဲ့ အသေးစိတ်အဓိပ္ပာယ်ကိုတော့ ထပ်မပြောတော့ဘူး။ အားလုံး နားလည်ထားကြပြီးသားလို့ ထင်ပါတယ်။

မနေ့က ပြောခဲ့တဲ့ ဣန္ဒြေ (၅)ပါးနှင့် အတူတူပဲနော်။ ဣန္ဒြေဆိုတာလည်း ဒီတရားတွေပဲ။ ဗိုလ်ဆိုတာလည်း ဒီတရားတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးကနေ ကြည့်ပြီး ဟောထားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် ဟောပုံကျတော့ မတူဘူး။

ဒီတရားတွေကိုပဲ စိတ်ကို အစိုးရတဲ့ အစွမ်းသတ္တိကို ကြည့်ပြီး ဣန္ဒြေလို့ ဟောတယ်။

ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို လွှမ်းမိုး ဖိစီးနိုင်တဲ့ အစွမ်းကို ကြည့်ပြီးတော့ ဗိုလ်လို့ ဟောတယ်။ ဒီသဘောတွေကို နားလည်ဖို့ လိုတယ်နော်။ မနေ့က ပြောခဲ့တာက သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဒီတရားတွေကိုပဲ ဣန္ဒြေ (အစိုးရခြင်း) ရှုထောင့်ကနေ ကြည့်ပြီး ပြောခဲ့တာ။

ဒီနေ့ပြောမှာက သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဒီတရားတွေကိုပဲ ဗိုလ်ဆိုတဲ့ ရှုထောင့်ကနေ ကြည့်ပြီး ပြောမှာပါ။

သူ့ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့်သူ

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဒီတရား (၅)ပါးဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းနိုင်လို့၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိ၊ ခိုင်မြဲစွာ ရပ်တည်နိုင်လို့ ‘ဗိုလ်’ဆိုတဲ့ နာမည်အထူးကို ရထားကြတယ်။

အဲဒီတရား (၅)ပါးမှာ အသီးအသီး ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို သူ့ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့်သူ အတွဲလိုက် မှတ်သားကြည့်ကြမယ်။

၁။ သဒ္ဓါဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က တဏှာဆိုတဲ့ လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ဖြစ်ချင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ ဝီရိယဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က ကောသဇ္ဇဆိုတဲ့ ပျင်းရိမှု၊ ကိုယ်အန္တမ်းပါး မခံနိုင်မှု (ပဋိပတ်အရာမှာ စိတ် ကျွတ်ကျွတ်လွတ်လွတ်၊ ဘာဝနာတရား အားထုတ်တဲ့ နေရာမှာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မရှိမှု၊ မရဲမှု) ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ သတိဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က မုဋ္ဌသစ္စဆိုတဲ့ သတိလွတ်ကင်းမှု၊ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာမှုမှာ စိတ် မစွဲမြဲမှု၊ တခြားအာရုံသို့ မကြာမကြာ စိတ်ထွက်ပြေးမှု ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ သမာဓိဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က ဝိက္ခေပဆိုတဲ့ စိတ်မတည်ငြိမ်မှု၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပါတယ်။

၅။ ပညာဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က သမ္မောဟဆိုတဲ့ အမှန်မသိမှု၊ လွန်စွာ တွေဝေမှု၊ အာရုံ၌ စိတ် မှုံ့မှေးမှု ဖြစ်ပါတယ်။ ပြန်ပြီးတော့ အကျဉ်းချုပ် မှတ်ကြည့်ဦးမယ်။

- * သဒ္ဓါဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က တဏှာဆိုတဲ့ လိုချင်မှု၊
- * ဝီရိယဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က ကောသဇ္ဇဆိုတဲ့ ပျင်းရိမှု၊
- * သတိဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က မုဋ္ဌသစ္စဆိုတဲ့ သတိလွတ်ကင်းမှု၊
- * သမာဓိဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က ဝိက္ခေပဆိုတဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှု၊
- * ပညာဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က သမ္မောဟဆိုတဲ့ တွေဝေမှု အားလုံး (၅)တွဲ မှတ်ရမယ်။

အခု ပြောခဲ့တဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို လွှမ်းမိုး ဖိစီးပြီး အနိုင်ယူလိုတယ်ဆိုရင်တော့ မိမိတို့ရဲ့ ဗိုလ်တွေက အလွန်အားကောင်းဖို့ လိုလိမ့်မယ်။

ဗိုလ်တွေ အားနည်းနေမယ်ဆိုရင်တော့ ဆန့်ကျင်ဘက်တွေကို ကိုယ်က မနိုင်ဘဲနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တွေကပဲ ကိုယ့်ကို နိုင်ပြီးတော့ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေရဲ့ လက်အောက်မှာပဲ ဆင်းရဲစွာ နေရလိမ့်မယ်။

ဒီနေရာမှာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို အနိုင်ယူမယ့် ဗိုလ် (၅)ပါးကို နှစ်မျိုးစီ ခွဲခွဲပြောတယ်။ ဥပမာ- သဒ္ဓါတရားဆိုရင် ပကတိသဒ္ဓါနှင့် ဘာဝနာသဒ္ဓါလို့ နှစ်မျိုး ခွဲပြောတယ်။

‘ပကတိသဒ္ဓါ’ဆိုတာက ပွားများခြင်း မရှိလို့ အားနည်းနေတဲ့ သဒ္ဓါကို ပြောတာ။ ‘ဘာဝနာသဒ္ဓါ’ဆိုတာကတော့ ပွားများထားလို့ အားကောင်းတဲ့ သဒ္ဓါတရားကို ပြောတာပါ။

တဏှာနှင့် အလိုက်သင့်ပေါင်း၍

ပကတိသဒ္ဓါနှင့် ဘာဝနာသဒ္ဓါ နှစ်မျိုးမှာ ပကတိသဒ္ဓါကတော့ တဏှာနှင့် အလိုက်သင့် ပေါင်းပြီးတော့ လှူဒါန်းမှု၊ သီလသီတင်း ဆောက် တည်မှု စတဲ့ ပကတိကုသိုလ်လောက်သာ ဖြစ်စေနိုင်တယ်။ တဏှာကို အင်တိုက်အားတိုက် မတွန်းလှန်နိုင်ဘူး။ တဏှာကသာ အဲဒီပကတိ သဒ္ဓါကို တွန်းလှဲ နင်းချိုးထားတယ်တဲ့။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထောက်ပြတဲ့အချက်က ပိဋကတ်တော်မှာ “ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ဘာဝနာမှု၌ မွေ့လျော်ခြင်းဆိုတဲ့ အရိယဝံသတရား လေးပါးဟာ ကောင်းကင်မှာ နေ့လကဲ့သို့ ထင်ရှား ပါတယ်” တဲ့။

ဒါပေမယ့် သဒ္ဓါတရားရဲ့ နယ်ဖြစ်တဲ့ အဲဒီ အရိယဝံသတရားတွေ ဟာ အခုခေတ်မှာ တိမ်မြုပ်နေတယ်တဲ့။ ပစ္စည်းလေးပါးဆိုတဲ့ ပစ္စယ အာမိသ၌ သာယာမှု၊ လောက ဂုဏ်ကျက်သရေဆိုတဲ့ လောကအာမိသ၌ သာယာမှု၊ ဘဝသမ္ပတ္တိ (ဘဝ၏ ပြည့်စုံခြင်း)၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိ (ဥစ္စာ ပစ္စည်း၏ ပြည့်စုံခြင်း)၊ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ (အစိုးရခြင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း) ဆိုတဲ့ ‘ဝဋ္ဋအာမိသ’ ၌ သာယာမှုဆိုတဲ့ တဏှာနယ်ကြီးကသာ ကျွန်းအပြင် မှာ ပင်လယ်ရေပြင်ကြီး လွှမ်းနေသလို အလွန် ထင်ရှားပါတယ်တဲ့။

ဒါကြောင့် ပကတိသဒ္ဓါလောက်ပဲ ရှိတာဆိုရင်တော့ တဏှာနှင့် အလိုက်အထိုက် ပေါင်းပြီးတော့ သာမန်ကုသိုလ်လောက်ပဲ ဖြစ်စေနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ထိရောက်အောင် ပွားများထားလို့ ဖြစ်ပေါ် လာတဲ့ ဘာဝနာသဒ္ဓါသည်သာလျှင် တဏှာဆိုတဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်ကို

အင်တိုက်အားတိုက် တွန်းလှန်ပြီး ဖိစီးထားနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဘာဝနာသဒ္ဓါကိုပဲ ဗောဓိပက္ခိယအရာမှာ လိုအပ်တယ်။

ဝီရိယကလည်း ‘ပကတိဝီရိယ’နှင့် ‘ဘာဝနာဝီရိယ’လို့ နှစ်မျိုး ရှိတယ်။ ပကတိဝီရိယကတော့ ကောသဇ္ဇဆိုတဲ့ ပျင်းရိမှုနှင့် အလိုက်သင့် ပေါင်းပြီးတော့ သာမန်ကုသိုလ်လောက်သာ ကြိုးစားနိုင်တာ။ ဘာဝနာ တရားနှင့် ပျော်မွေ့နိုင်တဲ့ အဆင့်ရောက်အောင် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အား ထုတ်မှုကို မလုပ်နိုင်ဘူး။

ဘုရားသာသနာတော်နှင့် ကြုံတုန်းမှာ အပါယ်သံသရာ ပြတ်အောင် လုပ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်လို့ သိကြပါလျက်ကယ်နှင့် တကယ်တမ်း ထိထိ ရောက်ရောက် အားမထုတ်နိုင်ကြဘူး။ ဘာဝနာဝီရိယ မရှိတဲ့အတွက် ကြောင့် ကောသဇ္ဇ အပျင်းဓာတ်ကပဲ ကိုယ့်ကို လွှမ်းမိုးထားတယ်။ ပကတိဝီရိယလောက်နဲ့ ကောသဇ္ဇဆိုတဲ့ ပျင်းရိမှုကို အနိုင်မယူနိုင်ဘူး။ ဘာဝနာဝီရိယ ရှိမှသာ ကောသဇ္ဇကို အနိုင်ယူနိုင်မှာ။

အဲဒီလိုပဲ မုဋ္ဌသစ္စဆိုတဲ့ သတိလွတ်ကင်းပြီး ဘာဝနာမှုမှာ မစွဲမြဲ နိုင်တဲ့ သဘောကိုလည်း ‘ပကတိသတိ’လောက်နှင့် အနိုင်မယူနိုင်ဘူး။ ‘ဘာဝနာသတိ’ ရှိမှသာ အဲဒီ မုဋ္ဌသစ္စကို အနိုင်ယူနိုင်မယ်။

ဝိက္ခေပဆိုတဲ့ စိတ်မတည်ငြိမ်မှု၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုတွေကိုလည်း ‘ပကတိသမာဓိ’လောက်နှင့် အနိုင်မယူနိုင်ဘူး။ ‘ဘာဝနာသမာဓိ’ ရှိမှသာ အဲဒီ ဝိက္ခေပကို အနိုင်ယူနိုင်မယ်။

နောက်ဆုံး သမ္မောဟဆိုတဲ့ အာရုံတို့ရဲ့သဘောမှန်ကို မသိဘဲ တွေ့တွေ့ ဝေဝေဖြစ်နေတဲ့ မောဟအကုသိုလ် အုပ်စုကြီးကိုလည်း ‘ပကတိဉာဏ် ပညာ’လောက်နှင့် မတွန်းလှန်နိုင်ဘူး။ ‘ဘာဝနာဉာဏ်ပညာ’ ရှိမှသာ အဲဒီသမ္မောဟအုပ်စုကြီးကို အနိုင်ယူနိုင်မယ်။

ဗလဆိုတာ ခွန်အား

‘ဗလ’ဆိုတဲ့ ပါဠိစကားလေးဟာ ‘ခွန်အား’ လို့လည်း အဓိပ္ပာယ် ရသေးတယ်။ လောကမှာ အားမရှိရင် အားနှင့် လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေကို လုပ်လို့မရဘူး။ စီးပွားရေးအလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပညာရေးအလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ် အခြေခံဥစ္စာအား၊ ပညာအား မရှိရင် လုပ်လို့ မရဘူး။ ယုတ်စွအဆုံး သယ်ရပိုးရ တူးရဆွရတဲ့ အလုပ်ကြမ်းမျိုးမှာတောင် ကာယခွန်အား မရှိ ရင် လုပ်လို့ မရဘူး။

အဲဒီလိုပဲ သူတော်ကောင်းတရား ကြိုးစား အားထုတ်တဲ့အလုပ်၊ တရားရှာတဲ့အလုပ်မှာလည်း အားမရှိရင် မလုပ်နိုင်ဘူး။ လုပ်လို့ မရဘူး။ သူတော်ကောင်းအလုပ် လုပ်ကြမယ့်သူတွေအတွက် ရှိထားရမယ့် အားက အခုပြောခဲ့တဲ့ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ခွန်အား ငါးမျိုးပဲ ဖြစ်တယ်။

သဒ္ဓါဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု ခွန်အားရှိမှ တဏှာဆိုတဲ့ လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ဖြစ်ချင်မှု ဝဋ်ဆင်းရဲမှာ မွေ့လျော်မှုတွေကို တွန်းလှန်ပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ သူတော်ကောင်းအလုပ်ကို လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝီရိယဆိုတဲ့ ကြိုးစား အားထုတ်ခြင်း ခွန်အားရှိမှ ကောသဇ္ဇဆိုတဲ့ ပျင်းရိခြင်း၊ ဇွဲမရှိခြင်း၊ ကိုယ်အန္တမ်းပါး မခံနိုင်ခြင်းတို့ကို တွန်းလှန်ပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ သူတော်ကောင်းအလုပ်ကို စောက်ချပြီး လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါ တယ်။

သတိဆိုတဲ့ အမှတ်ရ အောက်မေ့ခြင်း ခွန်အားရှိမှ မုဋ္ဌသစ္စဆိုတဲ့ သတိလွတ်လွတ်နေတဲ့ သဘောတွေကို တွန်းလှန်ပြီး သူတော်ကောင်း အလုပ်ဖြစ်တဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာအလုပ်ကို လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သမာဓိဆိုတဲ့ တည်ကြည်မှု ခွန်အားရှိမှ ဝိက္ခေပဆိုတဲ့ စိတ်မတည် ငြိမ်မှု စိတ်ပျံ့လွင့်မှုတွေကို ဖယ်ရှားပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ သူတော်ကောင်း အလုပ်ကို ခရီးတွင်အောင် လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပညာဆိုတဲ့ သဘာဝတရားတွေကို အမှန်သိမှု ခွန်အားရှိမှ သမ္မောဟ ဆိုတဲ့ တွေဝေမှုတွေ၊ အမှန်မသိမှုတွေကို တွန်းလှန် ဖယ်ရှားပြီး မြင့်မြတ် တဲ့ သူတော်ကောင်းအလုပ်တွေကို ထိရောက်အောင် လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ခွန်အား ငါးမျိုးဟာ သူတော်ကောင်းအလုပ် အားထုတ်ကြမယ့်သူတွေအတွက် မရှိ မဖြစ် ခွန်အားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီး နှင့် ဗိုလ်ငါးပါး

ဒီနေရာမှာ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး အကြောင်းကို အမှတ်ရ မိတယ်။ မင်းကွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးဆိုတာ သာသနာတော်မှာ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ ထင်ရှားသလောက်လည်း ကြီးမြတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ် ပါတယ်။

ပထမဦးဆုံးအကြိမ် တိပိဋက စာမေးပွဲကျင်းပတဲ့အခါမှာ စာမေးပွဲ အောင်တဲ့ သံဃာတစ်ပါးမှ မရှိဘူးတဲ့။ အဲဒီတော့ ဦးဆောင်ပြီး ကျင်းပတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ဆရာတော်ရဲ့ ရဟန်းဒကာဖြစ်တဲ့ သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင် ဟာ အတော်ကို စိတ်ပျက်အားငယ်သွားပြီးတော့ ဆရာတော်ဆီ ရောက် လာတယ်။ မျက်နှာ မရွှင်မလန်းနှင့် ထိုင်နေတဲ့ ရဟန်းဒကာကြီးကို မြင်တော့ ဆရာတော် စိတ်ထဲမှာ “ငါတော့ တိပိဋကဓရ ဖြစ်အောင်လုပ်မှ ဖြစ်မယ်။ နိုင်ငံတော် အစိုးရနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ရဲ့ တိပိဋက ရှာပုံ တော် လက်အုပ်ကြွေးကို ဆပ်မှဖြစ်မယ်” လို့ ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့ “တိပိဋက ဓရ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ့မယ်” လို့ ကတိပေးလိုက်တယ်။

ရဟန်းဒကာကြီး ပြန်သွားတဲ့အခါ ဆရာတော်က တိပိဋကစာမေးပွဲ ဝင်ဖို့အတွက် ကိုယ့်ရဲ့ ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ အားကို ဝေဖန် ကြည့် တယ်တဲ့။

“ကာယဗလကတော့ လက်မောင်း တန်းကြည့်ရင် လက်တစ်ဆုပ်စာ ပဲ ရှိတယ်။ တိပိဋကစာမေးပွဲအတွက် ကျက်ရမယ့်စာတွေက အများကြီး၊ မင်း လက်မောင်းလက်တစ်ဆုပ်စာနှင့် တိပိဋကဓရ စာပြန်ပွဲကို အောင် နိုင်ပါ့မလားလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မေးတယ်။

တိပိဋကဓရ စာပြန်ပွဲအလုပ်ဟာ ဉာဏဗလအလုပ် ဖြစ်တယ်။ ကာယဗလအလုပ် မဟုတ်ဘူး။ မင်းမှာ သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ်ဆိုတဲ့ ဗိုလ်ငါးပါး အားအပြည့်အဝ ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဗိုလ်ငါးပါး အားကြီးငါးရပ် အပြည့်အဝ ရှိနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘာကြောက်စရာ ရှိလဲ၊ ဝင်သာဝင်” လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အဖြေပေးပြီး တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲကို ဝင်ခဲ့တာပဲတဲ့။

ဗိုလ်ကြီးငါးပါးရဲ့ အစွမ်းကြောင့် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး စာမေးပွဲကြီး ဖြစ်တဲ့ တိပိဋကဓရ စာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့တာပါပဲ။ လက်မောင်း လက်တစ်ဆုပ်စာ ရှိပေမယ့်လို့ ဗိုလ်ငါးပါး ရှိနေတော့ အောင်မြင်သွား တယ်။ အားတွေ ပြည့်ဝနေတော့ အလုပ်တွေကို ပြီးအောင် လုပ်နိုင်တယ်။

အဓိကက အဲဒီ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ခွန်အားတွေ ရှိနေဖို့ပဲ။ အဲဒီအားတွေ မရှိဘူးဆိုရင်တော့ မြင့်မြတ်တဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။

အဲဒီတော့ စဉ်းစားစရာရှိတာက သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေဟာ သာမန်လောက်ပဲ ရှိတာဆိုရင်တော့ သာမန်ရန်သူလောက် ကိုပဲ အနိုင်ယူပြီး သာမန်ကုသိုလ်လောက်ကိုပဲ ဖြစ်စေလိမ့်မယ်။

ဘာဝနာတရား ပွားများအားထုတ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့သည်သာ စွမ်းရည်ထက်တဲ့ ဗိုလ်တွေဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့် ကြီးကျယ်တဲ့ရန်သူကို အနိုင်ယူပြီး ကြီးကျယ်တဲ့ ကုသိုလ်တွေကို ဖြစ်စေလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဗိုလ်တွေကို အားကိုးရလောက်တဲ့ ဗိုလ်တွေဖြစ်အောင် ပွားများ လေ့ကျင့်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

အားပြတ်နေသော လူမမာများ

ဒီနေရာမှာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ပေးတဲ့ ဥပမာလေးတစ်ခုကို ပြောချင်တယ်။

အနာကြီး (၅)မျိုး ဖိစီးနှိပ်စက်လို့ အိပ်ရာထဲ လဲနေတဲ့ လူမမာကြီးဟာ လူ့ကိစ္စ လူ့အလုပ်တွေကို ဘာမှမလုပ်နိုင်သလို စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ငါးပါးပါးရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေ ဖြစ်တဲ့ တဏှာ(လိုချင်, ရချင်, ဖြစ်ချင်မှု)၊ ကောသဇ္ဇ (ပျင်းရိမှု)၊ မုဋ္ဌသစ္စ (သတိလွတ်မှု)၊ ဝိက္ခေပ (စိတ်လှုပ်ရှားမှု)၊ သမ္မောဟ (အမှန်မသိမှု) ဒီငါးမျိုး နှိပ်စက်ခံနေရတယ်ဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာလည်း သူတော်ကောင်းအလုပ်တွေကို မလုပ်နိုင်တော့ဘူးတဲ့။

ဒီဥပမာလေးက အလွန် စဉ်းစားစရာ ကောင်းတယ်။ တဏှာရယ်၊ ကောသဇ္ဇရယ်၊ မုဋ္ဌသစ္စရယ်၊ ဝိက္ခေပရယ်၊ သမ္မောဟရယ် ဒီတရား (၅)မျိုးကို ‘အနာကြီး (၅)မျိုး’ နှင့် ဥပမာပေးတယ်။

မြန်မာလို ရှင်းရှင်းလေး ပြောရမယ်ဆိုရင် လိုချင်တာတွေ၊ ပျင်းရိတာတွေ၊ သတိလွတ်နေတာတွေ၊ ပျံ့လွင့်နေတာတွေ၊ တွေဝေနေတာတွေကို အနာကြီး ငါးမျိုးလို့ ပြောတာ။ အဲဒီ အနာကြီး ငါးမျိုး နှိပ်စက်ရင် သဒ္ဓါ စတဲ့ ခွန်အားငါးမျိုးလည်း အားနည်းသွားမယ်ပေါ့။

ဥပမာ- လိုချင်, ရချင်, ဖြစ်ချင်မှု ဝဋ်ဆင်းရဲမှာ မွေ့လျော်မှုလို့

ဆိုတဲ့ တဏှာအနာကြီး ဖိစီး နှိပ်စက်လာရင် သဒ္ဓါဆိုတဲ့ ယုံကြည်မှု၊ ခွန်အားတွေ နည်းနည်းသွားမယ်။

ကောသဇ္ဇဆိုတဲ့ အပျင်းရောဂါ အပျင်းအနာကြီး နှိပ်စက်ရင်တော့ ဝီရိယဆိုတဲ့ အားတွေ လျော့လျော့သွားမယ်။

မုဋ္ဌသစ္စဆိုတဲ့ သတိလွတ်လွတ်နေမှု ရောဂါကြီး နှိပ်စက်ရင်တော့ သတိဆိုတဲ့ ခွန်အားတွေ နည်းပါးသွားမယ်။

ဝိက္ခေပဆိုတဲ့ ပျံ့လွင့်မှု အနာရောဂါ နှိပ်စက်ရင်တော့ သမာဓိ ခွန်အားတွေ လျော့နည်းသွားမယ်။

သမ္မောဟဆိုတဲ့ အမှန်မသိမှု အနာရောဂါကြီး နှိပ်စက်ရင်တော့ ပညာခွန်အားတွေ နည်းပါးသွားမယ်။

ဒီနေရာမှာ တစ်ခု စဉ်းစားစေချင်တာက အနာရောဂါ နှိပ်စက်လို့ အားနည်းသွားရတဲ့ သဘောရှိသလို၊ အားနည်းသွားလို့လည်း အနာရောဂါ က ပိုနှိပ်စက်လာတဲ့ သဘောလည်း ရှိတယ်ဆိုတာပါပဲ။

ရောဂါ ဝင်လာလို့လည်း ကိုယ်ခံအား ကျသွားတယ်။ ကိုယ်ခံအား ကျသွားလို့လည်း ရောဂါဝင်လာတယ်။ အဲသလိုပဲ တစ်ခုချင်း စဉ်းစား ကြည့်...။

တဏှာရောဂါ ဝင်လာလို့ သဒ္ဓါခွန်အား နည်းသွားတယ်။ သဒ္ဓါ ခွန်အား နည်းသွားလို့လည်း တဏှာရောဂါ ပိုထလာတယ်။

ကောသဇ္ဇ(ပျင်းရိခြင်း)ရောဂါ ဝင်လာလို့ ဝီရိယခွန်အား နည်းသွား တယ်။ ဝီရိယခွန်အား နည်းသွားလို့လည်း ပျင်းရိတဲ့ ရောဂါက ပိုဆိုး လာတယ်။

မုဋ္ဌသစ္စ (သတိလွတ်ခြင်း) ရောဂါဝင်လာလို့ သတိခွန်အားတွေ

ကျသွားတယ်။ သတိခွန်အား ကျသွားလို့လည်း သတိလွတ်ခြင်းရောဂါက ပိုဆိုးလာတယ်။

ဝိက္ခေပ(ပျံ့လွင့်ခြင်း)ရောဂါ ဝင်လာလို့ သမာဓိခွန်အားတွေ နည်းပါးသွားတယ်။ သမာဓိခွန်အားတွေ နည်းသွားလို့လည်း ပျံ့လွင့်မှုရောဂါတွေက ပိုကြီးလာတယ်။

သမ္မောဟ(အမှန်မသိမှု)ရောဂါ ဝင်လာလို့ ပညာခွန်အားတွေ လျော့သွားတယ်။ ပညာခွန်အားတွေ လျော့သွားလို့လည်း သမ္မောဟ(အမှန်မသိမှု) ရောဂါကြီးက ပိုကြီးလာတယ်။ ဂျာအေး သူ့အမေ ရိုက်သလို လုံးချာလည်လိုက်နေတယ်။

ရောဂါတွေ လျော့ပြီး ခွန်အားတွေ ပြည့်လာစေဖို့

ဒါဖြင့်ရင် ရောဂါတွေ လျော့ပြီး ခွန်အားတွေ ပြည့်လာအောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ...။

သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာကိုပဲ ဖိပြီး ပွားများရမယ်။ မိမိ ခန္ဓာမှာ ဘာတွေပဲ ဖြစ်နေ ဖြစ်နေ၊ တရစပ် သိသိနေအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရားကိုသာ စွဲစွဲမြဲမြဲ အားထုတ်မယ်ဆိုရင် တဏှာစတဲ့ အနာရောဂါကြီး ငါးမျိုး လျော့ပါးသွားမယ်။ အနာရောဂါတွေ လျော့ပါးသွားတာနှင့်အမျှ သဒ္ဓါစတဲ့ ခွန်အားတွေလည်း ပြည့်ဖြိုးလာမယ်။ ခွန်အားတွေ ပြည့်လာရင် သူတော်ကောင်းအလုပ်တွေကို ထိရောက်အောင် လုပ်နိုင်လာမယ်။

ပကတိရောဂါသည်ကြီးကို ဆရာကောင်း သမားကောင်း ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းနှင့် ကုသလိုက်လို့ သူ့ရောဂါ ပျောက်သွားပြီဆိုရင် အားအင်တွေ ပြန်လည် ပြည့်ဖြိုးလာပြီးတော့ လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းတွေကို ပြန်ပြီး လုပ်ကိုင်နိုင်မှာ ဖြစ်သလို၊ တဏှာစတဲ့ အနာငါးမျိုး နှိပ်စက်ခံရလို့

လူမမာကြီးတွေ ဖြစ်နေကြတဲ့ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတွေကိုလည်း သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ ဆိုတဲ့ ဆေးကောင်း ဝါးကောင်းနှင့် ကုသလိုက်မယ်ဆိုရင် တဏှာ စတဲ့ အနာရောဂါတွေ လျော့ပါးသွားမယ်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာပဲ သူတော်ကောင်းအလုပ်ကို လုပ်နိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝီရိယ နှင့် ပညာသည် ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုး

သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ ဗိုလ် (၅)ပါးထဲမှာ ဝီရိယ နှင့် ပညာဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားတွေဆိုတော့ သူတို့ ပါလာရင် မပြီးတဲ့အလုပ်ဆိုတာ မရှိဘူးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပေါ့။

ဣဒ္ဓိပါဒ်ဆိုတာ သေချာပေါက် ပြီးစီး အောင်မြင်ခြင်းရဲ့အကြောင်းလို့ နားလည်ခဲ့ကြတယ်နော်။ ဆန္ဒရယ်၊ ဝီရိယရယ်၊ စိတ်ရယ်၊ ပညာရယ် ဆိုပြီးတော့ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား (၄)ပါး မှတ်သားခဲ့ကြတယ်။

အခု ဗိုလ်(၅)ပါးထဲမှာ 'ဝီရိယ နှင့် ပညာ'ဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား မျိုးတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် သူတို့ (၂)ပါး တညီတညာတည်း ခိုင်ခံ့ လို့ရှိရင် ကျန်တဲ့ ဗိုလ်တွေလည်း တိုးတက် ခိုင်ခံ့လာမှာပဲလို့ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးတော်မူခဲ့တယ်။

ဒါကြောင့် ဝီရိယဗိုလ်နှင့် ပညာဗိုလ်ဟာ အလွန် အရေးပါတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ ဝီရိယဗိုလ် အလွန် အားကောင်းပြီးတော့ ဘယ်လို အခက်အခဲ တွေကိုမှ နောက်မဆုတ်ဘဲနဲ့၊ ဘာကိုမှ မကြောက်ဘဲနဲ့ ရဲဝံ့ စွန့်စားမယ် ဆိုရင် မအောင်နိုင်တဲ့ တိုက်ပွဲဆိုတာ မရှိဘူးပေါ့။

အဲသလိုပဲ တကယ် ထက်မြက်တဲ့ ပညာဗိုလ် ခေါင်းဆောင်သွားရင် လည်း တိုက်ပွဲတိုင်း အနိုင်ရမယ်ပေါ့။

ဒီနေရာမှာ ဝီရိယဗိုလ် အားကောင်းဖို့အတွက် မြတ်စွာဘုရား ဟော ခဲ့တဲ့ ဇာတ်တော်လေးတစ်ပုဒ်ကို ပြောဦးမယ်။ လူတိုင်း ကြားဖူးပြီးသား

ဇာတ်တော်လေးပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ ပြောစရာ ကောင်းလွန်းလို့ ပြောဦးမယ်။

ပဉ္စာဝုဇာတ်

ဇာတ်တော်နာမည်က ပဉ္စာဝုဇာတ်တဲ့။ ‘ပဉ္စာဝုဇ’ဆိုတာ ‘လက်နက် (၅)မျိုး’လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဒီဇာတ်တော်ကို ဝီရိယလျော့တဲ့ ရဟန်း တစ်ပါးကို အကြောင်းပြုပြီး ဟောတာပါ။ ဟောရခြင်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က ဘယ်တော့မှ ဝီရိယကို မလျော့ဖို့၊ ဘာဖြစ်လို့မှ နောက်မဆုတ်ဖို့၊ မဆုတ် မနစ်သော စိတ်ဓာတ်နှင့် ရည်ရွယ်ချက် မပြီးမချင်း ကြိုးစားဖို့ပါပဲ။

တစ်ခုသော ဘဝတုန်းက ဘုရားလောင်းဟာ ဗာရာဏသီပြည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးရဲ့ သားလေးသွားဖြစ်တယ်။ လက္ခဏာဖတ်တဲ့ ပုဏ္ဏား တွေက လက်နက်ငါးပါးနှင့် ထင်ရှား ကျော်ကြားတဲ့ ယောက်ျားမြတ် ဖြစ်မယ်လို့ ဟောလို့ ပဉ္စာဝုဇမင်းသားလို့ နာမည်ပေးကြတယ်။

၁၆-နှစ်သားအရွယ်ရောက်တော့ ဖခင်မင်းကြီးက တက္ကသိုလ်ပြည် ကို ပညာသင်လွှတ်တယ်။ ဒီသာပါမောက္ခ ဆရာကြီးထံမှာ ပညာသင် တယ်။ ပညာစုံတဲ့အခါမှာ ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီး ပေးလိုက်တဲ့ လက်နက် ငါးပါးကို ယူပြီး ဗာရာဏသီသို့ ပြန်လာခဲ့တယ်။

လမ်းခရီးမှာ တောအုပ်ကြီးတစ်ခုကို ဖြတ်ဖို့ ကြုံလာတော့ တောအုပ် အဝက လူတွေက “အမောင်လုလင်၊ ဒီ တောအုပ်ထဲကို မဝင်ပါနဲ့၊ ဒီ တောအုပ်ထဲမှာ စေးကပ်တဲ့အမွှေးတွေ ပေါက်နေတဲ့ ဘီလူးတစ်ကောင် ရှိတယ်။ အဲဒီဘီလူးဟာ တွေ့တဲ့လူတိုင်းကို စားတယ်” လို့ဆိုပြီး တား ကြတယ်။

ဘယ်လိုပဲတားတား ဘုရားလောင်းက မကြောက်ဘူး။ ကိုယ့်ကိုယ် ကို ယုံကြည်မှုအပြည့်နဲ့ ခြင်္သေ့တစ်ကောင်လို တောထဲ ဝင်သွားတယ်။

တောထဲ ရောက်တော့ လူတွေပြောသလို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဘီလူးကြီးကို တွေ့တာပဲ။ ဘီလူးက ထန်းပင်လောက်ရှိတဲ့ အရပ်နဲ့၊ တဲလောက်ရှိတဲ့ ခေါင်းနဲ့၊ သပိတ်လောက်ရှိတဲ့ မျက်စိနဲ့၊ ငှက်ပျောဖူးလောက်ရှိတဲ့ အစွယ် နှစ်ချောင်းနဲ့၊ မျက်နှာက ဖြူဖြူ၊ ဗိုက်က ကျားကျား၊ လက်တွေ ခြေတွေကတော့ ညိုမည်းနေတယ်။ ဘုရားလောင်းအရှေ့မှာ ရပ်ပြီးတော့ “ဘယ်သွားမလဲ။ မင်း ငါ့ အစာဖြစ်ပြီ” လို့ ဆိုသတဲ့။

ဒီတော့ ဘုရားလောင်းက...

“ငါ့ကိုယ်ငါ ယုံကြည်လို့ တောအုပ်ထဲ ဝင်လာတာ၊ မင်း ငါ့ဆီကို လာမယ်ဆိုရင် သတိနှင့်သာ လာ။ ဒီနေရာမှာပဲ မင်းကို ဆိပ်လူးမြားနှင့် ပစ်သတ်မယ်” လို့ဆိုပြီး ပြင်းထန်တဲ့ အဆိပ်လူးထားတဲ့ မြားနှင့်စပြီး ပစ်တော့တာပဲ။

ဒါပေမယ့် ပစ်လိုက်တဲ့မြားက ဘီလူးရဲ့အမွှေးတွေမှာ သွားပြီးတော့ ကပ်နေတယ်။ နောက်ထပ် မြားတစ်စင်း ထပ်လွှတ်တယ်။ ကပ်နေပြန်တာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ မြားအစင်း ငါးဆယ်သာ ကုန်သွားတယ်။ ပစ်တိုင်း ပစ်တိုင်း သော မြားတွေဟာ ဘီလူးရဲ့ အမွှေးမှာပဲ ကပ်ငြိနေတယ်။ ကပ်နေတဲ့ မြားတွေကို ခါချပြီးတော့ ဘီလူးက ဘုရားလောင်းနား ကပ်လာတယ်။ ဘုရားလောင်းကတော့ ကြောက်မသွားဘူး။ အားမာန် အပြည့်သွင်းပြီး တော့ သန်လျက်နှင့် ခုတ်တယ်။ ခုတ်လိုက်တဲ့ သန်လျက်ကလည်း အမွှေးမှာပဲ ကပ်သွားတယ်။ မြားထည့်တဲ့ တောင့်နှင့် ရိုက်တယ်။ ကပ်သွားတာပဲ။ ဆောက်ပုတ်(ဆောက်ပုတ်= ဆောက်ကို ရိုက်သည့် လက်ရိုက်တုတ်) လို့ခေါ်တဲ့ လက်ရိုက်တုတ်နှင့် ရိုက်ပြန်တယ်။ ကပ်သွားတာပဲ။ ဘုရားလောင်းမှာ လက်နက် မရှိတော့ဘူး။

ဒီတော့ ကြောက်သွားသလားဆိုတော့ မကြောက်ဘူး။ တစ်ဆံချည် လောက်တောင် မကြောက်ဘူး။ ဘုရားလောင်းက ဘီလူးကို ဘာပြောလဲ

သေရမှာပဲ။ ဘာကြောက်စရာ ရှိလဲ။ နောက်ထပ် သေမှာ မကြောက်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတစ်ခုက ငါ့ဝမ်းထဲမှာ ဝရဇိန်လက်နက်ရှိတယ်။ မင်း ငါ့ကို စားမယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုမှ အစာကြေမှာ မဟုတ်ဘူး။ မင်းလည်းပဲ အပိုင်း ပိုင်း ပြတ်ပြီး သေလိမ့်မယ်။ နှစ်ယောက်စလုံး သေမှာကို ငါက ဘာ ကြောက်စရာရှိလဲ” လို့ ကိုယ့်ခန္ဓာထဲက ဉာဏ်ပညာကိုပဲ ဝရဇိန်လက်နက် လို့ ရည်ညွှန်းပြီး ပြောလိုက်သတဲ့။

အဲဒီလိုလည်း ပြောလိုက်ရော ဘီလူးက “ဒီ ယောက်ျားခြင်္သေ့ကို စားလို့ကတော့ ပဲနောက်စေ့လောက်သော အသားတောင် အစာကြေမှာ မဟုတ်ဘူး” လို့ စဉ်းစားပြီး သေရမှာ ကြောက်တာနဲ့ပဲ ဘုရားလောင်းကို လွှတ်လိုက်တယ်။

အဲဒီတော့မှ ဘုရားလောင်းက ဘီလူးကို ငါးပါးသီလမှာ တည် အောင် တရားဟောပြီး ဗာရာဏသီသို့ ပြန်ပြီး ခမည်းတော် မရှိတဲ့ နောက်မှာ တိုင်းပြည်ကို တရားသဖြင့် အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်တော်မူခဲ့တယ်။

ဒီဇာတ်တော်ကို ကြည့်ရင် မကြောက်မရွံ့ နောက်မတွန့်ဘဲ မဆုတ်နစ် တဲ့ စိတ်ဓာတ်နှင့် ဘာဖြစ်နေနေ မလျော့ဘူးဆိုတဲ့ အလွန် ရဲရင့်တဲ့ စိတ် ဓာတ်ကြောင့် မအောင်နိုင်ဘူးလို့ ထင်ရတဲ့အရာကို အနိုင်ယူသွားတာကို တွေ့ရမယ်။

ဒါက အဓိကကျတဲ့ အကြောင်းတရားကို ပြောတာပါ။ တကယ် တမ်းကတော့ ပညာဗိုလ် ဦးစီးပြီးတော့ ချက်ကျလက်ကျ ပညာသားပါပါ ပြောဆိုပြီး တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ရင်ဆိုင်သွားတာတွေဟာလည်း အောင်နိုင် ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားတွေပါပဲ။

သမာဓိ ပညာ အထိန်းအကွပ် မပါတဲ့ ဝီရိယဟာလည်း သွေးရူး သွေးတန်းနဲ့ မိုက်ရူးရဲဆန်ဆန် ဖြစ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့် အောင်နိုင်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် အခက်အခဲတစ်ခုကို ဖြေရှင်းတဲ့အခါမှာ ယုံကြည်မှုရော၊ ကြိုးစားမှုရော၊ သတိရော၊ တည်ငြိမ်မှုရော၊ နားလည်မှုတွေရော အကုန် လိုပါတယ်။ ဒီဇာတ်တော်မှာ အောင်နိုင်မှု ရရှိသွားရတဲ့ အဓိက အကြောင်း တရားကတော့ “မကြောက်မရွံ့ နောက်မတွန့်ဘဲ ရဲရဲပုံပုံနဲ့ မဆုတ်မနစ် ကြိုးစားတဲ့စိတ်ဓာတ်” ပါပဲ။

အဲဒီဇာတ်တော်ရဲ့အဆုံးမှာ မဆုတ်နစ်သော စိတ်ဓာတ်နှင့် ဗောဓိ ပက္ခိယတရားတွေကို ပွားများမယ်ဆိုရင် သံယောဇဉ်ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရပြီး အကြီးမြတ်ဆုံးသော အောင်နိုင်မှုကို ရလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ် မျိုးနှင့် ဂါထာတစ်ပုဒ် ဟောခဲ့တယ်။ အသေအချာ မှတ်သားကြည့်ပါ။

ယော အလီနေန စိတ္တေန၊
အလီန မနသော နရော။
ဘာဝေတိ ကုသလံ ဓမ္မံ၊
ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။
ပါပုဏေ အနုပုဗ္ဗေန၊
သဗ္ဗ သံယောဇေနက္ခယံ။

ယော နရော- အကြင်ယောက်ျားသည်၊ အလီနေန- မဆုတ်နစ် သော၊ စိတ္တေန- စိတ်ဖြင့်၊ ယောဂက္ခေမဿ- ယောဂလေးပါးကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပတ္တိယာ- ရောက်ခြင်းငှာ၊ ကုသလံ- အပြစ်မရှိသော၊ ဓမ္မံ- ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇)ပါးကို၊ ဘာဝေတိ- ပွားစေ၏။ သော နရော- ထိုယောက်ျားသည်၊ အနုပုဗ္ဗေ- အစဉ်အတိုင်း၊ သဗ္ဗသံယောဇေနက္ခယံ- အလုံးစုံသော သံယောဇဉ်တို့ကို ကုန်ခန်းစေတတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏေ- ရောက်၏။

အဓိပ္ပာယ်က “ဘာဖြစ်ဖြစ် နောက်မဆုတ်ဘူးဆိုတဲ့၊ မဆုတ်နစ်တဲ့ စိတ်ဓာတ်နှင့် အပြစ်ကင်းတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ပွားများမယ်

ဆိုရင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် မြင့်မြင့်ပြီးတော့ နောက်ဆုံးမှာ သံယောဇဉ်
တွေကို ကုန်ခန်းစေတတ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရလို့ ရဟန္တာဖြစ်လိမ့်မယ်”
လို့ ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဒေသနာတော်ရဲ့ အဆုံးမှာ သစ္စာလေးပါးကိုလည်း ဟောလိုက်ရော
စောစောက ဝီရိယလျော့နေတဲ့ ရဟန်းတော်ဟာ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူတယ်
လို့ ဆိုပါတယ်။

ဝီရိယဖိုလ်နှင့် ပညာဖိုလ်ဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုး ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားကို
ပြောရင်းနဲ့ မဆုတ်နစ်တဲ့ စိတ်ဓာတ်နှင့် နောက်မဆုတ်တမ်း ကြီးစားခဲ့လို့
အနိုင်ရခဲ့တဲ့ ပဉ္စာဂုဓမင်းသားအကြောင်းကို ပြောခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

မိမိတို့လည်း တရားဘာဝနာအလုပ်ကို လုပ်တဲ့နေရာမှာ အခက်အခဲ
ဆိုတာ တွေ့မှာပါပဲ။ အဆင်မပြေမှုဆိုတာ ကြုံရမှာပါပဲ။ ဘယ်လို အခက်
အခဲပဲတွေတွေ့ နောက်မတွန့်ဘဲနဲ့ မဆုတ်မနစ် ကြီးစား အားထုတ်မယ်
ဆိုရင် မအောင်နိုင်ဘူးဆိုတာ မရှိဘူးလို့ အမှန်အတိုင်း စဉ်းစား ဆင်ခြင်ပြီး
အားမွေးရမှာပါပဲ။

အားကို ဘယ်လိုမွေးမလဲ

သဒ္ဓါအား၊ ဝီရိယအား၊ သတိအား၊ သမာဓိအား၊ ပညာအားဆိုတဲ့
ဒီ ခွန်အား(၅)မျိုးကို တိုးတက် ကြီးပွား များပြားလာအောင် ဘယ်လို
မွေးမြူကြမလဲ။

သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အားထုတ်ခြင်းဖြင့်ပဲ သဒ္ဓါစတဲ့
အားတွေကို တိုးတက် ကြီးပွားလာအောင် မွေးမြူကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားတွေကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် ရိုးရိုးပကတိ
သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေဟာ ဘာဝနာသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာ
ဝီရိယ၊ ဘာဝနာသတိ၊ ဘာဝနာသမာဓိ၊ ဘာဝနာပညာတွေ ဖြစ်လာပြီး

တော့ မဂ်ဉာဏ် ဗိုလ်ဉာဏ်ကို အရယူပေးတဲ့ ခွန်အားကြီးတွေ ဖြစ်လာ လိမ့်မယ်။

ဒီအချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက တော့ ဥပမာလေး ပေးပြီး ပြောပါတယ်။ စူးကောင်း၊ ဆောက်ကောင်း၊ ပဲခွပ်ကောင်း၊ ဓားကောင်း၊ လွှကောင်းဆိုတာ အိမ်တို့ ကျောင်းတို့ ဆောက် ကြမယ့် ဗိသုကာဆရာတို့ရဲ့အား မည်ပါတယ်တဲ့။

အဲဒီ ကိရိယာကောင်းတွေ ရှိမှ အိမ်တို့၊ ကျောင်းတို့ ဆောက်လို့ ရတာကိုး။ အဲသလိုပဲ ပန်းရံ၊ ပန်းပဲ၊ ပန်းပု အစရှိတဲ့ အလုပ်တွေမှာလည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ လက်နက် ကိရိယာကောင်းတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အားတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ ဒီဘဝမှာ မဂ်ဉာဏ် ဗိုလ်ဉာဏ်ကို ရဖို့ သမထ အလုပ်ကြီး၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကြီးတွေကို လုပ်လိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း လက်နက်ကိရိယာကောင်း ရှိရမယ်။

လက်နက်ကိရိယာကောင်းဆိုတာ ဘာတွေကို ပြောတာလဲဆိုရင် အာနာပါနစတဲ့ တစ်ခုခုသော သတိပဋ္ဌာန်တရားကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အားထုတ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဘာဝနာသဒ္ဓါ၊ ဘာဝနာဝီရိယ၊ ဘာဝနာသတိ၊ ဘာဝနာ သမာဓိ၊ ဘာဝနာပညာတို့ကို ပြောတာပါ။ အဲဒီ တရား(၅)မျိုးဟာ ယောဂီ တို့ရဲ့အားပါပဲတဲ့။

ဒါကြောင့် သဒ္ဓါစတဲ့ ဗိုလ်(၅)ပါးကို ကြီးပွားလာအောင် ဘယ်လို မွေးမြူမလဲဆိုရင် သတိပဋ္ဌာန်တရားကို စွဲစွဲ မြဲမြဲ အားထုတ်ခြင်းဖြင့် မွေးမြူကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မျိုးကောင်းလေးကို ပစ်မထားနဲ့

ဗိုလ်အားတွေကို မွေးမြူဖို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပေးတဲ့ ဥပမာ

တစ်ခု နောက်ထပ် ရှိသေးတယ်။

လောကမှာ နွားလားဥသဘာမျိုးဆိုတာ ရှိတယ်တဲ့။ နွားထဲမှာ အလွန် မြတ်တဲ့ နွားမျိုးပေါ့။ သူ့ရဲ့တန်ဖိုးကို သိပြီးတော့ သူ့ကို ကောင်းကောင်း မွေးမြူလို့ ဗွေကြန် လက္ခဏာတွေ ပြည့်စုံလာရင် တန်ခိုးတေဇာ ကြီးမား လာတယ်။ နွားခြံပေါင်း တစ်ရာလောက်ကိုတောင် ခြင်္သေ့ သစ်ကျား မထိပါးရအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်တယ်။ နွားတွေကိုလည်း အနာရောဂါ ဆိုး မနှိပ်စက်နိုင်ဘူး။ ရှေ့ခုနစ်အိမ် နောက်ခုနစ်အိမ် ဘေး၊ ဝဲယာ ခုနစ် အိမ်စီမှာရှိတဲ့ လူတွေကိုတောင် အနာရောဂါ မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက် နိုင်တယ်။ အဲသလောက် အစွမ်းသတ္တိ ရှိတယ်။

ဒါပေမယ့် နွားရှင်က ဒီနွားလေးရဲ့ အစွမ်းကို မသိတဲ့ အခါကျတော့ ကျန်တဲ့နွားတွေနှင့် အတူထားပြီး ကျန်တဲ့နွားတွေလိုပဲ ကျွေး၊ ကျန်တဲ့နွား တွေလိုပဲ ထွန်ခိုင်း၊ ယက်ခိုင်းမယ်ဆိုရင်တော့ ဗွေကြန် လက္ခဏာတွေ မကြီးပွားတော့ဘဲနဲ့ ရိုးရိုး နွားတွေလိုပဲ နေပြီး ရိုးရိုးနွားတွေလိုပဲ သေ သွားမှာပဲတဲ့။ နွားလေးရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကို ဘာမှ မခံစားရဘူး။

ဒီနွားလေးဟာ နွားလားဥသဘာမျိုးပဲလို့ သိလို့ အကျိုး ကျေးဇူး ရှိမှာကို နားလည်တဲ့သူကျတော့ နွားလေးကို ကောင်းကောင်း မွေးမယ်။ သီးသန့် တဲအိမ်လေးနှင့် သပ်သပ်ရပ်ရပ် ထားပြီး လူတွေ စားတဲ့ ထမင်းတို့ ပဲတို့ကိုပဲ ကျွေးမယ်။ လူတွေသောက်တဲ့ ရေကိုပဲ တိုက်မယ်။ ရေချိုးပေးပြီး နံ့သာ လိမ်းပေးမယ်။ အဲသလို ဗွေကြန် လက္ခဏာတွေ ပေါ်ထွန်းလာအောင် ကောင်းကောင်း မွေးမြူထားမယ်ဆိုရင်တော့ စောစောက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘုန်းတန်ခိုး အာနုဘော် ကြီးမားလာပြီးတော့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ခံစား ရမယ်။ ထွန်ခိုင်း ယက်ခိုင်းလို့ ဖြစ်လာတဲ့ အကျိုး ကျေးဇူးထက် အများကြီး သာသွားတယ်။

အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ ဒကာ၊ဒကာမတို့ ဦးဇင်းတို့ရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဗိုလ်(၅)ပါးဟာ နွားလား ဥသဘလို မျိုးကောင်းလေး ဖြစ်ပါတယ်။ ရှိပြီးသားဖြစ်တဲ့ ဒီမျိုးကောင်း (၅)ပါးကို ကြီးထွားလာအောင် ပြုစု ပျိုးထောင်ပေးရမယ်။

ဒကာ၊ ဒကာမတို့မှာ သဒ္ဓါတရားကလည်း ရှိပြီးသား၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့လည်းပဲ မျိုးကောင်းလေးအနေနှင့် ရှိပြီးသား။ ကြီးပွားလာအောင် မွေးဖွဲ့သာ လိုနေတာ။ သံယုတ်မဟာဝဂ္ဂ စတဲ့ ပါဠိတော် မှာလာတဲ့ ဒေသနာတော်တွေဟာ ဒီမျိုးကောင်းတွေကို ကြီးပွားအောင် မွေးမြူနည်းတွေပါပဲတဲ့။

သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဆိုတဲ့ ဒီမျိုးကောင်းတွေကို ဒါနအလုပ်၊ သီလအလုပ်၊ ပရိယတ္တိဓမ္မ အလုပ်လောက်အတွက်ပဲ အသုံးချ ပြီးတော့ ဘာဝနာကိစ္စရောက်အောင် မပွားများဘူးဆိုရင် နွားလားဥသဘ လေးကို ကောင်းကောင်း မမွေးမြူဘဲ ထွန်မှု ယက်မှု ခိုင်းမှု စေမှုနဲ့ပဲ အားရပြီးတော့ ဘာအကျိုးထူးမှ မခံစားရတဲ့ နွားရှင်မိုက်နှင့်သာ တူလိမ့် မယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် မျိုးကောင်းတွေကို ကြီးပွားအောင် မွေးမြူကြရမယ် တဲ့။ ဒါကတော့ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ပေးခဲ့တဲ့ ဥပမာလေးပါ။

ကိုယ်လိုချင်တာက အမြင့်မြတ်ဆုံးအရာဆိုတော့

ဗိုလ်ငါးပါး မွေးမြူကြဖို့ဆိုတာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ နောက်ထပ် ပြောချင်တာ တစ်ခုက...

“အကောင်းဆုံးကို လိုချင်ရင် အကောင်းဆုံး ကြိုးစားရမယ်” လို့ ဆိုတာပါပဲ။

အခု ဒကာ ဒကာမတို့၊ ဦးဇင်းတို့တစ်တွေ ဘာကို လိုချင်လို့၊ ဘာကို ရချင်လို့ ဒီနေရာကို ရောက်နေတာလဲ။ ဒီအလုပ်ကို လုပ်နေတာလဲ။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရချင်လို့၊ သူတော်ကောင်းတရားကို ရချင်လို့။

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဆိုတာကလည်း “နိဗ္ဗာန် ပရမံ သုခံ” ဆိုတဲ့အတိုင်း ချမ်းသာသုခတွေထဲမှာ အမြင့်မြတ်ဆုံး အကောင်းဆုံးချမ်းသာ ဖြစ်တယ်။

စိုးရိမ်မှုတွေနှင့် ရောနေတဲ့ လောကီချမ်းသာကိုတောင် တော်ရုံ ကြိုးစား အားထုတ်မှုနှင့် မရနိုင်ဘူး။ အကောင်းဆုံး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရချင်ရင် အကြီးမားဆုံး ကြိုးစား အားထုတ်ရမယ်ဆိုတာ အလွန် ရှင်းပါ တယ်။

**နယိဒံ သိထိလ မာရဗ္ဗ၊
နယိဒံ အပ္ပေန ထာမသာ။
နိဗ္ဗာန မဓိဂန္ထိံ၊
သဗ္ဗဂန္ထ ပမောစနံ-တဲ့။**

အဓိပ္ပာယ်က- အထုံးအဖွဲ့အားလုံးမှ လွတ်မြောက်ရာ အချမ်းသာဆုံး နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို အနည်းငယ်မျှသော အားအစွမ်းဖြင့် မရနိုင်ဘူး။ လျော့လျော့ရဲရဲ အားထုတ်မှုဖြင့် မရနိုင်ဘူးတဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ဒကာ ဒကာမတို့ ရချင်တဲ့ သူတော်ကောင်းတရား ဆိုတာကလည်း ဂုဏ်ကျေးဇူး အကြီးဆုံးအရာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတော် ကောင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်က ဂုဏ်တွေထဲမှာတော့ အကြီးမားဆုံးပါ။ လောကီ ဂုဏ်တွေနှင့် ပြည့်စုံချင်ရင်တောင် ဘယ်လောက် ကြိုးစားရသလဲ။ ဒါ ကြောင့် အလွန် ဂုဏ်ကြီးမားတဲ့ သူတော်ကောင်းတရားဆိုတာကို လွယ် လွယ်နှင့်တော့ မရနိုင်ဘူး။

*** ယုတ်ညံ့မှုဖြင့် မြင့်မြတ်မှုကို မရနိုင်ဘူး။** ။ဝါပလ္လင်္ဂိဓ

*** မြင့်မြတ်မှုဖြင့်သာ မြင့်မြတ်မှုကို ရနိုင်တယ် ဆိုတာကိုလည်း နားလည်ထားကြရမယ်။**

န ဘိက္ခဝေ ဟီနေ အဂ္ဂဿပတ္တိ ဟောတိ၊

အဂ္ဂေန စခေါ ဘိက္ခဝေ အဂ္ဂဿပတ္တိ ဟောတိ။

အဓိပ္ပာယ်က- ယုတ်လျော့သော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ဖြင့် မြတ်သောနိဗ္ဗာန်ကို မရောက်နိုင်ဘူး။

ထက်မြက် မြင့်မြတ်သော သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ တို့ဖြင့်သာ မြတ်သောနိဗ္ဗာန်ကို ရောက်နိုင်တယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကို ရချင်ရင် ဗိုလ်ငါးပါးကို မြှင့်တင်ပေးကြရမယ်။

အနှစ်ချုပ်

ဒီကနေ့ ပြောခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ပြန်ပြီး အနှစ်ချုပ် ကြည့်မယ်။

ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းနိုင်စွမ်း ရှိလို့ ‘ဗိုလ်’။

ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူနှင့်တွေ့ရင် မတုန်မလှုပ် ရပ်တည်နိုင်လို့ ‘ဗိုလ်’။

ဗိုလ်ငါးပါး သူ့ဆန့်ကျင်ဘက်နှင့်သူ အသီးသီး ရှိတယ်။

* သဒ္ဓါဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က - တဏှာ(လိုချင် ရချင် ဖြစ်ချင်မှု)

* ဝီရိယဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က - ကောသဇ္ဇ (ပျင်းရိမှု)

* သတိဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က - မုဋ္ဌသစ္စ (သတိလွတ်ကင်းမှု)

* သမာဓိဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က - ဝိက္ခေပ (ပျံ့လွင့်မှု)

* ပညာဗိုလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်က - သမ္မောဟ (အမှန် မသိမှု)

‘ပကတိဗိုလ်’၊ ‘ဘာဝနာဗိုလ်’ နှစ်ပါးတို့တွင် ဘာဝနာဗိုလ်သည်သာ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူတွေကို အပြီးတိုင် ချေမှုန်းနိုင်မယ်။

ဗိုလ်ဆိုတာ ခွန်အားဖြစ်တယ်။ ဗိုလ် မရှိတဲ့သူတွေဟာ အားပြတ်

နေတဲ့ လူမမာနှင့် တူတယ်။

ဝီရိယနှင့်ပညာဟာ ဣဒ္ဓိပါဒ်မျိုး ဖြစ်တယ်။ သူတို့ရှိရင် အောင်နိုင်
မယ်ဆိုတာကို ပဉ္စာဂုဓဇာတ်ကို ပြုပြီး ပြောခဲ့တယ်။

နွားလားဥသဘာကို မွေးမြူသလို ဗိုလ်တွေကို ကြီးပွားအောင် မွေးမြူ
ရမယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို စွဲမြဲစွာ အားထုတ်ခြင်းသည် ဗိုလ်ကို မွေးမြူ
နေခြင်းဖြစ်တယ်။

အမြင့်မြတ်ဆုံးကို ရချင်ရင် အမြင့်မြတ်ဆုံး ကြိုးစားရမယ်ဆိုတာ
တွေကို ပြောခဲ့တယ်။

ပရိသတ်ပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် အမြတ်ဆုံးသော နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာကို ရဖို့အတွက် ဗိုလ်ငါးပါးကို ကြီးပွားအောင် မွေးမြူနိုင်ကြ
ပါစေသတည်း။

အရှင်ဥက္ကမ

(သစ္စာရွှေစည်)

သစ္စာရွှေစည်ကျောင်းတိုက်
ရွှေမင်းဝံရပ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

(၁၈.၁၀.၂၀၁၅)

သစ္စာရွှေစည်တစ်စုံ (၁၅)

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း (၆)

| ဟေဋ္ဌင်တရား ၇-ပါး |

အရှင်ဥဒ္ဓါမ

(သစ္စာရွှေစည်)

ဗောဇ္ဈင်တရား (၇)ပါး

ကဿပ . . . ငါဘုရား ကောင်းစွာ ဟောထားတဲ့
ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး တရားကို ပွားများမယ်။

ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်စေမယ်ဆိုရင်-

- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိလိမ့်မယ်။
- ထိုးထွင်းပြီးတော့လည်း သိလိမ့်မယ်။
- နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာလည်း ဖြစ်တယ်။

နမော တဿ ဘဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊
ကောဇာသက္ကရာဇ်=၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊
(၂၁.၆ ၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
စင်္ကာပူနိုင်ငံ အရိနာကန်ထရီးကလပ်၌
ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၆)

ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါး

ဒီကနေ့ တရားစခန်း ၆-ရက်မြောက်နေ့မှာ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး အကြောင်းကို ပြောပါ့မယ်။ ပဟာရဒသုတ္တန်မှာ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ‘သာသနာတော်မြတ်ကြီးရဲ့ ရတနာတွေ’လို့ ဟောပါတယ်။

အဲဒီ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေကို ပြောလာခဲ့တာ ဒီနေ့ ၆-ရက်မြောက်ပေါ့။ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒိ ၄-ပါး၊ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါးတို့ကို တစ်ရက်စီ ပြောခဲ့ပြီ။ ဒီနေ့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊ မနက်ဖြန်ဆို မဂ္ဂင် ၈-ပါး။ အဲဒါဆို ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး ပြီးသွားမယ်။

ဒီနေ့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးအကြောင်း နာယူကြမယ်။

ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာ ဘာလဲ။

ဗောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ စကားက ‘ဗောဓိ+အင်္ဂ’ဆိုတဲ့ စကားကနေ ဆင်းသက်လာတာ။

‘ဗောဓိ+အင်္ဂ’ - ‘ဗောဇ္ဈင်’ - ‘ဗောဇ္ဈင်’ဆိုပြီး ဖြစ်လာတာ။

ဗောဓိဆိုတာ မဂ်ဉာဏ် ၄-ပါးကို ခေါ်တာ။

အင်္ဂဆိုတာ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

အဲဒီတော့ ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာ မဂ်ဉာဏ်ရဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းလို့ နားလည်ကြရမယ်။ ဒီဗောဇ္ဈင်ဆိုတာကို ပါဠိတော်တွေထဲမှာ သံဗောဇ္ဈင်ဆိုပြီးတော့ ရှေ့က ‘သံ’ဆိုတဲ့ စကားလေး ထည့်ပြီးတော့ ဟောလေ့ရှိတယ်။

အဲဒီ သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတဲ့ စကားလေးကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက အခုလို ရှင်းပြတယ်။

“စတုသစ္စဓမ္မေ သုဋ္ဌ၊ ဗုဒ္ဓတိတိ သမ္မောဓိ” တဲ့။

စတုသစ္စဓမ္မေ- သစ္စာလေးပါးတို့ကို၊ သုဋ္ဌ- ကောင်းစွာ၊ ဗုဒ္ဓတိ- သိမြင်တတ်၏၊ တတိ- ထို့ကြောင့်၊ သမ္မောဓိ- သမ္မောဓိ မည်၏။

သစ္စာလေးပါးကို ကောင်းစွာ သိတတ်လို့ သမ္မောဓိလို့ ခေါ်တာတဲ့။ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ပြောတာပါပဲ။

“သမ္မောဓိယာ အင်္ဂေါ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ”

သမ္မောဓိယာ- မဂ်ဉာဏ်၏၊ အင်္ဂေါ- အစိတ်အပိုင်း အတောင်အလက်သည်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ- သမ္မောဇ္ဈင်္ဂ မည်၏။

အဲဒီတော့ သမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ- “သစ္စာလေးပါးကို ကောင်းစွာ သိမြင်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်၏ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း အတောင်အလက်” လို့

အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

ဒီနေရာမှာ အင်္ဂုရဲ့အဓိပ္ပာယ်ကို ဆရာတော်ကြီးက အတောင်အလက် လို့ သုံးတယ်။ အတောင်အလက်ဆိုတာ ငှက်တွေမှာ ရှိတယ်မဟုတ်လား။ ဗောဇ္ဈင်တရားကို ဆရာတော်ကြီးက အဲဒီ ငှက်တွေနှင့် ဥပမာပေးထားပြီး ရှင်းပြတယ်။ တော်တော် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်။

ငှက်တို့ရဲ့ သဘာဝ

ငှက်တွေရဲ့ သဘာဝကို စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။

ပထမ အမိဝမ်းကနေ ဥအဖြစ်နှင့် တစ်ကြိမ် ပေါက်ဖွားတယ်။ ဒုတိယ ဥခွံအတွင်းကနေ တစ်ကြိမ် ပေါက်ဖွားရတယ်။ နှစ်ကြိမ် ပေါက်ဖွားရတယ်နော်။

ဥအပြင်ဘက်ရောက်လာလို့ တစ်ခါတည်း ပျံနိုင်ပြီလားဆိုတော့ မပျံနိုင်သေးဘူး။ အတောင်အလက်တွေ စုံမှ လိုရာသို့ ပျံသန်းသွားနိုင်တာ။

အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲတဲ့-

ပုထုဇဉ်ဘဝမှ ပျံတက်ပြီးတော့ အရိယာဘုံသို့ ရောက်ချင်တယ် ဆိုရင် **ပထမအဆင့်** ကာယဂတာသတိစတဲ့ ဘာဝနာ တစ်မျိုးမျိုးနှင့် စိတ်တည်ငြိမ်မှုရအောင် အရင် ကြိုးစားရမယ်တဲ့။ အဲဒါဆိုရင် ဘဝသံသရာ အဆက်ဆက်က ပါလာတဲ့ စိတ်ရှူး စိတ်နှမ်း စိတ်နောက်အတွင်းကနေ တစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်တယ်။

ငှက်ကလေးဟာ အမိဝမ်းတွင်းကနေ ဥအဖြစ်နှင့် တစ်ကြိမ် ထွက်လာသလိုမျိုးပေါ့။

ဒုတိယအဆင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ မတည်မြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘော၊ အစိုးမရတဲ့သဘောတွေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိအောင် ကြိုးစားလို့ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင် ပေါက်ပြီဆိုရင် ရုန့်ရင်းတဲ့ အဝိဇ္ဇာမှ တစ်ကြိမ်

ကျွတ်လွတ်တယ်။ ၎င်းကလေးရဲ့ ဥခွံအတွင်းကနေ နောက်တစ်ကြိမ် ဖောက်ထွက်လာသလိုမျိုးပေါ့။

အဲဒီလောက်နဲ့ အရိယာအဖြစ်ကို ရောက်ပြီလားဆိုတော့ မရောက်သေးဘူး။ ဝိပဿနာတရားတွေ ကြိုးစားလို့ မဂ်ဉာဏ်ရဲ့ အတောင်အလက်လို့ ဆိုရတဲ့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ကြီးပွား ရင့်သန်လာမှ အရိယာဘုံသူ ဘုံသားအဖြစ်ကို ရောက်နိုင်တာတဲ့။

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး အတောင်စုံမှ ပုထုဇဉ်ဘုံကနေ ပျံတက်ပြီးတော့ အရိယာဘုံကို ရောက်သွားနိုင်တယ်ပေါ့။ ၎င်းကလေး အတောင် စုံလာပြီဆိုရင် လိုရာခရီးကို ပျံသန်းသွားနိုင်သလိုမျိုးပေါ့။ ကောင်းလိုက်တဲ့ ဥပမာ။ ပြန်ပြောမယ်။

၎င်းကလေးဟာ အမိဝမ်းကနေ ဥအဖြစ်နှင့် တစ်ကြိမ် ပေါက်တယ်။ ဥခွံထဲကနေ အကောင်ကလေးအဖြစ်နှင့် တစ်ကြိမ် ပေါက်တယ်။ ဒါဆို ပျံနိုင်ပြီလားဆိုတော့ မပျံနိုင်သေးဘူး။ အတောင်အလက် စုံပြီဆိုတော့မှ လိုရာကို ပျံသန်းနိုင်တယ်။

အဲဒီလိုပဲ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပထမအဆင့် ကာယဂတာသတိ စတဲ့ ဘာဝနာတစ်မျိုးမျိုးနှင့် စိတ် တည်ငြိမ်အောင် ကြိုးစားပြီး စိတ်ရူးစိတ်နှမ်းတွေကနေ ကျွတ်လွတ်အောင် လုပ်ရမယ်။

ဒုတိယအဆင့် ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကို မြင်အောင် ကြိုးစားပြီး ကြမ်းတမ်းတဲ့ အဝိဇ္ဇာကနေ ကျွတ်လွတ်အောင် လုပ်ရမယ်။ ဒါဆိုရင် အရိယာဖြစ်ပြီလားဆိုတော့ မဖြစ်သေးဘူး။ မဂ်ဉာဏ်ရဲ့ အတောင်အလက်လို့ဆိုတဲ့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ကြီးထွား ရင့်သန်ပြီဆိုတော့မှ အရိယာ ဖြစ်နိုင်တာ။ အဲဒီတော့ အဓိက ပြောလိုတာက -

မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် မြတ်နိဗ္ဗာန်ဆီကို ပျံသန်းရောက် ရှိဖို့အတွက် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးဟာ အတောင်အလက်နှင့် တူတယ်ဆိုတာကို နားလည်

ကြဖို့ပါပဲ။

အဲဒါကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက- “ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ကြီးပွား ရင့်သန်သောအခါ လောကုတ္တရာမဂ်၏ အတောင်အလက် စုံသဖြင့် သမ္မောဓိမည်သော မဂ်ဉာဏ်သို့ရောက်၍ လောကီဘုံသူ လောကီဘုံသား နှစ်သမား၊ မွန်းသမားအဖြစ်မှ တစ်ကြိမ် ကျွတ်လွတ်ကြကုန်၍ ပုထုဇဉ်ဘုံမှ ပျံတက်၍ ဘဝအဆက်ဆက် တောင့်တ၍ လာခဲ့ကြသော အရိယာဘုံသူ- အရိယာဘုံသား၊ လောကုတ္တရာဘုံသူ-လောကုတ္တရာဘုံသား၊ နိဗ္ဗာန်ဘုံသူ- နိဗ္ဗာန်ဘုံသားအဖြစ်သို့ ပေါက်ရောက်ကြလေကုန်၏” လို့ ရေးပါတယ်။

(နာ-၁၀၂၊ ဗောဓိပက္ခိယဒီပနီ)

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး

အခု ပြောခဲ့တဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားဟာ ၇-ပါး ရှိတယ်။

၁။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်

၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်

၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်

၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်

၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်

၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်

၇။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ဆိုပြီးတော့ ၇-ပါး ရှိတယ်။ ဗောဇ္ဈင် တစ်ပါးစီရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်သားကြဦးစို့။

၁။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်

သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ မိမိခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘာဝ တရားတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် အောက်မေ့ အမှတ်ရတတ်တဲ့ သတိတရား ကို ပြောတာပါ။ မိမိခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်ကာယတွေကို ရုပ်ကာယ တွေပဲလို့ အမှန်အကန် အောက်မေ့ အမှတ်ရနေမယ်ဆိုရင် အဲဒါ ‘ကာယာ

နုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ။

မိမိခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ချမ်းသာခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း အစရှိတဲ့ ခံစားမှုတွေကို အမှန်အတိုင်း အောက်မေ့ အမှတ်ရနေမယ်ဆိုရင် အဲဒါ ‘ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ။

စိတ်တွေဖြစ်တိုင်း သတိထားပြီး နေမယ်ဆိုရင် ‘စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ။

ဓမ္မသဘာဝတွေရဲ့ အပေါ်မှာ သတိထားနေမယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒါ ‘ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ဆိုပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါး ရှိတယ်။

ဗောဓိပက္ခိယတရား ပထမပိုင်းမှာတုန်းက သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးအကြောင်းကို အကျယ်ပြောခဲ့တယ်။ မှတ်မိကြဦးမယ် ထင်ပါတယ်။

အဲဒီ သတိပဋ္ဌာန်တရားသည်ပင် မဂ်ဉာဏ်ရဲ့ အတောင်အလက်၊ မဂ်ဉာဏ်ရဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် သတိသမ္မောဇ္ဈင် အမည်ရသွားတယ်။ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေဆိုတာ ဆက်စပ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အရင် ပြောခဲ့တာတွေကို ကျေကျေလည်လည် သဘောပေါက်ထားမှ နောက်ပြောတာတွေကို လွယ်လွယ်ကူကူ နားလည်သွားနိုင်မှာ။

ဣန္ဒြေ ၅-ပါးထဲမှာ ပါတဲ့ ‘သတိန္ဒြေ’၊ ဗိုလ် ၅-ပါးထဲမှာပါတဲ့ ‘သတိဗိုလ်’၊ (နောက်နေ့ပြောမယ့် မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးထဲမှာပါတဲ့ ‘သမ္မာသတိ’) ဆိုတာတွေဟာလည်း ‘သတိသမ္မောဇ္ဈင်’ ပါပဲ။

ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးကနေ ကြည့်ပြီး နာမည်အမျိုးမျိုး ပေးသွားတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဓိကတော့ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ မိမိခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘာဝတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် အောက်မေ့ အမှတ်ရနေတဲ့ သတိတရားကို ပြောတာပါပဲ။

၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်

ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ ရုပ်နာမ်သာဘာဝတွေကို ခွဲခြမ်း ဝေဖန် စိစစ်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင် နားလည်တဲ့ ဉာဏ် ပညာကို ပြောတာပါ။ ဓမ္မဝိစယဆိုတဲ့ စကားကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဓမ္မ ဆိုတာက ရုပ်နာမ်သာဘာဝတရား၊ ဝိစယဆိုတာက ခွဲခြမ်း ဝေဖန် စိစစ် တတ်တဲ့ပညာ။ ရုပ်နာမ်သာဘာဝတွေကို ခွဲခြမ်းဝေဖန် စိစစ်ပြီး အမှန်အတိုင်း နားလည်တဲ့ပညာကို ‘ဓမ္မဝိစယ’ ခေါ်တာပါ။

လယ်တီဆရာတော်ကြီးကတော့ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ဝါဖန်မှု၊ ဝါကြိမ်မှု၊ ဝှမ်းဖတ်မှု ပြုသလို ခန္ဓာငါးပါး ရုပ် နာမ်တရားတွေကို ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြိတ်နယ်၍ ရှုမှုလို့လည်း ဆိုပါတယ်။

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားထဲမှာ ပါတဲ့ ‘ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်’၊ ဣန္ဒြေထဲ ပါတဲ့ ‘ပညိန္ဒြေ’၊ ဗိုလ်ထဲမှာပါတဲ့ ‘ပညာဗိုလ်’၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးထဲမှာပါတဲ့ ‘သမ္မာ ဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်’၊ ဒါတွေဟာ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် ပါပဲ။

ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးကနေ စွမ်းရည်သတ္တိအမျိုးမျိုးကို ကြည့်ပြီးတော့ နာမည်အမျိုးမျိုး ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတာကိုလည်း နားလည်ကြရမယ်နော်။

၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်

ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင်၊ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင် ကြိုးစား အားထုတ်တဲ့သဘော။ မကောင်းတာတွေ မဖြစ်အောင်၊ ကောင်းတာတွေဖြစ်အောင် ကြိုးစား အားထုတ်တဲ့သဘောကို ပြောတာပါ။

ဆိုပါစို့။ မိမိခန္ဓာမှာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်သာဘာဝတွေကို သတိထားထားနေတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်နေတဲ့အချိန်မှာ အမှတ်ရမှု သတိတရားလေးကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေအောင် ကြိုး စားနေတယ်။ သတိပြီး သတိဖြစ်အောင် အားထုတ်နေတယ်။ သိမှုသဘော

တွေ ဆက်တိုက်ဖြစ်နေအောင် ကြိုးစားနေတယ်။ အဲဒီလို ကြိုးစားအား ထုတ်မှုဟာ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ပါပဲ။ ဝီရိယမရှိရင် သတိထားတဲ့အလုပ်က ရှေ့မဆက်နိုင်ဘဲနဲ့ ရပ်သွားလိမ့်မယ်။ ဝီရိယပါမှ ရှေ့ဆက်နိုင်တာ။ အဲ သည်လို ဝီရိယနှင့် ကြိုးစားနေလို့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်တာ။ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တာ။

ဝီရိယမရှိတော့ သတိကလည်း မထားနိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီမှာ အကု သိုလ်တွေ ဝင်လာမယ်။ ကုသိုလ်တွေလည်း ဖြစ်ခွင့်မရတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် သတိဟာ အလွန် အရေးကြီးသလို သတိလေး စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်အောင် တွန်းအားပေးနေတဲ့ ဝီရိယဆိုတာကလည်း အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။

အရင်နေ့တွေက ပြောခဲ့တဲ့ သမ္မပ္ပဓာန်တရား လေးပါး၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ နောက်နေ့မှာ ပြောမယ့် သမ္မာဝါယာမဆိုတာတွေ ဟာလည်း ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်တရားတွေပါပဲ။

၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လို့ အသိ အမြင် များလာတဲ့အခါ ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်မှုဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှုဟာ ‘ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်’ ပါပဲ။

တရားအားထုတ်ပါ များလာရင် နဂိုက မသိဖူးတာတွေကို သိလာ တယ်။ မှန်မှန်ကန်ကန်လည်း တွေးတတ်လာတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ပိုပြီး ကျေနပ်မှု ရလာတယ်။ နှစ်သက်မှု ကြည်နူးမှုဆိုတာတွေလည်း ဖြစ်လာတယ်။

အထူးသဖြင့် အသိဉာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ချမ်းသာကို ရလာတယ်။ “သူခေါ် ပညာယ ပဋိလာဘော” အသိဉာဏ်ပညာကို ရခြင်းသည် ချမ်းသာ တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတာပဲ။

‘အမှန်ကို သိလို့ဖြစ်ရတဲ့ အရသာဟာ အရသာတွေထဲမှာ အကောင်းဆုံး’လို့ မှတ်သားဖူးကြတယ် မဟုတ်လား။

“သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသံ ဇီနာတိ” တဲ့၊ လူတိုင်း ကြားဖူးတယ်နော်။ အဓိပ္ပာယ်က ဘာတဲ့တုံး။

အလုံးစုံသော အရသာတွေထဲမှာ တရားအရသာဟာ အသာဆုံးတဲ့။ အဲသည်လို သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုကို ‘ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်’ လို့ ခေါ်တာပါပဲ။

ဒီ ပီတိဆိုတဲ့ တရားဟာ ဗောဓိပက္ခိယ အုပ်စုတွေထဲမှာ တခြားဘယ်အုပ်စုထဲမှာမှ မပါဘူး။ ဒီ ဗောဇ္ဈင်အုပ်စုထဲမှာပဲ ပါတယ်။

၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်

ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ကြိုးစားလို့ ပူလောင်စေတတ်တဲ့ ကိလေသာတွေ နည်းပါးသွားတာနှင့်အမျှ နှလုံးစိတ်ဝမ်းငြိမ်းချမ်းပြီးတော့ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ငြိမ်းအေးလာတဲ့ သဘောကို ပြောတာပါ။

မိမိခန္ဓာမှာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သဘာဝတရားတွေကို သတိထားပြီး ရှုမှတ်နေတဲ့အလုပ်ကို ကြိုးစားအားထုတ်လာပြီဆိုရင် စိတ်တွေဟာ ငြိမ်သက်လာတယ်။ တည်ငြိမ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ စိတ် မငြိမ်သက်လို့ စိတ်အကြံတွေများလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ပူပန်ခြင်းတွေဟာ တစ်စတစ်စ နည်းပါးသွားတယ်။ ပူပန်မှု နည်းပါးသွားတာနှင့် အမျှ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးဟာ ငြိမ်းအေးလာတယ်။ စိတ်ထဲတင် ငြိမ်းအေးရုံမျှ မကဘဲနှင့် စိတ်ရဲ့မှီရာ ရုပ်ကာယကြီးပါ ငြိမ်းအေးလာတယ်။

တချို့ အားထုတ်တဲ့သူတွေဆိုရင် သူတို့ခန္ဓာကိုယ်ကို စမ်းကြည့်လိုက်ရင် အေးနေတယ်လို့တောင် ကြားဖူးတယ်။ အဲသည်လို ကိုယ်ရော

စိတ်ရော ငြိမ်းအေးလာတဲ့သဘောကို *ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်* လို့ ဆိုပါတယ်။
ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စေတသိက်တရားပါပဲ။ ပဿဒ္ဓိတရား
ဟာ ဗောဓိပက္ခိယအုပ်စုတွေထဲမှာ အခုပြောနေတဲ့ ဗောဇ္ဈင်အုပ်စုထဲမှာပဲ
ပါတယ်။ တခြား ဘယ်အုပ်စုထဲမှာမှ မပါဘူး။ ဒါလည်း မှတ်ခဲ့ဦးပေါ့။

၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်

သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာ စိတ်ရဲ့တည်ငြိမ်မှု သမာဓိကို ပြောတာပါ။
သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ်လာတာနှင့်အမျှ စိတ်ဟာ အာရုံတစ်ပါးကို
လွင့်ပါးလွင့်ပါးသွားတဲ့သဘောတွေ နည်းနည်းလာပြီးတော့ ကိုယ်ထားလို
တဲ့နေရာမှာ စိတ်ဟာ ငြိမ်ပြီးတော့ နေတဲ့ တည်ငြိမ်မှုတွေဆိုတာ ဖြစ်လာ
တယ်။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် အဲဒါ *သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်* ပါပဲ။

အရင်နေ့တွေက ပြောခဲ့တဲ့ သမာဓိန္ဒြေ၊ သမာဓိဗိုလ်၊ နောက်နေ့မှာ
ပြောမယ့် သမာဓိမဂ္ဂင်ဆိုတာတွေဟာ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်တရားပါပဲ။

သမာဓိဆိုတာ ခန္ဓာတိုင်းပြည်ကို ကောင်းကောင်း အုပ်ချုပ်မယ့်
ဣန္ဒြေ ၅-ပါး အစိုးရအဖွဲ့မှာလည်း သူပါတယ်။ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူ
တွေကို တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းမယ့် ဗိုလ် ၅-ပါး တိုက်ခိုက်ရေးသမားတွေ
ထဲမှာလည်း သူပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်သွားစေမယ့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး လမ်းမဟာကြီးရဲ့
အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတွေထဲမှာလည်း သူ ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အရေးပါမှုဟာ
အလွန် ကြီးမားတယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို ပြောပြတာပါ။

၇။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်

ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ဆိုတာကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

“ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်တွင်း၌ အချိုးအစား မကျနိုင်သေး၍ ကြောင့်ကြ
စိုက်ရသော ဗျာပါရအမှုတို့သည် များစွာ ရှိကုန်၏။ အချိုးအစားလှလှ

အကုန်ကျသောအခါ၌ ကြောင့်ကြစိုက်မှုတို့မှ ကင်းရှင်းခြင်းဟူသော တကြ မဇ္ဈတ္တတာစေတသိက်သည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် မည်၏” လို့ ရေးပါတယ်။ အလွန် မှတ်သားစရာ ကောင်းပါတယ်။

တရားစပြီး အားထုတ်ခါစမှာ သတိလေး ရှိနေဖို့အတွက် အလွန် အားစိုက်ရတယ်။ ရုပ်နာမ်သဘာဝတွေရဲ့ သဘောလက္ခဏာတွေကို သိဖို့ အတွက်လည်း အလွန် အားစိုက်ရတယ်။

တရားအလုပ် ကြိုးစား အားထုတ်မှုတွေ များလာလို့ အားကောင်း လာပြီဆိုရင် စောစောက ပြောခဲ့တဲ့ သတိ ပညာ ဝီရိယတွေဖြစ်အောင် ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ စိုက်ထုတ်နေရတာတွေ ကင်းရှင်းပြီးတော့ သူ့အရှိန် နဲ့သူ ညီညီမျှမျှ မှတ်သိနေတဲ့သဘောဟာ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်လို့ အကြမ်း ဖျင်း နားလည်ကြရမယ်။

ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို ယောဂီစိတ်ထဲမှာ ဘယ်လို ထင်ရှားလဲဆို တော့ “လမ်းကောင်းကောင်းပေါ်မှာ မမောင်းရဘဲ၊ မဆွဲရဘဲ မှေးပြီး လိုက်သွားတဲ့ လှည်းသမားကဲ့သို့” ယောဂီရဲ့စိတ်ထဲမှာ ထင်ရှားတယ်တဲ့။

လမ်းကောင်းကောင်းပေါ်မှာ ကားကောင်းကောင်းကို သက်သက် သာသာ မောင်းသွားရသလို ယောဂီမှာ ထင်ရှားတယ်လို့ မဟာစည် ဆရာတော်ကြီး အမိန့်ရှိတာလည်း ရှိပါတယ်။ သိပ်ပြီး အားစိုက်နေစရာ မလိုဘူးဆိုတဲ့သဘောပေါ့။ ဒီဥပေက္ခာကို ဗောဇ္ဈင်အုပ်စုကလွဲလို့ တခြား ဘယ် ဗောဓိပက္ခိယအုပ်စုမှာမှ မတွေ့ရဘူး။

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေထဲမှာပဲ ပါတယ်ဆိုတာလည်း မှတ်ခဲ့ရမယ်။ ဒါကတော့ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးရဲ့ အကြမ်းဖျင်း အဓိပ္ပာယ်တွေပါပဲ။ အခု ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိတွေကို ဆက် ပြောကြည့်ရအောင်...။

ဗောဇ္ဈင်တရားတို့၏ အစွမ်း

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိကို ပြောပါဆိုရင်တော့ အနိမ့်ဆုံး ရောဂါပျောက်ကင်းစေတယ်။ အမြင့်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ရောက်စေတယ်လို့ ပြော ရမှာပါပဲ။

တရားတော်ကြောင့် ရောဂါဝေဒနာ သက်သာပျောက်ကင်းတဲ့ နေရာ မှာ ဗောဇ္ဈင်တရားဟာ အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

ပရိတ်ကြီး ၁၁-သုတ်ထဲမှာ ဗောဇ္ဈင်သုတ်ဆိုပြီးတော့ ရောဂါကင်း ဖို့အတွက် လူတွေ ရွတ်ဆိုကြတာ ရှိတယ် မဟုတ်လား။ ပရိတ်ကြီးထဲမှာ ပါတဲ့ ဗောဇ္ဈင်သုတ်ဆိုတာက ရှေးဆရာတော်ကြီးတွေက မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ ဗောဇ္ဈင်သုတ် ပါဠိတော်ကြီးကို ကြည့်ပြီး အဓိပ္ပါယ်မပျက် ဂါထာဖွဲ့ ရေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရွတ်ဆိုဖို့၊ ဆောင်ထားဖို့ လွယ်ကူ အောင် အနှစ်ချုပ် ဂါထာလေးတွေ ဖွဲ့ပြီး အဆုံးမှာ သတ္တဝါတွေ ချမ်းသာ ပါစေဆိုတဲ့ သစ္စာမေတ္တာ ပြုထားတဲ့စကားတွေပါ ထည့်ထားတယ်။

မြတ်စွာဘုရား တိုက်ရိုက် ဟောထားတဲ့ ‘ပါဠိတော် ဗောဇ္ဈင်’ ဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒါလည်း အခက်ကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ အစ တစ်ပိုဒ်လောက် ရအောင် ကျက်မှတ်နိုင်ရင် နောက်အပိုဒ်တွေမှာ အစားထိုး ရွတ်ဆိုလို့ ရပါတယ်။ အလွန် လွယ်ကူပါတယ်။

သံယုတ် မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်မှာ ပထမဂိလာနသုတ်၊ ဒုတိယဂိလာန သုတ်၊ တတိယဂိလာနသုတ်ဆိုပြီးတော့ သုတ္တန် သုံးပုဒ် ရှိပါတယ်။

[ဗောဇ္ဈင်တရား အဆုံးတွင် ‘ပရိတ်ကြီး ဗောဇ္ဈင်သုတ်’နှင့် ‘ပါဠိတော် ဗောဇ္ဈင်’တို့ကို ထည့်ထားပါသည်။]

အခါတစ်ပါးမှာ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်မြတ်ကြီးဟာ ပိပ္ပလိ လိုဏ်ဂူထဲမှာ အနာရောဂါနှိပ်စက်လို့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် မကျန်းမမာ

ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူလို့ ကြွသွားပြီး-
“ရောဂါ သက်သာရဲ့လား” လို့ မေးတော်မူတဲ့အခါ “ရောဂါ မသက်သာ
ကြောင်း” လျှောက်ထားပါတယ်။

အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဗောဇ္ဈင်တရားကို ဟောပါတယ်။

“ကဿပ... ငါဘုရား ကောင်းစွာ ဟောထားတဲ့ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး
တရားဟာ ပွားများမယ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်စေမယ်ဆိုရင် ထူးသော
ဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိလိမ့်မယ်။ ထိုးထွင်းပြီးတော့လည်း သိလိမ့်မယ်။
နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာလည်း ဖြစ်တယ်” လို့ အမိန့်ရှိပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်တစ်ပါး
ချင်းစီ အကျယ် ဟောပါတယ်။

အဲသည်လို ဟောလိုက်တဲ့အခါမှာ အရှင်မဟာကဿပက “မြတ်စွာ
ဘုရား ဗောဇ္ဈင်တရားတွေဟာ တကယ်ကို ကောင်းမြတ်လှပါတယ်ဘုရား”
ဆိုတဲ့ စကားကို နှစ်ခွန်းဆက်ပြီး လျှောက်ထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့
အရှင်မဟာကဿပဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရား
တော်ကို အလွန်မှ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ပါတယ်။ အဲဒီ နှစ်သက်ဝမ်း
မြောက်ခြင်းကြောင့်ပဲ အနာရောဂါတွေ ပျောက်သွားတယ်လို့ မှတ်တမ်း
တင်ထားပါတယ်။ ဒါကတော့ ‘ပထမဂီလာနသုတ်’ ရဲ့ အနှစ်ချုပ်လေး
ပါ။

နောက်ပြီး ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်ကြီး ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာ
မကျန်းမမာ ဖြစ်နေစဉ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားပြီးတော့ ရှင်မဟာ
ကဿပကို ဟောသလို ဗောဇ္ဈင်တရားကို ဟောလို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
ဖြစ်ပြီး ရောဂါဝေဒနာတွေ ပျောက်သွားတဲ့ အကြောင်းတရားလေးကိုတော့
‘ဒုတိယဂီလာနသုတ်’ ဆိုပြီးတော့ သံယုတ်မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်မှာ မှတ်
တမ်းတင်ထားပါတယ်။

နောက် သံယုတ်မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်မှာပဲ “မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော် တိုင် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်မှာ ပြင်းပြင်းထန်ထန် မကျန်းမမာ ဖြစ်နေတဲ့အခါ အရှင်မဟာစုန္ဒကို “စုန္ဒ... ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို သင့်ဉာဏ်မှာ ထင်စေ လော့” လို့ အမိန့်ရှိပါတယ်။

အဲဒီမှာ အရှင်မဟာစုန္ဒ ရွတ်ဆို ဟောကြားတဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားကို မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် နာယူပြီးတော့ “စုန္ဒ... ဗောဇ္ဈင်တရား တွေဟာ တကယ် ကောင်းမြတ်လှတယ်” ဆိုတဲ့ စကားကို နှစ်ခွန်းဆက်ပြီး အမိန့်ရှိပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်တရားရဲ့အပေါ်မှာ အလွန်မှလည်း နှစ်သက်ဝမ်းမြောက် တော်မူပါတယ်။ အဲဒီနှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှုကြောင့်ပဲ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ရောဂါဝေဒနာတွေဟာ ပျောက်ကင်းသွားတယ်” ဆိုတဲ့အကြောင်းကို မှတ် တမ်းတင်ထားတဲ့ ‘တတိယဂိလာနသုတ္တန်’ ဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။

အဲဒီသုတ္တန်မှာ မြတ်စွာဘုရား တရားနာယူတယ်ဆိုတဲ့ အချက်လေးက အတော်ကို စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်။ တကယ်ဆိုရင် တရားဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား ဟောပြော သိကြရတာပါ။ ဒါတောင် မြတ်စွာဘုရားက တရားနာတယ်ဆိုတော့ ဒါဟာ ဘယ်လိုသဘောလဲ။ နာယူခြင်းရဲ့ အစွမ်း သတ္တိကို ပြချင်လို့လား။ တရားတော်ရဲ့ ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်မှုကို ပြချင် လို့လား။ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် မြတ်စွာဘုရား တရားနာယူ တယ်ဆိုတာကတော့ ဒီ သုတ္တန်အရ ထင်ထင်ရှားရှား သိရပါတယ်။

ဒါကတော့ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာယူ ဝမ်းမြောက်ကြလို့ ရောဂါပျောက်ပုံတွေကို မှတ်တမ်းတင်ထားတဲ့ သုတ္တန်တွေပါ။

မျက်မှောက်ခေတ်မှာလည်း ဗောဇ္ဈင်သုတ်ကို ရွတ်ဆို ပူဇော်ကြလို့!

နာယူ ကြည်ညိုကြလို့ ရောဂါ ပျောက်ကင်းသွားတာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်ကို ရွတ်ဆို နာယူလို့ ရောဂါ ပျောက်ကင်းမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ လယ်တီဆရာတော်ကြီးက- “ကြားနာသူတို့က အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းကောင်း သိကြ၍ ‘သဒ္ဓါပဿန’ (ယုံကြည်မှု၊ ကြည်လင်မှု) ထက်သန်လှမှ ပျောက်ငြိမ်းနိုင်သည်” လို့ ရေးပါသည်။

နောက်ပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားကို ပွားများ အားထုတ်ကြလို့ ရောဂါ ပျောက်ကင်းသွားကြတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများရင်းနှင့် မိမိခန္ဓာရဲ့ သဘောအမှန်တွေ သိအောင် ကြိုးစားတဲ့အခါမှာ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားများပြီးသား ဖြစ်သွားပါတယ်။

တရားကို မှန်မှန်ကန်ကန် အားထုတ်နေတဲ့အချိန်မှာ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေဖြစ်တဲ့ သတိတွေ၊ ပညာတွေ၊ ဝီရိယတွေ၊ ပီတိတွေ၊ ပဿဒ္ဓိတွေ၊ သမာဓိတွေ၊ ဥပေက္ခာတွေဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် တချို့ တရားအားထုတ်ရင်းနဲ့ ရောဂါတွေ ပျောက်သွားကြတာပါ။ အဲဒါဟာ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကြောင့် ရောဂါ ပျောက်ကင်းမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ စဉ်းစားစရာတစ်ခု ရှိတာက ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာယူ ကြည်ညိုသူတိုင်း၊ ပွားများ အားထုတ်သူတိုင်း ရောဂါတွေ သေချာပေါက် ပျောက်ကင်းသွားကြသလားဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။

‘ဓမ္မဝိပါကော အစိန္တေယျော’ တဲ့။ တရားရဲ့ အကျိုးပေးဟာ မကြံစည်နိုင်လောက်အောင် ဆန်းကြယ်တယ်။ အဲသည်လိုပဲ ‘ကမ္မဝိပါကော အစိန္တေယျော’ တဲ့။ ကံအကျိုးပေးကလည်း မကြံစည်နိုင်လောက်အောင် ဆန်းကြယ်တယ်။ ကမ္မဝိပါကကလည်း အစိန္တေယျာပဲဆိုတော့ တချို့ပြုခဲ့တဲ့ကံတွေက ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ကြီးကြီးမားမား ဖြစ်နေရင် ဗောဇ္ဈင်ကို နာယူ

ပွားများလည်း ရောဂါတွေက ပျောက်ချင်မှ ပျောက်မှာပါ။ အစိန္တေယျ သဘောတွေ ထိပ်တိုက်တွေ့တာဆိုတော့ ရောဂါ ပျောက်၊ မပျောက်ပြောဖို့ တော်တော် ခက်သွားတာပေါ့။ ဒါက ဦးဇင်း ထင်တာကို ပြောတာပါ။

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိတွေထဲမှာ အမြင့်မားဆုံး အစွမ်း ကတော့ ဉာဏ်ပညာ အဆင့်ဆင့် မြင့်မားပြီး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မျက်မှောက် ပြုစေနိုင်တဲ့အစွမ်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“ကဿပ- ချစ်သား ကဿပ၊ မယာ- ငါဘုရားသည်၊ သမ္မဒက္ခာတာ- ကောင်းစွာ ဟောအပ်ကုန်သော၊ သတ္တ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ- ဤဗောဇ္ဈင်တို့သည်၊ ဘာဝိတာ- ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည် ရှိသော်၊ ဗဟုလီကတာ- အကြိမ်များစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ အဘိညာယ- အထူးသဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ သမ္မောဓာယ- သစ္စာလေးပါးကို ကောင်းစွာ သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာနာယ- ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းစွာ၊ သံဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏”လို့ ဂိလာနသုတ္တန်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားများမယ်ဆိုရင်-

၁။ အဘိညာယ- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိမယ်။

“ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိမယ်” ဆိုတာက- “ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ရဲ့ မတည်မြဲသော အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဆင်းရဲသော ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အစိုးမရ အလိုမလိုက်သော အနတ္တလက္ခဏာ” လို့ ဆိုတဲ့ လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင် နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

၂။ သမ္မောဓာယ- သစ္စာလေးပါးကို ကောင်းစွာ သိမြင်မယ် ဆိုတာက သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းပြီး သိမြင်နိုင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ရလိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

၃။ နိဗ္ဗာနာယ-ဆိုတာက နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မျက်မှောက်ပြုပြီးတော့ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းလိမ့်မယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

ဒါကြောင့် ဗောဇ္ဈင်တရားတွေဟာ ပွားများမယ်ဆိုရင် အနိမ့်ဆုံး ရောဂါပျောက်ကင်းစေနိုင်ပြီး အမြင့်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ရသည်အထိ အကျိုးကျေးဇူး များတယ်ဆိုတာကို သိထားရမယ်။

“စကြာမင်းရဲ့ ရတနာ ၇-ပါး”

သံယုတ်မဟာဝဂ္ဂ ဗောဇ္ဈင်သံယုတ်ထဲမှာ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ ဂုဏ် ကျေးဇူးကို များစွာ ဟောကြားတာ ရှိပါတယ်။

စက္ကဝတ္တိသုတ်မှာဆိုရင် စကြဝတေးမင်း ဖြစ်ပေါ်လာလို့ စကြာ ရတနာ၊ ဆင်ရတနာ၊ မြင်းရတနာ၊ ပတ္တမြားရတနာ၊ မိန်းမရတနာ၊ သူကြွယ် ရတနာ၊ သားကြီးရတနာလို့ဆိုတဲ့ ရတနာ ၇-ပါးဟာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ် လာတယ်။

အဲဒီလိုပဲ အရဟံဂုဏ်ရှင်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားပွင့်ပေါ်လာလို့ သတိ၊ ဓမ္မဝိစယ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာလို့ဆိုတဲ့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး တရားရတနာဟာ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ် လာတာလို့ ဟောပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေဟာ ဘုရားတည်းဟူသော စကြဝတေးမင်းကြီး ရဲ့ ရတနာ ၇-ပါး ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့သဘောပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဒုပ္ပညသုတ်နှင့် ပညဝန္တသုတ်ဆိုတာလည်း ရှိသေး တယ်။

“ပညာမဲ့၍ ဖျင်းအသူ”

ဒုပ္ပညသုတ္တန်မှာ ရဟန်းတစ်ပါးက မြတ်စွာဘုရားကို မေးတယ်။ မြတ်စွာဘုရားတဲ့-

“ဒုပညာ ဇဋ္ဌမူဂေါ- ပညာမဲ့၍ ဖျင်းအသူ”ဆိုတာ ဘယ်လို လူမျိုးကို ပြောတာလဲတဲ့။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

“ပညာမဲ့၍ ဖျင်းအသူဆိုတာ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို မပွားများတဲ့သူ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အားမထုတ်တဲ့သူ” လို့ ဖြေတော်မူပါတယ်။

“ပညာရှိ၍ မဖျင်းအသူ”

ပညဝန္တသုတ္တန်မှာ “ပညဝါ အနေဋ္ဌမူဂေါ- ပညာရှိ၍ မဖျင်းအသူ ဆိုတာ ဘယ်လိုလူကို ဆိုတာပါလဲ မြတ်စွာဘုရား” လို့ မေးတော့-

မြတ်စွာဘုရားက “ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပွားများသူ ကြိမ်ဖန်များစွာ အားထုတ်တဲ့သူဟာ ပညာရှိ၍ မဖျင်းအသူ ဖြစ်တယ်” လို့ ဖြေတော်မူ ပါတယ်။

ဒီသုတ္တန်တွေကို ကြည့်မယ်ဆိုရင်-

- ဘယ်လိုလူတွေဟာ ပညာမဲ့တွေလဲ။
- ဘယ်လိုလူတွေဟာ ပညာရှိတွေလဲ။
- ဘယ်လိုလူတွေဟာ အဖျင်းအတွေလဲ။

- ဘယ်လိုလူတွေဟာ လည်လည်ချယ်ချယ် ရှိတဲ့သူတွေလဲ ဆိုတာကို လောကလူသား လူအများစုရဲ့ အမြင်တွေနှင့် မတူဘဲ တစ်မူထူးခြားပြီး နက်နဲတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အမြင်တော်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

မသိမှု အဝိဇ္ဇာကို အခြေခံထားတဲ့ လူအများစုရဲ့ အမြင်နှင့် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်နှင့် ကြည့်ပြီး ဟောတော်မူထားတဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အမြင် တွေဟာ ဘယ်လိုမှ နှိုင်းယှဉ်လို့ မရအောင် ကွာခြားနေမှာပါပဲ။ အသိချင်း မတူရင် အမြင်ချင်း မတူဘူးဆိုတာဟာလည်း သဘာဝပါပဲ။

တကယ်တမ်းကတော့ လောကီပညာတွေ ဘယ်လောက်ပဲ တတ်တတ်၊ ဘယ်လောက်ပဲ သိသိ၊ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ သဘောအမှန်ဖြစ်တဲ့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောကို သိတဲ့ အသိဉာဏ်လောက် တန်ဖိုး မရှိပါဘူး။ ဘာပြုလို့လဲ။

လောကီပညာတွေ တတ်လို့ ချမ်းသာနိုင်တာထက် ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ သဘောအမှန်တွေကို သိတဲ့ဉာဏ်ပညာက ပိုပြီး ချမ်းသာစေနိုင်လို့ပါပဲ။

နောက်တစ်ချက်ကလည်း လောကီပညာတွေ ဘယ်လောက် တတ်သိတတ်သိ ဒုက္ခကိုတော့ မငြိမ်းစေနိုင်ဘူး။

ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ သဘောအမှန်တွေကို သိတဲ့ဉာဏ်ကတော့ ရင့်ကျက်အောင် ပွားများမယ်ဆိုရင် သစ္စာလေးပါး သိပြီးတော့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး ဒုက္ခတွေ ငြိမ်းသွားစေနိုင်တယ်။

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပွားများရင် အဲဒီလို တန်ဖိုးရှိတဲ့ ဉာဏ်ပညာတွေကို ရနိုင်တယ်။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပွားများပြီးတော့ “ပညာရှိ၍ မဖျင်းအသူ” ဖြစ်အောင် လုပ်မလား။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို မပွားများဘဲ “ပညာမဲ့၍ ဖျင်းအသူ” အဖြစ်နဲ့ပဲ နေမလားဆိုတာကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အလေးအနက်ထားပြီး မေးရမယ့် မေးခွန်းလို့ ထင်ပါတယ်။

“ဥစ္စာမဲ့၍ ဆင်းရဲသူ”

ဆင်းရဲမှာ ကြောက်ပြီး ချမ်းသာချင်ကြတဲ့သူတွေအတွက် နောက်ထပ် ဗောဇ္ဈင်နှင့် ပတ်သက်ပြီး မှတ်စရာကောင်းတဲ့ သုတ္တန်လေးတွေ ရှိသေးတယ်။ “ဒလိဒ္ဓသုတ်နှင့် အဒလိဒ္ဓသုတ်” တဲ့။ ဒလိဒ္ဓသုတ်မှာ ရဟန်းတစ်ပါးက “ဆင်းရဲတဲ့သူဆိုတာ ဘယ်လိုလူမျိုးကို ပြောတာပါလဲ မြတ်စွာဘုရား” လို့ မေးတော့-

မြတ်စွာဘုရားက ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး မပွားများတဲ့သူ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ

အားမထုတ်သူဟာ ဆင်းရဲတဲ့သူ ဖြစ်တယ်လို့ ဖြေပါတယ်။

အဒလိဒ္ဒသုတ်မှာတော့ မဆင်းရဲတဲ့သူ (ချမ်းသာတဲ့သူ)ဆိုတာ ဘယ်လိုလူမျိုးကို ပြောတာပါလဲ မြတ်စွာဘုရားလို့ မေးတော့-

“ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ပွားများတဲ့သူ ကြိမ်ဖန်များစွာ အားထုတ်သူဟာ မဆင်းရဲတဲ့သူ(ချမ်းသာတဲ့သူ) ဖြစ်တယ်” လို့ ဖြေပါတယ်။ ဒီဒေသနာ တော်မှာလည်း ဆင်းရဲချမ်းသာနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ လောကလူသား တွေရဲ့ အမြင်နှင့် မြတ်စွာဘုရားရဲ့အမြင်ဟာ အတော်လေးကို ကွာခြားနေ တာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ လူတွေကတော့ ပစ္စည်းဥစ္စာ များများပိုင်ရင် သူတို့က အရမ်း ချမ်းသာတာလို့ ပြောကြတာပဲ။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပိုင်ဆိုင်မှု နည်းပါးရင်တော့ “သူတို့က ဆင်းရဲရှာတယ်” လို့ ပြောကြပြန်တာပဲ။

လူ့လောကကြီးမှာ ‘ဆင်းရဲခြင်း’ နှင့် ‘ချမ်းသာခြင်း’ ဆိုတဲ့ ဒီစကား လုံးလေး နှစ်လုံးကို အလွန်လည်း အသုံးများတယ်။ အလွန်လည်း အရေး ထားကြတယ်။ ဆင်းရဲခြင်းကို ကြောက်သလောက် ချမ်းသာခြင်းကို မြတ်နိုး ကြတယ်။

ကြောက်လို့သာ ကြောက်နေကြတာ ဆင်းရဲခြင်းဆိုတာကို ကောင်း ကောင်း သိကြတာ မဟုတ်ဘူး။

မြတ်နိုးလို့သာ မြတ်နိုးနေကြတာ ချမ်းသာခြင်းဆိုတာကို ကောင်း ကောင်း သိကြတာ မဟုတ်ဘူး။

ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူတွေ သိထားတဲ့အသိ ဟာ အလွန်မှာ အပေါ်ယံ ဆန်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ဆင်းရဲခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းရဲ့သဘောကို လူတွေ နားလည်ထားတဲ့ နယ်ပယ်ဟာလည်း အလွန်မှ ကျဉ်းမြောင်းတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

ဆင်းရဲတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ။

ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ။

နည်းနည်းလောက်ပဲ သိကြလိမ့်မယ်။ အများကြီး သိနိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ အပေါ်ယံလောက်ပဲ သိနိုင်ကြလိမ့်မယ်။ နက်နက်နဲနဲ သိနိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူး။ ဒေသနာတော် တစ်ခုရှိတယ်။

သင်္ခါရာ ပရမာ ဒုခါ-

‘ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟာ အဆင်းရဲဆုံး’ တဲ့။

နိဗ္ဗာန် ပရမံ သုခံ-

‘နိဗ္ဗာန်ဟာ အချမ်းသာဆုံး’ တဲ့။

အဲဒီ ဒေသနာတော်ကို ဘယ်လောက်ထိ နားလည်ထားသလဲ။ ဒီမေးခွန်းက ဆင်းရဲ-ချမ်းသာကို တကယ် သိဖို့ဆိုတာ မလွယ်ပါလား ဆိုတဲ့ အဖြေကို ရသွားစေနိုင်တယ်။

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားများနေခြင်းဟာ အဆိုးဆုံး ဒုက္ခက လွတ်မြောက်ပြီး အကောင်းဆုံး ချမ်းသာကို ရခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရား ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် “ဗောဇ္ဈင်တရား မပွားများရင် လူဆင်းရဲ၊ ပွားများရင် လူချမ်းသာ” ဆိုတဲ့ ဒီဒေသနာတော်ကို အမှတ်ရပြီးတော့-

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ပွားများရင်း လူဆင်းရဲအဖြစ်မှ လူချမ်းသာ အဖြစ်ရောက်အောင် ကြိုးစားကြရမှာပါပဲ။

အဲဒီတော့ ဦးဇင်းတို့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောခဲ့ပြီ။ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိနှင့် ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကိုလည်း အထိုက်အလျောက် ပြောခဲ့ပြီ။ အခု ဆက်ပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်အောင် ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတဲ့ “ဗောဇ္ဈင်တရား ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း” တွေကို ပြောရအောင်။

“ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းများ”

ဗောဇ္ဈင်သံယုတ်မှာ “ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားများ” နှင့် ပတ်သက်ပြီး အဇ္ဈတ္တိကင်္ဂသုတ်၊ ဗာဟိရင်္ဂသုတ်ဆိုပြီးတော့ သုတ္တန် နှစ်ပုဒ် ဟောထားတာ ရှိပါတယ်။

“အဇ္ဈတ္တိကင်္ဂသုတ်”မှာ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ အတွင်းအကြောင်းတရားကို ဟောထားတယ်။

“ဗာဟိရင်္ဂသုတ်”မှာတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ အပြင်အကြောင်းတရားကို ဟောထားတယ်။

မှတ်သားစရာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။

အဇ္ဈတ္တိကင်္ဂသုတ်မှာ- “ရဟန်းတို့၊ ဗောဇ္ဈင်တရား ဖြစ်ပေါ်ရန် အတွက် နှလုံးသွင်း မှန်ကန်မှု (ယောနိသော မနသိကာရ)မှတစ်ပါး အခြား အတွင်းအကြောင်းအင်္ဂါ တစ်ခုမှ ငါ မမြင်ဘူး။ နှလုံးသွင်း မှန်ကန်မှု (ယောနိသော မနသိကာရ)နှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပွားများလိမ့်မယ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်လိမ့်မယ်” လို့ ဟောပါတယ်။

ယောနိသော မနသိကာရ (နှလုံးသွင်း မှန်ကန်မှု)ဟာ ဗောဇ္ဈင် တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် အတွင်းအကြောင်း အင်္ဂါရပ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

ဗာဟိရင်္ဂသုတ်မှာတော့-

“ရဟန်းတို့... ဗောဇ္ဈင်တရား ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်း ရှိခြင်းမှတစ်ပါး အခြား အပြင်အကြောင်း အင်္ဂါတစ်ခုမှ ငါ မမြင်ဘူး”

မိတ်ကောင်း ဆွေကောင်းနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဗောဇ္ဈင် ၇- ပါးကို ပွားများလိမ့်မယ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်လိမ့်မယ်လို့ ဟောပါ

တယ်။ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း ရှိခြင်းဟာ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် အပြင်အကြောင်း အင်္ဂါရပ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။

ဒီဒေသနာတော်တွေကို ကြည့်ရင်-

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် အတွင်းအကြောင်းတရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံရမယ်။ အပြင်အကြောင်းတရားနှင့်လည်း ပြည့်စုံရမယ်ဆိုတာကို သိနိုင်ပါတယ်။ မိမိရဲ့အတွင်းမှာ ရှိရမယ့် အကြောင်းတရားက ဘာလဲ။ **ယောနိသော မနသိကာရ**(နှလုံးသွင်း မှန်ကန်ခြင်း)ပါ။ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် အပြင်မှာ ရှိရမယ့် အကြောင်းတရားက ဘာလဲ။ **ကလျာဏမိတ္တ**(မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း ရှိခြင်း)ပါ။

ဒီဒေသနာတော်လေးတွေက ယောနိသော မနသိကာရနှင့် ကလျာဏမိတ္တရဲ့ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြပြီးသာ ဖြစ်စေတယ်။ အရာရာမှာ မှန်မှန်ကန်ကန် သင့်တင့် လျောက်ပတ်အောင် တွေးတော ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းတတ်ခြင်း (ယောနိသော မနသိကာရ)ဟာ ဘယ်လောက် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့ နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်စဉ်တွေ ရှိသလဲဆိုတာကို သိရတယ်။

မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းရှိခြင်း (ကလျာဏမိတ္တ)ဟာလည်း ဘယ်လိုကောင်းကျိုး ချမ်းသာတွေကို ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်သွားစေသလဲဆိုတာကိုလည်း သိရတယ်။

ယောနိသော မနသိကာရကို အတွင်းအကြောင်း၊ ကလျာဏမိတ္တကို အပြင်အကြောင်းလို့ ဟောတာလေးကလည်း အလွန် မှတ်သားစရာ ကောင်းတယ်။

ဗောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်းရဲ့အကြောင်းတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ အာနာပါန သံယုတ် အာနန္ဒသုတ္တန်မှာ အရှင်အာနန္ဒာ မေးလို့ မြတ်စွာဘုရား ဖြေထားတာတွေလည်း တော်တော် မှတ်သားစရာ ကောင်းပါတယ်။

“အာနန္ဒာ... အာနာပါနဿတိ သမာဓိတည်းဟူသော တစ်ခုသော တရားကို ပွားများအပ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် သတိ ပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးကို ပြည့်စေတယ်”

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားများအပ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်ကုန် သည်ရှိသော် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပြည့်စေတယ်။

ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးကို ပွားများအပ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်ကုန် သည်ရှိသော် အသိဉာဏ် “ဝိဇ္ဇာ”၊ လွတ်မြောက်မှု “ဝိမုတ္တိ” ကို ပြည့် စေတယ်တဲ့။

ဒီဒေသနာထဲမှာဆိုရင် ဗောဇ္ဈင်တရားရဲ့ အကြောင်းတရားတွေကို သိရရုံတင်မကဘဲ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အကျိုးတရားတွေကိုပါ သိရတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးကို ပွားများ အားထုတ်ခြင်းဟာ ဗောဇ္ဈင် တရားတွေ ပြည့်စုံခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရား ဖြစ်တယ်။

ဗောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားများ အားထုတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့် “ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ” လို့ဆိုတဲ့ အသိထူး ဉာဏ်ထူး အကျိုးထူးတွေကို ရသွားတယ်။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိဆိုတာ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိတဲ့ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကို မျက်မှောက်ပြုတဲ့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို ဆိုလိုတာပါ။

ဒါကြောင့် အလွန် ထူးမြတ်တဲ့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာ ဖို့အတွက် အတွင်းအကြောင်းလို့ဆိုတဲ့ ယောနိသော မနသိကာရလည်း ရှိရမယ်။ အပြင်အကြောင်းလို့ဆိုတဲ့ ကလျာဏမိတ္တလည်း ရှိရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ မိမိခန္ဓာမှာ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘာဝတရားတွေကို သတိထားပြီး နေခြင်းလို့ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာ အလုပ်ကိုလည်း အားထုတ်ရမယ်။ အကြောင်းတရားတွေ ပြည့်စုံရင် အကျိုး တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်ဆိုတာ သဘာဝပါပဲ။

နိဂုံးချုပ်

ဒီကနေ့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ပေးထားတဲ့ ငှက်တို့ရဲ့သဘာဝ ဥပမာနှင့် ပြောခဲ့တယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရား ၇-ပါးရဲ့ တစ်ခုချင်း အဓိပ္ပာယ် တွေကိုလည်း ပြောခဲ့တယ်။

နောက်ပြီး ဗောဇ္ဈင်တရားတွေရဲ့ အစွမ်းသတ္တိတွေနှင့် ပတ်သက် ပြီး အနိမ့်ဆုံး ရောဂါပျောက်ကင်းပြီး အမြင့်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ရမယ်ဆိုတာကို လည်း ပြောခဲ့တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အတွက် အတွင်း အကြောင်း ‘ယောနိသော မနသိကာရ’ နှင့် အပြင်အကြောင်း ‘ကလျာဏ မိတ္တ’ ရှိဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာရယ်၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးကို ပွားများ ဖို့လည်း လိုအပ်တယ်ဆိုတာတွေကိုလည်း ပြောခဲ့တယ်။

ဒါတွေဟာ ဗောဇ္ဈင်တရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဒီကနေ့ ပြောခဲ့တာတွေ ရဲ့ အနှစ်ချုပ်ပါပဲ။ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးတရားကို ပွားများ အားထုတ်ပြီးတော့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် မြတ် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်ထုတ်ချောက် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

အရှင်ဥက္ကမ

(သစ္စာရွှေစည်)

သစ္စာရွှေစည်ကျောင်းတိုက်
ရွှေမင်းဝံရပ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

(၂၇၁၀၂၀၁၆)

ဇောဇ္ဈင်သုတ်တော်

(ဗုဒ္ဓ်ဇ္ဈင်သုတ်တော်)

- (၁) သံသာရေ သံသရန္တာနံ၊
 (သံသာရေ သံသရန်တာနံ၊)
 သဗ္ဗဒုက္ခဝိနာသနေ။
 (သတ်ဗ-ဒုတ်ခ-ဝိနာသနေ*။)
 သတ္တ ဓမ္မေ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊
 (သတ်တ ဓမ်မေ စ ဗွတ်ဇျင်ဂေ၊)
 မာရသေနာ ပမဒ္ဒနေ။
 (မာရ-သေနာပမတ်ဒနေ*။)

- (၂) ဗုဇ္ဈိက္ခာ ယေ စိမေ သတ္တာ၊
 (ဗုတ်ဇျိတ်တဝါ ယေ စိမေ သတ်တာ၊)
 တိဘဝါ မုတ္တကုတ္တမာ။
 (တိဘဝါ မုတ်တ ကုတ်တမာ*။)
 အဇာတိ° မရောဗျာဓိ၊
 (အ-ဇာတိ°မ-ရောဗျာဓိမ်၊)
 အမတံ နိဗ္ဗယံ ဂတာ။
 (အ-မတံ နိတ်ဘယံ ဂတာ*။)

- (၃) ဧဝမာဒိဂုဏူပေတံ၊
 (အေဝ-မာဒိဂုဏူ ပေတံ၊)
 အနေကဂုဏသင်္ဂဟံ။
 (အနေက-ဂုဏ-သင်ဂဟံ။)

ဩသဓဉ္စ ဣမံ မန္တံ၊

(ဩသဓင်စ အိမ် မန်တံ)

ဗောဇ္ဈင်္ဂိဉ္စ ဘဏာမ ဟေ။

(ဗွတ်ဈင်ဂင်စ ဘဏာမ ဟေ*။)

(၄) ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ သတိသင်္ခါတော၊

(ဗွတ်ဈင်ဂေါ သတိသင်ခါတော*။)

ဓမ္မာနံ ဝိစယော တထာ။

(ဓမ်မာနံ ဝိစယော တထာ။)

ဝီရိယံ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ၊

(ဝီရိယံ ပီတိ ပတ်သတ်ဓိ။)

ဗောဇ္ဈင်္ဂါ စ တထာပရေ။

(ဗွတ်ဈင်ဂါ စ တထာပရေ*။)

(၅) သမာဓုပေက္ခာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊

(သမာဓုပစ်ခါ ဗွတ်ဈင်ဂါ။)

သတ္တေတေ သဗ္ဗဒဿိနာ။

(သတ်တေတေ သတ်ဗ-ဒတ်သိနာ*။)

မုနိနာ သဗ္ဗဒက္ခာတာ၊

(မုနိနာ သမ်မဒက်ခါတာ။)

ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ။

(ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ*။)

(၆) သံဝတ္တန္တိ အဘိညာယ၊

(သံဝတ်တန်တိ အဘိန်ညာယ။)

နိဗ္ဗာနာယ စ ဗောဓိယာ။

(နိတ်ဗာနာယ စ ဗောဓိယာ။)

ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊

(အေတေန သစ်စ-ဝစ်ဇေန၊)

သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

(သွတ်ထိ တေ ဟောတု သတ်ဗဒါ။)

(၇) **ဧကသ္မိံ သမယေ နာထော၊**

(အေကတ်-သမိမ် သမယေ နာထော။)

မောဂ္ဂလာနဉ္စ ကသပံ။

(မောက်ဂန်လာနှင့် စ ကတ်သပံ။)

ဂိလာနေ ဒုက္ခိတေ ဒိသ္မာ၊

(ဂိလာနေ ဒုတ်ခိတေ ဒိတ်သဝါ)

ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သတ္တ ဒေသယိ။

(ဗွတ်ချင်ဂေ သတ်တ ဒေသယိ*။)

(၈) **တေ စ တံ အဘိနန္ဒိတ္တာ၊**

(တေ စ တံ အဘိနန်ဒိတ်တဝါ၊)

ရောဂါမုစ္စိသု တင်္ခဏေ။

(ရောဂါ မုတ်စိတ်သု တင်ခဏေ။)

ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊

(အေတေန သစ်စ ဝစ်ဇေန၊)

သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

(သွတ်ထိ တေ ဟောတု သတ်ဗဒါ*။)

(၉) **ဧကဒါ ဓမ္မရာဇာ ပိ၊**

(အေက-ဒါ ဓမ်မ-ရာဇာပိ၊)

ဂေလညေနာ'ဘိပိဋိတော။

(ဂေလင်ညေနာ ဘိ ပီလိတော*။)

စုန္ဒတ္ထေရေန တံ ယေဝ၊

(စုန်ဒတ်ထေရေန တံယေဝ၊)

ဘဏာပေတွာန သာဒရံ။

(ဘဏာပစ်တဝါန သာဒရံ။)

(၁၀) သမ္မောဒိတွာန အာဗာဓာ၊

(သမ်မောဒိတ်တဝါန အာဗာဓာ၊)

တမှာ ဝုဋ္ဌာသိ ဌာနသော။

(တမ်မှာ ဝုတ်ထာသိ ထာန-သော*။)

ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊

(အေတေန သစ်စ ဝစ်ဇေန၊)

သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

(သွတ်ထိ တေ ဟောတု သတ်ဗဒါ*။)

(၁၁) ပဟိနာ တေ စ အာဗာဓာ၊

(ပဟိနာ တေ စ အာဗာဓာ၊)

တိတ္ထန္နမ္ပိ မဟေသိနံ။

(တိန်ဏန်နမ်ပိ မဟေသိနံ*။)

မဂ္ဂဟတာ ကိလေသာဝ၊

(မဂ်ဂ-ဟတာ ကိလေသာဝ၊)

ပတ္တာနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ။

(ပတ်တာ နုပ်ပတ်တိ-ဓမ်မ-တံ*။)

ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊

(အေတေန သစ်စဝစ်ဇေန၊)

သောတ္တိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

(သွတ်ထိ တေ ဟောတု သတ်ဗဒါ*။)

ဗောဇ္ဈင်သုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ။

(ဗွတ်ဈင်ဂ-သုတ်တံ နိတ်ထိတံ။)

ပါဠိတော်လာ “ဗောဇ္ဈင်သုတ်”

သတ္တိမေ ကဿပ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာ နာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ သတ္တ?

သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိ တော ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိ တော ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိ တော ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ ခေါ ကဿပ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိ
တော ဗဟုလီကတော အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

ဣမေခေါ ကဿပ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂီ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ ဘာဝိ
တာ ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

ပါဠိတော်လာ ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ် (မြန်မာပြန်)

ကဿပ.. ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်ကုန်သော ဤ
ဗောဇ္ဈင်္ဂခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်ကုန်
သည်ရှိသော် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်
အကျိုးငှာ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘယ် ခုနစ်ပါးတို့နည်း။

ကဿပ... ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော သတိ
သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော်
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ
ဖြစ်၏။

ကဿပ.. ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ဓမ္မဝိစယ
သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော်
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ
ဖြစ်၏။

ကဿပ.. ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ဝီရိယ
သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော်
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ
ဖြစ်၏။

ကဿပ.. ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ဝီတိ
သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော်

ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ဖြစ်၏။

ကဿပ... ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ပဿဒ္ဓိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် ထူး သောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ဖြစ် ၏။

ကဿပ... ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ဖြစ်၏။

ကဿပ... ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ဥပေက္ခာ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ဖြစ်၏။

ကဿပ.. ငါသည် ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ဤ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်ကုန်သည်ရှိသော် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ ကိုယ်တိုင် သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာ ဖြစ်ကုန်၏ဟု ဟောတော်မူလေ၏။

သမ္မာဓမ္မစည်တစ်စဉ် (၁၆)

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း (၇)

[မဂ္ဂင်တရား ၈-ပါး]

အရှင်ဥဇာမ

(သမ္မာဓမ္မစည်)

မဂ္ဂင် (၈)ပါး

**မဂ္ဂါနဋ္ဌဂီကော သေဋ္ဌော၊
သစ္စာနံ စတုရောပဒါ။
ဝိရာဂေါသေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ၊
ဒွိပဒါနဉ္စ စက္ခုမာ။**

- လမ်းတွေထဲမှာ မဂ္ဂင် ၈-ပါးလမ်းဟာ အမြတ်ဆုံး၊
- အမှန်တရားတွေထဲမှာ သစ္စာ ၄-ပါးဟာ အမြတ်ဆုံး၊
- သဘောတရားတွေထဲမှာ နိဗ္ဗာန်ဟာ အမြတ်ဆုံး၊
- ခြေနှစ်ချောင်းရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေထဲမှာ မျက်စိငါးပါးရှိတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ အမြတ်ဆုံးလို့ ဆိုလိုတယ်။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

သာသနာတော်နှစ်= ၂၅၅၇-ခု၊
ကောဇာသက္ကရာဇ်=၁၃၇၅-ခု၊ နယုန်လဆန်း (၁၃)ရက်၊
(၂၁-၆-၂၀၁၃)သောကြာနေ့မှစ၍ (၇)ရက်တိုင်တိုင်
စင်္ကာပူနိုင်ငံ အရိနာကန်ထရီးကလပ်၌
ကျင်းပသည့် တရားစခန်းပွဲတွင် ဟောကြားအပ်သော

သာသနာ၏ ရတနာများ

အပိုင်း(၇)

မဂ္ဂင် (၈)ပါး

သာသနာတော်ရဲ့ ရတနာများဖြစ်တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေ အကြောင်း ပြောလာခဲ့တာ ဒီကနေ့ ၇-ရက်မြောက် နောက်ဆုံးနေ့မှာ မဂ္ဂင်(၈)ပါးအကြောင်းကို ပြောကြရအောင်...။

သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး၊ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး အဲဒါတွေကို တစ်ရက်စီ ပြောခဲ့ပြီ။

ဒီနေ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေရဲ့ နောက်ဆုံးအုပ်စု မဂ္ဂင် ၈-ပါး အကြောင်းကို နာယူ ကြည့်ညှိကြမယ်။

မဂ္ဂင်၏အဓိပ္ပာယ်

မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ စကားဟာ ‘မဂ္ဂင်’ဆိုတဲ့ စကားကနေ ဖြစ်လာတာ။
‘မဂ္ဂင်’ဆိုတာ ‘မဂ္ဂ + အင်’ဆိုတဲ့ စကားနှစ်လုံးကို ပေါင်းထားတာ။

‘မဂ္ဂ’ဆိုတာက လမ်း၊ ‘အင်’ဆိုတာက အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဒီတော့ ‘မဂ္ဂင်’ဆိုတာ ‘လမ်းရဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း များ’ပေါ့။

မဂ္ဂ-လမ်းဆိုတော့ ဘယ်ကိုရောက်သွားစေမယ့် လမ်းလဲ။ လမ်း ဆိုရင်တော့ တစ်နေရာကို ရောက်သွားစေမှာပဲ။

အခု ဒီ ‘မဂ္ဂ’ဆိုတဲ့လမ်းက ဘယ်ကို ရောက်သွားစေတဲ့ လမ်းလဲ။

မဂ္ဂကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ‘ကိလေသေ မာရေန္တာ နိဗ္ဗာန် ဂစ္ဆန္တိ ဧတေ နာတိ မဂ္ဂေါ’ လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တယ်။

ဧတေန- ဤတရားစုဖြင့်၊ ကိလေသေ- ကိလေသာတို့ကို၊ မာ ရေန္တာ- ပယ်သတ်ကုန်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်ကုန်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ- မဂ်မည်၏တဲ့။

ဒီတော့ ဒီမဂ္ဂဆိုတဲ့ လမ်းဟာ ကိလေသာကို ပယ်သတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေတတ်တဲ့လမ်းလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

ဒီ မဂ္ဂင်လမ်းကို လျှောက်ရင် ကိလေသာကို ပယ်သတ်ရင်းနှင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မျက်မှောက်ပြုရမယ်ပေါ့။

အဲဒီ မဂ္ဂ-လမ်းရဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းက ၈-ပါး ရှိတယ်။ (မဂ္ဂ+ အင်=မဂ္ဂင်=မဂ္ဂင်) ဒါကို မဂ္ဂင် ၈-ပါးလို့ နားလည်ထားကြတယ်။ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကိုတော့ လူတိုင်း ကျွမ်းကျင်ပြီးသား ဖြစ်မှာပါ။

ဘာတွေတုံး-

“သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ”

ဒီမဂ္ဂင် ၈-ပါးကိုပဲ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာတရားတော်ထဲမှာ-

“တထာဂတေန- ငါဘုရားသည်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ- ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော၊ စက္ခုကရဏီ- ဉာဏ်မျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ ဉာဏကရဏီ- ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်သော၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ- အလယ်အလတ်ဖြစ်သော (မဂ္ဂင်)အကျင့်သည်၊ ဥပသမာယ- ကိလေသာ အပူမီးငြိမ်းခြင်းငှာ၊ အဘိညာယ- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ သမ္မောဓာယ- သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာနာယ- နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ- ဖြစ်၏” လို့ ဟောပါတယ်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါလို့ခေါ်တဲ့ ဒီ မဂ္ဂင် ၈-ပါးဟာ-

- ၁။ စက္ခုကရဏီ - ဉာဏ်မျက်စိကို ပြုတတ်တယ်။
- ၂။ ဉာဏကရဏီ- ဉာဏ်အမြင်ကို ပြုတတ်တယ်။
- ၃။ ဥပသမာယ - ကိလေသာ အပူမီးငြိမ်းခြင်းငှာ ဖြစ်တယ်။
- ၄။ အဘိညာယ - (ဘဝခန္ဓာရဲ့အကြောင်းကို) ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာဖြစ်တယ်။
- ၅။ သမ္မောဓာယ - သစ္စာ ၄-ပါး အမှန်တရားကို ထိုးထွင်းပြီးတော့ သိခြင်းငှာဖြစ်တယ်။
- ၆။ နိဗ္ဗာနာယ - နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ဒီမဂ္ဂင် ၈-ပါးကို “ဒုက္ခ နိရောဓ ဂါမိနိပဋိပဒါ= သင်းရဲချုပ်ရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်” လို့လည်း ဟောတော်မူတယ်။

- ◆ ဘယ်လောက် မြင့်မြတ်တဲ့လမ်းလဲ။
- ◆ ဘယ်လောက် လျှောက်လှမ်းထိုက်တဲ့လမ်းလဲ။

အဲဒီ မြင့်မြတ်တဲ့လမ်းမှာ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်း ၈-ခုရှိတယ်။ တစ်ခုချင်းစီရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဖွင့်ပြထားတာတွေ ရှိတယ်။ အသေးစိတ် မှတ်သားကြည့်ရအောင်...။

၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

သမ္မာ- မှန်ကန်သော + ဒိဋ္ဌိ- အသိအမြင်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ- မှန်ကန်သော အသိအမြင်။

မှန်ကန်တဲ့ အသိအမြင်ဆိုတာ ဘယ်လို အသိအမြင်ကို ပြောတာလဲ။

သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်တာကို ပြောတာ။

ဘဝခန္ဓာဟာ ဆင်းရဲခြင်းသဘောသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ နံပါတ် ၁- အမှန်တရား (ဒုက္ခသစ္စာ)

လောဘသည် ဒုက္ခဖြစ်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရား ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ နံပါတ် ၂- အမှန်တရား (သမုဒယသစ္စာ)

လောဘ ချုပ်ခြင်းသည် ဒုက္ခချုပ်ခြင်းဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ နံပါတ် ၃- အမှန်တရား (နိရောဓသစ္စာ)

သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အမြင်မှန်) ခေါင်းဆောင်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ဒုက္ခငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်စေတဲ့ အကျင့်လမ်းကြောင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ နံပါတ် ၄-အမှန်တရား (မဂ္ဂသစ္စာ)

အဲဒီ သစ္စာ ၄-ပါး အမှန်တရားကို သိမြင်တဲ့သဘောကို 'သမ္မာဒိဋ္ဌိ' လို့ ပြောတာ။

ဒေသနာတော် တော်တော်များများမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို အဲဒီအတိုင်းပဲ မြတ်စွာဘုရား ဟောတယ်။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာလည်း

အဲဒီအတိုင်းပဲ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ပြတယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ မှတ်သားစရာ ကောင်းတဲ့ ဒေသနာ တော်လေးတစ်ခု ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်မှာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါလေး ကိုလည်း မှတ်သားကြည့်ပါဦး။

အနိစ္စညောင်- မမြဲသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ **ရူပံ**- ရုပ်ကို၊ **အနိစ္စန္တိ**- အမြဲမရှိဟူ၍၊ **ပဿတိ**- ရှုအံ့၊ **အဿ**- ထိုရဟန်း၏၊ **သာ**- ထိုအနိစ္စဟု ရှုခြင်းသည်၊ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ**- သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ **ဟောတိ**- ဖြစ်၏။

(၅၁-နန္ဒိဓယသုတ်)

မတည်မြဲတဲ့ ရုပ်အစုကို မတည်မြဲဘူးလို့ သိနေခြင်းဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါပဲတဲ့။ အဲသည်လိုပဲ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်- နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးကိုလည်း နည်းတူပဲ ဟောတယ်။

အဓိပ္ပာယ်က မတည်မြဲသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို မတည်မြဲဘူးလို့ သိမြင်နေတဲ့ သဘောဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတာ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်း သိချင်တယ်ဆိုရင် တော့ မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်မှာလာတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တန်ကို လေ့လာ ကြည့်ပါ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ကြီး ဟောခဲ့တာပါ။ အလွန် ကျယ်ဝန်းလို့ ကျမ်းညွှန်းလောက်ပဲ ပြောနိုင်မယ်နော်။

၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ

သမ္မာသင်္ကပ္ပဆိုတာ မှန်ကန်တဲ့ အကြံအစည်တွေကို ပြောတာ။ မှန်ကန်တဲ့ အကြံအစည်ဆိုတာ ဘယ်လို အကြံအစည်မျိုးကို ပြောတာလဲ။

နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ- ထွက်မြောက်မှုနှင့်ယှဉ်တဲ့ အကြံအစည်တဲ့။ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်လိုတဲ့ အကြံအစည်မျိုးတွေကို ပြောတာ။

ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ- မပျက်စီးစေလိုမှုနှင့် ယှဉ်တွဲ အကြံအစည်တဲ့။
မေတ္တာနှင့်ယှဉ်တွဲ အကြံအစည်မျိုးတွေကို ပြောတာ။

အဝိဟိသသင်္ကပ္ပ- မညှဉ်းဆဲလိုမှုနှင့် ယှဉ်တွဲ အကြံအစည်တဲ့။
ကရုဏာနှင့်ယှဉ်တွဲ အကြံအစည်မျိုးတွေကို ပြောတာ။

အဲသလို ကောင်းမြတ်တဲ့ အကြံအစည်တွေကို သမ္မာသင်္ကပ္ပလို့
ခေါ်တာပါ။

၃။ သမ္မာဝါစာ

သမ္မာဝါစာဆိုတာ မှန်ကန်တဲ့ အပြောတွေကို ပြောတာ။ မှန်ကန်
တဲ့အပြောဆိုတာ မဟုတ်မမှန်တာကို မပြောဘူး။ ကုန်းစကားကို မပြော
ဘူး။ ကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားကို မပြောဘူး။ အနှစ်မရှိတဲ့ စကားကို မပြော
ဘူး။ အဲဒီစကားဆိုး လေးမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး ပြောဆိုမှုကို ‘သမ္မာဝါစာ’
လို့ ခေါ်တာပါ။

၄။ သမ္မာကမ္မန္တ

သမ္မာကမ္မန္တဆိုတာ မှန်ကန်တဲ့အလုပ်တွေကို ပြောတာ။ မှန်ကန်တဲ့
အလုပ်ဆိုတာက သူတစ်ပါး အသက်ကို မသတ်ဘူး။ သူတစ်ပါးပစ္စည်း
မတရား မယူဘူး။ ကာမကိစ္စ မှားယွင်းမှု မရှိဘူး။ အဲဒီလို ဆိုးဝါးတဲ့
ကာယကံ ၃-မျိုးကို ရှောင်ကြဉ်မှုဟာ သမ္မာကမ္မန္တပါပဲ။

၅။ သမ္မာအာဇီဝ

သမ္မာအာဇီဝဆိုတာ မှန်ကန်တဲ့ အသက်မွေးမှုကို ပြောတာ။
မှန်ကန်တဲ့ အသက်မွေးမှုဆိုတာ မှားယွင်းတဲ့ အသက်မွေးမှုတွေကို
ရှောင်ကြဉ်ပြီး မှန်ကန်တဲ့၊ အပြစ်မရှိတဲ့ အသက်မွေးမှုမျိုးနှင့် အသက်
မွေးတာကို ပြောတာပါ။

၆။ သမ္မာဝါယာမ

သမ္မာဝါယာမဆိုတာ မှန်ကန်စွာ အားထုတ်ခြင်းကို ပြောတာ။

မှန်ကန်စွာ အားထုတ်တယ်ဆိုတာ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေ မဖြစ်အောင် ထက်သန်တဲ့ ဆန္ဒ၊ လုံ့လနှင့် ကြိုးစား အားထုတ်တယ်။
နောက်ပြီးတော့-

- ဖြစ်ပြီးသား အကုသိုလ်တွေကို ပယ်နိုင်အောင်၊

- မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်အောင်၊

- ဖြစ်ပြီးသား ကုသိုလ်တွေ တိုးတက် များပြားလာအောင် ထက်သန် တဲ့ ဆန္ဒ၊ လုံ့လနှင့် ကြိုးစား အားထုတ်တယ်။ သမ္မပ္ပဓာန်တရားတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့ ဝီရိယပါပဲ။

၇။ သမ္မာသတိ

သမ္မာသတိဆိုတာ မှန်ကန်စွာ အောက်မေ့ခြင်းကို ပြောတာ။

မှန်ကန်စွာ အောက်မေ့တယ်ဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန်တုန်းက ပြောခဲ့တဲ့ ရုပ်ကာယတွေရဲ့ အပေါ်မှာ သတိထားပြီးနေတဲ့ သဘော၊ ဝေဒနာတွေရဲ့ အပေါ်မှာ၊ စိတ်တွေ ဓမ္မတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီး နေတဲ့သဘောတွေ ကို ဆိုလိုတာ။

ဒီတော့ သမ္မာသတိဆိုတာ ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘာဝတရားတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် အောက်မေ့ အမှတ်ရနေတဲ့သဘော ကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

၈။ သမ္မာသမာဓိ

သမ္မာသမာဓိဆိုတာ မှန်ကန်တဲ့ တည်ကြည်မှုကို ပြောတာ။

ဒီ သမ္မာသမာဓိနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ပထမ

ဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်သို့ ရောက်နေခြင်းသည် သမ္မာသမာဓိ မည်၏” လို့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ ဟောပါတယ်။

အမြတ်ဆုံးသော လမ်း

အခု ပြောခဲ့တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟာ လမ်းတွေထဲမှာ အမြတ်ဆုံးလမ်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဒုက္ခငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေလို့ပါပဲ။

ဒီစကားနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်က အဖြစ် အပျက်လေးတစ်ခုကို ပြောချင်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က ရဟန်းတော် ငါးရာလောက်ဟာ စည်းဝေးရာဇရပ်မှာ ထိုင်နေကြရင်းနဲ့ လမ်းခရီးတွေအကြောင်းကို စပ်မိ စပ်ရာ ပြောနေကြတယ်။ သူတို့အားလုံး ခရီးဒေသစာရီကြွရာကနေ ပြန် ရောက်စဖြစ်နေတော့ ကိုယ်ရောက်ခဲ့တဲ့ မြို့ရွာတွေရဲ့ လမ်းတွေအကြောင်း ကို ပြောဖြစ်ကြတာပေါ့။

“ဘယ်ရွာကနေ ဘယ်ရွာကို သွားတဲ့လမ်းကတော့ တော်တော်ကို ဆိုးတယ်။ ဘယ်ရွာကနေ ဘယ်ရွာကို သွားတဲ့လမ်းကတော့ အတော့်ကို ကောင်းတယ်” စသဖြင့် လမ်းတွေရဲ့အကြောင်းတွေကို ကိုယ် တွေ့ကြုံ ခဲ့တဲ့အတိုင်း ပြောနေကြတာပေါ့။

အဲဒီအချိန်မှာပဲ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတယ်။ အဲဒီရဟန်းတွေရဲ့ ရဟန္တာဖြစ်မယ့်အကြောင်းကို မြင်တော်မူလို့ ကြွလာတာပါ။ ခင်းထားတဲ့ နေရာမှာ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးရင်းနဲ့-

“ရဟန်းတို့... အခု ဘာတွေ ပြောနေကြတာလဲ” လို့ မေးတော် မူပါတယ်။

“လမ်းခရီးတွေအကြောင်း ပြောနေကြတာပါဘုရား” လို့ ဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

“ရဟန်းတို့... အဲဒီလမ်းတွေဟာ ဗဟိဒ္ဓ ပြင်ပ လမ်းခရီးတွေ ဖြစ်တယ်။ ဘာမှ အရေးမကြီးဘူး။ ရဟန်းဆိုတာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလို့ဆိုတဲ့ အရိယာတို့ သွားရာလမ်းခရီးကို လျှောက်လှမ်းရတယ်။ ဒါမှသာ ဝဋ်ဆင်းရဲ မှ လွတ်မြောက်မယ်” လို့ အမိန့်ရှိပြီးတော့ ဂါထာလေးပုဒ် ဟောပါတယ်။

ပထမဂါထာက-

မဂ္ဂါနန္ဒဂိကော သေဋ္ဌော၊
သစ္စာနံ စတုရောပဒါ။
ဝိရာဂေါသေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ၊
ဒွိပဒါနန္တ စက္ခုမာ။

အဓိပ္ပာယ်က- လမ်းတွေထဲမှာ မဂ္ဂင် ၈-ပါးလမ်းဟာ အမြတ်ဆုံး၊ အမှန်တရားတွေထဲမှာ သစ္စာ ၄-ပါးဟာ အမြတ်ဆုံး၊ သဘောတရား တွေထဲမှာ နိဗ္ဗာန်ဟာ အမြတ်ဆုံး၊ ခြေနှစ်ချောင်းရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေထဲမှာ မျက်စိငါးပါးရှိတဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ အမြတ်ဆုံးလို့ ဆိုလိုတယ်။

ဒုတိယဂါထာက-

ဧသေဝ မဂ္ဂေါ နတ္ထညော၊
ဒဿနဿ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
ဧကဉ္စိ တုမေ ပဋိပဇ္ဇထ၊
မာရသေတံ ပမောဟနံ။

အဓိပ္ပာယ်က- ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်ဖို့အတွက် ဤမဂ္ဂင်လမ်းမှ တစ်ပါး တခြားလမ်း မရှိတော့ပါ။ သင်တို့သည် ဤမဂ္ဂင်လမ်းမှန်ကိုသာ လျှောက်လှမ်းကြကုန်လော့။ ဤမဂ္ဂင်လမ်းသည် မာရ်မင်း မမြင်နိုင်သော လမ်းခရီးတည်း။

တတိယဂါထာက-

ဧကဉ္စိတုမေ ပဋိပဇ္ဇော၊
ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထ။
အက္ခိတော ဝေါ မယာမဂ္ဂေါ၊
အညာယ သလ္လကန္တာနံ။

အဓိပ္ပာယ်က- “သင်တို့သည် ဤမဂ္ဂင်လမ်းမှန်ကို လျှောက်ကြသည်ရှိသော် ဆင်းရဲ၏ အဆုံးကို ပြုနိုင်ကုန်လိမ့်မည်။ ငါသည် ရာဂစသော ဆူးဖြောင့်ကင်းသော လမ်းမှန်ကို ကိုယ်တိုင်သိ၍ သင်တို့အား မဂ္ဂင်လမ်းမှန်ကို ညွှန်ကြားအပ်ပြီ။”

စတုတ္ထဂါထာက-

တုမေဟိ ကိစ္စမာတဗ္ဗံ၊
အက္ခာတာရော တထာဂတာ။
ပဋိပဇ္ဇောပမောက္ခန္တိ၊
ဈာယိနော မာရဗန္ဓနာ။

အဓိပ္ပာယ်က- “သင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင် ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို ပြုလုပ်အားထုတ်ကြကုန်လော့။ ဘုရားရှင်တို့သည် လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြရုံမျှ ဖြစ်ကုန်၏။ အားထုတ်သူတို့သည်သာ ကိလေသာအနှောင်အဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်နိုင်ကုန်၏။

အလွန်ကောင်းတဲ့ ဂါထာတွေပါပဲ။ အရကျက်ပြီး အဓိပ္ပာယ် သိသိနှင့် ရွတ်ဆိုမယ်ဆိုရင် တရားအလုပ်ကို များစွာ အထောက်အကူ ပြုနိုင်လိမ့်မယ်။

ဒီနေရာမှာ အဓိက ပြောလိုတာက- ‘မဂ္ဂါနန္ဒဂိုကော သေဋ္ဌာ= လမ်းတွေထဲမှာ မဂ္ဂင် ၈-ပါးလမ်းသည်သာ အမြတ်ဆုံး’ ဆိုတဲ့ စကားကို ပါပဲ။

လောကမှာ လမ်းခရီးဆိုတာ အမျိုးမျိုး ရှိပါတယ်။ ကုန်းလမ်း၊ ရေလမ်း၊ လေလမ်း စသဖြင့်ပေါ့။ အဲဒီလမ်းတွေဟာ တစ်နေရာရာကိုတော့ ရောက်သွားစေမှာပဲ။ ဘယ်နေရာကိုပဲ ရောက်ရောက် ဒုက္ခကတော့ မငြိမ်းနိုင်ဘူး။ ဘယ်နေရာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒုက္ခကတော့ ဖြစ်နေတာပဲလေ။ ဒီနားနေတော့ ဒီနားဒုက္ခ၊ ဟိုနားရောက်တော့ ဟိုနားဒုက္ခပေါ့။ ဒါက လောကီအမြင်အရ လမ်းခရီးတွေနှင့် ရောက်ရာဌာနတွေကို အကြမ်းဖျင်း ဝေဖန်ကြည့်တာပါ။

တစ်ခါ ဓမ္မအမြင်အရ လမ်းတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး စဉ်းစားကြည့်ပါဦး။ အပါယ်ဘုံကို ရောက်သွားစေတဲ့ အကုသိုလ်လမ်းဆိုတာ ရှိတယ်။ သုဂတိဘုံတွေကို ရောက်သွားစေတဲ့ ဝဇ္ဇကုသိုလ်လမ်းဆိုတာလည်း ရှိတယ်။ ဝဇ္ဇကုသိုလ်လမ်းဆိုတာက ဘဝစည်းစိမ်ကို တောင့်တပြီး ပြုတဲ့ကုသိုလ်တွေကို ပြောတာပါ။

အဲဒီလမ်းတွေကို လျှောက်လို့ ရောက်ရတဲ့ဘဝတွေဆိုတာက သေခြင်းဖြင့် အဆုံးသတ်ရတဲ့ ဘဝတွေချည်းပါပဲ။ မသေရတဲ့ ဘဝရယ်လို့ မရှိဘူး။ “ရောက်ရာ သေ” တွေ ချည်းပဲ။

အကုသိုလ်လမ်းကတော့ ဆင်းဆင်းရဲရဲ နေပြီး၊ ဆင်းဆင်းရဲရဲ သေရတဲ့ ဘဝမျိုးကို ရောက်စေလို့ အဆိုးဆုံးလမ်းပါပဲ။

‘ဝဇ္ဇကုသိုလ်လမ်းဆိုတာ’ ကလည်း အကုသိုလ်လမ်းလောက် မဆိုးပေမယ်လို့ ‘ရောက်ရာသေ’ လမ်း ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် လမ်းကောင်းတော့ မဟုတ်ဘူး။

နောက်တစ်ခါ “ဝိဝဇ္ဇကုသိုလ်လမ်း” ဆိုတာလည်း ရှိသေးတယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တပြီး ပြုလုပ်တဲ့ ကုသိုလ်တွေကို ပြောတာပါ။ အဲဒီလမ်းကတော့ နိဗ္ဗာန်ရဖို့အတွက် အထောက်အကူပေးမယ့်လမ်း ဖြစ်တဲ့အတွက်

ကြောင့် လျှောက်လှမ်းသင့်တဲ့လမ်းပါပဲ။

ကုသိုလ်လမ်းမှာ ဝဋ္ဋကုသိုလ်လမ်း၊ ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်လမ်းလို့ နှစ်မျိုး ကွဲသွားတယ်။ ကုသိုလ်ပြုတိုင်း ငါ ဘယ်လမ်း လျှောက်နေတာလဲဆိုတာ ကို သတိထားဖို့ပါ။

နောက်ဆုံးလမ်း မဂ္ဂင် ၈-ပါးလမ်းကတော့ အကောင်းဆုံးလမ်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်စေလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင်လမ်းကို လျှောက်ရင်တော့ နိဗ္ဗာန်ကို သေချာပေါက် ရောက်လိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ‘ဒုက္ခနိရောဓ ပဋိပဒါ = ဒုက္ခချုပ်ရာသို့ ဆိုက်ရောက်စေသောအကျင့်’ ဆိုပြီးတော့ သစ္စာလေးပါးထဲမှာ နောက်ဆုံး လေးခုမြောက် မဂ္ဂသစ္စာအနေနှင့် ဟောတော်မူတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမြတ်ဆုံးလမ်း၏ စွမ်းရည်များ

မဂ္ဂင် ၈-ပါးရဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ မဂ္ဂသံယုတ် ထဲမှာလာတဲ့ သုတ္တန်လေးတွေကို နည်းနည်း နာယူကြည့်ရအောင်...။

၁။ အကုသိုလ်တွေကို ကင်းပျောက်စေတယ်။

ဒီအချက်နှင့် ပတ်သက်ပြီးတော့ ပထမမေဃသုတ္တန်မှာ ဘယ်လို ဟောထားလဲဆိုတော့-

“သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ဂိမှာနံ ပစ္စိမေမာသေ ဥိဟတံ ရဇောလ္လေံ တမေနံ မဟာ အကလမေဃော ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ ဝူပသမေတိ” တဲ့။

အဓိပ္ပာယ်က- “ရဟန်းတို့... နွေကာလရဲ့ နောက်ဆုံးလမှာ အထက် တက်ပြီး ဆိုင်းနေတဲ့ မြူမှုန်တွေကို အခါမဲ့ ရွာသွန်းလိုက်တဲ့ မိုးကြီးက

တစ်ခဏချင်းပဲ ကွယ်ပျောက်သွားစေတယ်။

ဦးဇင်းတို့ နွေခါမှာ မြူမှုန်တွေထပြီး ကောင်းကင်ပြင်မှာ မကြည်မလင်နဲ့ အံ့မှိုင်းမှိုင်း ဖြစ်နေတာတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာများ တကယ်လို့ အခါမဲ့မိုးကြီးက ဝုန်းဝုန်းဒိုင်းဒိုင်း ရွာချလိုက်မယ်ဆိုရင် စောစောက ဆိုင်းနေတဲ့ မြူတွေဟာ တစ်ခါတည်း ပျောက်ပြီးတော့ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးဟာ ကြည်လင် သန့်ရှင်းသွားတယ်။ အဲဒီလိုပဲတဲ့။

“ဧဝ မေဝ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု အရိယံ အဋ္ဌဂီကံမဂ္ဂံ ဘာဝန္တော အရိယံ အဋ္ဌဂီကံမဂ္ဂံ ဗဟုလိကရောန္တော ဥပ္ပဒုပ္ပန္နော ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ဌာနသော အန္တရဓာပေတိ ဝုပသမေတိ” ။

“ရဟန်းတို့... အဲဒီဥပမာအတိုင်းပဲ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပွားများမယ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်မယ်ဆိုရင် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော အကုသိုလ် အယုတ်တရားတွေဟာ တစ်ခဏချင်းပဲ ကွယ်ပျောက်သွားလိမ့်မယ်တဲ့။

ဦးဇင်းတို့တစ်တွေမှာ အကုသိုလ်တွေ ကိလေသာတွေ ဖြစ်နေတာ ရှိတယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်တွေကို မပယ်နိုင်သေးလို့သာ လက်ခံထားရတာ။ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် အကုသိုလ် ကိလေသာတွေကို ဘယ်သူမှ ကြိုက်ကြတာ မဟုတ်ဘူး။

အကုသိုလ်တွေကို မကြိုက်ဘူးဆိုတာ ဘယ်နေရာမှာ ထင်ရှားတုံး။ သူတစ်ပါးသန္တာန်မှာ တွေ့ရရင် ပိုထင်ရှားတယ်။ ဥပမာ- လောဘ အရမ်းကြီးတဲ့သူ၊ ဒေါသ အရမ်းကြီးတဲ့ သူတွေကို တွေ့ရင် ဘယ်လိုနေတုံး။ မကြိုက်ဘူးနော်။

သူတစ်ပါးသန္တာန်မှာ မကောင်းတဲ့စိတ်တွေ၊ ယုတ်မာတဲ့စိတ်တွေ ရှိနေရင် ကိုယ်က မကြိုက်ဘူး။ အဲသလိုပဲ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ မကောင်းတဲ့ စိတ်တွေ၊ ယုတ်မာတဲ့စိတ်တွေရှိရင် သူတစ်ပါးကလည်း ကြိုက်မှာ မဟုတ်

ဘူးလို့ ဒီအချက်ကို တွေးပြီးတော့လည်း မကောင်းတဲ့စိတ်တွေကို ဖယ်ရှား နိုင်အောင် ကြိုးစားရမယ်” လို့ ဟောထားတာလည်း ရှိတယ်။

ပြောချင်တာက မကောင်းတဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ဓာတ်တွေကို မပယ် နိုင်သေးလို့သာ လက်ခံထားရတာ မကြိုက်ကြဘူးဆိုတာကိုပါ။ အဲဒီ ကိုယ်မကြိုက်တဲ့ မကောင်းမှုတွေကို ဖယ်ရှားပစ်ချင်တယ်ဆိုရင် မဂ္ဂင် ၈-ပါးကိုသာ ပွားများလိုက်ပါတဲ့။ မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ တောက် လျောက်ပဲ ပျောက်ကွယ်သွားပါလိမ့်မယ်တဲ့။

ဒီဒေသနာလေးကို အသေအချာ စဉ်းစားကြည့်။ ဥပမာ ပေးတာ လည်း အလွန်ကောင်းတယ်။ မဂ္ဂင် ၈-ပါးရဲ့ အစွမ်းကလည်း အလွန် အားရစရာ ကောင်းတယ်။ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပွားများရင် မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ တောက်လျောက် ကင်းပျောက်သွားတယ်ဆိုတာကို အခါမဲ့ ရွာချလိုက်တဲ့မိုးကြီးက ဆိုင်းနေတဲ့ မြူတွေကို တစ်ခါတည်း ဖယ်ရှားပစ် လိုက်တယ်ဆိုတဲ့ ဥပမာလေးနဲ့ ဟောထားတာ အလွန် မှတ်သားစရာ ကောင်းတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီသုတ္တန်လေးကို ကောက်ချက်ဆွဲကြည့်မယ်ဆိုရင် မဂ္ဂင် ၈-ပါးသည် မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေကို လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်း စေတယ်ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သိနိုင်တယ်။

၂။ ကောင်းမြတ်မှုတွေ ပြည့်စုံလာမယ်။

မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပွားများရင် ကောင်းမြတ်မှုတွေ ပြည့်စုံလာလိမ့် မယ်လို့ အာကာသသုတ်မှာ ဟောထားတယ်။ ဘယ်လို ဟောထားလဲ-

“သေယျာထာပိ ဘိက္ခဝေ အာကာသေ ဝိဝိ ဓာဝါယန္တိ” တဲ့။

“ရဟန်းတို့... အထက်မိုးကောင်းကင်မှာ လေမျိုးစုံ တိုက်ခတ် တယ်။ ဘာလေတွေ တိုက်တုံး။ အရှေ့လေ၊ အနောက်လေ၊ တောင်လေ၊

မြောက်လေ၊ မြူပါတဲ့လေ၊ မြူမပါတဲ့လေ၊ လေပူ၊ လေအေး၊ လေကြမ်း၊ လေနုအမျိုးမျိုး တိုက်ခတ်တယ်။ အဲသည်လိုပဲတဲ့-

“စဝမေဝ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော အရိယံအဋ္ဌဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝ ယတော အရိယံအဋ္ဌဂိကံမဂ္ဂံ ဗဟုလီကရောတော စတ္တာရောပိ သတိ ပဋ္ဌာနာ ဘာဝနာပါရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ (ပ)..”

“ရဟန်းတို့... အဲဒီ ဥပမာအတိုင်းပဲ၊ မဂ္ဂင် ၈- ပါး ပွားများတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ် ၄-ပါး၊ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး၊ ဗိုလ် ၅-ပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးတို့ ပြည့်စုံလာမယ်တဲ့။ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပွားများရင် ကျန်တဲ့ ဗောဓိပက္ခိယတရားတွေလည်း ပြည့်စုံ လာမယ်ပေါ့။

၃။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် စိတ်၏ကရွတ်ခွေ

တည်ရာမှီရာ မရှိတဲ့ စိတ်ဟာ ပျံ့လွင့်တယ်။ တည်ရာ မှီရာရှိတဲ့ စိတ်ဟာ ပျံ့လွင့်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်မှာ တည်ရာမှီရာဆိုတာ ရှိသင့်တယ်။ စိတ်ရဲ့ တည်ရာမှီရာဟာ မဂ္ဂင် ၈-ပါးပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ‘ကုမ္ဘသုတ်’မှာ ဟောထားတယ်။

“သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ကုမ္ဘော အနာဓာရော သုပ္ပဝတ္တိယော ဟောတိ။ သာဓာရော ဒုပ္ပဝတ္တိဟော ဟောတိ”တဲ့။

“ရဟန်းတို့.. ကရွတ်ခွေမရှိတဲ့ အိုးဟာ လိမ့်လွယ်တယ်၊ ကရွတ် ခွေရှိတဲ့ အိုးဟာ လိမ့်နိုင်ခဲ့တယ်”

အိုးတွေထားတဲ့အခါမှာ အိုးကိုငြိမ်အောင် အိုးဖင် မနာအောင် အိုးရဲ့အောက်ခြေမှာထားတဲ့ ကရွတ်ခွေဆိုတာ ရှိတယ်။ လျှော်တို့၊ ကောက်ရိုး တို့ကို ခွေထားတဲ့ အပိုင်းခွေကလေးပေါ့။ အဲဒီ ကရွတ်ခွေပေါ်ကို တင်ထား မှ အိုးက ငြိမ်တာ။ နို့မို့ရှိရင် အိုးက မငြိမ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကရွတ်ခွေ

ဆိုတာ အိုးရဲ့တည်ရာ မှီရာပဲ။ သူရှိမှ အိုးက ငြိမ်တာ။

“ဝေမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ အနာဓာရံ သုပ္ပဝတ္တိယံ ဟောတိ။
သာဓာရံ ဒုပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ”

အဲသလိုပဲတဲ့- တည်ရာမှီရာ မရှိတဲ့စိတ်ဟာ ပျံ့လွင့်လွယ်တယ်။
တည်ရာမှီရာရှိတဲ့စိတ်ဟာ ပျံ့လွင့်နိုင်ခဲ့တယ်တဲ့။

စိတ်မှာလည်း တည်ရာမှီရာဆိုတာ ရှိရမယ်။ တည်ရာ မှီရာ ရှိမှ
စိတ်က ငြိမ်တာ။ တည်ရာမှီရာ မရှိရင် စိတ်က မငြိမ်ဘူး။ အလွန် ပျံ့လွင့်
လွယ်တယ်။

အဲသလိုဆိုရင် စိတ်ရဲ့တည်ရာမှီရာက ဘာလဲ။

“အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ”

စိတ်ရဲ့ တည်ရာမှီရာဆိုတာ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပြောတာပါတဲ့။ မဂ္ဂင်
၈-ပါးကို ပွားများမှ စိတ်က တည်ရာမှီရာနှင့် နေရလို့ ငြိမ်တယ်။ မဂ္ဂင်
၈-ပါး မပွားများရင်တော့ စိတ်မှာ တည်ရာမှီရာ မဲ့နေတဲ့အတွက် မတည်
ငြိမ်တော့ဘူး။

ဒကာ ဒကာမတို့၊ ဦးဇင်းတို့ရဲ့ စိတ်တွေဟာ များသောအားဖြင့်
တောင့်တမှုတွေ၊ ကြောင့်ကြမှုတွေနှင့် ယောက်ယက် ခတ်နေတာ များ
တယ်။ ဖြစ်ချင်တာတွေ၊ မဖြစ်ချင်တာတွေကို တွေးပြီးတော့လည်း လှုပ်
ခတ်နေတာ များတယ်။ ဖြစ်ခဲ့တာတွေ၊ ဖြစ်တော့မှာတွေကို တွေးပြီးတော့
လည်း မတည်မငြိမ် ဖြစ်နေတာတွေ များတယ်။ မတည်ငြိမ်မှုကြောင့်
ဖြစ်နေတဲ့ ပင်ပန်းမှုတွေကို လျော့ချနိုင်ဖို့အတွက် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ဖြစ်
အောင် ကြိုးစားရမယ်။ စိတ်ကို တည်ငြိမ်ဖို့ဆိုရင် မဂ္ဂင် ၈-ပါးဟာ
အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းပါပဲ။

စိတ်ဆိုတဲ့ အိုးကို ငြိမ်နေဖို့အတွက် မဂ္ဂင် ၈-ပါးဆိုတဲ့ ကရွတ်ခွေ ပေါ်မှာ တင်ထားရမယ်။

၄။ သံယောဇဉ်ကြီးတွေ ပြတ်တောက်စေလိမ့်မယ်။

နာဝါသုတ္တန်မှာ ဟောထားတာလည်း မှတ်သားစရာ ကောင်းတယ်။

“ရဟန်းတို့.. ရေထဲမှာ ခြောက်လလောက် သွားလာပြီး ကုန်းပေါ် တင်ထားတဲ့ ပင်လယ်ကူး ကြိမ်ချုပ်လှေဟာ လေပူ နေပူတို့နှင့် တွေ့ထိပြီး မိုးရေတွေနှင့် စိုစွတ်နေမယ်ဆိုရင် အလွယ်တကူ ပြတ်တောက် ဆွေးမြည့် သွားလိမ့်မယ်။

အဲသလိုပဲ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပွားများနေတဲ့ ရဟန်းအတွက် သံယောဇဉ် တရားတွေဟာ အလွယ်တကူ ပြတ်တောက် ဆွေးမြည့်သွားလိမ့်မယ်တဲ့။

သတ္တဝါတွေဆိုတာ ဒီသံယောဇဉ်ကြီးတွေနှင့် ချည်နှောင်ခံထားရလို့ ဒုက္ခဘုံကနေ မလွတ်မြောက်နိုင်ကြတာ။ ဝဋ်ကင်းငြိမ်းရာကို မသွားနိုင် ဘဲနဲ့ ဝဋ်ဒုက္ခထဲမှာပဲ တစ်လည်လည် နေနေကြရတာ။

ဒီသံယောဇဉ်ကြီးဆိုတာက လက်နှင့်ကိုင်လို့လည်း မရ။ မျက်စိနှင့် မြင်နိုင်တာလည်း မဟုတ်။ ဒါပေမယ့် အခိုင်မြဲဆုံး ချည်ထားတဲ့ကြိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကြိုးကို မဖြတ်နိုင်လို့ ဒီဒုက္ခထဲမှာ နေနေကြရတာ။

မန်လည်ဆရာတော်ကြီး ရေးထားတဲ့ စာလေးတစ်ပိုဒ် ရှိတယ်။

“လက်ကိုင်မမိ၊ မျက်စိမထင်၊ ကြိုးဆယ်မျှင်ဖြင့်၊ သို့စင်မပြတ်၊ ဆယ်ခွေပတ်ပြီး၊ မလွတ်နိုင်ကြ၊ ကိုးဘဝဝယ်၊ နေ့ညညည်းညူ၊ ကြွက်ကြွက်ဆူနှင့်၊ ငြူငြူစူစူ၊ ဟိန်းဟဲဦ၍၊ သည်းအူမချိ၊ ထိုင်ထိ ပြင်းပြ၊ ပူသောကနှင့်၊ ကြောင့်ကြထိုဤ၊ တအိအိလျှင်၊ ကသီလင်တ၊ မဆုံးစအောင်၊ ဒုက္ခလွန်ကဲ၊ ချည်နှောင်မြဲသည်၊ ဆင်းရဲတပေပေနှင့် သာတမို့-တဲ့။ (မဃဒေဝ-၁၂၁)

ဒီတော့ ဒုက္ခဟောထဲက လွတ်ချင်ရင် သံယောဇဉ်ကြီးကို ဖြတ်နိုင်မှ ဖြစ်လိမ့်မယ်။ သံယောဇဉ်ကြီးကို ဖြတ်ချင်ရင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများ ရလိမ့်မယ်။

၅။ မဂ္ဂင်ပွားများသူဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ဦးတည်နေ

မဂ္ဂသံယုတ်ထဲမှာ ‘သမုဒ္ဒနိန္ဒသုတ္တန်’ တွေ ရှိတယ်။ အဲဒီ သုတ္တန် တွေမှာ ဘာဟောထားလဲဆိုတော့-

“ရဟန်းတို့.. ဂင်္ဂါ၊ ယမုံနာ၊ အစိရဝတီ၊ သရဘူ၊ မဟီ စတဲ့ မြစ်ကြီးတွေဟာ သမုဒ္ဒရာဆီကို ညွှတ်ကိုင်နေတယ်။ အဲသလိုပဲ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ပွားများနေတဲ့ ရဟန်းဟာလည်း နိဗ္ဗာန်ကို ညွှတ်ကိုင်နေတယ်” တဲ့။

မြစ်တွေဟာ သမုဒ္ဒရာဆီ ဦးတည်ပြီး စီးဆင်းနေတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သမုဒ္ဒရာကို ရောက်သွားမှာပဲ။ ဒါ အလွန် သေချာတယ်။ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပွားများတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလည်း နိဗ္ဗာန်ဆီကို ဦးတည်နေတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရမှာပဲ။ ဒါလည်း အလွန်သေချာပါ တယ်။

“အရှေ့ဘက် ကိုင်းနေတဲ့သစ်ပင် အမြစ်ပြတ်ပြီးလဲရင် အရှေ့ဘက်ပဲ လဲမှာပဲ။ အဲသည်လိုပဲ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပွားများနေတဲ့ ရဟန်းဟာ နိဗ္ဗာန်သို့ ညွှတ်ကိုင်နေတဲ့အတွက်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရမယ်ဆိုတာ အသေအချာပါပဲ။ ဒီဥပမာကလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတာပါပဲ။ ရုက္ခသုတ္တန်ဆိုပြီးတော့ မဂ္ဂသံယုတ်ထဲမှာ ရှိတယ်။

ဒါကတော့ မဂ္ဂင်လမ်းရဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိတွေကို အမြည်းသဘော နှင့် ပြောလိုက်တာပါ။

“လမ်းရှိပါလျက် မသွားတာခက်”

အကောင်းဆုံးလမ်းကို ကံကောင်းလွန်းလို့ တွေ့ခွင့် ကြုံနေကြ တယ်။ ဒါကို မလျှောက်လှမ်းဘဲနဲ့ မျှော်ကာ ကြည့်ကာနဲ့ပဲ အချိန်ကုန် မယ်ဆိုရင်တော့ အကောင်းဆုံး အခွင့်အရေးကို ဖြုန်းတီးမိရာရောက်မယ်။ “ငါ ဘာမှလည်း ထိထိရောက်ရောက် သိအောင် မလုပ်ခဲ့ရပါလားဆိုတဲ့ နောင်တတွေနဲ့ ပူလောင်ရလိမ့်မယ်။ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တာကို မလုပ်ရင် တော့ ရသင့်ရထိုက်တာကို ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ရသင့်ရထိုက်တာ မရဘူး ဆိုရင်တော့ နောင်တတွေနှင့် အဆုံးသတ်ရမှာပဲ။

ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးခဲ့တာကို ဆရာကြီး ဦးဌေးလှိုင် ပြန်ပြီး မွမ်းမံထားတဲ့ လင်္ကာလေးတွေရှိတယ်။ ဒေသနာတော်တွေနှင့်အညီ ရေးထားတာတွေဆိုတော့ အတော့်ကို ကောင်းတယ်။ အရကျက်ပြီး ရွတ်ဆို နှလုံးသွင်းမယ်ဆိုရင် ကြိုးစားဖြစ်ဖို့ အများကြီး တွန်းအားပေးနိုင်တယ်။

(၁) ရန်သူဝိုင်းထား ထိုဃောကျားကား ပြေးသွားဖို့ရာ လမ်းပေါက်သာလျက် ပြေးမထွက် လမ်းတွက်မရှိလေ။

ကိလေသာကို ရန်သူနှင့် ဥပမာပေးပြီး မဂ္ဂင်ကိုတော့ လွတ်လမ်း နှင့် ဥပမာပေးထားတယ်။

လူတစ်ယောက် ရန်သူတွေ အဝိုင်းခံရတယ်။ ဒါပေမယ့် လွတ်အောင် ပြေးဖို့အတွက် လမ်းပေါက်တစ်ခု ရှိနေတာကို သူ သိတယ်။ အဲသလို လွတ်လမ်းသာနေပါလျက် သူက ထွက်မပြေးဘူး။ အဲဒီတော့ ရန်သူတွေရဲ့ နှိပ်စက်တာကို ခံရတာပေါ့။ ဒါဟာ လမ်းရဲ့အပြစ် မဟုတ်ဘူး။ လမ်းရှိ လျက်နှင့် ထွက်မပြေးတဲ့သူရဲ့ အပြစ်ပဲတဲ့။

အခုလည်းပဲ အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲက လွတ်အောင် ကိလေသာ ရန်သူတွေရဲ့လက်က လွတ်အောင် ပြေးချင်တယ်ဆိုရင် ပြေး

စရာ မဂ္ဂင်လမ်းဆိုတာ ရှိနေတယ်။ မိမိတို့ အားမထုတ်ဘူးဆိုရင် ကိလေသာ ရန်သူတွေရဲ့ နှိပ်စက်တာကို ခံရပြီးတော့ အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာဆင်းရဲ ထဲမှာ ဒုက္ခခံပြီးတော့ နေနေရမှာပဲ။ ဒါဟာ မဂ္ဂင် ၈-ပါးလမ်းရဲ့ အပြစ် မဟုတ်ဘူး။ အားမထုတ်တဲ့ မိမိတို့ရဲ့ အပြစ်ပဲတဲ့။

(၂) မစင်လူးလျှင် အေးကြည်လင်သည် ဖျော်ရွှင်လျက် မဆေးဘက် ဖျော့ကပ် မရှိလေ။

ကိလေသာကို မစင်နှင့် ဥပမာပေးပြီး မဂ္ဂင်ကို ရေးနှင့် ဥပမာပေး ထားတယ်။

လူတစ်ယောက် မစင်အညစ်အကြေးတွေ ပေကျံနေတယ်။ ဆေး ကြောစရာ ရေကလည်း အနားမှာ အရံသင့် ရှိနေတယ်။ ဒါပေမယ့် သန့်ရှင်း သွားအောင် သူ မဆေးဘူးဆိုရင် မစင်အညစ်အကြေးတွေနှင့် နံစော် ညစ်ပတ်နေလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ ရေရဲ့ အပြစ်မဟုတ်ဘူး။ မဆေးတဲ့သူရဲ့ အပြစ်ပဲတဲ့။

ခုလည်းပဲ ကိလေသာ မစင်အညစ်အကြေးတွေကို ပြောင်စင်သွားစေ မယ့် မဂ္ဂင်တရား ရေဆိုတာ ရှိနေပါတယ်။ ကိုယ့်မှာလည်း ကိလေသာ မစင်တွေနှင့် ညစ်ပတ် နံစော်နေပါတယ်။ ဒါကို မဆေးဘဲနဲ့ အညစ်အပတ် အနံ့အစော်ခံပြီး နေနေမယ်ဆိုရင် မဂ္ဂင်ရေရဲ့ အပြစ်မဟုတ်။ မဆေးတဲ့ မိမိရဲ့အပြစ်သာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

ဒီနေရာမှာ တစ်ခု စဉ်းစားမိတာ ရှိတယ်။

လူတွေဟာ သူသူကိုယ်ကိုယ် လောဘ၊ ဒေါသ ကိလေသာ အညစ် အကြေးကို ပကတိ မစင်အညစ်အကြေးကို ရွံသလောက် မရွံကြဘူးလို့ ထင်တယ်။

စဉ်းစားကြည့်လေ... မတော်လို့များ ခြေတို့၊ လက်တို့မှာ မစင် အညစ်အကြေး လူးသွားမယ်၊ ပေသွားမယ်ဆိုရင် ဘာလုပ်မလဲ။ မျက်စိ

မျက်နှာပျက် နှာခေါင်းရှုံ့ပြီး သုတ်လို့ရရင် သုတ်ပစ်မယ်။ ဆေးလို့ ရရင် ဆေးပစ်မယ်။ တောက်လျောက်ကို လုပ်မှာနော်။ အချိန်မဆိုင်းဘူး။ ဒါက အချိန်ဆိုင်းစရာ ကောင်းတဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ နံ့စော် ပေရေနေတာကြီးကို ခဏလေးတောင် လက်ခံမထားချင်ဘူး။ ချက်ချင်းကို ပြောင်စင် သွားအောင် ဆေးပစ်မှာ။ ဒါက ပကတိ မစင်အညစ်အကြေး လူးသွားရင် တုန့်ပြန်တဲ့ အနေအထားပေါ့။

လောဘ၊ ဒေါသ ကိလေသာတွေ ဖြစ်နေတာကိုကျတော့ ဘယ်လို သဘောထားလဲ။ ရွံလိုက်တာဆိုပြီး မျက်နှာ ပျက်တာ၊ နှာခေါင်းရှုံ့တာ ရှိလား။ သူများ လောဘ၊ ဒေါသ အားကြီးတာ တွေ့ရင်တော့ နှာခေါင်းရှုံ့ကြတာတွေတော့ ရှိမယ် ထင်တယ်နော်။ ကိုယ့်မှာဖြစ်နေတဲ့ အညစ်အကြေးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ “ဒီအညစ်အကြေးတွေနဲ့တော့ တစ်ခဏလေးတောင် မနေချင်ဘူး” လို့ ရှိလား။

ဒီအညစ်အကြေးတွေကို ဆေးဖို့ကျတော့ နေ့ရွှေ့ ရက်ရွှေ့နှင့် လုပ်နေကြတာ မဟုတ်လား။ လရွှေ့ နှစ်ရွှေ့ လုပ်နေကြတာတောင် ရှိတယ်။

“လူတိုင်း ဒီအညစ်အကြေးတွေ ရှိနေတာ။ ငါ တစ်ယောက်တည်း ရှိတာမှ မဟုတ်ဘဲ” ဆိုတဲ့ အတွေးတွေကြောင့်လည်း ရှက်ရကောင်းမှန်း မသိတာ ဖြစ်မယ် ထင်တယ်။

အကုန်လုံး အညစ်အကြေးတုံးတွေချည်းဆိုတော့လည်း သိပ်မထူးပါဘူးဆိုပြီး မရှက်တော့တာလည်း ဖြစ်မှာပေါ့။ စဉ်းစားမိတာကို ပြောတာပါ။

တကယ်ဆိုရင် ဒီ လောဘ၊ ဒေါသ အညစ်အကြေးက ပကတိ အညစ်အကြေးထက် အများကြီး ဒုက္ခပေးနိုင်တယ်။ အများကြီး ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် ရှက်စရာတွေကို ဖြစ်စေနိုင်တယ်။ အများကြီး ပိုဆိုးတယ်

ဆိုတာကို သာမန်ဉာဏ်နှင့်တောင် သိနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလောဘ၊ ဒေါသတွေနှင့်ပဲ နေနေကြတာပဲ။

(၃) အော်ဟစ်ငိုပြီး ရောဂါသီးလျက် လူလည်းပျာမိ နာမရှိသော် တတ်သိပြင်မျှင် သမားတော်၏ ဆေးကျော်ရှိလျက် မစားသက် ဆေးတွက်မရှိလေ။

ဒီလင်္ကာလေးက ကိလေသာကို အနာရောဂါဆိုးနှင့် ဥပမာပေးပြီး မဂ္ဂင်ကိုတော့ ဆေးနှင့်ဥပမာ ပေးထားတာ။

လူတစ်ယောက် အနာရောဂါဆိုး နှိပ်စက်လို့ အော်ဟစ် ငိုညည်းနေရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ အလွန် ကျွမ်းကျင်တဲ့ သမားတော်ကြီးက အနာရောဂါကို သေချာပေါက် ပျောက်စေမယ့် ဆေးစွမ်းကောင်းကို ပေးတယ်။ အဲ့ဒါကို ဆေးမစားဘဲနှင့် အော်ဟစ်ငိုညည်းပြီးတော့ပဲ နေနေမယ်ဆိုရင် ဒါဟာ ဆေးရဲ့အပြစ် မဟုတ်ဘူး။ ဆေးမစားတဲ့ လူနာရဲ့အပြစ်သာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

- * ပုထုဇဉ်တွေဆိုတာ လူနာတွေနှင့် တူတယ်။
- * လောဘ၊ ဒေါသတွေက ရောဂါတွေနှင့် တူတယ်။
- * မြတ်စွာဘုရားကတော့ အလွန် ကျွမ်းကျင်တဲ့ သမားတော်ကြီးနှင့် တူတယ်။
- * မဂ္ဂင် ၈-ပါးကတော့ သေချာပေါက် ရောဂါပျောက်စေတဲ့ ဆေးဝါးတွေနှင့် တူတယ်။

“ဘိသက္ကောတိ ဘိက္ခဝေ တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ။”

“ရဟန်းတို့... ဆေးဆရာကြီးဆိုတာ ငါဘုရားရဲ့ နာမည် ဖြစ်တယ်” လို့ ဟောတော်မူတဲ့ ဒေသနာလေးလည်း ရှိတယ်။

ပုထုဇဉ် လူနာတွေရဲ့ လောဘ၊ ဒေါသရောဂါတွေ ပျောက်ကင်းဖို့

ဘုရားတည်းဟူသော သမားတော်ကြီးက မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ဆေးကို ပေးတော်မူခဲ့တယ်။ ပုထုဇဉ်တွေကတော့ “ဆေးမစားဘဲ ရောဂါဒဏ်ကို ငိုယိုခံစားနေတဲ့ လူနာမိုက်” လို့ ငိုစရာတွေ့ရင် ငိုလိုက်မှာပဲ။ ငြီးစရာတွေ့ရင် ငြီးလိုက်မှာပဲဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ ပေပေတေတေ နေနေကြတာပါပဲ။

(၄) အပါယ်ခွင်သို့ မချွတ်ပို့မည် စိစိုတကဏှာ ကိလေသာကို မြစ်ပါယ်ဖြတ် အပြီးသတ်ရန် ဝိပဿနာတရား ပို့ပါငြားလည်း မပွားနိုင်အား ဗျာပါများ တရားတွက်မရှိလေ။

လောဘ၊ ဒေါသတွေဆိုတာ လောလောဆယ် ပူလောင် ပင်ပန်းရုံ လောက်တင် နှိပ်စက်တာ မဟုတ်ဘူး။ အလွန်ဆင်းရဲတဲ့ အပါယ်ဘုံကို ရောက်အောင် ပို့ပစ်တဲ့အထိ သတ္တဝါတွေကို နှိပ်စက်နိုင်တယ်။ ဒါကို သိရင် သိသလောက် ဩတ္တပ္ပ အကြောက်တရားတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြောက်သင့်တာကို ကြောက်ရမှာပါပဲ။

ကြောက်နေရုံနှင့်လည်း မပြီးသေးဘူး။ သူတို့ကို ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ ကြိုးစားရဦးမယ်။ ကြိုးစားနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးလည်း အပြည့်အဝ ရှိနေတယ်။ အခြေအနေပေးတုန်းမှာ ထိထိရောက်ရောက် လုပ်ထားသင့်တယ်။ ဒီ အရေးကြီးတဲ့အလုပ်ကို မလုပ်နိုင်ဘဲနဲ့ တခြား အရေးမကြီးတဲ့ အလုပ်တွေကိုပဲ အရေးကြီးတယ်ထင်ပြီး လုပ်နေကြရင်းနဲ့ပဲ အချိန်တွေက ကုန်နေတယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ ဘာမှ မယ်မယ်ရရ မသိလိုက်ဘဲနဲ့ တစ်ဘဝ ပြီးသွားကြတယ်။

ဘဝခန္ဓာအကြောင်း၊ လောကအကြောင်း အများကြီး သိအောင် ကြိုးစားသင့်တယ်။ ဒီအသိကပဲ အများကြီး သက်သာရာ ရစေမှာ...။ နောက်ဆုံးဒုက္ခတွေကို ချုပ်ငြိမ်းစေမှာ...။ ဒါကြောင့် ဒီအသိကို တန်ဖိုးထားပြီး ရှာကြရမှာ...။

ရှိတာတွေက ခဏနေရင် ထားခဲ့ရမှာ...။ သေပြီဆိုတာနဲ့ ငါ့ဟာလို့ ပြောလို့ မရတော့ဘူး။ သိတာတွေကတော့ ပညာပါရမီအနေနဲ့ ရောက် ရာဘာဝ၊ ရရာခန္ဓာမှာ အကျိုးပြုနေမှာ...။ အသိတွေကို ဆက်ဆက် တိုး စေမှာ...။

ရှိတာနှင့် သိတာဟာ တန်ဖိုးချင်း အလွန် ကွာခြားတယ်။ ရှိလို့ ဖြစ်ရတဲ့ ချမ်းသာထက် သိလို့ဖြစ်ရတဲ့ ချမ်းသာက မနှိုင်းယှဉ်လောက် အောင် သာလွန်တယ်။

အဲဒီလို မြင့်မြတ်တဲ့ အသိထူးတွေ ဖြစ်ပေါ်စေမယ့် မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့အကျင့် လမ်းအမှန်ဆိုတာ ရှိနေပါတယ်။ လမ်း ရှိနေပါလျက် မသွားတာက ခက် နေတယ်။ လမ်းမှန်ကို မသွားရင်တော့ တကယ် ခက်ရလိမ့်မယ်။ မဂ္ဂင် လမ်းမှန်ကို မသွားရင်တော့ သေခါနီးမှာ သေခြင်းကို ရင်မဆိုင်တတ်လို့၊ ရင် မဆိုင်နိုင်လို့ အခက်ကြီး ခက်ရလိမ့်မယ်။ အပါယ်ဘုံကို ရောက် သွားရင်တော့ အတိုင်းအထက်အလွန် ခက်ကြရလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အခက်မတွေ့အောင် မဂ္ဂင်ကို ပွားများကြရမယ်။

မဂ္ဂင် ၈-ပါး အနှစ်ချုပ်

ဒီကနေ့ ပြောခဲ့တဲ့ မဂ္ဂင် ၈-ပါးအကြောင်းကို အနှစ်ချုပ် ကြည့် ရအောင်။

- * မဂ္ဂင် ၈-ပါးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို အသေးစိတ် ပြောခဲ့တယ်။
- * လမ်းတွေထဲမှာ မဂ္ဂင်လမ်းဟာ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြောခဲ့တယ်။
- * မဂ္ဂင် ၈-ပါးရဲ့ စွမ်းရည်သတ္တိတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး မဂ္ဂင်ဟာ မကောင်းမှုကို ဖယ်ရှားမယ်။

- ကောင်းမှုတွေကို ဖြစ်ပွားစေတယ်။
- စိတ်ရဲ့တည်ရာမှီရာ ကရွတ်ခွေသဖွယ် ဖြစ်တယ်။
- သံယောဇဉ်ကြီးတွေကို ပြတ်တောက်စေတယ်။
- နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်စေလိမ့်မယ် ဆိုတာတွေ ပြောခဲ့တယ်။

* မဂ္ဂင်လမ်းကို မလျှောက်ရင်တော့ ခက်လိမ့်မယ်ဆိုတာကို နိဂုံးချုပ် ပြောခဲ့တယ်။

မဂ္ဂင် ၈-ပါးဟာ ဗောဓိပက္ခိယအုပ်စုတွေထဲမှာ နောက်ဆုံးအုပ်စု ဖြစ်တယ်။ မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ပြောပြီးပြီဆိုတော့ ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး စုံသွားပြီပေါ့။

ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး အနှစ်ချုပ်

ဗောဓိပက္ခိယ ၇-အုပ်စုကို နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ အနှစ်ချုပ်ပြီး ပြန်ပြောကြည့်မယ်။

(၁) သင်္ကပ္ပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး

ကိုယ့်ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သဘာဝတရားတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိကို ခိုင်မြဲစွာ တည်နေအောင် ကြိုးစား အားထုတ်တာကို သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာ ပွားများတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

- * ရုပ်ကာယတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီး ရှုမှတ်ခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ၊
- * ဝေဒနာတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီး ရှုမှတ်ခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ၊
- * စိတ်တွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီး ရှုမှတ်ခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’ ၊
- * ဓမ္မသဘာဝတွေရဲ့အပေါ်မှာ သတိထားပြီး ရှုမှတ်ခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်’

ဆိုပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးရှိတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများမယ်ဆိုရင်-

(၁) စိတ်ဓာတ်ဖြူစင် သန့်ရှင်းခြင်း၊

(၂,၃) သောက,ပရိဒေဝကို လွန်မြောက်ခြင်း၊

(၄,၅) ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊

(၆,၇) မဂ်ဉာဏ်ကို ရပြီး၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုး ၇-မျိုးကို ရနိုင်တယ်။

(၂) သမ္မုပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါး

ကောင်းမွန်တဲ့လုပ်ငန်းတွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြိုးစားတဲ့ ဝီရိယ ကို သမ္မုပ္ပဓာန်တရားလို့ ခေါ်ပါတယ်။

၁။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ အကုသိုလ်တရားတွေကို ဖယ်ရှားနိုင်အောင် ကြိုးစားခြင်း၊

၂။ မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကို ဖယ်ရှားနိုင်အောင် ကြိုးစားခြင်း၊

၃။ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေကို ဖြစ်ပေါ်အောင် ကြိုးစားခြင်း၊

၄။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ကုသိုလ်တရားတွေကို တိုးတက် ခိုင်မြဲအောင် ကြိုးစား ခြင်းဆိုပြီးတော့ သမ္မုပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါးရှိတယ်။

ဝီရိယက ဘယ်အတိုင်းအတာထိ ရှိရမ္မာလဲ။

* အရေ၊ အကြော၊ အရိုး ကြွင်းရင် ကြွင်းပါစေ။

* အသားအသွေး ခန်းခြောက်ရင် ခန်းခြောက်ပါစေ- မရမချင်း မလျှော့ဘူးဆိုတဲ့ အင်္ဂါလေးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ဝီရိယမျိုး ရှိရမယ်။

နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ အကောင်းဆုံးချမ်းသာကို အနည်းငယ်မျှသော ဝီရိယနှင့် မရနိုင်ဘူး။ ထက်သန်တဲ့ ဝီရိယဖြင့်သာ ရနိုင်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောပါတယ်။

(၃) ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါး

ဣဒ္ဓိပါဒ်တရားဆိုတာ ပြီးစီးအောင်မြင်ခြင်းရဲ့ အခြေခံ အကြောင်း တရားများလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။

သာသနာတော်မှာ အဓိက အရေးကြီးတဲ့ ပြီးစီး အောင်မြင်ခြင်းဆိုတာ 'တရားထူး တရားမြတ်ကို ရခြင်း' လို့ နားလည်ထားရမယ်။

ပြီးစီး အောင်မြင်ခြင်းရဲ့ အခြေခံ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား လေးပါးရှိတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုတော့-

- ၁။ အလွန်ထက်သန်တဲ့ လိုချင်မှု၊ ရချင်မှု၊ ပြီးစီးချင်မှုလို့ဆိုတဲ့ 'ဆန္ဒ' ၊
- ၂။ မဆုတ်မနစ် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြိုးစားတဲ့ 'ဝီရိယ' ၊
- ၃။ သွားလည်း ဒီစိတ်၊ စားလည်း ဒီစိတ်လို့ ဆိုရလောက်အောင် ခိုင်မြဲ တဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုဆိုတဲ့ 'စိတ်' ၊
- ၄။ ကိုယ် ရချင်တာကို ဘယ်လိုရအောင် ကြိုးစားရမလဲဆိုတဲ့ နည်းလမ်း ပိုင်းနှင့်တကွ အရာရာ ဝေဖန် ပိုင်းခြားပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် သိမှု ဆိုတဲ့ 'ပညာ' တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

(၄) ဣန္ဒြေတရား ၅-ပါး

ကောင်းမြတ်တဲ့ အရာတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကိုယ့်စိတ်ကို အစိုးရ တဲ့သဘောကို 'ဣန္ဒြေ' လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး ရှိပါတယ်။

- ၁။ ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာတို့ရဲ့အပေါ်မှာ ယုံကြည်မှု၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံမှု။

ဒီလေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကိုယ့်စိတ်ကို အစိုးတရ ရှိခြင်း လို့ဆိုတဲ့ 'သဒ္ဓါဣန္ဒြေ'(သဒ္ဓါ)။

- ၂။ ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ် ပယ်ရှားရေး၊ မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ် မဖြစ် ပေါ်ရေး၊ မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်ဖြစ်ပေါ်ရေး၊ ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်

တိုးတက် ခိုင်မြဲရေးဆိုတဲ့ သမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါး၊

အဲဒီသမ္မပ္ပဓာန် ၄-ပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အစိုးတရ ရှိခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘ဝီရိယိန္ဒြေ’(ဝီရိယ)။

၃။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မတို့ရဲ့ အပေါ်မှာ သတိထားပြီး ရှုမှတ် ခြင်းလို့ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါး၊

အဲဒီ သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အစိုးတရ ရှိခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘သတိန္ဒြေ’(သတိ)။

၄။ ဈာန်လေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အစိုးတရရှိခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘သမာဓိန္ဒြေ’(သမာဓိ)။

၅။ ခန္ဓာသည် ဆင်းရဲခြင်းအမှန် (ဒုက္ခသစ္စာ)၊

လောဘသည် ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းအမှန်(သမုဒယသစ္စာ)၊

လောဘ ချုပ်ခြင်းသည် ဒုက္ခချုပ်ခြင်း အမှန် (နိရောဓသစ္စာ)၊

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ဒုက္ခငြိမ်းရာသို့ရောက်ကြောင်း အမှန် (မဂ္ဂသစ္စာ)

အဲဒီ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားတွေနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိတ်ကို အစိုးတရရှိခြင်းလို့ဆိုတဲ့ ‘ပညိန္ဒြေ’(ပညာ)တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

(၅) ဗိုလ်တရား ၅-ပါး

ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတွေကို တိုက်ခိုက်ခြေမှုန်းနိုင်တဲ့ ခွန်အားတွေကို ‘ဗိုလ်’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဗိုလ် ၅-ပါး ရှိပါတယ်။

၁။ လိုချင် မက်မောခြင်း(တဏှာ)ဆိုတဲ့ ရန်သူကို တိုက်ခိုက် ခြေမှုန်း နိုင်တဲ့ ‘သဒ္ဓါဗိုလ်’၊ (ယုံကြည်မှုခွန်အား)

၂။ ပျင်းရိခြင်း(ကောသဇ္ဇ)ဆိုတဲ့ ရန်သူကို တိုက်ခိုက် ခြေမှုန်းနိုင်တဲ့ ‘ဝီရိယဗိုလ်’၊ (အားထုတ်မှုခွန်အား)

- ၃။ သတိလွတ်ခြင်း(မုဋ္ဌသစ္စ)ဆိုတဲ့ ရန်သူကို တိုက်ခိုက် ခြေမှုန်းနိုင်တဲ့ ‘သတိဗိုလ်’၊ (အမှတ်ရမှုခွန်အား)
- ၄။ စိတ်ပျံ့လွင့်မှု (ဝိက္ခေပ)ဆိုတဲ့ ရန်သူကို တိုက် ခိုက် ခြေမှုန်းနိုင်တဲ့ ‘သမာဓိဗိုလ်’၊ (တည်ကြည်မှုခွန်အား)
- ၅။ တွေဝေမှု(သမ္မောဟ)ဆိုတဲ့ ရန်သူကို တိုက်ခိုက် ခြေမှုန်းနိုင်တဲ့ ‘ပညာဗိုလ်’၊ (သိမြင်မှုခွန်အား)တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

(င) ဗောဇ္ဈင်တရား ၇-ပါး:

မဂ်ဉာဏ်ရဲ့ အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများကို ‘ဗောဇ္ဈင်’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ (ဗောဓိယာ အင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ)။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး ရှိပါတယ်။

- ၁။ သတိသမ္မောဇ္ဈင် (ခန္ဓာ၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော သဘောတရားတို့ကို သတိထားနေခြင်း)
- ၂။ ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင် (ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝကို မှန်မှန်ကန်ကန် ခွဲခြမ်းဝေဖန်၍ သိသောပညာ)
- ၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် (သတိနှင့်ပညာ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေအောင် ကြိုးစား အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယ)
- ၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် (နှစ်သက်ခြင်းသဘော)
- ၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင် (နှလုံးစိတ်ဝမ်း ငြိမ်းချမ်းခြင်းသဘော)
- ၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင် (တည်ငြိမ်ခြင်းသဘော)
- ၇။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်(အညီအမျှ ရှုမြင်ခြင်းသဘော) တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်ရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးက အနိမ့်ဆုံး ရောဂါ ပျောက်ကင်းစေပြီး အမြင့်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်းတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

“နိဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်ကို ရောက်အောင် ပျံသန်းသွားဖို့အတွက် ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး အတောင်အလက် စုံရမယ်”လို့ လယ်တီဆရာတော်ကြီး အမိန့် ရှိပါတယ်။

(၇) မဂ္ဂင်ဏာပု ၈-ပါး

ကိလေသာကို ပယ်သတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ဆောင်ပို့တတ်လို့ ‘မဂ်’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ရှိပါတယ်။

“သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ” တို့ဖြစ်ပါတယ်။

[ကောင်းသောအသိ၊ ကောင်းဘီအကြံ၊ ကောင်းကံဆိုပြော၊ ကောင်းသောအမှု၊ ကောင်းမှုသက်မွေး၊ ကောင်းရေးလုံ့လ၊ ကောင်းထသတိ၊ ကောင်းဘိတည်ကြည်၊ ဤရှုစမည်၊ တွင်သည် မဂ္ဂ၊ မှန်မောလှ။]

(မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီး၏ မဂ္ဂင် ၈-ပါးအတိုကောက်)

မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်စေသော လမ်းကြောင်းအမှန် ဖြစ်တယ်လို့ (၄)ခုမြောက် အရိယသစ္စာအဖြစ် ဟော ပါတယ်။

ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် နာယူခဲ့ကြတဲ့ ဗောဓိပက္ခိယ ၃၇-ပါးဟာ သာသနာတော်မြတ်ကြီးရဲ့ ရတနာတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ဗောဓိပက္ခိယနိဒါန်းမှာ ပြောခဲ့တယ်နော်။

အခု ဗောဓိပက္ခိယတရားတော်ကို ဝေဘူဆရာတော်ကြီးရဲ့ စကား တော်နှင့် အဆုံးသတ်တော့မယ်။

- * ပိဋကသုံးပုံကို အနှစ်ချုပ်ရင် ‘ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး’ ရတယ်။
- * ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးကို အနှစ်ချုပ်ရင် ‘မဂ္ဂင် ၈-ပါး’ ရတယ်။
- * မဂ္ဂင် ၈-ပါးကို အနှစ်ချုပ်ရင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ‘သိက္ခာ ၃-ပါး’ ရတယ်။
- * သိက္ခာ ၃-ပါးကို အနှစ်ချုပ်ရင် ‘အပ္ပမာဒ’ ဆိုတဲ့ ‘သတိတရား တစ်ခု’ ရတယ်။

ဒါကြောင့် ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် အပ္ပမာဒ ဆိုတဲ့ သတိတရား လက်ကိုင်ထားပြီး ခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် သဘာဝတရားတွေကို ဖြစ်တိုင်း သိသိနေအောင် ကြိုးစားရင်းဖြင့် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး ပြည့်စုံပြီးလျှင် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

အရှင်ဥက္ကမ

(သစ္စာရွှေစည်)

သစ္စာရွှေစည်ကျောင်းတိုက်
ရွှေမင်းဝံရပ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့။

(၉-၂-၂၀၁၆)

